

SPIS TREŚCI

JĘZYK POLSKI.....	2
JĘZYK ANGIELSKI	9
JĘZYK WŁOSKI	31
HISTORIA	32
WIEDZA O SPOŁECZEŃSTWIE	50
GEOGRAFIA.....	71
BIOLOGIA.....	77
CHEMIA.....	84
FIZYKA.....	94
MATEMATYKA	104
INFORMATYKA.....	117
WYCHOWANIE FIZYCZNE.....	120
EDUKACJA DLA BEZPIECZEŃSTWA	128
RELIGIA	144

JĘZYK POLSKI

ZAKRES	DOPUSZCZAJĄCY	DOSTATECZNY Uczeń potrafi to, co na dopuszczający oraz:	DOBRY Uczeń potrafi to, co na dostateczny oraz	BARDZO DOBRY Uczeń potrafi to, co na dobry oraz	CELUJĄCY Uczeń potrafi to, co na bardzo dobry oraz
Kształcenie literackie i kulturowe	<ul style="list-style-type: none"> • klasyfikuje czytany utwór literacki jako należący do epiki, liryki lub dramatu; • zna podstawowe pojęcia związane z utworami epickimi, lirycznymi i dramatycznymi; • wie, że istnieją gatunki literackie (w tym: fraszka, pieśń, hymn, komedia, tragedia, powieść, ballada, bajka, baśń, epopeja, legenda, przypowieść, opowiadanie, tren, mit, nowela), odróżnia je od rodzajów literackich; • wie, że język utworu literackiego cechuje się obecnością różnych środków stylistycznych; • zauważa związek problematyki utworów literackich z życiem i uniwersalnymi wartościami • wymienia elementy warstwy przedstawieniowej dzieła sztuki; • wyszukuje w tekście wskazane informacje, stara się porządkować 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje podstawowe cechy tekstów epickich, lirycznych i dramatycznych, odnajduje je w czytanych utworach; • stara się posługiwać terminologią związaną z utworami epickimi, lirycznymi i dramatycznymi; stara się posługiwać nazwami gatunków literackich, wskazuje utwory należące do tych gatunków; • wyszukuje w tekście literackim użytych środków językowych, stara się je nazwać; • wskazuje związek problematyki utworów literackich z życiem, opisuje wartości, do których odwołuje się utwór; • zapoznaje się ze wskazanym przez nauczyciela kontekstem utworu, stara się powiązać 	<ul style="list-style-type: none"> • określa cechy charakterystyczne rodzajów literackich, wskazuje je w czytanych utworach; • posługuje się najważniejszą terminologią związaną z analizą utworów epickich, lirycznych i dramatycznych; • wymienia cechy gatunkowe omawianych utworów, nazywa gatunki literackie; • rozpoznaje w tekście literackim użyte środki językowe (w tym: neologizm, symbol, alegorię, ironię), próbuje określić ich funkcję, • zauważa wartości estetyczne poznawanych utworów; • określa 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia różnice między poszczególnymi rodzajami, omawia cechy utworów synkretycznych; • poprawnie posługuje się terminologią związaną z analizą i interpretacją utworów epickich, lirycznych i dramatycznych; • poprawnie posługuje się nazwami gatunków, omawia cechy gatunkowe czytanych utworów; • wskazuje funkcję użytych w tekście literackim środków językowych oraz określa wartości estetyczne poznawanych tekstów literackich; • poddaje refleksji problematykę egzystencjalną w poznawanych tekstach, hierarchizuje 	<ul style="list-style-type: none"> • samodzielnie analizuje i interpretuje teksty literackie, porównuje utwory; • wykorzystuje wiedzę na temat rodzajów i gatunków literackich do pełniejszego odczytania utworów; • biegle posługuje się terminologią związaną z analizą i interpretacją utworów literackich; • objaśnia funkcję różnego rodzaju środków stylistycznych użytych w tekście, funkcjonalnie stosuje środki stylistyczne w swojej wypowiedzi; • poddaje ocenie utwory ze względu na ich wartość estetyczną; samodzielnie odczytuje problematykę egzystencjalną i aksjologiczną

WYMAGANIA EDUKACYJNE KLASA VIII

	<p>zgromadzony materiał;</p> <ul style="list-style-type: none"> • czyta ze zrozumieniem fragmenty tekstów publicystycznych i popularnonaukowych; • rozpoznaje wskazany przez nauczyciela tekst jako reportaż, artykuł, wywiad • zauważa we wskazanych przez nauczyciela tekstach współczesnej kultury popularnej nawiązania do tradycyjnych wątków kulturowych • czyta większość wymaganych lektur przynajmniej we fragmentach i zna ich treść 	<p>utwór ze swoją wiedzą na temat historii i kultury;</p> <ul style="list-style-type: none"> • komentuje warstwę przedstawieniową dzieła sztuki, zwraca uwagę na wartość estetyczną tekstów kultury; • wyszukuje w tekście informacje różnego typu, cytuję fragmenty tekstu; • klasyfikuje poznawany tekst jako literacki, publicystyczny lub popularnonaukowy; • rozpoznaje gatunki dziennikarskie (w tym: reportaż, artykuł, wywiad); • znajduje w omawianych tekstach współczesnej kultury popularnej nawiązania do tradycyjnych wątków kulturowych • czyta większość wymaganych lektur w całości i zna ich treść 	<p>problematykę egzystencjalną tekstów, nazywa wartości uniwersalne, do których odwołuje;</p> <ul style="list-style-type: none"> • odczytuje utwór, wykorzystując wybrane konteksty oraz elementy wiedzy o historii i kulturze; • rozpoznaje znaczenia naddane dzieła sztuki, • wskazuje elementy symboliczne, rozpoznaje wartość estetyczną tekstów kultury; • wydobywa i porządkuje istotne informacje w zależności od ich funkcji w przekazie; • wyszukuje i porządkuje cytaty; • wskazuje różnice między literaturą piękną a innymi rodzajami piśmiennictwa; • zna podstawowe cechy gatunków dziennikarskich (reportaż, artykuł, wywiad), 	<p>wartości, do których odwołuje się utwór;</p> <ul style="list-style-type: none"> • interpretuje utwór, wykorzystując potrzebne konteksty oraz wyjaśnia rolę środków języka malarskiego w tworzeniu znaczeń obrazu, interpretuje dzieło sztuki, określa wartości estetyczne tekstów kultury; • funkcjonalnie włącza cytaty do wypowiedzi, • funkcjonalnie i celowo wykorzystuje zgromadzone informacje; • określa funkcje literatury pięknej, literatury popularnonaukowej i publicystyki; • określa cechy gatunków dziennikarskich (reportaż, artykuł, wywiad); • analizuje zauważone w tekstach współczesnej kultury popularnej nawiązania do tradycyjnych 	<p>poznawanych tekstów;</p> <ul style="list-style-type: none"> • twórczo poszerza interpretację utworu o potrzebne konteksty, sprawnie posługuje się terminologią dotyczącą innych dziedzin kultury; • porównuje teksty należące do różnych dziedzin kultury; • samodzielnie analizuje i interpretuje różne teksty kultury, poddaje ocenie ich wartość estetyczną; • twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje zgromadzone informacje we własnej pracy; • wyjaśnia różnice między literaturą piękną, popularnonaukową, publicystyką; • biegle wskazuje w tekstach cechy reportażu, wywiadu, artykułu; • samodzielnie wskazuje we współczesnej kulturze popularne nawiązania do
--	--	--	--	---	--

WYMAGANIA EDUKACYJNE KLASA VIII

			<ul style="list-style-type: none"> • samodzielnie znajduje w tekstach współczesnej kultury popularnej nawiązania do tradycyjnych wątków kulturowych • czyta wszystkie wymagane lektury w całości, zna ich treść i problematykę 	<p>wątków kulturowych, opisuje sposób nawiązania do nich</p> <ul style="list-style-type: none"> • czyta wszystkie wymagane lektury w całości i interpretuje je w połączeniu z kontekstami 	<p>tradycyjnych wątków kulturowych, nazywa sposób nawiązania</p> <ul style="list-style-type: none"> • czyta wszystkie wymagane lektury w całości i interpretuje je w połączeniu z kontekstami
Kształcenie językowe	<ul style="list-style-type: none"> • komunikuje się zinnymi w sposób werbalny i niewerbalny; • dostosowuje język, którego używa, do sytuacji; • rozpoznaje i tworzy wypowiedzenia wielokrotnie złożone; • odróżnia mowę niezależną od zależnej; zauważa zróżnicowanie słownictwa języka polskiego, • stara się wzbogacać swoje słownictwo, wyjaśnia znaczenie wyrazów; • rozpoznaje nazwy osobowe i miejscowe, używa ich; • podaje przykłady homonimów, synonimów, kolokwializmów, archaizmów, • stara się dostosować styl 	<ul style="list-style-type: none"> • świadomie używa języka jako narzędzia komunikowania się; • stara się stosować normę wzorcową i użytkową; • tworzy poprawne wypowiedzenia wielokrotnie złożone; • przekształca poprawnie mowę niezależną w zależną; • rozpoznaje zróżnicowanie słownictwa języka polskiego, • rozpoznaje zapożyczenia, archaizmy; • wzbogaca swoje słownictwo; 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie znaczenie języka w procesie komunikacji; • stosuje normę wzorcową i użytkową; • rozpoznaje i tworzy różne rodzaje wypowiedzeń wielokrotnie złożonych; • przekształca poprawnie mowę zależną w niezależną i odwrotnie, • przestrzega zasad zapisu; • rozpoznaje słownictwo ogólnonarodowe i ograniczonym zasięgu, • rozpoznaje 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie, na czym polega twórczy i sprawczy charakter działań językowych; • formułuje wypowiedzi poprawne pod względem językowym; • rozróżnia i stosuje w wypowiedziach różne rodzaje wypowiedzeń wielokrotnie złożonych; • poprawnie stosuje w wypowiedziach mowę zależną i niezależną • wskazuje funkcję wykorzystania w wypowiedzi różnych rodzajów słownictwa; 	<ul style="list-style-type: none"> • świadomie i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę na temat języka w komunikowaniu się; • formułuje wypowiedzi poprawne, bogate językowo, precyzyjne, zachowujące obowiązujące normy; • świadomie i celowo stosuje w wypowiedziach różne rodzaje wypowiedzeń wielokrotnie złożonych; • wykorzystuje funkcjonalnie mowę zależną i niezależną dla osiągnięcia

WYMAGANIA EDUKACYJNE KLASA VIII

	<p>do tworzonej wypowiedzi,</p> <ul style="list-style-type: none"> • stosuje podstawowe zasady etykiety językowej, • nie popełnia błędów zakłócających komunikację językową, stara się pisać poprawnie pod względem ortograficznym i interpunkcyjnym 	<ul style="list-style-type: none"> • ma świadomość treści i zakresu używanych wyrazów; • stara się używać poprawnych form nazw osobowych i miejscowych; • wyjaśnia znaczenie homonimów; • zauważa zróżnicowanie stylistyczne wypowiedzi, dostosowuje styl do formy wypowiedzi, • stosuje zasady etykiety językowej, • pisze zgodnie z podstawowymi normami poprawności językowej, ortograficznej i interpunkcyjnej 	<p>zapożyczenia, archaizmy, neologizmy, kolokwializmy;</p> <ul style="list-style-type: none"> • zna sposoby wzbogacania słownictwa i korzysta z nich; • odróżnia treść i zakres wyrazu; • używa poprawnych form nazw osobowych i miejscowych; • poprawnie używa homonimów; • rozpoznaje i nazywa różne style, różnicuje stylistycznie swoje wypowiedzi, • świadomie stosuje w wypowiedziach zasady etykiety językowej, • pisze zgodnie z normami poprawności językowej, ortograficznej i interpunkcyjnej, stara się poprawiać błędy 	<ul style="list-style-type: none"> • funkcjonalnie korzysta ze słowników; • różnicuje słowa w zależności od ich treści i zakresu znaczeniowego; • nazywa rodzaje stylów użytkowych, poprawnie używa ich w wypowiedzi; • wyjaśnia zasady etykiety językowej, • pisze poprawnie, zauważa popełnione błędy językowe, ortograficzne i interpunkcyjne oraz dokonuje ich autokorekty 	<p>w wypowiedzi pożądanego efektu;</p> <ul style="list-style-type: none"> • bogaci swoje słownictwo oraz poddaje refleksji rozwój i zróżnicowanie języka polskiego; • biegle używa nazw osobowych i miejscowych; • biegle używa użytkowych stylów wypowiedzi; • doskonali własny styl wypowiedzi, mając świadomość cech dobrego stylu; • wypowiada się swobodnie i kulturalnie w różnych sytuacjach; • zapisuje poprawnie swoje wypowiedzi, dokonuje ich autokorekty
--	--	--	--	---	--

WYMAGANIA EDUKACYJNE KLASA VIII

<p>Tworzenie wypowiedzi</p>	<ul style="list-style-type: none"> • krótko wypowiada się ustnie na podany temat; • stara się używać prostych środków retorycznych; • z pomocą nauczyciela redaguje plan wypowiedzi; • pisze według podanego wzoru, z pomocą nauczyciela pisze poznane formy wypowiedzi, w tym: dialog, opowiadanie, opis, sprawozdanie, dedykację, zaproszenie, ogłoszenie, opis przeżyć wewnętrznych, charakterystykę, rozprawkę, podanie, recenzję, CV, list, list motywacyjny, przemówienie • stosuje akapity; • formułuje prostą tezę; • wyraża własne zdanie i stara się je uzasadnić; • przedstawia rzeczowe argumenty w dyskusji na temat problemów znanych z codziennego życia; • stara się podać przykłady ilustrujące argumenty; • z pomocą nauczyciela podejmuje próby wnioskowania; • rozpoznaje w różnych tekstach niektóre środki 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiada się ustnie, zachowuje wewnętrzną logikę wypowiedzi, używa środków retorycznych; • gromadzi materiał rzeczowy potrzebny do tworzenia wypowiedzi, pisze plan wypowiedzi • pisze poznane formy wypowiedzi, starając się zachować wyznaczniki gatunku; stosuje akapity zaznaczające trójdzielną budowę pracy; • formułuje tezę, wie, czym jest hipoteza; • wyraża i uzasadnia własne zdanie, używając prostej argumentacji; • przedstawia rzeczowe i emocjonalne argumenty w dyskusji na temat znanych mu z doświadczenia problemów; • podaje przykłady ilustrujące argumenty; • formułuje proste wnioski; • rozpoznaje w różnych tekstach podstawowe 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiada się ustnie, porządkując treść swojej wypowiedzi, wykorzystuje środki retoryczne; • gromadzi i porządkuje materiał rzeczowy potrzebny do stworzenia pracy, • tworzy poprawnie plan wypowiedzi; • pisze poznane formy wypowiedzi, stosując odpowiednią dla danej formy kompozycję; • stosuje akapity jako spójne całości myślowe; • formułuje tezę i hipotezę; • wyraża i uzasadnia własne zdanie, używając właściwych argumentów; • przedstawia argumenty w dyskusji dotyczące tekstu literackiego; • podaje odpowiednie przykłady 	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy rozbudowaną wypowiedź na podany temat, zachowuje logikę, spójność i kompozycję wypowiedzi; • funkcjonalnie wykorzystuje środki retoryczne w celu oddziaływania na odbiorcę; • samodzielnie selekcjonuje i porządkuje materiał rzeczowy potrzebny do stworzenia pracy, tworzy szczegółowy plan wypowiedzi; • samodzielnie pisze poznane formy wypowiedzi, stosując odpowiednie zasady kompozycji i zachowując zasady spójności językowej; • stosuje akapity; • samodzielnie formułuje tezę i hipotezę; • swobodnie wyraża i uzasadnia własne zdanie, używając różnorodnych argumentów; • podaje celne 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiada się, realizując zamierzony cel; • wykorzystuje w wypowiedziach ustnych i pisemnych funkcjonalnie i twórczo środki retoryczne i stylistyczne; • samodzielnie planuje pracę, notuje sposób twórczy, gromadzi potrzebny materiał, korzystając z różnych źródeł; • pisze poznane formy wypowiedzi, stosując funkcjonalnie różnorodne środki językowe; • funkcjonalnie stosuje akapity • formułuje tezę i hipotezę, dostosowuje je do przyjętej formy rozprawki; • wyraża własne zdanie i uzasadnia je w sposób trafny i wnikliwy; • podaje trafne przykłady i omawia je w sposób pogłębiony; • samodzielnie formułuje wnioski;
------------------------------------	---	---	---	--	--

WYMAGANIA EDUKACYJNE KLASA VIII

	<p>perswazji i manipulacji</p> <ul style="list-style-type: none"> • zna i stosuje podstawowe zasady etyki wypowiedzi; • podejmuje próby przekształceń tekstu cudzego (streszcza); • formułuje pytania dotyczące warstwy przedstawieniowej utworu; • głośno czyta i recytuje teksty, zachowując podstawowe zasady wymowy 	<p>środki perswazji i manipulacji</p> <ul style="list-style-type: none"> • zna i stosuje podstawowe zasady etyki wypowiedzi; • podejmuje samodzielne próby przekształceń tekstu cudzego (streszcza) • formułuje pytania związane z dosłownymi znaczeniami utworu, • głośno, płynnie czyta i recytuje teksty, przestrzegając zasad intonacji zdaniowej 	<p>ilustrujące argumenty;</p> <ul style="list-style-type: none"> • formułuje wnioski wynikające z argumentacji; rozpoznaje w różnych tekstach użyte środki perswazji i manipulacji; • zna i stosuje podstawowe zasady etyki wypowiedzi; • dokonuje przekształceń tekstu cudzego (streszcza); • formułuje pytania związane z przenośnymi znaczeniami utworu; • głośno czyta i recytuje teksty, dobierając odpowiednie tempo i intonację 	<p>i różnorodne przykłady ilustrujące argumenty; podsumowuje rozważania;</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje w różnych tekstach środki perswazji i manipulacji, wskazuje ich funkcję; • zna i stosuje podstawowe zasady etyki wypowiedzi; • samodzielnie dokonuje przekształceń tekstu cudzego (streszcza); • formułuje pytania problemowe dotyczące wszystkich składników utworu; • interpretuje głosowo utwór literacki, starając się zaciekać słuchacza 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje w przekazach medialnych mechanizmy perswazji i manipulacji; • twórczo przekształca cudzy tekst w celu osiągnięcia określonego efektu artystycznego; • formułuje trafne, ciekawe pytania dotyczące warstwy znaczeń naddanych w utworze; • recytuje utwór, prezentując własną interpretację tekstu z wykorzystaniem różnorodnych środków głosowych
Samokształcenie	<ul style="list-style-type: none"> • korzysta, z poszanowaniem praw autorskich, z różnych źródeł informacji wskazanych przez nauczyciela; • rozwija nawyk systematycznego uczenia 	<ul style="list-style-type: none"> • korzysta, z poszanowaniem własności intelektualnej, z różnych źródeł informacji; • uczy się systematycznie; 	<ul style="list-style-type: none"> • korzysta z samodzielnie wybranych źródeł informacji, szanując cudzą własność intelektualną; 	<ul style="list-style-type: none"> • pogłębia swoją wiedzę przedmiotową, korzystając rzetelnie, z poszanowaniem własności intelektualnej, z różnych źródeł 	<ul style="list-style-type: none"> • samodzielnie i aktywnie poszerza swoją wiedzę oraz pogłębia zainteresowania humanistyczne, korzystając z różnych form

WYMAGANIA EDUKACYJNE KLASA VIII

	<p>się;</p> <ul style="list-style-type: none"> • uczestniczy w pracy grupowej, współpracuje z innymi w realizacji projektów edukacyjnych; • uczestniczy w programowych wyjściach o charakterze kulturalnym 	<ul style="list-style-type: none"> • uczestniczy w projektach edukacyjnych; • podejmuje próby prezentowania przygotowanego materiału; • rozwija umiejętność krytycznego myślenia, wyraża swoje zdanie; • uczestniczy w wybranych wydarzeniach kulturalnych 	<ul style="list-style-type: none"> • rozwija swoje uzdolnienia i zainteresowania; • stara się myśleć krytycznie, wyraża opinie; • aktywnie realizuje projekty, prezentuje efekty pracy indywidualnej lub grupowej; • uczestniczy w życiu kulturalnym 	<p>informacji;</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozwija nawyk krytycznego myślenia i formułowania opinii; • bierze udział w konkursach, pracach kół przedmiotowych itp.; • aktywnie uczestniczy w życiu kulturalnym swojego regionu 	<p>i źródeł;</p> <ul style="list-style-type: none"> • ma własne zdanie i prezentuje je w dyskusji; • z zaangażowaniem włącza się w realizację projektów edukacyjnych; • aktywnie, z sukcesami bierze udział w konkursach, pracach kół przedmiotowych itp. • występuje w roli lidera grupy • aktywnie i świadomie uczestniczy w życiu kulturalnym
--	--	--	--	--	---

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, którego wyniki nie osiągają poziomu wymagań koniecznych, w związku z tym nie jest w stanie wykonać, nawet z pomocą nauczyciela, zadań o niewielkim stopniu trudności. Brak aktywności w dążeniu do zdobycia wiedzy i umiejętności wyklucza osiągnięcie nawet minimalnego postępu.

JĘZYK ANGIELSKI

Uczeń, który nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą, otrzymuje ocenę niedostateczną.

ZNAJOMOŚĆ ŚRODKÓW JĘZYKOWYCH

Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
<ul style="list-style-type: none"> Słabo zna i, popełniając liczne błędy, posługuje się słownictwem odnoszącym się do uczestnictwa w kulturze i wydarzeniach kulturalnych oraz tradycji i zwyczajów, a także mediów, w tym mediów społecznościowych. Słabo zna zasady tworzenia i popełniając liczne błędy, buduje zdania warunkowe typu 0, 1 i 2.. Popełniając liczne błędy, posługuje się zdaniami warunkowymi typu 0, 1 i 2. Popełnia liczne błędy, tworząc zdania okolicznikowe czasu i posługując się nimi. 	<ul style="list-style-type: none"> Częściowo zna i popełniając dość liczne błędy, posługuje się słownictwem odnoszącym się do uczestnictwa w kulturze i wydarzeniach kulturalnych oraz tradycji i zwyczajów, a także mediów, w tym mediów społecznościowych. Częściowo zna zasady tworzenia i popełniając dość liczne błędy, buduje zdania warunkowe typu 0, 1 i 2. Nie zawsze poprawnie posługuje się zdaniami warunkowymi typu 0, 1 i 2. Popełnia dość liczne błędy, tworząc zdania okolicznikowe czasu i posługując się nimi. 	<ul style="list-style-type: none"> Zna i posługuje się, popełniając nieliczne błędy, słownictwem odnoszącym się do uczestnictwa w kulturze i wydarzeniach kulturalnych oraz tradycji i zwyczajów, a także mediów, w tym mediów społecznościowych. Zna zasady tworzenia i na ogół poprawnie buduje zdania warunkowe typu 0,1 i 2. Na ogół poprawnie posługuje się zdaniami warunkowymi typu 0, 1 i 2. Przeważnie poprawnie tworzy zdania okolicznikowe czasu i posługuje się nimi. 	<ul style="list-style-type: none"> Swobodnie i bezbłędnie lub niemal bezbłędnie posługuje się słownictwem odnoszącym się do uczestnictwa w kulturze i wydarzeniach kulturalnych oraz tradycji i zwyczajów, a także mediów, w tym mediów społecznościowych. Zna dobrze zasady tworzenia i z łatwością buduje zdania warunkowe typu 0, 1 i 2. Z łatwością i poprawnie posługuje się zdaniami warunkowymi typu 0, 1 i 2. Poprawnie tworzy zdania okolicznikowe czasu i posługuje się nimi. 	<p>Uczeń swobodnie i bezbłędnie wykorzystuje poznane środki językowe. Z łatwością i bezbłędnie wykonuje zadania o podwyższonym stopniu trudności z wykorzystaniem tych środków językowych.</p>
<ul style="list-style-type: none"> Słabo zna i popełniając liczne błędy z trudem podaje nazwy dyscyplin sportowych, elementów sprzętu sportowego i obiektów sportowych. 	<ul style="list-style-type: none"> Częściowo zna i czasem popełniając błędy podaje nazwy dyscyplin sportowych, elementów sprzętu sportowego i obiektów sportowych. 	<ul style="list-style-type: none"> Zna i na ogół poprawnie podaje nazwy dyscyplin sportowych, elementów sprzętu sportowego i obiektów sportowych. Zna i na ogół poprawnie 	<ul style="list-style-type: none"> Zna i poprawnie podaje nazwy dyscyplin sportowych, elementów sprzętu sportowego i obiektów sportowych. Zna i poprawnie stosuje 	<p>Uczeń swobodnie i bezbłędnie wykorzystuje poznane środki językowe. Z łatwością i bezbłędnie wykonuje zadania o podwyższonym stopniu trudności z wykorzystaniem</p>

WYMAGANIA EDUKACYJNE KLASA VIII

<ul style="list-style-type: none"> Słabo zna i z trudem stosuje słownictwo opisujące sportowców, imprezy sportowe i uprawianie sportu. Słabo zna zasady stopniowania przymiotników i przysłówków. Popełnia dużo błędów stosując w zdaniach przymiotniki i przysłówki w stopniu wyższym i najwyższym. Nieudolnie buduje zdania z wyrażeniami <i>than</i> oraz <i>(not) as...as...</i> Słabo zna i z trudem stosuje w wypowiedziach wyrażenia <i>too...</i> oraz <i>(not)...enough.</i> Popełniając liczne błędy posługuje się wyrażeniami <i>so</i> i <i>such (a/an)</i>, a także <i>What</i> i <i>How</i> w połączeniu z przymiotnikami i przysłówkami. 	<ul style="list-style-type: none"> Częściowo zna słownictwo opisujące sportowców, imprezy sportowe i uprawianie sportu; stosując je czasem popełnia błędy. Częściowo zna zasady stopniowania przymiotników i przysłówków. Popełnia dość dużo błędów stosując w zdaniach przymiotniki i przysłówki w stopniu wyższym i najwyższym. Popełniając dość liczne błędy buduje zdania z wyrażeniami <i>than</i> oraz <i>(not) as...as...</i> Częściowo zna i stosuje w wypowiedziach wyrażenia <i>too...</i> oraz <i>(not)...enough.</i> Nie zawsze poprawnie posługuje się wyrażeniami <i>so</i> i <i>such (a/an)</i>, a także <i>What</i> i <i>How</i> w połączeniu z przymiotnikami i przysłówkami. 	<p>stosuje słownictwo opisujące sportowców, imprezy sportowe i uprawianie sportu.</p> <ul style="list-style-type: none"> Zna zasady stopniowania przymiotników i przysłówków. Popełnia nieliczne błędy stosując w zdaniach przymiotniki i przysłówki w stopniu wyższym i najwyższym. Popełniając nieliczne błędy buduje zdania z wyrażeniami <i>than</i> oraz <i>(not) as...as...</i> Zna i zazwyczaj poprawnie stosuje w wypowiedziach wyrażenia <i>too...</i> oraz <i>(not)...enough..</i> Zazwyczaj poprawnie posługuje się wyrażeniami <i>so</i> i <i>such (a/an)</i>, a także <i>What</i> i <i>How</i> w połączeniu z przymiotnikami i przysłówkami. 	<p>słownictwo opisujące sportowców, imprezy sportowe i uprawianie sportu.</p> <ul style="list-style-type: none"> Zna zasady stopniowania przymiotników i przysłówków. Bezbłędnie lub niemal bezbłędnie stosuje w zdaniach przymiotniki i przysłówki w stopniu wyższym i najwyższym. Poprawnie buduje zdania z wyrażeniami <i>than</i> oraz <i>(not) as...as...</i> Swobodnie i poprawnie stosuje w wypowiedziach wyrażenia <i>too...</i> oraz <i>(not)...enough.</i> Poprawnie posługuje się wyrażeniami <i>so</i> i <i>such (a/an)</i>, a także <i>What</i> i <i>How</i> w połączeniu z przymiotnikami i przysłówkami. 	<p>tych środków językowych.</p>
<ul style="list-style-type: none"> Słabo zna i z trudem podaje nazwy części ciała, chorób i dolegliwości. Słabo zna i z trudem stosuje słownictwo odnoszące się do zdrowego stylu życia, leczenia i zapobiegania chorobom. Słabo zna zasady tworzenia 	<ul style="list-style-type: none"> Częściowo zna i podaje nazwy części ciała, chorób i dolegliwości. Częściowo zna i czasem popełniając błędy stosuje słownictwo odnoszące się do zdrowego stylu życia, leczenia i zapobiegania chorobom. 	<ul style="list-style-type: none"> Zna i podaje większość wymaganych nazw części ciała, chorób i dolegliwości. Zna i zazwyczaj poprawnie stosuje słownictwo odnoszące się do zdrowego stylu życia, leczenia i zapobiegania chorobom. 	<ul style="list-style-type: none"> Zna i z łatwością podaje wymagane nazwy części ciała, chorób i dolegliwości. Zna i bezbłędnie lub niemal bezbłędnie stosuje słownictwo odnoszące się do zdrowego stylu życia, leczenia i zapobiegania 	<p>Uczeń swobodnie i bezbłędnie wykorzystuje poznane środki językowe. Z łatwością i bezbłędnie wykonuje zadania o podwyższonym stopniu trudności z wykorzystaniem tych środków językowych.</p>

WYMAGANIA EDUKACYJNE KLASA VIII

<ul style="list-style-type: none"> i stosowania zdań w czasie <i>Past Perfect</i>, popełnia liczne błędy. Popełnia liczne błędy tworząc formy czasowników: bezokolicznik lub formę – <i>ing</i>. 	<ul style="list-style-type: none"> Częściowo zna zasady tworzenia i stosowania zdań w czasie <i>Past Perfect</i>, popełnia dość liczne błędy. Popełnia dość liczne błędy tworząc formy czasowników: bezokolicznik lub formę – <i>ing</i>. 	<ul style="list-style-type: none"> Zna zasady tworzenia i stosowania zdań w czasie <i>Past Perfect</i>, popełnia nieliczne błędy. Tworzy formy czasowników: bezokolicznik lub formę – <i>ing</i>, popełniając nieliczne błędy. 	<p>chorobom.</p> <ul style="list-style-type: none"> Zna zasady tworzenia i poprawnie buduje i stosuje zdania w czasie <i>Past Perfect</i>. Poprawnie tworzy formy czasowników: bezokolicznik lub formę – <i>ing</i>, popełniając nieliczne błędy. 	
<ul style="list-style-type: none"> Słabo zna i z trudem podaje wybrane nazwy wynalazków i urządzeń technicznych. Słabo zna i z trudem stosuje słownictwo opisujące korzystanie z urządzeń technicznych, nowoczesnych technologii oraz technologii informacyjno-komunikacyjnych. Słabo zna zasady tworzenia zdań oznajmujących oraz pytań w mowie zależnej, buduje zdania i posługuje się nimi popełniając liczne błędy. 	<ul style="list-style-type: none"> Częściowo zna i podaje wybrane nazwy wynalazków i urządzeń technicznych. Częściowo zna i popełniając dość liczne błędy stosuje słownictwo opisujące korzystanie z urządzeń technicznych, nowoczesnych technologii oraz technologii informacyjno-komunikacyjnych. Częściowo zna zasady tworzenia zdań oznajmujących oraz pytań w mowie zależnej, buduje zdania i posługuje się nimi popełniając dość liczne błędy. 	<ul style="list-style-type: none"> Zna i podaje większość wymaganych nazw wynalazków i urządzeń technicznych. Zna i popełniając drobne błędy stosuje słownictwo opisujące korzystanie z urządzeń technicznych, nowoczesnych technologii oraz technologii informacyjno-komunikacyjnych. Zna zasady tworzenia zdań oznajmujących oraz pytań w mowie zależnej i zazwyczaj poprawnie się nimi posługuje. 	<ul style="list-style-type: none"> Zna i z łatwością podaje wymagane nazwy wynalazków i urządzeń technicznych. Swobodnie i poprawnie stosuje słownictwo opisujące korzystanie z urządzeń technicznych, nowoczesnych technologii oraz technologii informacyjno-komunikacyjnych. Poprawnie tworzy i posługuje się zdaniami oznajmującymi oraz pytaniami w mowie zależnej. 	<p>Uczeń swobodnie i bezbłędnie wykorzystuje poznane środki językowe. Z łatwością i bezbłędnie wykonuje zadania o podwyższonym stopniu trudności z wykorzystaniem tych środków językowych.</p>
<ul style="list-style-type: none"> Słabo zna i z trudem podaje wybrane nazwy zwierząt i roślin, typów pogody, pór roku i elementów krajobrazu; popełnia liczne błędy. Słabo zna i popełniając liczne błędy posługuje się 	<ul style="list-style-type: none"> Częściowo zna i podaje wybrane nazwy zwierząt i roślin, typów pogody, pór roku i elementów krajobrazu; czasem popełnia błędy. Częściowo zna 	<ul style="list-style-type: none"> Zna i podaje większość wymaganych nazw zwierząt i roślin, typów pogody, pór roku i elementów krajobrazu. Zna i posługuje się słownictwem opisującym 	<ul style="list-style-type: none"> Zna i z łatwością podaje wymagane nazwy zwierząt i roślin, typów pogody, pór roku i elementów krajobrazu. Zna i z łatwością posługuje się słownictwem 	<p>Uczeń swobodnie i bezbłędnie wykorzystuje poznane środki językowe. Z łatwością i bezbłędnie wykonuje zadania o podwyższonym stopniu trudności z wykorzystaniem tych środków językowych.</p>

WYMAGANIA EDUKACYJNE KLASA VIII

<p>słownictwem opisującym zagrożenia i ochronę środowiska.</p> <ul style="list-style-type: none"> Słabo zna zasady posługiwania się przedimkami określonymi i nieokreślonymi; popełnia liczne błędy stosując je w wypowiedziach. Słabo zna zasady tworzenia zdań z czasownikami modalnymi <i>can/could; be able to</i>; popełnia liczne błędy posługując się nimi. Popełniając liczne błędy, poprawnie stosuje zaimki wskazujące <i>this/that</i> i <i>these/those</i>. Słabo zna wyrażenia typu czasownik+przyimek oraz przymiotnik+przyimek; popełnia liczne błędy posługując się nimi. Popełniając liczne błędy, tworzy pytania pośrednie i posługuje się nimi. 	<p>i popełniając dość liczne błędy posługuje się słownictwem opisującym zagrożenia i ochronę środowiska.</p> <ul style="list-style-type: none"> Częściowo zna zasady posługiwania się przedimkami określonymi i nieokreślonymi; popełnia dość liczne błędy stosując je w wypowiedziach. Częściowo zna zasady tworzenia zdań z czasownikami modalnymi <i>can/could; be able to</i>; posługuje się nimi popełnia dość liczne błędy. Popełniając dość liczne błędy, stosuje zaimki wskazujące <i>this/that</i> i <i>these/those</i>. Zna niektóre wyrażenia typu czasownik+przyimek oraz przymiotnik +przyimek i nie zawsze poprawnie się nimi posługuje. Popełniając dość liczne błędy, tworzy pytania pośrednie i posługuje się nimi. 	<p>zagrożenia i ochronę środowiska; popełnia nieliczne błędy.</p> <ul style="list-style-type: none"> Zna zasady posługiwania się przedimkami określonymi i nieokreślonymi; zazwyczaj poprawnie stosuje przedimki w wypowiedziach. Zna zasady tworzenia zdań z czasownikami modalnymi <i>can/could; be able to</i>; popełnia nieliczne błędy posługując się nimi. Na ogół poprawnie stosuje zaimki wskazujące <i>this/that</i> i <i>these/those</i>. Zna wybrane wyrażenia typu czasownik+przyimek oraz przymiotnik+przyimek i zazwyczaj poprawnie się nimi posługuje. Zazwyczaj poprawnie tworzy pytania pośrednie i posługuje się nimi. 	<p>opisującym zagrożenia i ochronę środowiska.</p> <ul style="list-style-type: none"> Zna zasady posługiwania się przedimkami określonymi i nieokreślonymi; poprawnie stosuje je w wypowiedziach. Dobrze zna zasady tworzenia zdań z czasownikami modalnymi <i>can/could; be able to</i>; posługuje się nimi bezbłędnie lub niemal bezbłędnie. Swobodnie i bezbłędnie lub niemal bezbłędnie stosuje zaimki wskazujące <i>this/that</i> i <i>these/those</i>. Zna wymagane wyrażenia typu czasownik+przyimek oraz przymiotnik+przyimek i poprawnie się nimi posługuje. Poprawnie tworzy pytania pośrednie i posługuje się nimi. 	
<ul style="list-style-type: none"> Słabo zna zasady tworzenia zdań z czasownikami modalnymi <i>must, might, may, could, can't</i>; popełnia liczne błędy 	<ul style="list-style-type: none"> Częściowo zna zasady tworzenia zdań z czasownikami modalnymi <i>must, might, may, could, can't</i>; posługuje się nimi 	<ul style="list-style-type: none"> Zna zasady tworzenia zdań z czasownikami modalnymi <i>must, might, may, could, can't</i>; popełnia nieliczne błędy posługując się nimi. 	<ul style="list-style-type: none"> Dobrze zna zasady tworzenia zdań z czasownikami modalnymi <i>must, might, may, could, can't</i>; posługuje się nimi bezbłędnie lub niemal 	<p>Uczeń swobodnie i bezbłędnie wykorzystuje poznane środki językowe. Z łatwością i bezbłędnie wykonuje zadania o podwyższonym stopniu trudności z wykorzystaniem</p>

WYMAGANIA EDUKACYJNE KLASA VIII

<ul style="list-style-type: none"> posługując się nimi. Słabo zna zasady tworzenia zdań w poznanych czasach i z trudnością je buduje. Popełnia liczne błędy posługując się poznanymi czasami gramatycznymi. Z trudnością, popełniając liczne błędy stosuje zaimki zwrotne oraz wyrażenie <i>each other</i>. 	<ul style="list-style-type: none"> popełnia dość liczne błędy. Częściowo zna zasady tworzenia zdań w poznanych czasach i nie zawsze poprawnie je buduje. Popełnia dość liczne błędy posługując się poznanymi czasami gramatycznymi. Nie zawsze poprawnie stosuje zaimki zwrotne oraz wyrażenie <i>each other</i>. 	<ul style="list-style-type: none"> Zna zasady tworzenia zdań w poznanych czasach i zazwyczaj poprawnie je buduje. Zazwyczaj stosuje czasy gramatyczne odpowiednio do sytuacji. Na ogół poprawnie stosuje zaimki zwrotne oraz wyrażenie <i>each other</i>. 	<ul style="list-style-type: none"> bezbłędnie. Dobrze zna zasady tworzenia zdań w poznanych czasach i poprawnie je buduje. Swobodnie stosuje czasy gramatyczne odpowiednio do sytuacji. Poprawnie stosuje zaimki zwrotne oraz wyrażenie <i>each other</i>. 	tych środków językowych.
---	---	--	--	--------------------------

Uczeń, który nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą, otrzymuje ocenę niedostateczną.

ZNAJOMOŚĆ ŚRODKÓW JĘZYKOWYCH

Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
<ul style="list-style-type: none"> Słabo zna i z trudem podaje nazwy dziedzin kultury; popełnia liczne błędy. Słabo zna i, popełniając liczne błędy, posługuje się słownictwem odnoszącym się do uczestnictwa w kulturze i wydarzeniach kulturalnych oraz tradycji i zwyczajów, a także mediów, w tym mediów społecznościowych. Słabo zna zasady tworzenia i popełniając liczne błędy, buduje zdania warunkowe typu 0, 1 i 2.. Popełniając liczne błędy, posługuje się zdaniami 	<ul style="list-style-type: none"> Częściowo zna i podaje wymagane nazwy dziedzin kultury; popełnia dość liczne błędy. Częściowo zna i popełniając dość liczne błędy, posługuje się słownictwem odnoszącym się do uczestnictwa w kulturze i wydarzeniach kulturalnych oraz tradycji i zwyczajów, a także mediów, w tym mediów społecznościowych. Częściowo zna zasady tworzenia i popełniając dość liczne błędy, buduje zdania warunkowe typu 0, 1 i 2. 	<ul style="list-style-type: none"> Zna i podaje większość wymaganych nazw dziedzin kultury. Zna i posługuje się, popełniając nieliczne błędy, słownictwem odnoszącym się do uczestnictwa w kulturze i wydarzeniach kulturalnych oraz tradycji i zwyczajów, a także mediów, w tym mediów społecznościowych. Zna zasady tworzenia i na ogół poprawnie buduje zdania warunkowe typu 0, 1 i 2. Na ogół poprawnie posługuje się zdaniami 	<ul style="list-style-type: none"> Zna i z łatwością podaje wymagane nazwy dziedzin kultury. Swobodnie i bezbłędnie lub niemal bezbłędnie posługuje się słownictwem odnoszącym się do uczestnictwa w kulturze i wydarzeniach kulturalnych oraz tradycji i zwyczajów, a także mediów, w tym mediów społecznościowych. Zna dobrze zasady tworzenia i z łatwością buduje zdania warunkowe typu 0, 1 i 2. Z łatwością i poprawnie posługuje się zdaniami 	Uczeń swobodnie i bezbłędnie wykorzystuje poznane środki językowe. Z łatwością i bezbłędnie wykonuje zadania o podwyższonym stopniu trudności z wykorzystaniem tych środków językowych.

WYMAGANIA EDUKACYJNE KLASA VIII

<p>warunkowymi typu 0, 1 i 2.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Popelnia liczne błędy, tworząc zdania okolicznikowe czasu i posługując się nimi. 	<ul style="list-style-type: none"> • Nie zawsze poprawnie posługuje się zdaniami warunkowymi typu 0, 1 i 2. • Popelnia dość liczne błędy, tworząc zdania okolicznikowe czasu i posługując się nimi. 	<p>warunkowymi typu 0, 1 i 2.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Przeważnie poprawnie tworzy zdania okolicznikowe czasu i posługuje się nimi. 	<p>warunkowymi typu 0, 1 i 2.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Poprawnie tworzy zdania okolicznikowe czasu i posługuje się nimi. 	
<ul style="list-style-type: none"> • Słabo zna i popełniając liczne błędy z trudem podaje nazwy dyscyplin sportowych, elementów sprzętu sportowego i obiektów sportowych. • Słabo zna i z trudem stosuje słownictwo opisujące sportowców, imprezy sportowe i uprawianie sportu. • Słabo zna zasady stopniowania przymiotników i przysłówków. • Popelnia dużo błędów stosując w zdaniach przymiotniki i przysłówki w stopniu wyższym i najwyższym. • Nieudolnie buduje zdania z wyrażeniami <i>than</i> oraz <i>(not) as...as...</i> • Słabo zna i z trudem stosuje w wypowiedziach wyrażenia <i>too...</i> oraz <i>(not)...enough</i>. • Popelniając liczne błędy posługuje się wyrażeniami <i>so</i> i <i>such (a/an)</i>, a także <i>What</i> i <i>How</i> w połączeniu 	<ul style="list-style-type: none"> • Częściowo zna i czasem popełniając błędy podaje nazwy dyscyplin sportowych, elementów sprzętu sportowego i obiektów sportowych. • Częściowo zna słownictwo opisujące sportowców, imprezy sportowe i uprawianie sportu; stosując je czasem popełnia błędy. • Częściowo zna zasady stopniowania przymiotników i przysłówków. • Popelnia dość dużo błędów stosując w zdaniach przymiotniki i przysłówki w stopniu wyższym i najwyższym. • Popelniając dość liczne błędy buduje zdania z wyrażeniami <i>than</i> oraz <i>(not) as...as...</i> • Częściowo zna i stosuje w wypowiedziach wyrażenia <i>too...</i> oraz <i>(not)...enough</i>. • Nie zawsze poprawnie posługuje się wyrażeniami 	<ul style="list-style-type: none"> • Zna i na ogół poprawnie podaje nazwy dyscyplin sportowych, elementów sprzętu sportowego i obiektów sportowych. • Zna i na ogół poprawnie stosuje słownictwo opisujące sportowców, imprezy sportowe i uprawianie sportu. • Zna zasady stopniowania przymiotników i przysłówków. • Popelnia nieliczne błędy stosując w zdaniach przymiotniki i przysłówki w stopniu wyższym i najwyższym. • Popelniając nieliczne błędy buduje zdania z wyrażeniami <i>than</i> oraz <i>(not) as...as...</i> • Zna i zazwyczaj poprawnie stosuje w wypowiedziach wyrażenia <i>too...</i> oraz <i>(not)...enough</i>. • Zazwyczaj poprawnie posługuje się wyrażeniami <i>so</i> i <i>such (a/an)</i>, a także <i>What</i> i <i>How</i> w połączeniu z przymiotnikami 	<ul style="list-style-type: none"> • Zna i poprawnie podaje nazwy dyscyplin sportowych, elementów sprzętu sportowego i obiektów sportowych. • Zna i poprawnie stosuje słownictwo opisujące sportowców, imprezy sportowe i uprawianie sportu. • Zna zasady stopniowania przymiotników i przysłówków. • Bezbłędnie lub niemal bezbłędnie stosuje w zdaniach przymiotniki i przysłówki w stopniu wyższym i najwyższym. • Poprawnie buduje zdania z wyrażeniami <i>than</i> oraz <i>(not) as...as...</i> • Swobodnie i poprawnie stosuje w wypowiedziach wyrażenia <i>too...</i> oraz <i>(not)...enough</i>. • Poprawnie posługuje się wyrażeniami <i>so</i> i <i>such (a/an)</i>, a także <i>What</i> i <i>How</i> w połączeniu z przymiotnikami i przysłówkami. 	<p>Uczeń swobodnie i bezbłędnie wykorzystuje poznane środki językowe. Z łatwością i bezbłędnie wykonuje zadania o podwyższonym stopniu trudności z wykorzystaniem tych środków językowych.</p>

WYMAGANIA EDUKACYJNE KLASA VIII

z przymiotnikami i przysłówkami.	so i <i>such (a/an)</i> , a także <i>What</i> i <i>How</i> w połączeniu z przymiotnikami i przysłówkami.	i przysłówkami.		
<ul style="list-style-type: none"> Słabo zna i z trudem podaje nazwy części ciała, chorób i dolegliwości. Słabo zna i z trudem stosuje słownictwo odnoszące się do zdrowego stylu życia, leczenia i zapobiegania chorobom. Słabo zna zasady tworzenia i stosowania zdań w czasie <i>Past Perfect</i>, popełnia liczne błędy. Popełnia liczne błędy tworząc formy czasowników: bezokolicznik lub formę – <i>ing</i>. 	<ul style="list-style-type: none"> Częściowo zna i podaje nazwy części ciała, chorób i dolegliwości. Częściowo zna i czasem popełniając błędy stosuje słownictwo odnoszące się do zdrowego stylu życia, leczenia i zapobiegania chorobom. Częściowo zna zasady tworzenia i stosowania zdań w czasie <i>Past Perfect</i>, popełnia dość liczne błędy. Popełnia dość liczne błędy tworząc formy czasowników: bezokolicznik lub formę – <i>ing</i>. 	<ul style="list-style-type: none"> Zna i podaje większość wymaganych nazw części ciała, chorób i dolegliwości. Zna i zazwyczaj poprawnie stosuje słownictwo odnoszące się do zdrowego stylu życia, leczenia i zapobiegania chorobom. Zna zasady tworzenia i stosowania zdań w czasie <i>Past Perfect</i>, popełnia nieliczne błędy. Tworzy formy czasowników: bezokolicznik lub formę – <i>ing</i>, popełniając nieliczne błędy. 	<ul style="list-style-type: none"> Zna i z łatwością podaje wymagane nazwy części ciała, chorób i dolegliwości. Zna i bezbłędnie lub niemal bezbłędnie stosuje słownictwo odnoszące się do zdrowego stylu życia, leczenia i zapobiegania chorobom. Zna zasady tworzenia i poprawnie buduje i stosuje zdania w czasie <i>Past Perfect</i>. Poprawnie tworzy formy czasowników: bezokolicznik lub formę – <i>ing</i>, popełniając nieliczne błędy. 	Uczeń swobodnie i bezbłędnie wykorzystuje poznane środki językowe. Z łatwością i bezbłędnie wykonuje zadania o podwyższonym stopniu trudności z wykorzystaniem tych środków językowych.
<ul style="list-style-type: none"> Słabo zna i z trudem podaje wybrane nazwy wynalazków i urządzeń technicznych. Słabo zna i z trudem stosuje słownictwo opisujące korzystanie z urządzeń technicznych, nowoczesnych technologii oraz technologii informacyjno-komunikacyjnych. Słabo zna zasady tworzenia zdań oznajmujących oraz 	<ul style="list-style-type: none"> Częściowo zna i podaje wybrane nazwy wynalazków i urządzeń technicznych. Częściowo zna i popełniając dość liczne błędy stosuje słownictwo opisujące korzystanie z urządzeń technicznych, nowoczesnych technologii oraz technologii informacyjno-komunikacyjnych. Częściowo zna zasady 	<ul style="list-style-type: none"> Zna i podaje większość wymaganych nazw wynalazków i urządzeń technicznych. Zna i popełniając drobne błędy stosuje słownictwo opisujące korzystanie z urządzeń technicznych, nowoczesnych technologii oraz technologii informacyjno-komunikacyjnych. Zna zasady tworzenia zdań oznajmujących oraz pytań 	<ul style="list-style-type: none"> Zna i z łatwością podaje wymagane nazwy wynalazków i urządzeń technicznych. Swobodnie i poprawnie stosuje słownictwo opisujące korzystanie z urządzeń technicznych, nowoczesnych technologii oraz technologii informacyjno-komunikacyjnych. Poprawnie tworzy i posługuje się zdaniami 	Uczeń swobodnie i bezbłędnie wykorzystuje poznane środki językowe. Z łatwością i bezbłędnie wykonuje zadania o podwyższonym stopniu trudności z wykorzystaniem tych środków językowych.

WYMAGANIA EDUKACYJNE KLASA VIII

pytań w mowie zależnej, buduje zdania i posługuje się nimi popełniając liczne błędy.	tworzenia zdań oznajmujących oraz pytań w mowie zależnej, buduje zdania i posługuje się nimi popełniając dość liczne błędy.	w mowie zależnej i zazwyczaj poprawnie się nimi posługuje.	oznajmującymi oraz pytaniami w mowie zależnej.	
<ul style="list-style-type: none"> Słabo zna i z trudem podaje wybrane nazwy zwierząt i roślin, typów pogody, pór roku i elementów krajobrazu; popełnia liczne błędy. Słabo zna i popełniając liczne błędy posługuje się słownictwem opisującym zagrożenia i ochronę środowiska. Słabo zna zasady posługiwania się przedimkami określonymi i nieokreślonymi; popełnia liczne błędy stosując je w wypowiedziach. Słabo zna zasady tworzenia zdań z czasownikami modalnymi <i>can/could; be able to</i>; popełnia liczne błędy posługując się nimi. Popełniając liczne błędy, poprawnie stosuje zaimki wskazujące <i>this/that</i> i <i>these/those</i>. Słabo zna wyrażenia typu czasownik+przyimek oraz przymiotnik+przyimek; popełnia liczne błędy posługując się nimi. Popełniając liczne błędy, 	<ul style="list-style-type: none"> Częściowo zna i podaje wybrane nazwy zwierząt i roślin, typów pogody, pór roku i elementów krajobrazu; czasem popełnia błędy. Częściowo zna i popełniając dość liczne błędy posługuje się słownictwem opisującym zagrożenia i ochronę środowiska. Częściowo zna zasady posługiwania się przedimkami określonymi i nieokreślonymi; popełnia dość liczne błędy stosując je w wypowiedziach. Częściowo zna zasady tworzenia zdań z czasownikami modalnymi <i>can/could; be able to</i>; posługując się nimi popełnia dość liczne błędy. Popełniając dość liczne błędy, stosuje zaimki wskazujące <i>this/that</i> i <i>these/those</i>. Zna niektóre wyrażenia typu czasownik+przyimek oraz przymiotnik+przyimek i nie zawsze poprawnie się nimi posługuje. 	<ul style="list-style-type: none"> Zna i podaje większość wymaganych nazw zwierząt i roślin, typów pogody, pór roku i elementów krajobrazu. Zna i posługuje się słownictwem opisującym zagrożenia i ochronę środowiska; popełnia nieliczne błędy. Zna zasady posługiwania się przedimkami określonymi i nieokreślonymi; zazwyczaj poprawnie stosuje przedimki w wypowiedziach. Zna zasady tworzenia zdań z czasownikami modalnymi <i>can/could; be able to</i>; popełnia nieliczne błędy posługując się nimi. Na ogół poprawnie stosuje zaimki wskazujące <i>this/that</i> i <i>these/those</i>. Zna wybrane wyrażenia typu czasownik+przyimek oraz przymiotnik+przyimek i zazwyczaj poprawnie się nimi posługuje. Zazwyczaj poprawnie tworzy pytania pośrednie i posługuje się nimi. 	<ul style="list-style-type: none"> Zna i z łatwością podaje wymagane nazwy zwierząt i roślin, typów pogody, pór roku i elementów krajobrazu. Zna i z łatwością posługuje się słownictwem opisującym zagrożenia i ochronę środowiska. Zna zasady posługiwania się przedimkami określonymi i nieokreślonymi; poprawnie stosuje je w wypowiedziach. Dobrze zna zasady tworzenia zdań z czasownikami modalnymi <i>can/could; be able to</i>; posługuje się nimi bezbłędnie lub niemal bezbłędnie. Swobodnie i bezbłędnie lub niemal bezbłędnie stosuje zaimki wskazujące <i>this/that</i> i <i>these/those</i>. Zna wymagane wyrażenia typu czasownik+przyimek oraz przymiotnik+przyimek i poprawnie się nimi posługuje. Poprawnie tworzy pytania pośrednie i posługuje się nimi. 	<p>Uczeń swobodnie i bezbłędnie wykorzystuje poznane środki językowe. Z łatwością i bezbłędnie wykonuje zadania o podwyższonym stopniu trudności z wykorzystaniem tych środków językowych.</p>

WYMAGANIA EDUKACYJNE KLASA VIII

tworzy pytania pośrednie i posługuje się nimi.	<ul style="list-style-type: none"> • Popołniając dość liczne błędy, tworzy pytania pośrednie i posługuje się nimi. 			
<ul style="list-style-type: none"> • Słabo zna i, popołniając liczne błędy, posługuje się słownictwem odnoszącym się do postaw obywatelskich, problemów i zjawisk społecznych, wolontariatu i akcji charytatywnych, a także przestępczości i kar, oraz mediów społecznościowych. • Słabo zna zasady tworzenia zdań z czasownikami modalnymi <i>must, might, may, could, can't</i>; popołnia liczne błędy posługując się nimi. • Słabo zna zasady tworzenia zdań w poznanych czasach i z trudnością je buduje. • Popołnia liczne błędy posługując się poznanymi czasami gramatycznymi. • Z trudnością, popołniając liczne błędy stosuje zaimki zwrotne oraz wyrażenie <i>each other</i>. 	<ul style="list-style-type: none"> • Częściowo zna i popołniając dość liczne błędy, posługuje się słownictwem odnoszącym się do postaw obywatelskich, problemów i zjawisk społecznych, wolontariatu i akcji charytatywnych, a także przestępczości i kar, oraz mediów społecznościowych. • Częściowo zna zasady tworzenia zdań z czasownikami modalnymi <i>must, might, may, could, can't</i>; posługując się nimi popołnia dość liczne błędy. • Częściowo zna zasady tworzenia zdań w poznanych czasach i nie zawsze poprawnie je buduje. • Popołnia dość liczne błędy posługując się poznanymi czasami gramatycznymi. • Nie zawsze poprawnie stosuje zaimki zwrotne oraz wyrażenie <i>each other</i>. 	<ul style="list-style-type: none"> • Zna i popołniając nieliczne błędy, posługuje się słownictwem odnoszącym się do postaw obywatelskich, problemów i zjawisk społecznych, wolontariatu i akcji charytatywnych, a także przestępczości i kar, oraz mediów społecznościowych. • Zna zasady tworzenia zdań z czasownikami modalnymi <i>must, might, may, could, can't</i>; popołnia nieliczne błędy posługując się nimi. • Zna zasady tworzenia zdań w poznanych czasach i zazwyczaj poprawnie je buduje. • Zazwyczaj stosuje czasy gramatyczne odpowiednio do sytuacji. • Na ogół poprawnie stosuje zaimki zwrotne oraz wyrażenie <i>each other</i>. 	<ul style="list-style-type: none"> • Swobodnie i bezbłędnie lub niemal bezbłędnie posługuje się słownictwem odnoszącym się do postaw obywatelskich, problemów i zjawisk społecznych, wolontariatu i akcji charytatywnych, a także przestępczości i kar, oraz mediów społecznościowych. • Dobrze zna zasady tworzenia zdań z czasownikami modalnymi <i>must, might, may, could, can't</i>; posługuje się nimi bezbłędnie lub niemal bezbłędnie. • Dobrze zna zasady tworzenia zdań w poznanych czasach i poprawnie je buduje. • Swobodnie stosuje czasy gramatyczne odpowiednio do sytuacji. • Poprawnie stosuje zaimki zwrotne oraz wyrażenie <i>each other</i>. 	Uczeń swobodnie i bezbłędnie wykorzystuje poznane środki językowe. Z łatwością i bezbłędnie wykonuje zadania o podwyższonym stopniu trudności z wykorzystaniem tych środków językowych.

WYMAGANIA EDUKACYJNE KLASA VIII

SŁUCHANIE

Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
<ul style="list-style-type: none"> • Słabo rozumie ogólny sens prostych wypowiedzi. • Często popełnia błędy w wyszukiwaniu prostych informacji w wypowiedzi. • Mimo pomocy z dużą trudnością znajduje w wypowiedzi bardziej złożone informacje. 	<ul style="list-style-type: none"> • Rozumie ogólny sens prostych wypowiedzi. • Znajduje proste informacje w wypowiedzi, czasem popełniając błędy. • Z pewną trudnością znajduje w wypowiedzi bardziej złożone informacje. 	<ul style="list-style-type: none"> • Rozumie ogólny sens prostych i bardziej złożonych wypowiedzi. • Znajduje proste informacje w wypowiedzi. • Bez większego trudu znajduje w wypowiedzi bardziej złożone informacje. 	<ul style="list-style-type: none"> • Z łatwością rozumie ogólny sens zarówno prostych, jak i złożonych wypowiedzi. • Z łatwością znajduje proste informacje w wypowiedzi. • Bez trudu znajduje w wypowiedzi bardziej złożone informacje. 	<p>Reaguje bezbłędnie na polecenia nauczyciela dotyczące sytuacji w klasie.</p> <p>Bez problemu rozumie ogólny bardziej złożonych wypowiedzi.</p> <p>Z łatwością znajduje trudniejsze informacje w wypowiedzi.</p> <p>Bez trudu znajduje w wypowiedzi bardziej złożone informacje.</p>

CZYTANIE

Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
<ul style="list-style-type: none"> • Ma trudności z rozumieniem ogólnego sensu prostych tekstów. • Z trudnością znajduje w tekście określone informacje. • Mimo pomocy, z trudnością rozpoznaje związki między poszczególnymi częściami tekstu. 	<ul style="list-style-type: none"> • Najczęściej rozumie ogólny sens prostych tekstów. • Na ogół znajduje w tekście określone informacje. • Czasem popełniając błędy, rozpoznaje związki między poszczególnymi częściami tekstu. 	<ul style="list-style-type: none"> • Rozumie ogólny sens prostych tekstów. • Bez większego trudu znajduje w tekście określone informacje. • Zazwyczaj poprawnie rozpoznaje związki między poszczególnymi częściami tekstu. 	<ul style="list-style-type: none"> • Bez trudu rozumie ogólny sens tekstu • Bez trudu znajduje w tekście określone informacje. • Z łatwością rozpoznaje związki między poszczególnymi częściami tekstu. 	<p>Uczeń w pełni rozumie trudniejsze wypowiedzi pisemne oraz bezbłędnie wykonuje polecenia.</p> <p>Uzasadnia swój wybór, wskazując w tekście cytaty potwierdzające poprawność jego odpowiedzi</p>

WYMAGANIA EDUKACYJNE KLASA VIII

MÓWIENIE

Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
<ul style="list-style-type: none"> Mimo pomocy nieudolnie tworzy proste wypowiedzi ustne, popełniając liczne błędy zaburzające komunikację: opowiada o czynnościach i doświadczeniach związanych z uczestnictwem w kulturze; przedstawia fakty dotyczące muzeów i innych obiektów kulturalnych, a także wydarzeń kulturalnych; opisuje swoje upodobania odnośnie dzieł kultury oraz wydarzeń kulturalnych; wyraża i uzasadnia swoje opinie na temat korzystania z mediów społecznościowych oraz uczestnictwa w kulturze. 	<ul style="list-style-type: none"> Sam lub z pomocą nauczyciela tworzy proste wypowiedzi ustne, popełniając dość liczne błędy częściowo zaburzające komunikację: opowiada o czynnościach i doświadczeniach związanych z uczestnictwem w kulturze; przedstawia fakty dotyczące muzeów i innych obiektów kulturalnych, a także wydarzeń kulturalnych; opisuje swoje upodobania odnośnie dzieł kultury oraz wydarzeń kulturalnych; wyraża i uzasadnia swoje opinie na temat korzystania z mediów społecznościowych oraz uczestnictwa w kulturze. 	<ul style="list-style-type: none"> Popełniając nieliczne na ogół niezakłócające komunikacji błędy, tworzy proste i złożone wypowiedzi ustne: opowiada o czynnościach i doświadczeniach związanych z uczestnictwem w kulturze; przedstawia fakty dotyczące muzeów i innych obiektów kulturalnych, a także wydarzeń kulturalnych; opisuje swoje upodobania odnośnie dzieł kultury oraz wydarzeń kulturalnych; wyraża i uzasadnia swoje opinie na temat korzystania z mediów społecznościowych oraz uczestnictwa w kulturze. 	<ul style="list-style-type: none"> Używając bogatego słownictwa tworzy proste i złożone wypowiedzi ustne: opowiada o czynnościach i doświadczeniach związanych z uczestnictwem w kulturze; przedstawia fakty dotyczące muzeów i innych obiektów kulturalnych, a także wydarzeń kulturalnych; opisuje swoje upodobania odnośnie dzieł kultury oraz wydarzeń kulturalnych; wyraża i uzasadnia swoje opinie na temat korzystania z mediów społecznościowych oraz uczestnictwa w kulturze; ewentualne sporadyczne błędy nie zakłócają komunikacji. 	<p>Uczeń bezbłędnie i samodzielnie tworzy obszerną wypowiedź ustną. W swojej wypowiedzi poprawnie stosuje środki językowe znacząco wychodzące poza ramy wskazane w rozdziale.</p>
<ul style="list-style-type: none"> Mimo pomocy nieudolnie tworzy proste wypowiedzi ustne, popełniając liczne zaburzające komunikację błędy: opisuje wybitnych sportowców, sprzęt sportowy i obiekty sportowe; relacjonuje udział w imprezach sportowych, przedstawia fakty odnosząc się do różnych dyscyplin sportowych, sprzętu i obiektów sportowych, 	<p>Z pewną pomocą tworzy proste wypowiedzi ustne, czasem popełniając błędy częściowo zaburzające komunikację: opisuje wybitnych sportowców, sprzęt sportowy i obiekty sportowe; relacjonuje udział w imprezach sportowych, przedstawia fakty odnosząc się do różnych dyscyplin sportowych, sprzętu i obiektów sportowych,</p>	<p>Tworzy proste wypowiedzi ustne, popełniając nieliczne na ogół niezaburzające komunikacji błędy: opisuje wybitnych sportowców, sprzęt sportowy i obiekty sportowe; relacjonuje udział w imprezach sportowych, przedstawia fakty odnosząc się do różnych dyscyplin sportowych, sprzętu i obiektów sportowych, a także sportowców, opisuje</p>	<p>Bez trudu tworzy proste i złożone wypowiedzi ustne: opisuje wybitnych sportowców, sprzęt sportowy i obiekty sportowe; relacjonuje udział w imprezach sportowych, przedstawia fakty odnosząc się do różnych dyscyplin sportowych, sprzętu i obiektów sportowych, a także sportowców, opisuje swoje upodobania i wyraża</p>	<p>Uczeń bezbłędnie i samodzielnie tworzy obszerną wypowiedź ustną. W swojej wypowiedzi poprawnie stosuje środki językowe znacząco wychodzące poza ramy wskazane w rozdziale.</p>

WYMAGANIA EDUKACYJNE KLASA VIII

a także sportowców, opisuje swoje upodobania i wyraża opinie odnośnie dyscyplin sportowych, uprawiania sportu, uczestnictwa w imprezach sportowych i wyboru sprzętu sportowego.	a także sportowców, opisuje swoje upodobania i wyraża opinie odnośnie dyscyplin sportowych, uprawiania sportu, uczestnictwa w imprezach sportowych i wyboru sprzętu sportowego.	swoje upodobania i wyraża opinie odnośnie dyscyplin sportowych, uprawiania sportu, uczestnictwa w imprezach sportowych i wyboru sprzętu sportowego.	opinie odnośnie dyscyplin sportowych, uprawiania sportu, uczestnictwa w imprezach sportowych i wyboru sprzętu sportowego; ewentualne sporadyczne błędy nie zaburzają komunikacji.	
<ul style="list-style-type: none"> Mimo pomocy nieudolnie tworzy proste wypowiedzi ustne, popełniając liczne błędy zaburzające komunikację: opowiada o czynnościach, doświadczeniach i wydarzeniach związanych z dbaniem o zdrowie, a także z przebytymi chorobami lub wypadkami; przedstawia fakty odnosząc się do różnych dolegliwości, chorób oraz leczenia; opisuje swoje upodobania odnośnie sposobów leczenia; wyraża i uzasadnia swoje opinie na temat stylu życia i jego wpływu na zdrowie. 	<ul style="list-style-type: none"> Z niewielką pomocą tworzy proste wypowiedzi ustne, czasem popełniając błędy częściowo zaburzające komunikację: opowiada o czynnościach, doświadczeniach i wydarzeniach związanych z dbaniem o zdrowie, a także z przebytymi chorobami lub wypadkami; przedstawia fakty odnosząc się do różnych dolegliwości, chorób oraz leczenia; opisuje swoje upodobania odnośnie sposobów leczenia; wyraża i uzasadnia swoje opinie na temat stylu życia i jego wpływu na zdrowie. 	<p>Tworzy proste wypowiedzi ustne, popełniając nieliczne błędy zazwyczaj nie zaburzające komunikacji: opowiada o czynnościach, doświadczeniach i wydarzeniach związanych z dbaniem o zdrowie, a także z przebytymi chorobami lub wypadkami; przedstawia fakty odnosząc się do różnych dolegliwości, chorób oraz leczenia; opisuje swoje upodobania odnośnie sposobów leczenia; wyraża i uzasadnia swoje opinie na temat stylu życia i jego wpływu na zdrowie.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Tworzy proste i złożone wypowiedzi ustne: opowiada o czynnościach, doświadczeniach i wydarzeniach związanych z dbaniem o zdrowie, a także z przebytymi chorobami lub wypadkami; przedstawia fakty odnosząc się do różnych dolegliwości, chorób oraz leczenia; opisuje swoje upodobania odnośnie sposobów leczenia; wyraża i uzasadnia swoje opinie na temat stylu życia i jego wpływu na zdrowie; ewentualne sporadyczne błędy nie zaburzają komunikacji. 	<p>Uczeń bezbłędnie i samodzielnie tworzy obszerną wypowiedź ustną. W swojej wypowiedzi poprawnie stosuje środki językowe znacząco wychodzące poza ramy wskazane w rozdziale.</p>
<ul style="list-style-type: none"> Mimo pomocy nieudolnie tworzy proste wypowiedzi ustne, popełniając liczne błędy zaburzające komunikację: opisuje wynalazki i gry video; przedstawia fakty dotyczące wynalazków oraz korzystania z urządzeń technicznych i najnowszych 	<ul style="list-style-type: none"> Sam lub z pomocą tworzy proste wypowiedzi ustne: opisuje wynalazki i gry video; przedstawia fakty dotyczące wynalazków oraz korzystania z urządzeń technicznych i najnowszych technologii; przedstawia swoje marzenia, nadzieje i plany 	<ul style="list-style-type: none"> Tworzy proste wypowiedzi ustne, popełniając nieliczne zazwyczaj niezakłócające błędy: opisuje wynalazki i gry video; przedstawia fakty dotyczące wynalazków oraz korzystania z urządzeń technicznych i najnowszych technologii; przedstawia 	<ul style="list-style-type: none"> Używając bogatego słownictwa tworzy proste i złożone wypowiedzi ustne: opisuje wynalazki i gry video; przedstawia fakty dotyczące wynalazków oraz korzystania z urządzeń technicznych i najnowszych technologii; przedstawia 	<p>Uczeń bezbłędnie i samodzielnie tworzy obszerną wypowiedź ustną. W swojej wypowiedzi poprawnie stosuje środki językowe znacząco wychodzące poza ramy wskazane w rozdziale.</p>

WYMAGANIA EDUKACYJNE KLASA VIII

<p>technologii; przedstawia swoje marzenia, nadzieje i plany dotyczące korzystania z technologii; opisuje swoje upodobania odnośnie gier video; wyraża i uzasadnia swoje opinie na temat korzystania z technologii informacyjnych oraz mediów społecznościowych.</p>	<p>dotyczące korzystania z technologii; opisuje swoje upodobania odnośnie gier video; wyraża i uzasadnia swoje opinie na temat korzystania z technologii informacyjnych oraz mediów społecznościowych; dość liczne błędy częściowo zakłócają komunikację.</p>	<p>swoje marzenia, nadzieje i plany dotyczące korzystania z technologii; opisuje swoje upodobania odnośnie gier video; wyraża i uzasadnia swoje opinie na temat korzystania z technologii informacyjnych oraz mediów społecznościowych.</p>	<p>swoje marzenia, nadzieje i plany dotyczące korzystania z technologii; opisuje swoje upodobania odnośnie gier video; wyraża i uzasadnia swoje opinie na temat korzystania z technologii informacyjnych oraz mediów społecznościowych; ewentualne sporadyczne błędy nie zakłócają komunikacji.</p>	
<ul style="list-style-type: none"> Mimo pomocy nieudolnie tworzy proste wypowiedzi ustne, popełniając liczne błędy zaburzające komunikację: opisuje zwierzęta, krajobrazy, pory roku, pogodę; relacjonuje udział w konkursie przyrodniczym; przedstawia fakty odnoszące się do świata przyrody: zwierząt, krajobrazów, zagrożeń środowiska; przedstawia intencje i marzenia, planując wycieczkę do parku narodowego; opisuje swoje upodobania oraz wyraża i uzasadnia swoje opinie dotyczące pogody, krajobrazów, parków narodowych, ogrodów zoologicznych oraz ochrony środowiska. 	<ul style="list-style-type: none"> Sam lub z pomocą tworzy proste wypowiedzi ustne, popełniając dość liczne błędy częściowo zaburzające komunikację: opisuje zwierzęta, krajobrazy, pory roku, pogodę; relacjonuje udział w konkursie przyrodniczym; przedstawia fakty odnoszące się do świata przyrody: zwierząt, krajobrazów, zagrożeń środowiska; przedstawia intencje i marzenia, planując wycieczkę do parku narodowego; opisuje swoje upodobania oraz wyraża i uzasadnia swoje opinie dotyczące pogody, krajobrazów, parków narodowych, ogrodów zoologicznych oraz ochrony środowiska. 	<ul style="list-style-type: none"> Popełniając nieliczne na ogół niezakłócające komunikacji błędy, tworzy proste i złożone wypowiedzi ustne: opisuje zwierzęta, krajobrazy, pory roku, pogodę; relacjonuje udział w konkursie przyrodniczym; przedstawia fakty odnoszące się do świata przyrody: zwierząt, krajobrazów, zagrożeń środowiska; przedstawia intencje i marzenia, planując wycieczkę do parku narodowego; opisuje swoje upodobania oraz wyraża i uzasadnia swoje opinie dotyczące pogody, krajobrazów, parków narodowych, ogrodów zoologicznych oraz ochrony środowiska. 	<ul style="list-style-type: none"> Używając bogatego słownictwa tworzy proste i złożone wypowiedzi ustne: opisuje zwierzęta, krajobrazy, pory roku, pogodę; relacjonuje udział w konkursie przyrodniczym; przedstawia fakty odnoszące się do świata przyrody: zwierząt, krajobrazów, zagrożeń środowiska; przedstawia intencje i marzenia, planując wycieczkę do parku narodowego; opisuje swoje upodobania oraz wyraża i uzasadnia swoje opinie dotyczące pogody, krajobrazów, parków narodowych, ogrodów zoologicznych oraz ochrony środowiska; ewentualne sporadyczne błędy nie zakłócają komunikacji. 	<p>Uczeń bezbłędnie i samodzielnie tworzy obszerną wypowiedź ustną. W swojej wypowiedzi poprawnie stosuje środki językowe znacząco wychodzące poza ramy wskazane w rozdziale.</p>

WYMAGANIA EDUKACYJNE KLASA VIII

<ul style="list-style-type: none"> Mimo pomocy nieudolnie tworzy proste wypowiedzi ustne, popełniając liczne błędy zaburzające komunikację: opisuje ludzi, przedmioty, miejsca i zjawiska; opowiada o doświadczeniach i wydarzeniach związanych ze zjawiskami społecznymi i akcjami charytatywnymi; przedstawia fakty dotyczące zjawisk społecznych i politycznych; przedstawia marzenia i plany na przyszłość; wyraża i uzasadnia swoje opinie na temat problemów społecznych i metod ich rozwiązywania; wyraża uczucia i emocje. 	<ul style="list-style-type: none"> Sam lub z pomocą tworzy proste wypowiedzi ustne, popełniając dość liczne błędy częściowo zaburzające komunikację: opisuje ludzi, przedmioty, miejsca i zjawiska; opowiada o doświadczeniach i wydarzeniach związanych ze zjawiskami społecznymi i akcjami charytatywnymi; przedstawia fakty dotyczące zjawisk społecznych i politycznych; przedstawia marzenia i plany na przyszłość; wyraża i uzasadnia swoje opinie na temat problemów społecznych i metod ich rozwiązywania; wyraża uczucia i emocje. 	<ul style="list-style-type: none"> Popołniając nieliczne w zasadzie niezakłócające komunikacji błędy, tworzy proste i złożone wypowiedzi ustne: opisuje ludzi, przedmioty, miejsca i zjawiska; opowiada o doświadczeniach i wydarzeniach związanych ze zjawiskami społecznymi i akcjami charytatywnymi; przedstawia fakty dotyczące zjawisk społecznych i politycznych; przedstawia marzenia i plany na przyszłość; wyraża i uzasadnia swoje opinie na temat problemów społecznych i metod ich rozwiązywania; wyraża uczucia i emocje. 	<ul style="list-style-type: none"> Używając bogatego słownictwa tworzy proste i złożone wypowiedzi ustne: opisuje ludzi, przedmioty, miejsca i zjawiska; opowiada o doświadczeniach i wydarzeniach związanych ze zjawiskami społecznymi i akcjami charytatywnymi; przedstawia fakty dotyczące zjawisk społecznych i politycznych; przedstawia marzenia i plany na przyszłość; wyraża i uzasadnia swoje opinie na temat problemów społecznych i metod ich rozwiązywania; wyraża uczucia i emocje; ewentualne sporadyczne błędy nie zakłócają komunikacji. 	<p>Uczeń bezbłędnie i samodzielnie tworzy obszerną wypowiedź ustną. W swojej wypowiedzi poprawnie stosuje środki językowe znacząco wychodzące poza ramy wskazane w rozdziale.</p>
---	--	---	---	---

PISANIE

Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
<ul style="list-style-type: none"> Mimo pomocy, popełniając liczne zaburzające komunikację błędy, nieudolnie tworzy bardzo proste wypowiedzi pisemne: opisuje dzieła sztuki i placówki kulturalne; opowiada o doświadczeniach związanych z uczestnictwem w wydarzeniach 	<ul style="list-style-type: none"> Sam lub z pomocą nauczyciela tworzy bardzo proste wypowiedzi pisemne: opisuje dzieła sztuki i placówki kulturalne; opowiada o doświadczeniach związanych z uczestnictwem w wydarzeniach kulturalnych; przedstawia fakty odnoszące się do 	<ul style="list-style-type: none"> Popołniając nieliczne błędy na ogół niezakłócające komunikacji, tworzy proste i bardziej złożone wypowiedzi pisemne: opisuje dzieła sztuki i placówki kulturalne; opowiada o doświadczeniach związanych z uczestnictwem w wydarzeniach 	<ul style="list-style-type: none"> Samodzielnie, stosując urozmaicone słownictwo, tworzy proste i bardziej złożone wypowiedzi pisemne: opisuje dzieła sztuki i placówki kulturalne; opowiada o doświadczeniach związanych z uczestnictwem w wydarzeniach kulturalnych; przedstawia 	<p>Uczeń bezbłędnie tworzy tekst dotyczący osób i miejsc; wykorzystuje środki językowe, które wykraczają poza te wskazane w rozdziale.</p>

WYMAGANIA EDUKACYJNE KLASA VIII

<p>kulturalnych; przedstawia fakty odnoszące się do wydarzeń kulturalnych, tradycji i zwyczajów; opisuje swoje upodobania i wyraża opinie odnośnie wydarzeń kulturalnych i uczestnictwa w kulturze, a także tradycji i zwyczajów.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Popołniając liczne błędy zakłócające komunikację, pisze list dotyczący uroczystości weselnej. 	<p>wydarzeń kulturalnych, tradycji i zwyczajów; opisuje swoje upodobania i wyraża opinie odnośnie wydarzeń kulturalnych i uczestnictwa w kulturze, a także tradycji i zwyczajów; dość liczne błędy częściowo zakłócają komunikację.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Popołniając dość liczne błędy częściowo zakłócające komunikację, pisze list dotyczący uroczystości weselnej. 	<p>kulturalnych; przedstawia fakty odnoszące się do wydarzeń kulturalnych, tradycji i zwyczajów; opisuje swoje upodobania i wyraża opinie odnośnie wydarzeń kulturalnych i uczestnictwa w kulturze, a także tradycji i zwyczajów.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Popołniając nieliczne błędy na ogół niezakłócające komunikacji, pisze list dotyczący uroczystości weselnej. 	<p>fakty odnoszące się do wydarzeń kulturalnych, tradycji i zwyczajów; opisuje swoje upodobania i wyraża opinie odnośnie wydarzeń kulturalnych i uczestnictwa w kulturze, a także tradycji i zwyczajów; ewentualne drobne błędy nie zaburzają komunikacji.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Stosując urozmaicone słownictwo i struktury, pisze list dotyczący uroczystości weselnej; ewentualne sporadyczne błędy nie zaburzają komunikacji. 	
<ul style="list-style-type: none"> • Mimo pomocy, popołniając liczne zaburzające komunikację błędy, nieudolnie tworzy bardzo proste wypowiedzi pisemne: opisuje sportowców, sprzęt sportowy, obiekty i imprezy sportowe; opowiada o doświadczeniach odnosząc się do udziału w imprezach sportowych oraz uprawiania sportu; przedstawia fakty dotyczące sportowców i uprawiania sportu oraz obowiązujących reguł; opisuje swoje upodobania i wyraża opinie dotyczące dyscyplin sportowych, uprawiania sportu, uczestnictwa w imprezach sportowych, wyboru sprzętu sportowego; dość liczne 	<ul style="list-style-type: none"> • Sam lub z pomocą tworzy bardzo proste wypowiedzi pisemne: opisuje sportowców, sprzęt sportowy, obiekty i imprezy sportowe; opowiada o doświadczeniach odnosząc się do udziału w imprezach sportowych oraz uprawiania sportu, przedstawia fakty dotyczące sportowców i uprawiania sportu oraz obowiązujących reguł; opisuje swoje upodobania i wyraża opinie dotyczące dyscyplin sportowych, uprawiania sportu, uczestnictwa w imprezach sportowych i wyboru sprzętu sportowego; dość liczne 	<ul style="list-style-type: none"> • Popołniając nieliczne błędy niezakłócające komunikacji, tworzy krótkie wypowiedzi pisemne: opisuje sportowców, sprzęt sportowy, obiekty i imprezy sportowe; opowiada o doświadczeniach odnosząc się do udziału w imprezach sportowych oraz uprawiania sportu, przedstawia fakty dotyczące sportowców i uprawiania sportu oraz obowiązujących reguł; opisuje swoje upodobania i wyraża opinie dotyczące dyscyplin sportowych, uprawiania sportu, uczestnictwa w imprezach sportowych i wyboru sprzętu 	<ul style="list-style-type: none"> • Samodzielnie, stosując urozmaicone słownictwo, tworzy krótkie wypowiedzi pisemne: opisuje sportowców, sprzęt sportowy, obiekty i imprezy sportowe; opowiada o doświadczeniach odnosząc się do udziału w imprezach sportowych oraz uprawiania sportu; przedstawia fakty dotyczące sportowców i uprawiania sportu oraz obowiązujących reguł; opisuje swoje upodobania i wyraża opinie dotyczące dyscyplin sportowych, uprawiania sportu, uczestnictwa w imprezach sportowych i wyboru sprzętu 	<p>Uczeń bezbłędnie tworzy tekst dotyczący osób i miejsc; wykorzystuje środki językowe, które wykraczają poza te wskazane w rozdziale.</p>

WYMAGANIA EDUKACYJNE KLASA VIII

<p>w imprezach sportowych i wyboru sprzętu sportowego.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Popołniając liczne błędy zakłócające komunikację, nieudolnie pisze e-mail na temat wybranej dyscypliny sportowej i reguł w niej panujących. 	<p>błędy częściowo zaburzają komunikację.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Popołniając dość liczne błędy częściowo zakłócające komunikację, pisze e-mail na temat wybranej dyscypliny sportowej i reguł w niej panujących. 	<p>sportowego.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Popołniając nieliczne błędy zazwyczaj niezakłócające komunikacji, pisze e-mail na temat wybranej dyscypliny sportowej i reguł w niej panujących. 	<p>sportowego.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Stosując urozmaicone słownictwo i struktury, pisze e-mail na temat wybranej dyscypliny sportowej i reguł w niej panujących; ewentualne sporadyczne błędy nie zakłócają komunikacji. 	
<ul style="list-style-type: none"> • Mimo pomocy, popołniając liczne błędy zaburzające komunikację, nieudolnie tworzy bardzo proste wypowiedzi pisemne: opisuje części ciała i choroby; opowiada o doświadczeniach związanych z chorowaniem i leczeniem; przedstawia fakty odnosząc się do problemów zdrowotnych i leczenia; opisuje swoje upodobania odnośnie metod zapobiegania chorobom oraz leczenia; wyraża i uzasadnia opinie oraz wyjaśnienia dotyczące sposobów dbania o zdrowie; wyraża uczucia i emocje. • Popołniając liczne błędy zakłócające komunikację, nieudolnie pisze wiadomość dotyczącą problemów zdrowotnych. 	<ul style="list-style-type: none"> • Sam lub z pomocą tworzy bardzo proste wypowiedzi pisemne, popołniając dość liczne błędy częściowo zaburzające komunikację: opisuje części ciała i choroby; opowiada o doświadczeniach związanych z chorowaniem i leczeniem; przedstawia fakty odnosząc się do problemów zdrowotnych i leczenia; opisuje swoje upodobania odnośnie metod zapobiegania chorobom oraz leczenia; wyraża i uzasadnia opinie oraz wyjaśnienia dotyczące sposobów dbania o zdrowie; wyraża uczucia i emocje. • Popołniając dość liczne błędy częściowo zakłócające komunikację, pisze wiadomość dotyczącą problemów zdrowotnych. 	<ul style="list-style-type: none"> • Popołniając nieliczne błędy na ogół niezakłócające komunikacji, tworzy krótkie wypowiedzi pisemne: opisuje części ciała i choroby; opowiada o doświadczeniach związanych z chorowaniem i leczeniem; przedstawia fakty odnosząc się do problemów zdrowotnych i leczenia; opisuje swoje upodobania odnośnie metod zapobiegania chorobom oraz leczenia; wyraża i uzasadnia opinie oraz wyjaśnienia dotyczące sposobów dbania o zdrowie; wyraża uczucia i emocje. • Popołniając nieliczne błędy zazwyczaj niezakłócające komunikacji, pisze wiadomość dotyczącą problemów zdrowotnych. 	<ul style="list-style-type: none"> • Samodzielnie, stosując urozmaicone słownictwo, bezbłędnie lub niemal bezbłędnie, tworzy krótkie i bardziej złożone wypowiedzi pisemne: opisuje części ciała i choroby; opowiada o doświadczeniach związanych z chorowaniem i leczeniem; przedstawia fakty odnosząc się do problemów zdrowotnych i leczenia; opisuje swoje upodobania odnośnie metod zapobiegania chorobom oraz leczenia; wyraża i uzasadnia opinie oraz wyjaśnienia dotyczące sposobów dbania o zdrowie; wyraża uczucia i emocje. • Stosując urozmaicone słownictwo i struktury, pisze wiadomość dotyczącą problemów zdrowotnych; ewentualne sporadyczne błędy nie zakłócają komunikacji. 	<p>Uczeń bezbłędnie tworzy tekst dotyczący osób i miejsc; wykorzystuje środki językowe, które wykraczają poza te wskazane w rozdziale.</p>

WYMAGANIA EDUKACYJNE KLASA VIII

<ul style="list-style-type: none"> Mimo pomocy, popełniając liczne błędy, nieudolnie tworzy bardzo proste wypowiedzi pisemne: opisuje odkrycia, wynalazki, urządzenia techniczne; przedstawia fakty dotyczące wynalazków oraz korzystania z urządzeń technicznych i najnowszych technologii; przedstawia swoje marzenia, nadzieje i plany oraz wyraża i uzasadnia swoje opinie na temat korzystania z technologii informacyjnych oraz mediów społecznościowych. Popełniając liczne zakłócające komunikację błędy, pisze list do organizatora kursu tworzenia muzyki elektronicznej. 	<ul style="list-style-type: none"> Sam lub z pomocą tworzy bardzo proste wypowiedzi pisemne popełniając dość liczne błędy częściowo zakłócające komunikację: opisuje odkrycia, wynalazki, urządzenia techniczne; przedstawia fakty dotyczące wynalazków oraz korzystania z urządzeń technicznych i najnowszych technologii; przedstawia swoje marzenia, nadzieje i plany oraz wyraża i uzasadnia swoje opinie na temat korzystania z technologii informacyjnych oraz mediów społecznościowych. Popełniając dość liczne częściowo zakłócające komunikację błędy, pisze list do organizatora kursu tworzenia muzyki elektronicznej. 	<ul style="list-style-type: none"> Popełniając nieliczne na ogół niezakłócające komunikacji błędy, tworzy krótkie wypowiedzi pisemne: opisuje odkrycia, wynalazki, urządzenia techniczne; przedstawia fakty dotyczące wynalazków oraz korzystania z urządzeń technicznych i najnowszych technologii; przedstawia swoje marzenia, nadzieje i plany oraz wyraża i uzasadnia swoje opinie na temat korzystania z technologii informacyjnych oraz mediów społecznościowych. Popełniając nieliczne w zasadzie niezakłócające komunikacji błędy, pisze list do organizatora kursu tworzenia muzyki elektronicznej. 	<ul style="list-style-type: none"> Samodzielnie, stosując urozmaicone słownictwo, bezbłędnie lub niemal bezbłędnie, tworzy krótkie wypowiedzi pisemne: opisuje odkrycia, wynalazki, urządzenia techniczne; przedstawia fakty dotyczące wynalazków oraz korzystania z urządzeń technicznych i najnowszych technologii; przedstawia swoje marzenia, nadzieje i plany oraz wyraża i uzasadnia swoje opinie na temat korzystania z technologii informacyjnych oraz mediów społecznościowych. Stosując urozmaicone słownictwo i struktury pisze list do organizatora kursu tworzenia muzyki elektronicznej; ewentualne sporadyczne błędy nie zakłócają komunikacji. 	<p>Uczeń bezbłędnie tworzy tekst dotyczący osób i miejsc; wykorzystuje środki językowe, które wykraczają poza te wskazane w rozdziale.</p>
<ul style="list-style-type: none"> Mimo pomocy, popełniając liczne zaburzające komunikację błędy, nieudolnie tworzy bardzo proste wypowiedzi pisemne: opisuje zwierzęta i zjawiska przyrodnicze; opowiada o doświadczeniach odnosząc się do udziału w konkursie 	<ul style="list-style-type: none"> Sam lub z pomocą tworzy bardzo proste wypowiedzi pisemne: opisuje zwierzęta i zjawiska przyrodnicze; opowiada o doświadczeniach odnosząc się do udziału w konkursie przyrodniczym; przedstawia fakty dotyczące zjawisk przyrodniczych; 	<ul style="list-style-type: none"> Popełniając nieliczne na ogół niezakłócające komunikacji błędy, tworzy proste i bardziej złożone wypowiedzi pisemne: opisuje zwierzęta i zjawiska przyrodnicze; opowiada o doświadczeniach odnosząc się do udziału w konkursie przyrodniczym; przedstawia 	<ul style="list-style-type: none"> Samodzielnie, stosując urozmaicone słownictwo, bezbłędnie lub niemal bezbłędnie, tworzy proste i bardziej złożone wypowiedzi pisemne: opisuje zwierzęta i zjawiska przyrodnicze; opowiada o doświadczeniach odnosząc się do udziału w konkursie 	<p>Uczeń bezbłędnie tworzy tekst dotyczący osób i miejsc; wykorzystuje środki językowe, które wykraczają poza te wskazane w rozdziale.</p>

WYMAGANIA EDUKACYJNE KLASA VIII

<p>przyrodniczym; przedstawia fakty dotyczące zjawisk przyrodniczych; przedstawia intencje, marzenia i plany na przyszłość; opisuje swoje upodobania dotyczące pór roku i pogody; wyraża i uzasadnia swoje opinie na temat różnych zjawisk przyrodniczych i ochrony środowiska.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Popołniając liczne błędy zaburzające komunikację, pisze e-mail dotyczący konkursu przyrodniczego. 	<p>przedstawia intencje, marzenia i plany na przyszłość; opisuje swoje upodobania dotyczące pór roku i pogody; wyraża i uzasadnia swoje opinie na temat różnych zjawisk przyrodniczych i ochrony środowiska; dość liczne błędy częściowo zaburzają komunikację.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Popołniając dość liczne błędy częściowo zaburzające komunikację, pisze e-mail dotyczący konkursu przyrodniczego. 	<p>fakty dotyczące zjawisk przyrodniczych; przedstawia intencje, marzenia i plany na przyszłość; opisuje swoje upodobania dotyczące pór roku i pogody; wyraża i uzasadnia swoje opinie na temat różnych zjawisk przyrodniczych i ochrony środowiska.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Popołniając drobne błędy w zasadzie niezaburzające komunikacji, pisze e-mail dotyczący konkursu przyrodniczego. 	<p>przyrodniczym; przedstawia fakty dotyczące zjawisk przyrodniczych; przedstawia intencje, marzenia i plany na przyszłość; opisuje swoje upodobania dotyczące pór roku i pogody; wyraża i uzasadnia swoje opinie na temat różnych zjawisk przyrodniczych i ochrony środowiska.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Stosując urozmaicone słownictwo i struktury, pisze e-mail dotyczący konkursu przyrodniczego; ewentualne sporadyczne błędy nie zaburzają komunikacji. 	
<ul style="list-style-type: none"> • Mimo pomocy, popołniając liczne zaburzające komunikację błędy, nieudolnie tworzy bardzo proste wypowiedzi pisemne: opowiada o czynnościach, doświadczeniach i wydarzeniach związanych z udziałem w akcjach charytatywnych; przedstawia fakty odnoszące się do zjawisk społecznych; przedstawia nadzieje, marzenia i plany związane z przeprowadzką do innego kraju; wyraża i uzasadnia opinie oraz wyjaśnienia dotyczące problemów społecznych oraz sposobów ich 	<ul style="list-style-type: none"> • Sam lub z pomocą tworzy bardzo proste wypowiedzi pisemne: opowiada o czynnościach, doświadczeniach i wydarzeniach związanych z udziałem w akcjach charytatywnych; przedstawia fakty odnoszące się do zjawisk społecznych; przedstawia nadzieje, marzenia i plany związane z przeprowadzką do innego kraju; wyraża i uzasadnia opinie oraz wyjaśnienia dotyczące problemów społecznych oraz sposobów ich rozwiązywania; dość liczne błędy częściowo zakłócają komunikację. 	<ul style="list-style-type: none"> • Popołniając nieliczne błędy na ogół niezakłócające komunikacji, tworzy proste i bardziej złożone wypowiedzi pisemne: opowiada o czynnościach, doświadczeniach i wydarzeniach związanych z udziałem w akcjach charytatywnych; przedstawia fakty odnoszące się do zjawisk społecznych; przedstawia nadzieje, marzenia i plany związane z przeprowadzką do innego kraju; wyraża i uzasadnia opinie oraz wyjaśnienia dotyczące problemów społecznych, a także sposobów ich rozwiązywania. 	<ul style="list-style-type: none"> • Samodzielnie, stosując urozmaicone słownictwo, , tworzy proste i bardziej złożone wypowiedzi pisemne: opowiada o czynnościach, doświadczeniach i wydarzeniach związanych z udziałem w akcjach charytatywnych; przedstawia fakty odnoszące się do zjawisk społecznych; przedstawia nadzieje, marzenia i plany związane z przeprowadzką do innego kraju; wyraża i uzasadnia opinie oraz wyjaśnienia dotyczące problemów społecznych, a także sposobów ich rozwiązywania; ewentualne 	<p>Uczeń bezbłędnie tworzy tekst dotyczący osób i miejsc; wykorzystuje środki językowe, które wykraczają poza te wskazane w rozdziale.</p>

WYMAGANIA EDUKACYJNE KLASA VIII

rozwiązywania. • Popołniając liczne błędy zakłócające komunikację, pisze ogłoszenie na stronie internetowej dotyczące problemów społecznych i ich rozwiązywania.	• Popołniając dość liczne błędy częściowo zakłócające komunikację, pisze ogłoszenie na stronie internetowej dotyczące problemów społecznych i ich rozwiązywania.	• Popołniając nieliczne błędy na ogół niezakłócające komunikacji, pisze ogłoszenie na stronie internetowej dotyczące problemów społecznych i ich rozwiązywania.	drobne błędy nie zaburzają komunikacji. • Stosując urozmaicone słownictwo i struktury, pisze ogłoszenie na stronie internetowej dotyczące problemów społecznych i ich rozwiązywania; ewentualne sporadyczne błędy nie zaburzają komunikacji.	
---	--	---	---	--

REAGOWANIE

Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
<ul style="list-style-type: none"> Nieudolnie reaguje w prostych sytuacjach, popołniając liczne błędy: uzyskuje i przekazuje informacje oraz wyjaśnienia odnośnie uczestnictwa w wydarzeniach kulturalnych, a także korzystania z mediów społecznościowych; pyta o pozwolenie, udziela lub odmawia pozwolenia; proponuje, przyjmuje i odrzuca propozycje; wyraża prośbę oraz zgodę lub odmowę spełnienia; prosi o radę, udziela rady; stosuje wyrażenia i zwroty grzecznościowe. 	Reaguje w prostych sytuacjach, często popołniając błędy: uzyskuje i przekazuje informacje oraz wyjaśnienia odnośnie uczestnictwa w wydarzeniach kulturalnych, a także korzystania z mediów społecznościowych; pyta o pozwolenie, udziela lub odmawia pozwolenia; proponuje, przyjmuje i odrzuca propozycje; wyraża prośbę oraz zgodę lub odmowę spełnienia; prosi o radę, udziela rady; stosuje wyrażenia i zwroty grzecznościowe.	<ul style="list-style-type: none"> Popołniając nieliczne błędy, reaguje w prostych i bardziej złożonych sytuacjach: uzyskuje i przekazuje informacje oraz wyjaśnienia odnośnie uczestnictwa w wydarzeniach kulturalnych, a także korzystania z mediów społecznościowych; pyta o pozwolenie, udziela lub odmawia pozwolenia; proponuje, przyjmuje i odrzuca propozycje; wyraża prośbę oraz zgodę lub odmowę spełnienia; prosi o radę, udziela rady; stosuje wyrażenia i zwroty grzecznościowe. 	<ul style="list-style-type: none"> Swobodnie i bezbłędnie lub niemal bezbłędnie reaguje w prostych i złożonych sytuacjach: uzyskuje i przekazuje informacje oraz wyjaśnienia odnośnie uczestnictwa w wydarzeniach kulturalnych, a także korzystania z mediów społecznościowych; pyta o pozwolenie, udziela lub odmawia pozwolenia; proponuje, przyjmuje i odrzuca propozycje; wyraża prośbę oraz zgodę lub odmowę spełnienia; prosi o radę, udziela rady; stosuje wyrażenia i zwroty grzecznościowe. 	Uczeń bezbłędnie i swobodnie prowadzi rozmowę zawierającą wszystkie wymagane informacje. Pytając i odpowiadając na pytania poprawnie stosuje zwroty znacząco wychodzące poza ramy wskazane we wzorze. Do podanych wypowiedzi bezbłędnie dobiera reakcje.
<ul style="list-style-type: none"> Nieudolnie reaguje w prostych sytuacjach, popołniając liczne błędy: uzyskuje i przekazuje 	<ul style="list-style-type: none"> Reaguje w prostych sytuacjach, czasem popołniając błędy: uzyskuje i przekazuje informacje 	<ul style="list-style-type: none"> Popołniając nieliczne błędy reaguje w prostych i bardziej złożonych sytuacjach: uzyskuje 	<ul style="list-style-type: none"> Swobodnie reaguje w prostych i złożonych sytuacjach: uzyskuje i przekazuje informacje 	Uczeń bezbłędnie i swobodnie prowadzi rozmowę zawierającą wszystkie wymagane informacje. Pytając

WYMAGANIA EDUKACYJNE KLASA VIII

informacje i wyjaśnienia odnośnie uprawiania sportu i udziału w imprezach sportowych; wyraża swoją opinię na temat różnych dyscyplin sportowych, sprzętu i imprez sportowych; pyta o opinie, zgadza się lub nie zgadza się z opiniami; zaprasza i reaguje na zaproszenie; proponuje, przyjmuje lub odrzuca propozycje dotyczące udziału w wydarzeniach sportowych; składa gratulacje, wyraża prośbę, reaguje na prośbę; instruuje, zakazuje i nakazuje podając zasady gry, udziela zgody lub odmawia pozwolenia.	i wyjaśnienia odnośnie uprawiania sportu i udziału w imprezach sportowych; wyraża swoją opinię na temat różnych dyscyplin sportowych, sprzętu i imprez sportowych; pyta o opinie, zgadza się lub nie zgadza się z opiniami; zaprasza i reaguje na zaproszenie; proponuje, przyjmuje lub odrzuca propozycje dotyczące udziału w wydarzeniach sportowych; składa gratulacje, wyraża prośbę, reaguje na prośbę; instruuje, zakazuje i nakazuje podając zasady gry, udziela zgody lub odmawia pozwolenia.	i przekazuje informacje i wyjaśnienia odnośnie uprawiania sportu i udziału w imprezach sportowych; wyraża swoją opinię na temat różnych dyscyplin sportowych, sprzętu i imprez sportowych, pyta o opinie, zgadza się lub nie zgadza się z opiniami; zaprasza i reaguje na zaproszenie, proponuje, przyjmuje lub odrzuca propozycje dotyczące udziału w wydarzeniach sportowych; składa gratulacje; wyraża prośbę, reaguje na prośbę; instruuje, zakazuje i nakazuje podając zasady gry; udziela zgody lub odmawia pozwolenia.	i wyjaśnienia odnośnie uprawiania sportu i udziału w imprezach sportowych; wyraża swoją opinię na temat różnych dyscyplin sportowych, sprzętu i imprez sportowych, pyta o opinie, zgadza się lub nie zgadza się z opiniami; zaprasza i reaguje na zaproszenie; proponuje, przyjmuje lub odrzuca propozycje dotyczące udziału w wydarzeniach sportowych; składa gratulacje; wyraża prośbę, reaguje na prośbę; instruuje, zakazuje i nakazuje podając zasady gry; udziela zgody lub odmawia pozwolenia.	i odpowiadając na pytania poprawnie stosuje zwroty znacząco wychodzące poza ramy wskazane we wzorze. Do podanych wypowiedzi bezbłędnie dobiera reakcje.
<ul style="list-style-type: none"> Nieudolnie reaguje w prostych sytuacjach, popełniając liczne błędy: proponuje, przyjmuje i odrzuca propozycje; wyraża prośbę oraz zgodę lub odmowę spełnienia; prosi o radę, udziela rady odnośnie dbania o zdrowie; wyraża uczucia i emocje; stosuje formy i zwroty grzecznościowe. 	<ul style="list-style-type: none"> Reaguje w prostych sytuacjach, czasem popełniając błędy: proponuje, przyjmuje i odrzuca propozycje; wyraża prośbę oraz zgodę lub odmowę spełnienia; prosi o radę, udziela rady odnośnie dbania o zdrowie; wyraża uczucia i emocje; stosuje formy i zwroty grzecznościowe. 	<ul style="list-style-type: none"> Popełniając nieliczne błędy, reaguje w prostych i bardziej złożonych sytuacjach: proponuje, przyjmuje i odrzuca propozycje; wyraża prośbę oraz zgodę lub odmowę spełnienia; prosi o radę, udziela rady odnośnie dbania o zdrowie; wyraża uczucia i emocje, stosuje formy i zwroty grzecznościowe. 	<ul style="list-style-type: none"> Swobodnie reaguje w prostych i złożonych sytuacjach: proponuje, przyjmuje i odrzuca propozycje; wyraża prośbę oraz zgodę lub odmowę spełnienia; prosi o radę; udziela rady odnośnie dbania o zdrowie; wyraża uczucia i emocje; stosuje formy i zwroty grzecznościowe. 	Uczeń bezbłędnie i swobodnie prowadzi rozmowę zawierającą wszystkie wymagane informacje. Pytając i odpowiadając na pytania poprawnie stosuje zwroty znacząco wychodzące poza ramy wskazane we wzorze. Do podanych wypowiedzi bezbłędnie dobiera reakcje.
<ul style="list-style-type: none"> Nieudolnie reaguje w prostych sytuacjach, popełniając liczne błędy: uzyskuje i przekazuje 	<ul style="list-style-type: none"> Reaguje w prostych sytuacjach, czasem popełniając błędy: uzyskuje i przekazuje 	Popełniając nieliczne błędy, reaguje w prostych i bardziej złożonych sytuacjach: uzyskuje	<ul style="list-style-type: none"> Swobodnie reaguje w prostych i złożonych sytuacjach: uzyskuje i przekazuje informacje 	Uczeń bezbłędnie i swobodnie prowadzi rozmowę zawierającą wszystkie wymagane informacje.

WYMAGANIA EDUKACYJNE KLASA VIII

informacje oraz wyjaśnienia odnośnie korzystania z urządzeń technicznych i najnowszych technologii; wyraża opinię, pyta o opinię, zgadza się lub nie zgadza z opiniami innych osób dotyczącymi gier video oraz korzystania z najnowszych technologii; proponuje, przyjmuje i odrzuca propozycje dotyczące projektowanej gry komputerowej lub gry video; wyraża prośbę oraz zgodę lub odmowę spełnienia prośby; wyraża uczucia i emocje; stosuje wyrażenia i zwroty grzecznościowe.	informacje oraz wyjaśnienia odnośnie korzystania z urządzeń technicznych i najnowszych technologii; wyraża opinię, pyta o opinię, zgadza się lub nie zgadza z opiniami innych osób dotyczącymi gier video oraz korzystania z najnowszych technologii; proponuje, przyjmuje i odrzuca propozycje dotyczące projektowanej gry komputerowej lub gry video; wyraża prośbę oraz zgodę lub odmowę spełnienia prośby; wyraża uczucia i emocje; stosuje wyrażenia i zwroty grzecznościowe.	i przekazuje informacje oraz wyjaśnienia odnośnie korzystania z urządzeń technicznych i najnowszych technologii; wyraża opinię, pyta o opinię, zgadza się lub nie zgadza z opiniami innych osób dotyczącymi gier video oraz korzystania z najnowszych technologii; proponuje, przyjmuje i odrzuca propozycje dotyczące projektowanej gry komputerowej lub gry video; wyraża prośbę oraz zgodę lub odmowę spełnienia prośby; wyraża uczucia i emocje; stosuje wyrażenia i zwroty grzecznościowe.	oraz wyjaśnienia odnośnie korzystania z urządzeń technicznych i najnowszych technologii; wyraża opinię, pyta o opinię, zgadza się lub nie zgadza z opiniami innych osób dotyczącymi gier video oraz korzystania z najnowszych technologii; proponuje, przyjmuje i odrzuca propozycje dotyczące projektowanej gry komputerowej lub gry video; wyraża prośbę oraz zgodę lub odmowę spełnienia prośby; wyraża uczucia i emocje; stosuje wyrażenia i zwroty grzecznościowe.	Pytając i odpowiadając na pytania poprawnie stosuje zwroty znacząco wychodzące poza ramy wskazane we wzorze. Do podanych wypowiedzi bezbłędnie dobiera reakcje.
<ul style="list-style-type: none"> Nieudolnie reaguje w prostych sytuacjach, popełniając liczne błędy: uzyskuje i przekazuje informacje i wyjaśnienia odnośnie zjawisk przyrodniczych oraz ochrony środowiska; zaprasza i reaguje na zaproszenie; proponuje i prowadzi proste negocjacje w sytuacjach codziennych; składa życzenia i gratulacje; wyraża uczucia i emocje. 	<ul style="list-style-type: none"> Reaguje w prostych sytuacjach, czasem popełniając błędy: uzyskuje i przekazuje informacje i wyjaśnienia odnośnie zjawisk przyrodniczych oraz ochrony środowiska; zaprasza i reaguje na zaproszenie; proponuje i prowadzi proste negocjacje w sytuacjach codziennych; składa życzenia i gratulacje; wyraża uczucia i emocje. 	<ul style="list-style-type: none"> Popełniając nieliczne błędy, reaguje w prostych i bardziej złożonych sytuacjach: uzyskuje i przekazuje informacje i wyjaśnienia odnośnie zjawisk przyrodniczych oraz ochrony środowiska; zaprasza i reaguje na zaproszenie; proponuje i prowadzi proste negocjacje w sytuacjach codziennych; składa życzenia i gratulacje; wyraża uczucia i emocje. 	<ul style="list-style-type: none"> Swobodnie i bezbłędnie lub niemal bezbłędnie reaguje w prostych i złożonych sytuacjach: uzyskuje i przekazuje informacje i wyjaśnienia odnośnie zjawisk przyrodniczych oraz ochrony środowiska; zaprasza i reaguje na zaproszenie; proponuje i prowadzi proste negocjacje w sytuacjach codziennych; składa życzenia i gratulacje; wyraża uczucia i emocje. 	Uczeń bezbłędnie i swobodnie prowadzi rozmowę zawierającą wszystkie wymagane informacje. Pytając i odpowiadając na pytania poprawnie stosuje zwroty znacząco wychodzące poza ramy wskazane we wzorze. Do podanych wypowiedzi bezbłędnie dobiera reakcje.
<ul style="list-style-type: none"> Nieudolnie reaguje w prostych sytuacjach, 	Reaguje w prostych sytuacjach, często	<ul style="list-style-type: none"> Popełniając nieliczne błędy, reaguje w prostych 	<ul style="list-style-type: none"> Swobodnie i bezbłędnie lub niemal bezbłędnie reaguje 	Uczeń bezbłędnie i swobodnie prowadzi rozmowę

WYMAGANIA EDUKACYJNE KLASA VIII

<p>popelniając liczne błędy: uzyskuje i przekazuje informacje i wyjaśnienia odnośnie systemu politycznego w różnych krajach, a także zjawisk społecznych; zaprasza i odpowiada na zaproszenia; proponuje, przyjmuje i odrzuca propozycje; wyraża prośbę oraz zgodę lub odmowę spełnienia prośby; wyraża uczucia i emocje.</p>	<p>popelniając błędy: uzyskuje i przekazuje informacje i wyjaśnienia odnośnie systemu politycznego w różnych krajach, a także zjawisk społecznych; zaprasza i odpowiada na zaproszenia; proponuje, przyjmuje i odrzuca propozycje; wyraża prośbę oraz zgodę lub odmowę spełnienia prośby; wyraża uczucia i emocje.</p>	<p>i bardziej złożonych sytuacjach: uzyskuje i przekazuje informacje i wyjaśnienia odnośnie systemu politycznego w różnych krajach, a także zjawisk społecznych; zaprasza i odpowiada na zaproszenia; proponuje, przyjmuje i odrzuca propozycje; wyraża prośbę oraz zgodę lub odmowę spełnienia prośby; wyraża uczucia i emocje.</p>	<p>w prostych i złożonych sytuacjach: uzyskuje i przekazuje informacje i wyjaśnienia odnośnie systemu politycznego w różnych krajach, a także zjawisk społecznych; zaprasza i odpowiada na zaproszenia; proponuje, przyjmuje i odrzuca propozycje; wyraża prośbę oraz zgodę lub odmowę spełnienia prośby; wyraża uczucia i emocje.</p>	<p>zawierającą wszystkie wymagane informacje. Pytając i odpowiadając na pytania poprawnie stosuje zwroty znacząco wychodzące poza ramy wskazane we wzorze. Do podanych wypowiedzi bezbłędnie dobiera reakcje.</p>
---	--	--	--	---

PRZETWARZANIE WYPOWIEDZI

Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
<ul style="list-style-type: none"> Nieudolnie przekazuje w języku angielskim informacje zawarte w materiałach wizualnych, popelniając liczne błędy. Z trudnością popelniając liczne błędy przekazuje w języku polskim lub angielskim informacje sformułowane w języku angielskim, jak również przekazuje w języku angielskim informacje sformułowane w języku polskim. 	<ul style="list-style-type: none"> Przekazuje w języku angielskim informacje zawarte w materiałach wizualnych, czasem popelniając błędy. Popelniając dość liczne błędy przekazuje w języku polskim lub angielskim informacje sformułowane w języku angielskim, jak również przekazuje w języku angielskim informacje sformułowane w języku polskim. 	<ul style="list-style-type: none"> Bez większego trudu, popelniając nieliczne błędy, przekazuje w języku angielskim informacje zawarte w materiałach wizualnych. Na ogół poprawnie przekazuje w języku polskim lub angielskim informacje sformułowane w języku angielskim, jak również przekazuje w języku angielskim informacje sformułowane w języku polskim. 	<ul style="list-style-type: none"> Bez trudu przekazuje w języku angielskim informacje zawarte w materiałach wizualnych Z łatwością przekazuje w języku polskim lub angielskim informacje sformułowane w języku angielskim, jak również przekazuje w języku angielskim informacje sformułowane w języku polskim. 	<p>Uczeń całkowicie samodzielnie i sprawnie posługuje się słownikiem dwujęzycznym, tłumacząc podane słowa na język polski, a także potrafi odnaleźć w słowniku języka angielskiego podane wyrazy i na podstawie definicji przekazać ich znaczenie w języku polskim.</p>

JĘZYK WŁOSKI

Ocena celująca

Uczeń uzyskał średnią ważoną na ocenę celującą lub uzyskał średnią ważoną na ocenę bardzo dobrą i oceny celujące z co najmniej 50% przeprowadzonych sprawdzianów (uczeń przystąpił do wszystkich przewidzianych przez nauczyciela sprawdzianów) lub uzyskał średnią ważoną na ocenę bardzo dobrą i osiągnął sukcesy w konkursach przedmiotowych gminnych, regionalnych, wojewódzkich, krajowych, międzynarodowych reprezentując wraz z nauczycielem szkołę. Uzyskał na półrocze ocenę bardzo dobrą. Biegłe posługuje się zdobytymi wiadomościami, proponuje rozwiązania nietypowe, rozwiązuje także zadania wykraczające poza program nauczania danej klasy. Aktywnie pracuje na lekcji, zawsze jest starannie przygotowany do zajęć.

Ocena bardzo dobra

Uczeń wykazuje się dokładną i pełną znajomością materiału przedstawionego na zajęciach. Uczestniczy aktywnie w lekcji, tworzy samodzielnie i poprawnie językowo i gramatycznie wypowiedzi. W pełni rozumie przeczytane i wysłuchane teksty, potrafi zdobyć potrzebne informacje i je wykorzystać w rozmowie lub w krótkiej wypowiedzi. Posiada szeroki zasób słownictwa, który potrafi wykorzystać do pełnej wypowiedzi na zadany temat. Uczeń jest zawsze przygotowany do lekcji i nie ma żadnych zaległości w nauce.

Ocena dobra

Uczeń rozumie ogólny sens przeczytanych i wysłuchanych tekstów i potrafi wyszukać w nich potrzebne informacje. Chętnie uczestniczy w lekcjach, jest aktywny - zadaje pytania oraz udziela szczegółowych informacji. Wypowiedzi ucznia zawierają nieznaczłą ilość błędów leksykalnych, fonetycznych i gramatycznych, jednakże nie utrudniają one komunikacji. Zdarza mu się być nieprzygotowanym do lekcji, ale próbuje szybko nadrobić zaległości.

Ocena dostateczna

Wypowiedzi ucznia są komunikatywne, choć ilość popełnianych błędów w znacznym stopniu utrudnia komunikację. Uczeń stosuje ubogie słownictwo i popełnia liczne błędy leksykalne i gramatyczne. Uczeń miewa kłopoty z poprawną wymową, często potrzebuje pomocy nauczyciela. Uczeń rozumie intencje rozmówcy, choć nie potrafi wyszukać szczegółowych informacji. Ma również problemy ze zrozumieniem przeczytanych lub wysłuchanych tekstów. Jest mało aktywny na lekcjach, nie pracuje systematycznie.

Ocena dopuszczająca

Wypowiedzi ucznia są bardzo ograniczone, odpowiada na pytania jednym słowem. Uczeń w ograniczonym stopniu rozumie intencje rozmówcy i polecenia nauczyciela, często muszą być poparte gestem. Niewielka samodzielność pracy. Nawet z pomocą nauczyciela uczeń ma poważne problemy z wykonywaniem poleceń. Uczeń wykazuje małe zainteresowanie zajęciami – rzadko odrabia prace domowe i uczestniczy w pracy na lekcji. Bardzo często jest nieprzygotowany do zajęć.

Ocena niedostateczna

Uczeń nie spełnia wymagań wymaganych na ocenę dopuszczającą. Nie potrafi samodzielnie budować wypowiedzi ustnych, reprodukować ich lub budować na drodze naśladowania. Błędy leksykalne, gramatyczne i fonetyczne zupełnie zacierają intencje komunikacyjne. Uczeń nie rozumie informacji przekazywanych audialnie i audiowizualnie. Nie wykonuje prac domowych, nie wykazuje zainteresowania różnymi formami pracy na zajęciach, jest niesystematyczny.

HISTORIA

Ocena dopuszczająca Uczeń:	Ocena dostateczna Uczeń:	Ocena dobra Uczeń:	Ocena bardzo dobra Uczeń:	Ocena celująca Uczeń:
ROZDZIAŁ I: II WOJNA ŚWIATOWA				
<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: wojna błyskawiczna (Blitzkrieg), „dziwna wojna”, internowanie – zna daty: agresji Niemiec na Polskę (1 IX 1939), wkroczenia Armii Czerwonej do Polski (17 IX 1939) – identyfikuje postacie: Adolfa Hitlera, Józefa Stalina 	<ul style="list-style-type: none"> – identyfikuje postacie: Henryka Sucharskiego, Edwarda Rydza-Śmigłego, Stefana Starzyńskiego – wskazuje na mapie kierunki uderzeń armii niemieckiej i sowieckiej – podaje przykłady szczególnego bohaterstwa Polaków, np. obrona poczty w Gdańsku, walki o Westerplatte, obrona wieży spadochronowej w Katowicach, bitwy pod Mokrą i Wizną, bitwa nad Bzurą, obrona Warszawy, obrona Grodna, bitwa pod Kockiem, obrona Helu 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia przyczyny klęski Polski we wrześniu 1939 r. – wyjaśnia znaczenie terminów: prowokacja gliwicka, bitwa graniczna, „polskie Termopile” – zna daty: bitwy o Westerplatte (1–7 IX 1939), wypowiedzenia wojny Niemcom przez Francję i Wielką Brytanię (3 IX 1939), internowania władz polskich w Rumunii (17/18 IX 1939), kapitulacja Warszawy (28 IX 1939), kapitulacji pod Kockiem (6 X 1939) – przedstawia stosunek sił ZSRS, Niemiec i Polski – wymienia miejsca kluczowych bitew wojny obronnej Polski stoczonych z wojskami niemieckimi i sowieckimi 	<ul style="list-style-type: none"> – identyfikuje postacie: Władysława Raginisa, Franciszka Kleeberga, Tadeusza Kutrzeby – przedstawia polityczne i militarne założenia planu obrony Polski w 1939r. – omawia okoliczności wkroczenia wojsk sowieckich na terytorium Polski w kontekście paktu Ribbentrop–Mołotow – wymienia i charakteryzuje etapy wojny obronnej Polski 	<ul style="list-style-type: none"> – ocenia postawę aliantów zachodnich wobec Polski we wrześniu 1939 r. – ocenia postawę władz polskich we wrześniu 1939r.
<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: alianci, bitwa o Anglię – identyfikuje postacie: Winstona Churchilla, Charles’a de Gaulle’a – wskazuje na mapie obszary zagarnięte przez ZSRS i III Rzeszę do 1941 r. 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: linia Maginota, kolaboracja – zna daty: napaści niemieckiej na Danię i Norwegię (IV 1940), ataku III Rzeszy na Francję (V–VI 1940), bitwy o Anglię (VII–X 1940) – wymienia państwa, które padły ofiarą agresji sowieckiej oraz niemieckiej do 1941 r. 	<ul style="list-style-type: none"> – identyfikuje postacie: Vidkuna Quislinga, Philippe’a Pétaina – wyjaśnia znaczenie terminów: wojna zimowa, państwo marionetkowe, państwo Vichy, Komitet Wolnej Francji – opisuje skutki bitwy o Anglię oraz omawia jej polityczne i militarne znaczenie 	<ul style="list-style-type: none"> – zna daty: wojny sowiecko-fińskiej (XI 1939 – III 1940), zajęcia republik bałtyckich przez ZSRS (VI 1940), ataku Niemiec na Jugosławię i Grecję (IV 1941) – przedstawia cele polityki Hitlera i Stalina w Europie w latach 1939–1941 – przedstawia ekspansję ZSRS w latach 1939–1940 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje kolejne etapy agresji Niemiec w latach 1940–1941
<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu Enigma – zna datę: bitwy o Anglię (lato–jesień 1940) 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu operacja „Lew morski” – wymienia cele niemieckich ataków lotniczych na Wielką Brytanię 	<ul style="list-style-type: none"> – zna datę największego nalotu niemieckiego na Wielką Brytanię (15 IX 1940) – wskazuje wynalazki techniczne, które pomogły Brytyjczykom w walce 	<ul style="list-style-type: none"> – zna datę nalotu na Coventry (XI 1940) – identyfikuje postacie: Mariana Rejewskiego, Jerzego Różyckiego, Henryka 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, jakie były przyczyny klęski Niemiec w bitwie o Anglię – ocenia wkład polskich lotników w walki o Wielką

WYMAGANIA EDUKACYJNE KLASA VIII

– identyfikuje postacie: Adolfa Hitlera, Winstona Churchilla		z Niemcami – przedstawia militarny wkład Polaków w obronę Wielkiej Brytanii	Zygalskiego – omawia założenia niemieckiego planu inwazji na Wielką Brytanię – porównuje potencjał militarny wojsk niemieckich i brytyjskich w czasie bitwy o Anglię	Brytanię
– wyjaśnia znaczenie terminów: plan „Barbarossa”, Wielka Wojna Ojczyźniana – zna datę agresji Niemiec na ZSRS (22 VI 1941) – omawia przełomowe znaczenie bitwy stalingradzkiej dla przebiegu II wojny światowej	– wskazuje na mapie przełomowe bitwy wojny Niemiec i ZSRS: pod Moskwą i pod Stalingradem – wyjaśnia przyczyny ataku III Rzeszy na Związek Sowiecki	– wyjaśnia znaczenie terminu blokada Leningradu – identyfikuje postać Gieorgija Żukowa – wyjaśnia, jakie czynniki spowodowały klęskę ofensywy niemieckiej na Moskwę w 1941 r. – przedstawia etapy wojny niemiecko-sowieckiej	– zna daty: blokady Leningradu (1941–1944), bitwy o Moskwę (XI–XII 1941), bitwy pod Stalingradem (VIII 1942 – II 1943), bitwy na Łuku Kurskim (VII 1943) – przedstawia przebieg działań wojennych na froncie wschodnim w latach 1941–1943 – przedstawia, w jaki sposób Niemcy traktowali jeńców sowieckich	– wyjaśnia przyczyny i okoliczności zdobycia przewagi militarnej przez ZSRS – wskazuje powody zbliżenia Wielkiej Brytanii i USA do ZSRS
– wyjaśnia znaczenie terminów: ruch oporu, getto, Holokaust, obóz koncentracyjny, pacyfikacja, gwiazda Dawida, obóz zagłady – identyfikuje postacie: Adolfa Eichmanna, Ireny Sendlerowej	– przedstawia założenia polityki rasowej hitlerowców oraz metody jej realizacji, szczególnie wobec Żydów – omawia bilans Holokaustu	– wyjaśnia znaczenie terminów: „przestrzeń życiowa” (Lebensraum), Generalny Plan Wschodni, „ostateczne rozwiązanie kwestii żydowskiej”, Szoa, „Żegota” – charakteryzuje politykę okupacyjną Niemiec – wymienia kraje, w których powstały rządy kolaborujące z Niemcami, oraz kraje, gdzie rozwinął się ruch oporu – wyjaśnia, jakimi sposobami ludność obszarów okupowanych przez Niemców niosła pomoc Żydom	– wyjaśnia znaczenie terminów: szmalcownicy, Babi Jar, Ponary – zna datę konferencji w Wannsee (I 1942) – identyfikuje postacie: Heinricha Himmlera, Josipa Broza-Tity – wskazuje na mapie obozy koncentracyjne i obozy zagłady w Europie – porównuje sytuację ludności na terytoriach okupowanych przez Niemców – przedstawia przebieg zagłady europejskich Żydów	– omawia postawy ludności ziem okupowanych wobec Holokaustu i niemieckich agresorów – ocenia postawy wobec Holokaustu
– wyjaśnia znaczenie terminów: U-Boot,	– wyjaśnia znaczenie terminów: bitwa o Atlantyk, wilcze stada	– wymienia główne strony konfliktu w Afryce i w rejonie Pacyfiku oraz ich	– zna daty: bitwy pod El Alamein	– omawia działania wojenne na morzach i

WYMAGANIA EDUKACYJNE KLASA VIII

<p>konwój, Enigma, lotniskowiec, pancernik</p> <p>– zna datę ataku Japonii na USA (7 XII 1941)</p>	<p>– identyfikuje postacie: Franklina Delano Roosevelta, Erwina Rommla</p>	<p>najważniejsze cele strategiczne</p> <p>– wyjaśnia, na czym polegało strategiczne znaczenie bitew pod El Alamein i pod Midway, oraz lokalizuje je na mapie</p> <p>– wyjaśnia znaczenie bitwy o Atlantyk dla losów II wojny światowej</p>	<p>(X–XI 1942), bitwy o Midway (VI 1942), walk o Guadalcanal (VIII 1942 – II 1943)</p> <p>– identyfikuje postacie: Bernarda Montgomery’ego, Dwighta Eisenhowera</p> <p>– wskazuje na mapie obszary opanowane przez Japończyków do końca 1942 r.</p> <p>– przedstawia przebieg walk w Afryce</p> <p>– charakteryzuje ekspansję japońską w Azji</p>	<p>oceanach</p> <p>– ocenia konsekwencje włączenia się USA do wojny</p> <p>– przedstawia rozwiązania militarne, które obie strony stosowały podczas zmagania na morzach i oceanach</p>
<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: izolacjonizm, Karta atlantycka, Wielka Koalicja, Wielka Trójka, konferencja w Teheranie</p> <p>– zna daty: konferencji w Teheranie (XI–XII 1943), desantu aliantów w Normandii (VI 1944), konferencji jałtańskiej (II 1945), bezwarunkowej kapitulacji III Rzeszy (8/9 V 1945), zrzucenia bomb atomowych na Hiroszimę i Nagasaki (VIII 1945), bezwarunkowej kapitulacji Japonii (2 IX 1945)</p> <p>– identyfikuje postacie: Józefa Stalina, Franklina Delano Roosevelta, Winstona Churchilla, Harry’ego Trumana</p>	<p>– wyjaśnia genezę i cele Wielkiej Koalicji</p>	<p>– przedstawia decyzje podjęte podczas obrad Wielkiej Trójki w Teheranie i Jałcie</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: <i>Lend-Lease Act</i>, operacja „Market Garden”, operacja „Bagration”, taktyka żabich skoków, kamikadze</p> <p>– zna daty: podpisania Karty atlantyckiej (VIII 1941 r.), lądowania wojsk alianckich na Sycylii (VII 1943), ofensywy Armii Czerwonej na froncie wschodnim (VI 1944 i I 1945), zdobycia Berlina (2 V 1945)</p> <p>– identyfikuje postacie: Dwighta Eisenhowera, Douglasa MacArthura, Bernarda Montgomery’ego</p> <p>– charakteryzuje założenia polityki zagranicznej wielkich mocarstw w czasie II wojny światowej</p> <p>– charakteryzuje działania na frontach w latach 1944–1945</p>	<p>– przedstawia etapy formowania się Wielkiej Koalicji antyhitlerowskiej</p> <p>– ocenia decyzję Amerykanów o użyciu bomby atomowej przeciwko Japonii</p>

WYMAGANIA EDUKACYJNE KLASA VIII

ROZDZIAŁ II: POLACY PODCZAS II WOJNY ŚWIATOWEJ				
<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: Generalne Gubernatorstwo, sowietyzacja, łapanka, wysiedlenia, deportacja, akcja „AB” – zna datę zbrodni katyńskiej (IV–V 1940) 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje na mapie tereny pod okupacją niemiecką i sowiecką, miejsca masowych egzekucji Polaków pod okupacją niemiecką oraz zsyłek i kaźni ludności polskiej w ZSRS – charakteryzuje główne cele niemieckiej i sowieckiej polityki okupacyjnej 	<ul style="list-style-type: none"> – zna datę podpisania traktatu o granicach i przyjaźni (28 IX 1939) – podaje przykłady terroru niemieckiego i sowieckiego (Palmiry, kaźń profesorów krakowskich i lwowskich, Katyń) – omawia okoliczności i przebieg zbrodni katyńskiej 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: volksdeutsch, volkslista, gadzinówka, Akcja Specjalna „Kraków”, „granatowa” policja, Pawiak – identyfikuje postać Hansa Franka – przedstawia zmiany terytorialne na ziemiach polskich pod okupacją – przedstawia i porównuje politykę okupanta niemieckiego na ziemiach wcielonych do III Rzeszy i w Generalnym Gubernatorstwie – przedstawia cele deportacji Polaków w głąb ZSRS 	<ul style="list-style-type: none"> – porównuje i ocenia okupacyjną politykę władz niemieckich i sowieckich wobec społeczeństwa polskiego
<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: rząd emigracyjny, układ Sikorski–Majski, armia Andersa, sprawa katyńska – zna daty: powstania rządu emigracyjnego (IX 1939), układu Sikorski–Majski (VII 1941) – identyfikuje postacie: Władysława Sikorskiego, Władysława Andersa – przedstawia okoliczności powstania polskiego rządu emigracyjnego 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: Polskie Siły Zbrojne na Zachodzie, katastrofa gibraltarska – wymienia polskie formacje wojskowe uczestniczące w najważniejszych bitwach II wojny światowej – wyjaśnia przyczyny zerwania przez ZSRS stosunków dyplomatycznych z polskim rządem na uchodźstwie 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia postanowienia układu Sikorski–Majski – wymienia i wskazuje na mapie miejsca najważniejszych bitew II wojny światowej z udziałem Polaków (walki o Narwik, Monte Cassino, Falaise, Arnhem, Berlin, bitwa o Anglię, oblężenie Tobruku) 	<ul style="list-style-type: none"> – zna daty: walk o Narwik (1940), walk o Tobruk (1941), zerwania stosunków rządu emigracyjnego z ZSRS (IV 1943), katastrofy gibraltarskiej (VII 1943) – identyfikuje postacie: Władysława Raczkiewicza, Stanisława Mikołajczyka, Kazimierza Sosnkowskiego, Stanisława Maczka, Stanisława Sosabowskiego, Zygmunta Berlinga – wyjaśnia, jakie znaczenie miała działalność rządu emigracyjnego dla Polaków w kraju i na uchodźstwie – omawia okoliczności powstania układu Sikorski–Majski 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia polityczne skutki katastrofy gibraltarskiej – omawia losy polskich żołnierzy internowanych po klęsce wrześniowej – przedstawia tworzące się w ZSRS i w kraju pod okupacją ośrodki przyszłych polskich władz komunistycznych

WYMAGANIA EDUKACYJNE KLASA VIII

			<ul style="list-style-type: none"> – opisuje okoliczności wyjścia z ZSRS armii Andersa – wymienia polskie formacje wojskowe uczestniczące w najważniejszych bitwach II wojny światowej 	
<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu żołd – identyfikuje postacie: gen. Władysława Andersa, kaprała Wojtkę 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia okoliczności przygarnięcia niedźwiadka przez polskich żołnierzy – opisuje prace, które pomagał wykonywać niedźwiedź Wojtek 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje trasę, którą przemierzyła armia Andersa 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia powojenne losy niedźwiedzia Wojtkę – tłumaczy, dlaczego niedźwiedź Wojtek nie trafił po wojnie do Polski 	
<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: Polskie Państwo Podziemne, Związek Walki Zbrojnej (ZWZ), Armia Krajowa (AK), Szare Szeregi – zna datę powstania AK (II 1942) – identyfikuje postacie: Stefana Roweckiego „Grota”, Tadeusza Komorowskiego „Bora” 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje na mapie rejony najintensywniejszej działalności polskiej partyzantki – przedstawia struktury Polskiego Państwa Podziemnego 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: partyzantka Hubala, Służba Zwycięstwu Polski (SZP), Delegatura Rządu RP na Kraj, sabotaż – wymienia sfery działalności Polskiego Państwa Podziemnego – wyjaśnia, jaką rolę odgrywała Armia Krajowa 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: cichociemni, dywersja, Bataliony Chłopskie, Narodowe Siły Zbrojne, Gwardia Ludowa, Armia Ludowa – zna daty: powstania SZP (IX 1939), ZWZ (XI 1939), akcji pod Arsenalem (1943), zamachu na F. Kutscherę (II 1944) – identyfikuje postacie: Henryka Dobrzańskiego „Hubala”, Jana Bytnara „Rudego”, Jana Karskiego, Jana Nowaka-Jeziorańskiego – wyjaśnia, na czym polegała działalność Delegata Rządu na Kraj – wymienia najważniejsze akcje zbrojne ZWZ/AK 	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje działalność partyzantki majora Hubala – wyjaśnia, w jaki sposób rząd emigracyjny utrzymywał kontakty z krajem pod okupacją
<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: sabotaż, dywersja – identyfikuje postacie: 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: akcja pod Arsenalem, zamach na F. Kutscherę, Kedyw – zna daty: akcji pod Arsenalem (III 1943), zamachu na F. Kutscherę (II 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia przyczyny i skutki zamachu na F. Kutscherę – podaje przyczyny i skutki akcji pod Arsenalem – przedstawia metody działania Kedywu 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: akcja pod Arsenalem („Meksyk II”), akcja „Główki” 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia przebieg akcji pod Arsenalem oraz zamachu na F. Kutscherę – wyjaśnia, jakie represje spotkały Polaków za

WYMAGANIA EDUKACYJNE KLASA VIII

Jana Bytnara „Rudego”, Tadeusza Zawadzkiego „Zośki”, Franza Kutschery	1944)		– zna daty: decyzji AK o przejściu od biernego oporu do ograniczonej walki z okupantem (1942) – identyfikuje posta Emila Fieldorfa „Nila”	przeprowadzenie akcji pod Arsenalem – ocenia zaangażowanie młodych ludzi w walce z okupantem
– wyjaśnia znaczenie terminów: Rada Pomocy Żydom „Żegota”, Sprawiedliwy wśród Narodów Świata, rzeź wołyńska – zna daty: wybuchu powstania w getcie warszawskim (IV 1943), rzezi wołyńskiej (1943)	– identyfikuje postacie: Ireny Sendlerowej, Józefa i Wiktorii Ulmów, Witolda Pileckiego – wymienia postawy Polaków wobec polityki okupanta niemieckiego	– wymienia znaczenie terminów: szmalcownik, Ukraińska Powstańcza Armia (UPA), czystki etniczne – identyfikuje postacie: Jana Karskiego, Stepana Bandery – omawia wysiedlenia na Zamojszczyźnie i ich skutki	– wyjaśnia przyczyny i opisuje przebieg konfliktu polsko-ukraińskiego (rzeź wołyńska) na Kresach Wschodnich – charakteryzuje życie codzienne w kraju pod okupacją niemiecką na przykładzie Warszawy – opisuje postawy Polaków wobec Holocaustu – opisuje przebieg powstania w getcie warszawskim	– przedstawia stosunek państw zachodnich do Holocaustu – ocenia postawy Polaków wobec polityki okupantów
– wyjaśnia znaczenie terminów: godzina „W”, plan „Burza”, zrzuty – zna daty wybuchu i upadku powstania warszawskiego (1 VIII–2 X 1944)	– identyfikuje postacie: Tadeusza Komorowskiego „Bora” – przedstawia założenia planu „Burza”	– przedstawia przyczyny i opisuje skutki powstania warszawskiego	– wyjaśnia znaczenie terminu operacja „Ostra Brama” – zna datę operacji „Ostra Brama” (VII 1944) – omawia okoliczności polityczne i militarne, które wpłynęły na podjęcie decyzji o wybuchu powstania w Warszawie – charakteryzuje etapy przebiegu powstania warszawskiego	– opisuje realizację planu „Burza” na Kresach Wschodnich – omawia postawę wielkich mocarstw wobec powstania warszawskiego – ocenia decyzję władz polskiego podziemia dotyczącą wybuchu powstania, uwzględniając sytuację międzynarodową i wewnętrzną – ocenia postawę aliantów zachodnich i ZSRS wobec powstania warszawskiego
– wyjaśnia znaczenie terminów: Krajowa Rada Narodowa, Manifest PKWN, Polska Lubelska, Tymczasowy	– wyjaśnia znaczenie terminu proces szesnastu – identyfikuje postacie: Stanisława Mikołajczyka, Leopolda Okulickiego – wymienia postanowienia konferencji w Teheranie oraz w Jałcie dotyczące	– zna daty: rozwiązania AK (I 1945), procesu szesnastu (VI 1945), powstania TRJN (VI 1945) – omawia okoliczności i skutki powstania TRJN	– wyjaśnia znaczenie terminu Niepodległość („NIE”) – identyfikuje posta Edwarda Osóbki-Morawskiego	– ocenia stosunek wielkich mocarstw do sprawy polskiej

WYMAGANIA EDUKACYJNE KLASA VIII

Rząd Jedności Narodowej (TRJN) – zna daty: ogłoszenia Manifestu PKWN (VII 1944), konferencji w Jałcie (II 1945)	Polski		– przedstawia najważniejsze etapy procesu przejmowania władzy w Polsce przez komunistów – podaje przejawy zależności Polski od ZSRS po wojnie – opisuje metody represji zastosowane przez komunistów wobec Polskiego Państwa Podziemnego	
ROZDZIAŁ III: ŚWIAT PO II WOJNIE ŚWIATOWEJ				
– wyjaśnia znaczenie terminów: Organizacja Narodów Zjednoczonych, układ dwubiegunowy, Powszechna deklaracja praw człowieka, strefa okupacyjna, żelazna kurtyna, blokada Berlina Zachodniego, NATO, mur berliński, reparacje wojenne – identyfikuje postacie: Józefa Stalina, Harry’ego Trumana – wskazuje na mapie podział Europy na blok zachodni i wschodni	– wyjaśnia znaczenie terminów: procesy norymberskie, plan Marshalla, doktryna Trumana – zna daty: konferencji założycielskiej ONZ (IV 1945), konferencji poczdamskiej (VII–VIII 1945), uchwalenia Powszechnej deklaracji praw człowieka (1948), powstania RFN i NRD (1949), powstania NATO (1949), budowy muru berlińskiego (1961) – przedstawia bilans II wojny światowej dotyczący strat ludności i zniszczeń – wyjaśnia, czym była zimna wojna	– identyfikuje postacie: George’a Marshalla – wymienia postanowienia konferencji w Poczdamie – przedstawia przyczyny powstania dwóch państw niemieckich – wskazuje okoliczności powstania NATO	– opisuje okoliczności budowy muru berlińskiego – wyjaśnia znaczenie terminów: Karta Narodów Zjednoczonych, Rada Bezpieczeństwa ONZ, Zgromadzenie Ogólne ONZ, sekretarz generalny ONZ, powstanie berlińskie, cztery D: denazyfikacja, demilitaryzacja, dekartelizacja, demokratyzacja – zna daty: podpisania Karty Narodów Zjednoczonych (VI 1945), ogłoszenia planu Marshalla (1947), przemówienia W. Churchilla w Fulton (1946), ogłoszenia doktryny Trumana (1947), blokady Berlina Zachodniego (1948-1949) – przedstawia polityczne skutki II wojny światowej – wyjaśnia genezę blokady Berlina Zachodniego	– wyjaśnia przyczyny dominacji USA i ZSRS w powojennym świecie – ocenia znaczenie powstania ONZ – ocenia politykę państw okupacyjnych wobec Niemiec
– wyjaśnia znaczenie terminu mur berliński	– identyfikuje postać Helmuta Kohla – wymienia przyczyny zbudowania muru berlińskiego	– wyjaśnia, dlaczego ludzie uciekali do Berlina Zachodniego	– omawia okoliczności upadku muru berlińskiego – wyjaśnia znaczenie terminu	– wyjaśnia, jaką rolę w komunistycznej propagandzie odgrywał

WYMAGANIA EDUKACYJNE KLASA VIII

<ul style="list-style-type: none"> – zna daty: rozpoczęcia budowy muru berlińskiego (VIII 1961), zjednoczenia Niemiec (1990) 			<ul style="list-style-type: none"> Checkpoint Charlie – zna datę wydarzeń przy Checkpoint Charlie (1961) – identyfikuje postacie: Johna Fitzgeralda Kennedy’ego, Ronalda Reagana, Michaiła Gorbaczowa – opisuje, jak budowano mur berliński 	<ul style="list-style-type: none"> mur berliński – wyjaśnia, w jaki sposób międzynarodowa opinia publiczna zareagowała na budowę muru berlińskiego – ocenia znaczenie, jakie dla podzielonego Berlina miały wizyty prezydentów USA – J.F. Kennedy’ego i R. Reagana
<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: supermocarstwo, kraje demokracji ludowej, odwilż, tajny referat Chruszczowa, destalinizacja, Układ Warszawski – zna datę śmierci J. Stalina (1953) 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu powstanie węgierskie – zna datę powstania węgierskiego (X 1956) – identyfikuje postać Nikity Chruszczowa – omawia cechy charakterystyczne państw demokracji ludowej 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu Rada Wzajemnej Pomocy Gospodarczej (RWPG) – wyjaśnia znaczenie śmierci Stalina dla przemian w ZSRS i krajach demokracji ludowej – omawia okoliczności powstania i znaczenie Układu Warszawskiego 	<ul style="list-style-type: none"> – zna daty: powstania RWPG (1949), powstania Układu Warszawskiego (1955), XX Zjazdu KPZR (1956) – identyfikuje postać Imre Nagya – przedstawia najważniejsze tezy referatu N. Chruszczowa na XX Zjeździe KPZR i konsekwencje ogłoszenia tego przemówienia – wymienia przyczyny i skutki powstania węgierskiego w 1956 r. – przedstawia przebieg powstania węgierskiego z 1956 r. 	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje i porównuje sytuację społeczno-polityczną w ZSRS po zakończeniu II wojny światowej i po śmierci Stalina – charakteryzuje sposób sprawowania władzy i politykę prowadzoną przez N. Chruszczowa – wymienia przejawy odprężenia w relacjach międzynarodowych w latach 1953–1960
<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: Wielki Skok, rewolucja kulturalna, dekolonizacja, Trzeci Świat, Rok Afryki – zna daty: wojny w Korei (1950–1953), Roku Afryki (1960) – wskazuje przyczyny rozpadu systemu kolonialnego 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu metoda biernego oporu – identyfikuje postacie: Mao Zedonga, Kim Ir Sena, Mahatmy Gandhiego – wskazuje na mapie Koreę, Wietnam, Chiny, Indie, Pakistan – przedstawia najważniejsze skutki polityczne i gospodarcze procesu dekolonizacji 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia sposoby realizacji i skutki Wielkiego Skoku w Chinach – wyjaśnia, w jaki sposób przebiegała rewolucja kulturalna w Chinach 	<ul style="list-style-type: none"> – zna datę powstania Chińskiej Republiki Ludowej (1949) – wyjaśnia znaczenie terminów: czerwona książeczka, neokolonializm – przedstawia przyczyny i skutki wojny domowej w Chinach po II wojnie światowej – opisuje komunistyczne reżimy w Chinach i Korei Północnej, szczególnie 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia rywalizację USA i ZSRS podczas wojny w Korei – opisuje proces dekolonizacji Indochin – charakteryzuje konflikty zbrojne w Afryce – charakteryzuje problemy państw Trzeciego Świata po uzyskaniu niepodległości – omawia przyczyny i skutki konfliktów w Azji w

WYMAGANIA EDUKACYJNE KLASA VIII

			uwzględniając stosunek władzy do jednostki – opisuje skutki polityki gospodarczej i kulturalnej Mao Zedonga – podaje przyczyny konfliktu indyjsko-pakistańskiego – przedstawia skutki rozpadu brytyjskiego imperium kolonialnego w Indiach	czasie zimnej wojny – ocenia rolę Mahatmy Gandhiego w procesie dekolonizacji Indii
– wyjaśnia znaczenie terminów: Bliski Wschód, syjonizm – zna daty: powstania Izraela (1948), rewolucji islamskiej w Iranie (1979), I wojny w Zatoce Perskiej (1990)	– wyjaśnia znaczenie terminów: konflikt żydowsko-palestyński, wojna sześciodniowa, wojna Jom Kippur, Organizacja Wyzwolenia Palestyny (OWP) – identyfikuje postacie: Dawida Ben Guriona, Jasira Arafata, Ruhollaha Chomejniego – wskazuje na mapie rejon Bliskiego Wschodu i Zatoki Perskiej	– wyjaśnia znaczenie terminów: Autonomia Palestyńska, operacja „Pustynna burza” – wymienia przyczyny i skutki konfliktów izraelsko-arabskich – przedstawia okoliczności, w jakich powstało państwo Izrael	– zna daty: wojny o niepodległość Izraela (1948–1949), wojny izraelsko-egipskiej (1956), wojny sześciodniowej (1967), wojny Jom Kippur (1973), porozumienia z Oslo (1993) – identyfikuje postacie: Gamala Abdela Namera, Saddama Husajna – omawia proces powstawania państwa Izrael i jego funkcjonowanie w pierwszych latach niepodległości – opisuje charakter konfliktu bliskowschodniego – omawia konflikt w rejonie Zatoki Perskiej – przedstawia przyczyny i skutki rewolucji islamskiej w Iranie	– ocenia znaczenie rozpowszechnienia nowych środków transportu – ocenia rolę mocarstw światowych w konflikcie bliskowschodnim – charakteryzuje i ocenia zjawisko terroryzmu palestyńskiego
– wyjaśnia znaczenie terminów: wyścig zbrojeń, odprężenie – identyfikuje postacie: Nikity Chruszczowa, Fidela Castro, Johna F. Kennedy’ego, Leonida	– wyjaśnia znaczenie terminów: kryzys kubański, Praska Wiosna – zna daty: wysłania pierwszego człowieka w kosmos (1961), ogłoszenia blokady morskiej Kuby (1962), Praskiej Wiosny (1968) – wyjaśnia, na czym polegała rywalizacja (zimna wojna) między	– zna daty: umieszczenia pierwszego sztucznego satelity w kosmosie (1957), lądowania na Księżycu (1969) – przedstawia przyczyny i skutki konfliktu kubańskiego – omawia przyczyny i skutki Praskiej Wiosny	– identyfikuje postacie: Dwighta Eisenhowera, Jurija Gagarina, Neila Armstronga, Aleksandra Dubčeka, Pol Pot – omawia główne założenia polityki zagranicznej ZSRS i USA w latach 60. i 70. XX w.	– omawia wpływy ZSRS na świecie i ocenia ich polityczne konsekwencje

WYMAGANIA EDUKACYJNE KLASA VIII

Breżniewa	USA i ZSRS w dziedzinach: wojskowości i podboju kosmosu		– przedstawia przyczyny i skutki amerykańskiej interwencji w Wietnamie – wyjaśnia okoliczności interwencji sił Układu Warszawskiego w Czechosłowacji	
– wyjaśnia znaczenie terminów: Unia Europejska, euro – zna datę powstania Unii Europejskiej w wyniku zawarcia traktatu z Maastricht (1992) – podaje przyczyny integracji europejskiej – identyfikuje posta Roberta Schumana	– wyjaśnia znaczenie terminów: traktaty rzymskie, Europejska Wspólnota Węgla i Stali (EWWiS), Europejska Wspólnota Gospodarcza (EWG), Euratom, układ z Schengen, traktat z Maastricht – zna daty: powstania EWWiS (1952), podpisania traktatów rzymskich (1957)	– zna daty: ogłoszenia planu Schumana (1950), podpisania układu w Schengen (1985) – identyfikuje postacie: Konrada Adenauera, Alcida de Gasperiego – wskazuje na mapie państwa założycielskie EWG oraz państwa należące do UE – wymienia zjawiska, które wpłynęły na umocnienie się demokracji w Europie Zachodniej po II wojnie światowej	– wyjaśnia znaczenie terminów: plan Schumana, Komisja Europejska, Parlament Europejski, Rada Europejska, Benelux, unia celna – przedstawia etapy tworzenia Unii Europejskiej – wyjaśnia, w jaki sposób doszło do demokratycznych przemian w krajach Europy Zachodniej i Południowej	– wskazuje na mapie etapy rozszerzania EWG – omawia wpływ integracji europejskiej na rozwój gospodarczy i demokratyzację państw Europy Zachodniej – ocenia gospodarcze i polityczne skutki integracji europejskiej
– wyjaśnia znaczenie terminów: rewolucja obyczajowa, ruch kontestatorski, hipisi, pacyfizm, feminizm, segregacja rasowa	– zna datę obrad soboru watykańskiego II (1962–1965) – identyfikuje postacie: Martina Luthera Kinga, Jana XXIII, Pawła VI	– zna datę buntów studenckich we Francji (1968) – przedstawia przyczyny przemian społecznych i kulturowych w drugiej połowie XX w. – omawia cechy charakterystyczne rewolucji obyczajowej i jej skutki	– przedstawia cele buntów studenckich w krajach zachodnich w latach 60. – wymienia hasła ruchów kontestatorskich – wyjaśnia, na czym polegała walka z segregacją rasową w USA – wymienia skutki obrad soboru watykańskiego II – prezentuje poglądy ruchów walczących o prawa kobiet w XX w. – omawia przyczyny, przejawy i skutki buntów studenckich – opisuje walkę o równouprawnienie rasowe – wymienia przykłady zespołów rockowych, które	– wyjaśnia znaczenie terminów: kontrkultura, laicyzacja, Greenpeace, Woodstock, terroryzm polityczny – omawia cechy charakterystyczne ruchów kontestatorskich i pacyfistycznych – wymienia przejawy terroryzmu politycznego – ocenia skutki społeczne, kulturalne i polityczne przemian obyczajowych lat 60. XX w. – ocenia znaczenie reform soboru watykańskiego II

WYMAGANIA EDUKACYJNE KLASA VIII

			miały wpływ na kształtowanie się kultury młodzieżowej lat 60. i 70.	
ROZDZIAŁ IV: POLSKA PO II WOJNIE ŚWIATOWEJ				
– wyjaśnia znaczenie terminów: Ziemie Odzyskane, przesiedlenia ludności, Polska Partia Robotnicza, Polskie Stronnictwo Ludowe (PSL), żołnierze niezlomni (wyklęci)	– wyjaśnia znaczenie terminów: akcja „Wisła”, referendum ludowe, demokracja ludowa, reforma rolna, nacjonalizacja przemysłu – zna daty: referendum ludowego (1946), pierwszych powojennych wyborów parlamentarnych (1947) – identyfikuje postacie: Stanisława Mikołajczyka, Witolda Pileckiego, Danuty Siedzikówny „Inki” – wskazuje na mapie granice Polski po II wojnie światowej, kierunki powojennych przesiedleń ludności na ziemiach polskich	– wyjaśnia znaczenie terminów: Urząd Bezpieczeństwa (UB), cenzura przewencyjna, Zrzeszenie „Wolność i Niezawisłość” (WiN), bitwa o handel – identyfikuje postać Józefa Franczaka „Lalusia” – przedstawia przyczyny i skutki migracji ludności na ziemiach polskich po II wojnie światowej – opisuje metody, dzięki którym komuniści zdobyli władzę w Polsce	– charakteryzuje międzynarodowe uwarunkowania kształtowania polskiej granicy państwowej po II wojnie światowej – przedstawia okoliczności i skutki przeprowadzenia referendum ludowego – przedstawia realia funkcjonowania podziemia niepodległościowego – przedstawia etapy przejmowania władzy w Polsce przez komunistów – przytacza metody terroru stosowane przez komunistów	– ocenia postawę żołnierzy wyklętych – ocenia postawy Polaków wobec nowego reżimu – podaje przejawy zależności Polski od ZSRS po wojnie – omawia przebieg odbudowy Warszawy – określa społeczne i polityczne konsekwencje wprowadzenia dekretów o reformie rolnej oraz nacjonalizacji przemysłu
– wyjaśnia znaczenie terminów: Ziemie Odzyskane, szabrownictwo – zna daty: początku napływu osadników na Ziemie Odzyskane (1945), akcji „Wisła” (1947)	– omawia proces przejmowania kontroli nad Ziemiami Odzyskanymi przez Polaków – wymienia, skąd pochodzili osadnicy, którzy znaleźli się na Ziemiach Odzyskanych	– omawia przyczyny napływu osadników na Ziemie Odzyskane – przedstawia postawy Polaków, którzy znaleźli się na Ziemiach Odzyskanych	– wyjaśnia, jak propaganda komunistyczna propagowała ideę Ziem Odzyskanych – wyjaśnia, jak władze polskie traktowały Niemców zamieszkujących Ziemie Odzyskane – przedstawia rolę Kościoła katolickiego w integracji Ziem Odzyskanych z Polską – wymienia przykłady filmów o losach Ziem Odzyskanych i ich mieszkańcach	– ocenia politykę władz komunistycznych wobec Ziem Odzyskanych
– wyjaśnia znaczenie terminów: Polska Zjednoczona Partia Robotnicza (PZPR),	– wyjaśnia znaczenie terminów: plan sześcioletni, kolektywizacja, stalinizm, socrealizm – zna daty: powstania PZPR (1948), przyjęcia Konstytucji PRL (1952)	– zna datę planu sześcioletniego (1950–1955) – wyjaśnia znaczenie terminów: „wyścig pracy”, przodownik pracy, kułak – podaje główne cechy ustroju	– przedstawia okoliczności powstania PZPR – przedstawia konsekwencje społeczne i ekonomiczne planu sześcioletniego	– ocenia kult jednostki w Polsce w okresie stalinizmu

WYMAGANIA EDUKACYJNE KLASA VIII

system monopartyjny, Polska Rzeczpospolita Ludowa (PRL), system centralnego sterowania gospodarką, Państwowe Gospodarstwa Rolne – identyfikuje postacie: Władysława Gomułki, Bolesława Bieruta	– podaje założenia planu sześcioletniego	politycznego Polski w okresie stalinowskim – wskazuje cechy charakterystyczne socrealizmu w kulturze polskiej	– omawia cele propagandy komunistycznej w czasach stalinizmu – przedstawia założenia Konstytucji PRL z 1952 r. – opisuje system represji władz komunistycznych wobec Kościoła	
– wyjaśnia znaczenie terminów: Służba Bezpieczeństwa (SB), odwilż październikowa, mała stabilizacja, obchody Tysiąclecia Chrztu Polski – zna daty: śmierci J. Stalina (1953), obchodów Tysiąclecia Chrztu Polski (1966) – identyfikuje postacie: Władysława Gomułki, kardynała Stefana Wyszyńskiego – prezentuje okoliczności dojścia W. Gomułki do władzy	– wyjaśnia znaczenie terminów: poznański Czerwiec, „polska droga do socjalizmu”, Marzec 1968 r., Grudzień 1970 r. – zna daty: wydarzeń poznańskich (VI 1956), polskiego Października (X 1956), wydarzeń marcowych (III 1968), wydarzeń grudniowych na Wybrzeżu (XII 1970) – charakteryzuje okres rządów W. Gomułki, w tym politykę zagraniczną PRL	– wyjaśnia przyczyny i skutki oraz opisuje przebieg wydarzeń poznańskiego Czerwca i polskiego Października w 1956 r. – omawia przejawy odwilży październikowej w Polsce – przedstawia przebieg obchodów milenijnych	– zna datę wystosowania listu episkopatu polskiego do episkopatu niemieckiego (1965) – identyfikuje posta Romka Strzałkowskiego – omawia proces odwilży – charakteryzuje przyczyny i narastanie konfliktu władz z Kościołem katolickim – wyjaśnia przyczyny i skutki kampanii antysemickiej w Polsce w 1968 r. – wyjaśnia znaczenie terminów: <i>List 34</i> , Zmotoryzowane Odwody Milicji Obywatelskiej (ZOMO) – wyjaśnia przyczyny i skutki wydarzeń z Marca 1968 r. i Grudnia 1970 r.	– ocenia postawę W. Gomułki wobec wydarzeń poznańskich – ocenia zachowanie władz PRL w obliczu wydarzeń na Wybrzeżu w 1970 r. – ocenia rolę Kościoła katolickiego i środowisk studenckich w kształtowaniu opozycji wobec władz PRL – wymienia przedstawicieli polskiej szkoły filmowej – opisuje normalizację stosunków między Polską a Republiką Federalną Niemiec
– wyjaśnia znaczenie terminów: „druga Polska”, propaganda sukcesu – identyfikuje postać Edwarda Gierka – przedstawia przemiany w życiu codziennym Polaków za rządów E.	– wymienia cechy charakterystyczne rządów E. Gierka – opisuje życie codzienne w czasach PRL	– zna datę nowelizacji Konstytucji PRL (1976) – omawia wpływ zagranicznych kredytów na rozwój przemysłu ciężkiego i górnictwa – wyjaśnia, na czym polegała propaganda sukcesu w czasie rządów E. Gierka	– wyjaśnia znaczenie terminów: ukryte bezrobocie, kino moralnego niepokoju – identyfikuje postacie: Andrzeja Wajdy, Krzysztofa Zanussiego, Kazimierza Górskiego, Huberta Wagnera – wyjaśnia, dlaczego polityka gospodarcza E. Gierka nie przyniosła spodziewanych	– ocenia okres rządów E. Gierka

WYMAGANIA EDUKACYJNE KLASA VIII

Gierka			rezultatów – przedstawia okoliczności i skutki nowelizacji konstytucji w 1976 r. – przedstawia wpływ kina moralnego niepokoju na kształtowanie postaw Polaków	
ROZDZIAŁ V:				
– wyjaśnia znaczenie terminu Komitet Obrony Robotników (KOR) – identyfikuje postacie: Jana Pawła II, Jacka Kuronia	– wyjaśnia znaczenie terminu Czerwiec 1976 r. – zna daty: wydarzeń czerwcowych (1976), powstania KOR (1976), wyboru Karola Wojtyły na papieża (16 X 1978), pierwszej pielgrzymki Jana Pawła II do Polski (1979)	– opisuje genezę, przebieg i skutki wydarzeń czerwcowych w 1976 r. – określa cele i opisuje działalność KOR-u – wyjaśnia wpływ wyboru Karola Wojtyły na papieża na sytuację w Polsce	– wyjaśnia znaczenie terminów: drugi obieg, Wolne Związki Zawodowe (WZZ) – identyfikuje postacie: Stanisława Pyjasa, Jana Józefa Lipskiego, Antoniego Macierewicza, Zbigniewa i Zofii Romaszewskich, Leszka Moczulskiego – przedstawia okoliczności narodzin opozycji demokratycznej w Polsce – charakteryzuje rozwój organizacji opozycyjnych w latach 70. XX w.	– wyjaśnia, dlaczego władze komunistyczne w mniejszym stopniu niż dotąd represjonowały ugrupowania opozycyjne
– wyjaśnia znaczenie terminów: strajk okupacyjny, 21 postulatów „Solidarności”, NSZZ „Solidarność” – zna datę strajków sierpniowych (VIII 1980), porozumień sierpniowych z Gdańska (31 VIII 1980) – identyfikuje postacie: Lecha Wałęsy, Anny Walentynowicz	– wyjaśnia znaczenie terminów: wydarzenia sierpniowe, porozumienia sierpniowe – przedstawia przyczyny i skutki strajków sierpniowych w 1980 r.	– wyjaśnia znaczenie terminów: Międzyzakładowy Komitet Strajkowy (MKS), karnawał „Solidarności” – omawia przebieg wydarzeń sierpniowych	– zna daty: powstania NSZZ „Solidarność” (IX 1980), zamachu na Jana Pawła II (V 1981) – identyfikuje postacie: Bogdana Borusewicza, Andrzeja Gwiazdy, Mehmeta Alego Ağcy – omawia działalność NSZZ „Solidarność” w okresie tzw. karnawału „Solidarności” – przedstawia reakcję ZSRS na wydarzenia w Polsce w 1980 r.	– wyjaśnia, w jaki sposób władze komunistyczne w Polsce przygotowywały się do konfrontacji siłowej z opozycją
	– przedstawia okoliczności	– charakteryzuje przebieg stanu	– zna daty: pacyfikacji kopalni	– ocenia postawy

WYMAGANIA EDUKACYJNE KLASA VIII

<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: stan wojenny, Wojskowa Rada Ocalenia Narodowego (WRON), internowanie – zna datę wprowadzenia stanu wojennego (13 XII 1981) – identyfikuje postacie: Wojciecha Jaruzelskiego, Lecha Wałęsy, Jerzego Popiełuszki 	<p>wprowadzenia stanu wojennego w Polsce</p>	<p>wojennego w Polsce</p>	<p>„Wujek” (XII 1981), zamordowania ks. J. Popiełuszki (1984)</p> <ul style="list-style-type: none"> – przedstawia reakcję świata na sytuację w Polsce w okresie stanu wojennego, w tym przyznanie Pokojowej Nagrody Nobla Lechowi Wałęsie – charakteryzuje sytuację PRL po zniesieniu stanu wojennego – przedstawia reakcję społeczeństwa na stan wojenny – wskazuje wydarzenia, które doprowadziły do upadku komunizmu w Polsce 	<p>społeczeństwa wobec stanu wojennego</p>
<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu Pomarańczowa Alternatywa 	<ul style="list-style-type: none"> – zna daty: szczytu aktywności ulicznej Pomarańczowej Alternatywy (1987–1988), końca działalności Pomarańczowej Alternatywy (1990) – identyfikuje postać Waldemara Fydrycha 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, jakie idee przyświecały Pomarańczowej Alternatywie – wymienia przykłady akcji Pomarańczowej Alternatywy 	<ul style="list-style-type: none"> – identyfikuje postać Krzysztofa Skiby – zna daty pierwszych akcji ulicznych Pomarańczowej Alternatywy (1981) – przedstawia okoliczności powstania Pomarańczowej Alternatywy – wyjaśnia, jak władze reagowały na akcje Pomarańczowej Alternatywy – omawia działalność Pomarańczowej Alternatywy po Okrągłym Stole 	<ul style="list-style-type: none"> – ocenia wpływ Pomarańczowej Alternatywy na kształtowanie postaw antykomunistycznych i obalenie komunizmu
<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu Jesień Ludów – identyfikuje postacie: Ronalda Reagana, Michaiła Gorbaczowa, Václava Havla 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: aksamitna rewolucja, <i>pierestrojka</i>, <i>glasnost</i> – zna daty: obalenia komunizmu w europejskich państwach bloku wschodniego (1989–1990), zjednoczenia Niemiec (1990), rozpadu ZSRS (1991) 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu pucz Janajewa – identyfikuje postacie: Borysa Jelcyna, Giennadija Janajewa – przedstawia przejawy kryzysu ZSRS w latach 80. XX w. – wyjaśnia okoliczności rozpadu ZSRS 	<ul style="list-style-type: none"> – zna daty: interwencji zbrojnej ZSRS w Afganistanie (1979–1989), przejęcia władzy przez Gorbaczowa (1985), puczu Janajewa (1991), rozwiązania RWPG i Układu Warszawskiego (1991), rozwiązania ZSRS (XII 1991) 	<ul style="list-style-type: none"> – ocenia rolę M. Gorbaczowa i R. Reagana w zmianie układu sił w polityce międzynarodowej – przedstawia rolę Gorbaczowa w upadku komunizmu w państwach bloku wschodniego

WYMAGANIA EDUKACYJNE KLASA VIII

			<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje politykę R. Reagana i jej wpływ na zmianę sytuacji międzynarodowej – charakteryzuje wydarzenia Jesieni Ludów w państwach bloku wschodniego – omawia proces rozpadu ZSRS, uwzględniając powstanie niepodległych państw w Europie – wyjaśnia, jakie były przyczyny rozwiązania RWPG i Układu Warszawskiego 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia próby reform w ZSRS i określa ich skutki polityczne
<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: obrady Okrągłego Stołu, wybory czerwcowe – zna daty: obrad Okrągłego Stołu (II–IV 1989), wyborów czerwcowych (4 VI 1989) – identyfikuje postacie: Lecha Wałęsy, Wojciecha Jaruzelskiego, Tadeusza Mazowieckiego 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: Obywatelski Klub Parlamentarny (OKP), sejm kontraktowy – zna datę powołania rządu T. Mazowieckiego (1989) 	<ul style="list-style-type: none"> – podaje postanowienia i skutki obrad Okrągłego Stołu – przedstawia następstwa wyborów czerwcowych 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: „gruba linia”/„gruba kreska”, ustalenia z Magdaleny – zna daty: wyboru W. Jaruzelskiego na prezydenta (VII 1989) – identyfikuje postacie: Czesława Kiszczaka, Leszka Balcerowicza, Bronisława Geremka, Krzysztofa Skubiszewskiego – omawia okoliczności zwołania Okrągłego Stołu – przedstawia reformy rządu T. Mazowieckiego 	<ul style="list-style-type: none"> – ocenia znaczenie obrad Okrągłego Stołu dla przemian politycznych w Polsce
ROZDZIAŁ VI: POLSKA I ŚWIAT W NOWEJ EPOCE				
<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: Wspólnota Niepodległych Państw (WNP), kraj postsowiecki – identyfikuje postacie: Billa Clintona, Borysa 	<ul style="list-style-type: none"> – zna daty: powstania Wspólnoty Niepodległych Państw (1991), wejścia Polski, Czech i Węgier do NATO (1999), rozpadu Jugosławii (1991–1992) – przedstawia okoliczności wstąpienia Polski, Czech i Węgier do NATO 	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje rządy W. Putina w Rosji – wymienia problemy, z jakimi spotkały się podczas transformacji ustrojowej kraje postsowieckie – prezentuje skutki rozpadu Jugosławii 	<ul style="list-style-type: none"> – zna daty: wojny w Jugosławii (1991–1995), I wojny czeczeńskiej (1994–1996), ludobójstwa w Srebrenicy (1995), porozumienia w Dayton (XI 1995), II wojny czeczeńskiej (1999–2009), rewolucji róż 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia sytuację polityczną Ukrainy i Gruzji – ocenia rolę W. Putina w przywracaniu Rosji roli mocarstwa

WYMAGANIA EDUKACYJNE KLASA VIII

Jelcyna, Władimira Putina			(2003), wojny o Osetię Południową (2008), Euromajdanu (2013–2014) – identyfikuje postacie: Aleksandra Łukaszenki, Wiktora Janukowycza, Wiktora Juszczenki, Micheila Saakaszwilego, Dżochara Dudajewa – przedstawia przyczyny i skutki wojen w byłej Jugosławii i Czeczenii – charakteryzuje sytuację polityczną na Kaukazie	
<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu terroryzm – zna datę zamachu na szkołę w Biesłanie (2004) – wyjaśnia znaczenie terminów: Autonomia Palestyńska, Al-Kaida – zna datę ataku na World Trade Center (11 IX 2001) – identyfikuje postacie: George’a W. Busha, Osamy bin Ladena, Saddama Husajna 	– wyjaśnia przyczyny narodzin terroryzmu czeczeńskiego	– wymienia przykłady zamachów terrorystycznych organizowanych przez bojowników czeczeńskich	<ul style="list-style-type: none"> – zna daty: pierwszego ataku terrorystycznego w Rosji przeprowadzonego przez bojowników czeczeńskich (1995), zamachu w teatrze na Dubrowce (2002) – identyfikuje postać Szamila Basajewa – omawia przebieg i skutki zamachu na szpital w Budionnowsku – opisuje przebieg zamachu na teatr na Dubrowce – przedstawia przyczyny, przebieg i skutki zamachu na szkołę w Biesłanie – opisuje działania władz rosyjskich skierowane przeciwko terrorystom czeczeńskim 	<ul style="list-style-type: none"> – ocenia postawy bojowników czeczeńskich i władz rosyjskich wobec problemu czeczeńskiego – omawia skutki społeczne i polityczne zamachów bojowników czeczeńskich
	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: polityka neokolonializmu, apartheid – wyjaśnia, na czym polega polityka neokolonializmu i jakie niesie za sobą skutki 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: masakra na placu Tiananmen, talibowie – wyjaśnia przyczyny i skutki wojny z terroryzmem po 2001 r. 	<ul style="list-style-type: none"> – zna daty: ludobójstwa w Rwandzie (1994), masakry na placu Tiananmen (VI 1989), wybuchu wojny w Syrii (2011), aneksji Krymu (2014) 	<ul style="list-style-type: none"> – ocenia problem terroryzmu – ocenia wpływ USA na sytuację polityczną współczesnego świata – wyjaśnia, jakie są

WYMAGANIA EDUKACYJNE KLASA VIII

			<ul style="list-style-type: none"> – identyfikuje postacie: Nelsona Mandeli, Jasira Arafata, Icchaka Rabina, Szimona Peresa, Baszara al-Asada – przedstawia rozwój gospodarczy Chin i Japonii w drugiej połowie XX w. – przedstawia przyczyny i charakter wojny w Iraku 	przyczyny współczesnych konfliktów w Afryce
<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: hiperinflacja, gospodarka wolnorynkowa, prywatyzacja, bezrobocie – identyfikuje postacie: Tadeusza Mazowieckiego, Lecha Wałęsy, Leszka Balcerowicza, Jacka Kuronia, Aleksandra Kwaśniewskiego, Lecha Kaczyńskiego 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: plan Balcerowicza, pluralizm polityczny – zna daty: wdrożenia planu Balcerowicza (1990), wyboru L. Wałęsy na prezydenta (XII 1990), pierwszych w pełni demokratycznych wyborów do parlamentu (1991), wyboru A. Kwaśniewskiego na prezydenta (1995), uchwalenia Konstytucji RP (1997), wyboru L. Kaczyńskiego na prezydenta (2005) – wymienia reformy przeprowadzone w 1999 r. – wymienia najistotniejsze przemiany ustrojowe i ekonomiczne III Rzeczypospolitej 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia założenia, realizację i skutki gospodarcze planu Balcerowicza 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu „wojna na górze” – zna daty: rozwiązania PZPR (1990), uchwalenia małej konstytucji (X 1992), reformy administracyjnej (1999) – identyfikuje postacie: Jana Olszewskiego, Jarosława Kaczyńskiego, Ryszarda Kaczorowskiego – omawia koszty społeczne reform gospodarczych – charakteryzuje scenę polityczną pierwszych lat demokratycznej Polski – przedstawia proces budowania podstaw prawnych III Rzeczypospolitej – wyjaśnia przyczyny rozpadu obozu solidarnościowego 	<ul style="list-style-type: none"> – ocenia przemiany polityczne i gospodarcze w Polsce po 1989 r. – omawia podstawy ustrojowe III Rzeczypospolitej w świetle konstytucji z 1997 r.
<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: NATO, referendum akcesyjne, Unia Europejska – zna daty: przyjęcia Polski do NATO (1999), wejścia Polski do UE (2004) 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu referendum akcesyjne – przedstawia przyczyny i skutki przystąpienia Polski do NATO i UE – omawia konsekwencje członkostwa Polski w NATO 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia i omawia etapy integracji Polski z UE – przedstawia postawy Polaków wobec problemu integracji Polski z UE 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: Trójkąt Weimarski, Grupa Wyszehradzka – zna daty: wyjścia ostatnich wojsk rosyjskich z Polski (1993), obecności polskich żołnierzy na wojnach w Afganistanie (od 2002) i Iraku (2003–2008) – określa główne kierunki 	<ul style="list-style-type: none"> – ocenia rezultaty polskiego członkostwa w NATO i UE – opisuje udział Polski w wojnie z terroryzmem – wymienia korzyści, jakie przyniosły Polsce integracja z UE oraz wejście do NATO

WYMAGANIA EDUKACYJNE KLASA VIII

			polskiej polityki zagranicznej – wymienia i omawia etapy polskiej akcesji do NATO	
– wyjaśnia znaczenie terminów: internet, globalizacja, amerykanizacja, kultura masowa	– omawia zalety i wady wprowadzenia nowych środków komunikacji – wyjaśnia, jakie szanse i zagrożenia niesie za sobą globalizacja – opisuje przejawy globalizacji we współczesnym świecie	– wskazuje cechy współczesnej kultury masowej – opisuje zjawisko amerykanizacji – prezentuje zagrożenia ekologiczne współczesnego świata – omawia przyczyny, kierunki i skutki ruchów migracyjnych we współczesnym świecie	– wyjaśnia znaczenie terminów: bogata Północ, biedne Południe, „globalna wioska”, Dolina Krzemowa, efekt cieplarniany, arabska wiosna, Państwo Islamskie, protokół z Kioto – określa przyczyny i skutki narastania nierówności społecznych we współczesnym świecie – wyjaśnia, jakie zagrożenia niesie za sobą przestępczość zorganizowana – przedstawia działania współczesnego świata na rzecz poprawy stanu ekologicznego naszej planety – wyjaśnia, na czym polegają kontrasty społeczne we współczesnym świecie – wymienia problemy demograficzne współczesnego świata – wskazuje najważniejsze zagrożenia społeczne współczesnego świata	– omawia szanse i niebezpieczeństwa dla człowieka wynikające ze współczesnych zmian cywilizacyjnych – ocenia skutki amerykanizacji kultury na świecie – omawia zjawisko terroryzmu islamskiego – przedstawia przyczyny i skutki przemian w świecie arabskim w latach 2010–2013 – przedstawia działania podejmowane w celu niwelowania problemów demograficznych, społecznych i ekologicznych we współczesnym świecie – przedstawia konsekwencje wzrostu poziomu urbanizacji współczesnego świata

Stopień niedostateczny otrzymuje uczeń, który:

- nie opanował wiadomości i umiejętności określonych w podstawie programowej przedmiotu nauczania w danej klasie, a braki w wiadomościach i umiejętnościach uniemożliwiają dalsze zdobywanie wiedzy z tego przedmiotu,
- nie jest w stanie rozwiązać /wykonać/ zadań o niewielkim /elementarnym/ stopniu trudności.

WIEDZA O SPOŁECZEŃSTWIE

Wymagania na poszczególne oceny				
Dopuszczająca Uczeń:	Dostateczna Uczeń:	Dobra Uczeń:	Bardzo dobra Uczeń:	Celująca Uczeń:
I. ŻYCIE SPOŁECZNE				
<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, czym jest społeczeństwo, • podaje przykłady potrzeb człowieka, • przytacza przykłady ról społecznych, • wymienia osoby, podmioty oraz instytucje, które mają wpływ na rozwój młodego człowieka i zaspokajanie jego potrzeb, • podaje przykłady norm społecznych, • przytacza przykłady pozytywnych i negatywnych wzorców zachowań funkcjonujących w swoim środowisku rówieśniczym, • wyjaśnia, czym są zdrowie psychiczne i depresja. 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje przykłady potrzeb człowieka z podziałem na kategorie (bezpieczeństwa, przynależności, uznania, samorealizacji i duchowych), • wskazuje różnice między potrzebami naturalnymi a społecznymi, • wymienia podstawowe społeczne oczekiwania wynikające z pełnienia roli dziecka i ucznia, • wylicza przykłady oddziaływania rodziny, szkoły i rówieśników na postawy i zachowania jednostki, • przedstawia czynniki mające wpływ na samoocenę człowieka, • podaje przykłady norm społecznych obowiązujących w wybranych społecznościach, np. w rodzinie, szkole, • wymienia zdrowe nawyki służące utrzymaniu higieny psychicznej, • wymienia czynniki, które mogą wywołać kryzys psychiczny. 	<ul style="list-style-type: none"> • uzasadnia, że człowiek jest istotą społeczną, • wyjaśnia, na czym polega proces socjalizacji, • określa, jaką rolę w procesie socjalizacji odgrywa rodzina, • wymienia kategorie norm społecznych, • określa, które spośród podanych zachowań są oceniane z zastosowaniem norm prawnych i uzasadnia swój wybór, • wskazuje zależności pomiędzy zdrowiem psychicznym a funkcjonowaniem jednostki w społeczeństwie. 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje zależności pomiędzy procesem zaspokajania potrzeb a rozwojem człowieka, • tłumaczy, czym jest osobowość, i jakie ma związki z socjalizacją, • porównuje społeczne oczekiwania dotyczące pełnienia roli dziecka i rodzica oraz ucznia i nauczyciela, • podaje przykłady konfliktu ról społecznych, • wskazuje przyczyny i skutki nieprzestrzegania przez jednostkę norm społecznych, • aktywnie uczestniczy w dyskusji na temat teorii Abrahama Masłowa, • aktywnie uczestniczy w dyskusji na temat kondycji psychicznej młodych ludzi w Polsce. 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia zależności między zaspokojeniem potrzeb i wywiązywaniem się z ról społecznych a samorealizacją i samooceną jednostki, • podaje konsekwencje braku zaspokojenia poszczególnych potrzeb człowieka, • przytacza przykłady konfliktu ról społecznych, wskazuje przyczyny, konsekwencje, sposoby rozwiązania problemu, • przedstawia problem przestrzegania norm społecznych w swoim środowisku (ocena zjawiska, przyczyny i konsekwencje).
<ul style="list-style-type: none"> • podaje rodzaje grup społecznych, • wymienia grupy społeczne, do których należy, • przytacza przykłady korzyści 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, czym jest grupa społeczna i wymienia jej cechy, • wylicza główne zasady współpracy w grupie, • podaje przykłady postaw 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia podział grup społecznych, • omawia różne sposoby rozwiązywania konfliktów: rozmowę, negocjacje, 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje wady i zalety różnych metod podejmowania decyzji w grupie, • określa, które metody są 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje strategie przyjmowane w czasie konfliktu, • porównuje

WYMAGANIA EDUKACYJNE KLASA VIII

<p>wynikających z bycia w grupie,</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia typowe konflikty występujące w szkole i grupie rówieśniczej, określa, jakie zachowania prowadzą do sporów, wymienia podstawowe sposoby rozwiązywania konfliktów w grupie rówieśniczej i w szkole, podaje przykłady autorytetów. 	<p>jednostek wobec konfliktu,</p> <ul style="list-style-type: none"> wskazuje dobre i złe strony poszczególnych postaw wobec konfliktu, proponuje sposoby rozwiązywania konfliktów w grupie rówieśniczej, szkole i społeczeństwie, porównuje grupę nieformalną, koleżeńską z grupą zadaniową, wskazuje różnicę między idolem a autorytetem, uczestniczy w przygotowaniu projektu dotyczącego uczuć, jakie towarzyszą ludziom podczas konfliktu. 	<p>mediacje i arbitraż, wskazuje ich dobre i złe strony,</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia warunki prowadzenia skutecznych negocjacji. 	<p>najwłaściwsze dla zespołowego wykonania określonych zadań,</p> <ul style="list-style-type: none"> podaje przykłady sytuacji konfliktowych z codziennego życia, proponuje metody rozwiązania sporu w każdej z nich i uzasadnia swój wybór, przytacza przykłady autorytetów, określa, co odróżnia te osoby od idoli, i uzasadnia swoje zdanie, redaguje w punktach przebieg negocjacji w przypadku zaczerpniętym ze swojego codziennego życia. 	<p>konsekwencje przyjęcia określonych postaw wobec sytuacji konfliktowej dla jednostki i społeczeństwa,</p> <ul style="list-style-type: none"> przygotowuje poradnik unikania konfliktów i ich skutecznego rozwiązywania, przyjmuje rolę lidera w prowadzeniu projektu dotyczącego uczuć, jakie towarzyszą ludziom podczas konfliktu.
<ul style="list-style-type: none"> tłumaczy, czym są dyskusja i debata, podaje przykłady sytuacji, w których młody człowiek powinien zachować się asertywnie, gromadzi argumenty o szkodliwości używek. 	<ul style="list-style-type: none"> przytacza przykłady zachowań asertywnych, określa różnicę między asertywnością a agresją. 	<ul style="list-style-type: none"> podaje reguły obowiązujące uczestników dyskusji i debaty, przedstawia warunki asertywności, buduje asertywną wypowiedź na temat szkodliwości używek. 	<ul style="list-style-type: none"> tłumaczy, czym jest asertywność i jakie ma znaczenie dla funkcjonowania jednostki w społeczeństwie. 	<ul style="list-style-type: none"> dokonuje samooceny pod kątem asertywności.
<ul style="list-style-type: none"> tłumaczy, czym jest rodzina, wylicza podstawowe wartości kształtujące życie rodzinne, opowiada o roli rodziców, dzieci i osób starszych w rodzinie, przedstawia wartości ważne dla jego rodziny. 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia cechy rodziny jako grupy społecznej, podaje funkcje rodziny i przykłady ich realizacji, wskazuje czynniki sprzyjające zacieśnianiu więzi rodzinnych, wylicza główne prawa i obowiązki dzieci w rodzinie, podaje podstawowe problemy zagrażające prawidłowemu funkcjonowaniu współczesnych 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia argumenty na poparcie twierdzenia, że rodzina jest podstawową grupą społeczną, omawia najważniejsze funkcje rodziny, wylicza typy rodziny, tłumaczy, czym jest władza rodzicielska, omawia prawa i obowiązki dzieci w rodzinie, 	<ul style="list-style-type: none"> porównuje cechy różnych typów rodzin, wskazuje przykłady realizacji poszczególnych funkcji rodziny, rozpoznaje przypadki nieprawidłowego realizowania przez rodzinę swoich funkcji, wyjaśnia znaczenie szczęścia rodzinnego i jego wpływ na człowieka, 	<ul style="list-style-type: none"> omawia funkcjonowanie współczesnej rodziny, przeprowadza ankietę dotyczącą wartości ważnych w jego rodzinie i prezentuje jej wyniki, wyjaśnia, jak na poszczególnych etapach życia jednostki, zmienia się rola rodziny

WYMAGANIA EDUKACYJNE KLASA VIII

	<ul style="list-style-type: none"> rodzin, uczestniczy w przygotowaniu projektu dotyczącego tego, jak w przeszłości obchodzono święta narodowe i religijne. 	<ul style="list-style-type: none"> podaje nazwy instytucji wspierających rodziny. 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje zależności między systemem wartości a zasadami funkcjonowania rodziny. 	<p>w procesie socjalizacji,</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje przyczyny problemów współczesnych rodzin i omawia ich skutki dla ich członków oraz dla społeczeństwa, przyjmuje rolę lidera w prowadzeniu projektu dotyczącego tego, jak w przeszłości obchodzono święta narodowe i religijne.
<ul style="list-style-type: none"> wylicza podstawowe funkcje szkoły, podaje podstawowe prawa i obowiązki ucznia, określa, kto tworzy samorząd uczniowski, znajduje potrzebne informacje w statucie swojej szkoły, rozpoznaje przypadki naruszania praw ucznia, wskazuje osoby, u których może szukać pomocy w przypadku naruszania praw ucznia. 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia działania, za pomocą których szkoła realizuje poszczególne funkcje, przytacza przykłady działań samorządu uczniowskiego, podaje formy organizacji życia społeczności szkolnej, wyjaśnia, jak należy reagować w sytuacji naruszenia praw ucznia lub pracownika szkoły. 	<ul style="list-style-type: none"> omawia prawa i obowiązki ucznia, charakteryzuje poszczególne instytucje życia szkolnego (organizacja, zadania, formy działania), na podstawie <i>Konstytucji RP</i> i statutu swojej szkoły wyjaśnia, jak należy reagować w przypadkach naruszania praw uczniów lub pracowników szkoły. 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia sposób funkcjonowania samorządu uczniowskiego. 	<ul style="list-style-type: none"> wypowiada się na temat najczęściej i najrzadziej wykorzystywanych praw ucznia zapisanych w statucie jego szkoły.
<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, czym jest gospodarstwo domowe, tłumaczy pojęcie budżetu, odróżnia dochody rodziny od wydatków, wymienia podstawowe zasady konstruowania budżetu domowego, wyjaśnia, kim jest konsument, wylicza podstawowe prawa 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje strukturę typowego budżetu domowego, podaje przykłady łamania praw konsumenta, ocenia, czy przykładowy budżet domowy został prawidłowo skonstruowany. 	<ul style="list-style-type: none"> tłumaczy podstawowe zasady ekonomii kierujące budżetem gospodarstwa domowego, proponuje, jak uzyskać nadwyżkę budżetową oraz jak uniknąć „dziury” w budżecie, wylicza przyczyny powstawania deficytu w budżecie domowym, 	<ul style="list-style-type: none"> omawia poszczególne typy dochodów i wydatków składających się na strukturę budżetu domowego, pisze reklamację. 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, jak bycie świadomym konsumentem wpływa na funkcjonowanie gospodarstwa domowego.

WYMAGANIA EDUKACYJNE KLASA VIII

<ul style="list-style-type: none"> przysługujące konsumentowi, wypełnia typowy formularz reklamacyjny, oblicza podstawowe dochody i wydatki gospodarstwa domowego. 		<ul style="list-style-type: none"> przedstawia zasady świadomych, bezpiecznych zakupów, wskazuje, w jakich przypadkach konsument ma prawo do zwrotu towaru, wymienia instytucje chroniące prawa konsumenta. 		
II. Prawo i prawa człowieka				
<ul style="list-style-type: none"> tłumaczy, czym są prawa człowieka, wyjaśnia, czym jest <i>Powszechna deklaracja praw człowieka</i>, przedstawia podstawowe prawa zawarte w <i>Konwencji prawach dziecka</i>, podaje przykłady łamania praw dziecka. 	<ul style="list-style-type: none"> określa funkcje praw człowieka, wymienia cechy praw człowieka, wyjaśnia, na czym polega szczególne znaczenie <i>Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka</i>, tłumaczy sformułowania preambuły <i>Powszechnej deklaracji praw człowieka</i>, uczestniczy w dyskusji na temat możliwości ograniczania praw człowieka w różnych sytuacjach. 	<ul style="list-style-type: none"> podaje okoliczności uchwalenia i postanowienia <i>Powszechnej deklaracji praw człowieka</i>, wyjaśnia znaczenie poszczególnych cech praw człowieka, omawia genezę i treść <i>Konwencji o prawach dziecka</i>, aktywnie uczestniczy w dyskusji na temat możliwości ograniczania praw człowieka w różnych sytuacjach. 	<ul style="list-style-type: none"> proponuje hierarchię funkcji praw człowieka i uzasadnia swoje zdanie, uzasadnia potrzebę istnienia międzynarodowego systemu ochrony praw człowieka, przedstawia historię praw człowieka, na podstawie preambuły <i>Powszechnej deklaracji praw człowieka</i> wykazuje konieczność ochrony praw człowieka, aktywnie uczestniczy w dyskusji na temat możliwości ograniczania praw człowieka w różnych sytuacjach i przytacza trafne argumenty. 	<ul style="list-style-type: none"> na wybranych przykładach wykazuje, że godność człowieka jest podstawą różnych systemów moralnych.
<ul style="list-style-type: none"> podaje przykładowe prawa i wolności, wylicza kategorie praw człowieka. 	<ul style="list-style-type: none"> podaje przykłady wolności i praw człowieka i obywatela zagwarantowanych w <i>Konstytucji RP</i>, wskazuje przykłady praw pierwszej, drugiej i trzeciej generacji, odszukuje w <i>Konstytucji RP</i> 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia różnicę między prawami a wolnościami, wskazuje ograniczenia praw i wolności, omawia poszczególne kategorie praw człowieka, aktywnie uczestniczy w dyskusji na temat prawa do 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje kategorie wolności oraz praw człowieka i obywatela zagwarantowane w <i>Konstytucji RP</i>, określa źródła generacji praw człowieka, tłumaczy, na czym polega 	<ul style="list-style-type: none"> uzasadnia, że wolności i prawa polityczne są konieczne dla funkcjonowania demokracji, prezentuje życiorys i działalność Malali

WYMAGANIA EDUKACYJNE KLASA VIII

	<p>fragmenty dotyczące wolności i praw politycznych,</p> <ul style="list-style-type: none"> • bierze udział w dyskusji na temat prawa do wypoczynku. 	wypoczynku.	<p>różnica między prawami pierwszej, drugiej i trzeciej generacji,</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, w jaki sposób każdy człowiek może wpływać na życie publiczne dzięki wolnościom i prawom politycznym zagwarantowanym w <i>Konstytucji RP</i>. 	Yousafzai.
<ul style="list-style-type: none"> • podaje przykłady łamania praw człowieka, • wylicza przykłady spraw, z którymi można zwrócić się do Rzecznika Praw Obywatelskich, • przytacza przykłady spraw, które należy zgłosić do Rzecznika Praw Dziecka. 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia nazwy przykładowych organizacji pozarządowych zajmujących się ochroną praw człowieka, • wyszukuje wiadomości • interwencjach Rzecznika Praw Obywatelskich, • analizuje informacje umieszczone na stronie internetowej Rzecznika Praw Dziecka, • uczestniczy w przygotowaniu projektu dotyczącego ochrony praw człowieka. 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia przyczyny łamania praw człowieka, • wskazuje zagrożenia wynikające z łamania praw człowieka, • przedstawia sposób wyboru, metody działania oraz uprawnienia Rzecznika Praw Obywatelskich, • wyjaśnia, jaką rolę w systemie ochrony praw człowieka odgrywa Rzecznik Praw Obywatelskich, • prezentuje sposób powoływania, metody działania oraz kompetencje Rzecznika Praw Dziecka. 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia kategorie spraw kierowanych do Rzecznika Praw Dziecka, • charakteryzuje działalność wybranych organizacji pozarządowych działających na rzecz ochrony praw człowieka, • wyjaśnia, jaką rolę w państwie demokratycznym odgrywa system ochrony praw człowieka. 	<ul style="list-style-type: none"> • przygotowuje prezentację na temat działalności wybranej organizacji pozarządowej zajmującej się ochroną praw człowieka, • przyjmuje rolę lidera w prowadzeniu projektu dotyczącego ochrony praw człowieka.
<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, czym jest przemoc i kogo dotyczy, • podaje przykłady przemocy, • wskazuje przykładowe osoby i instytucje, do których można się zwrócić w sytuacji doświadczania przemocy, • wymienia główne zalety i wady korzystania z internetu. 	<ul style="list-style-type: none"> • tłumaczy, czym są społeczności internetowe, • opowiada o zagrożeniach obecnych w środowisku sieciowym (cyberprzemoc), • wymienia rodzaje cyberprzemocy, • wylicza skutki przemocy, • podaje zasady bezpiecznego korzystania z sieci, • analizuje własne zwyczaje związane 	<ul style="list-style-type: none"> • tłumaczy, czym są przemoc fizyczna, psychiczna, dręczenie, • proponuje, jak na przemoc powinni reagować jej świadkowie, • opowiada o różnych sposobach szukania pomocy w sytuacji doświadczania przemocy, • wskazuje instytucje, do których należy się zwrócić 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia konsekwencje przemocy dla osób, które jej doświadczyły, • charakteryzuje rodzaje cyberprzemocy oraz podaje metody przeciwdziałania tym zjawiskom, • charakteryzuje zjawisko uzależnienia od internetu, • projektuje ciekawą formę plakatu przestrzegającego 	<ul style="list-style-type: none"> • przygotowuje poradnik bezpiecznego korzystania z internetu.

WYMAGANIA EDUKACYJNE KLASA VIII

	<ul style="list-style-type: none"> z wykorzystywaniem internetu, uczestniczy w przygotowaniu plakatu przestrzegającego przed zagrożeniami w sieci, wyszukuje informacje o <i>Niebieskich kartach</i> i sporządza notatkę na temat praw ofiar przemocy domowej. 	<p>w przypadku wystąpienia przemocy domowej,</p> <ul style="list-style-type: none"> podaje przykłady społeczności internetowych, analizuje własną przynależność do nich, przedstawia korzyści, jakie zyskują użytkownicy internetu, aktywnie uczestniczy w przygotowaniu plakatu przestrzegającego przed zagrożeniami w sieci. 	<p>przed zagrożeniami w sieci,</p> <ul style="list-style-type: none"> uzasadnia konieczność reagowania w przypadkach doświadczania przemocy domowej lub bycia jej świadkiem. 	
<ul style="list-style-type: none"> tłumaczy, kim są niepełnoletni i nieletni, przytacza przykłady spraw, którymi zajmuje się policja, wylicza podstawowe uprawnienia policji, podaje główne prawa przysługujące obywatelom w kontaktach z policją. 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia główne zasady odpowiedzialności prawnej nieletnich, wyjaśnia, dlaczego prawo inaczej traktuje niepełnoletnich i dorosłych, przytacza przykłady spraw, którymi zajmuje się straż miejska (gminna), podaje podstawowe uprawnienia straży miejskiej (gminnej), wskazuje uprawnienia przysługujące służbom porządkowym, uczestniczy w przygotowaniu projektu dotyczącego bezpiecznego korzystania z sieci oraz unikania zagrożeń związanych z przestępczością. 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje, w jakich przypadkach odpowiedzialność ponosi sprawca, a w jakich jego rodzice lub opiekunowie, wyjaśnia, na jakich zasadach nieletni odpowiadają za popełnienie wykroczeń i przestępstw, omawia uprawnienia i zadania policji, przedstawia prawa przysługujące obywatelom (zwłaszcza niepełnoletnim) w kontaktach z policją, charakteryzuje kompetencje i działania straży miejskiej (gminnej), przedstawia zadania Centralnego Biura Śledczego Policji. 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, jakie są cele postępowania sądowego wobec niepełnoletnich, określa czynniki brane pod uwagę przez organy państwowe przy rozstrzyganiu spraw dotyczących nieletnich, wskazuje rodzaje przestępstw, za których popełnienie prawo dopuszcza odpowiedzialność karną nieletnich po ukończeniu 15 roku życia, uzasadnia konieczność znajomości praw przysługujących obywatelom w kontaktach ze służbami mundurowymi i porządkowymi, podaje przykłady akcji przeprowadzonych przez Centralne Biuro Śledcze Policji. 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia inne niż policja i straż miejska (gminna) służby porządkowe i określa ich uprawnienia, przyjmuje rolę lidera w prowadzeniu projektu dotyczącego bezpiecznego korzystania z sieci oraz unikania zagrożeń związanych z przestępczością.

WYMAGANIA EDUKACYJNE KLASA VIII

III. Społeczność lokalna i regionalna				
<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, czym jest samorząd, • wymienia rodzaje samorządów działających w Polsce, • wymienia zasady działania samorządu terytorialnego, • podaje przykłady zadań samorządów, • wymienia jednostki podziału terytorialnego w Polsce, • podaje nazwy gminy, powiatu i województwa, w których mieszka, oraz nazwy województw sąsiednich, • odczytuje dane z wykresu. 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje funkcjonowanie samorządu terytorialnego, • wyjaśnia znaczenie zasad, na których opiera się funkcjonowanie samorządu terytorialnego, • wylicza organy samorządu terytorialnego, • wskazuje podobieństwa i różnice między państwem a samorządem terytorialnym, • bierze udział w przygotowaniu prezentacji na temat swojego województwa oraz wydarzeniach i postaciach z jego dziejów (znajduje informacje na odpowiednich stronach internetowych). 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia zadania samorządów terytorialnych, zawodowych, uczniowskich i porównuje te jednostki, • tłumaczy, czym się różni gmina wiejska od gminy miejsko-wiejskiej i miejskiej, • określa, jaki charakter ma gmina, w której mieszka, • aktywnie uczestniczy • w przygotowaniu prezentacji na temat swojego województwa oraz wydarzeniach i postaciach z jego dziejów. 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, jaką rolę w państwie demokratycznym odgrywa samorząd terytorialny, • wykazuje, że zasady, na których opiera się funkcjonowanie samorządu terytorialnego, obowiązują w codziennym życiu swojej gminy / swojego miasta, • odczytuje i analizuje dane z wykresu oraz uzasadnia wyciągnięte przez siebie wnioski. 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje, w jakich przypadkach zostaje wprowadzony zarząd komisaryczny, • ocenia, czy system władz samorządowych sprzyja zaangażowaniu mieszkańców w życie społeczności lokalnej, i przytacza argumenty na poparcie swojego stanowiska, • przygotowuje w ciekawej i wyczerpującej formie prezentację na temat swojego województwa oraz wydarzeniach i postaciach z jego dziejów.
<ul style="list-style-type: none"> • wymienia organy władzy w gminie, • wskazuje, jakich organów dotyczą wybory samorządowe, • wylicza podstawowe zadania gminy, • wyjaśnia, czym jest budżet obywatelski, • bierze udział w przygotowaniu prezentacji na temat swojej gminy / swojego miasta. 	<ul style="list-style-type: none"> • odróżnia organy uchwałodawcze od organów wykonawczych gminy, • określa sposób wyłaniania władz gminy oraz ich odwołania, • bierze udział w dyskusji o zadaniach gminy, • przytacza przykłady wpływu mieszkańców na życie gminy, • odszukuje na stronach urzędu swojej gminy informacje o działalności młodzieżowej rady gminy, inwestycjach ze środków unijnych, budżecie obywatelskim, • bierze udział w dyskusji 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia zadania poszczególnych organów władzy w gminie, • podaje przykłady zadań własnych i zleconych gminy, • aktywnie uczestniczy w dyskusji o zadaniach gminy, wskazuje, które spośród zadań gminy są najpilniejsze i uzasadnia swoje zdanie, • przedstawia, jak jest uchwalany budżet obywatelski, • wskazuje korzyści 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia zasady referendum lokalnego i wskazuje sprawy, których może ono dotyczyć, • wyjaśnia, jak działają młodzieżowe rady gminy, • aktywnie uczestniczy w dyskusji o bieżących problemach społeczności lokalnej i przytacza trafne argumenty, • uzasadnia konieczność zaangażowania się mieszkańców w życie 	<ul style="list-style-type: none"> • przygotowuje w ciekawej i wyczerpującej formie prezentację na temat gminy lub miasta, w których mieszka (zasłużone postaci i wydarzenia z dziejów gminy), • redaguje petycję do władz w sprawie budżetu obywatelskiego, • gromadzi wiadomości na temat

WYMAGANIA EDUKACYJNE KLASA VIII

	<p>o bieżących problemach społeczności lokalnej,</p> <ul style="list-style-type: none"> • uczestniczy w przygotowaniu projektu dotyczącego strategii rozwiązania określonego problemu społeczności lokalnej. 	<p>wynikające z funkcjonowania budżetu obywatelskiego,</p> <ul style="list-style-type: none"> • aktywnie uczestniczy w przygotowaniu prezentacji na temat swoje gminy / swojego miasta. 	<p>gminy i rozwiązywanie jej problemów.</p>	<p>funkcjonowania budżetów obywatelskich w różnych miastach Polski i wyciąga wnioski z analizy zebranego materiału,</p> <ul style="list-style-type: none"> • przyjmuje rolę lidera w prowadzeniu projektu dotyczącego strategii rozwiązania określonego problemu społeczności lokalnej, • przygotowuje w ciekawej i wyczerpującej formie prezentację na temat swojej gminy / swojego miasta.
<ul style="list-style-type: none"> • wymienia przykładowe zadania powiatu, • wylicza organy powiatu, • podaje organy województwa, • wymienia przykładowe zadania samorządu wojewódzkiego, • wskazuje, gdzie znajdują się siedziby władz powiatu i województwa, w których mieszka. 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia sposób wyboru i odwołania organów powiatu, • tłumaczy, jak są wyłaniane i odwoływane organy wojewódzkie, • uczestniczy w przygotowaniu prezentacji dotyczącej działań podjętych przez władze swojego powiatu i województwa (znajduje informacje na odpowiednich stronach internetowych), • uczestniczy w dyskusji na temat znaczenia współpracy między władzami samorządowymi a państwowymi dla funkcjonowania województwa, • uczestniczy w przygotowaniu prezentacji na temat wybranych tradycji i zwyczajów swojej społeczności regionalnej, • uczestniczy w przygotowaniu 	<ul style="list-style-type: none"> • rozróżnia zadania rady powiatu i zarządu powiatu, • odróżnia organy uchwałodawcze od organów wykonawczych powiatu i województwa, • bierze aktywny udział w przygotowaniu prezentacji na temat wybranych tradycji i zwyczajów swojej społeczności regionalnej, • bierze aktywny udział w dyskusji na temat znaczenia współpracy między władzami samorządowymi a państwowymi dla funkcjonowania województwa i przytacza trafne argumenty. 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje strukturę władz samorządu powiatowego i wojewódzkiego, • określa, które z organów samorządu powiatowego i wojewódzkiego mogą zostać odwołane przez mieszkańców, • wskazuje zadania wykonywane przez samorząd gminny, powiatowy i wojewódzki. 	<ul style="list-style-type: none"> • przygotowuje w ciekawej i wyczerpującej formie prezentację dotyczącą działań podjętych przez władze swojego powiatu i województwa, • przyjmuje rolę lidera w przygotowaniu prezentacji na temat wybranych tradycji i zwyczajów swojej społeczności regionalnej, • przyjmuje rolę lidera w prowadzeniu projektu dotyczącego koncepcji akcji promującej region za

WYMAGANIA EDUKACYJNE KLASA VIII

	projektu dotyczącego koncepcji akcji promującej region za granicą.			granicą.
<ul style="list-style-type: none"> • odszukuje stronę internetową własnego urzędu gminy, starostwa powiatowego, urzędu marszałkowskiego, • tłumaczy, czym jest korupcja, • przytacza przykłady aktywności obywatelskiej, • wskazuje problemy społeczne występujące w jego społeczności lokalnej. 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, czym jest Biuletyn Informacji Publicznej, • podaje prawa obywatela w kontaktach z urzędami, • odnajduje informacje o projektach zrealizowanych w gminie w ramach budżetu obywatelskiego, • przygotowuje notatkę na temat struktury urzędu swojej gminy lub swojego miasta, • wyjaśnia, czemu przestrzeganie zasad etycznych jest ważne w życiu publicznym. 	<ul style="list-style-type: none"> • odszukuje informacje zamieszczane w Biuletynie Informacji Publicznej, • omawia zasady etycznego postępowania urzędników, • tłumaczy konsekwencje łamania zasad etycznych w życiu publicznym, • podaje możliwe skutki łamania zasad etycznych w życiu publicznym. 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje zawartość Biuletynu Informacji Publicznej urzędu swojego miasta, powiatu lub województwa, • wyjaśnia znaczenie aktywności obywatelskiej dla funkcjonowania społeczeństwa. 	<ul style="list-style-type: none"> • proponuje inicjatywy, które warto by zrealizować w okolicy, i wskazuje sposoby ich realizacji.
IV. Wspólnota narodowa				
<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje, jakie więzi łączą jednostkę z ojczyzną i małą ojczyzną, • wymienia i opisuje symbole RP, • podaje sytuacje, w jakich najczęściej wykorzystuje się symbole narodowe, • wylicza wybrane święta narodowe, • przedstawia zasady właściwego zachowania w trakcie uroczystości państwowych, świąt narodowych, wobec symboli narodowych, • odczytuje dane z wykresu. 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, czym są naród i wspólnota etniczna, • określa, czym jest tożsamość narodowa, • wylicza przykładowe elementy i wartości składające się na polskie dziedzictwo narodowe, • wyszukuje informacje o polskich zabytkach i miejscach wpisanych na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO, • bierze udział w grupowym opracowaniu zagadnienia ochrony polskiego dziedzictwa i pamięci o przeszłości narodu, • uczestniczy w dyskusji o problemie znieważania symboli narodowych. 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, na czym polega różnica między wspólnotą narodową a etniczną, • analizuje czynniki kształtujące poczucie wspólnoty narodowej i etnicznej, • tłumaczy znaczenie dziedzictwa narodowego, • charakteryzuje elementy i wartości budujące polskie dziedzictwo narodowe, • wylicza najważniejsze polskie święta narodowe i wskazuje wydarzenia historyczne, które są podczas nich upamiętniane. 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia sens bycia Polakiem lub członkiem innej wspólnoty narodowej albo etnicznej, • przytacza historię symboli RP, • -ocenia, w jakim stopniu znajomość historii wpływa na rozumienie współczesnej sytuacji narodu polskiego, • wyczerpująco opracowuje zagadnienie ochrony polskiego dziedzictwa i pamięci o przeszłości narodu, • aktywnie uczestniczy w dyskusji o problemie znieważania symboli narodowych i przytacza trafne argumenty. 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, dlaczego polskie godło w czasach komunizmu wyglądało inaczej niż obecnie, • prezentuje wybrany element polskiego dziedzictwa narodowego i wyjaśnia, na czym polega jego wyjątkowość, • przygotowuje w ciekawej i wyczerpującej formie prezentację na temat polskich zabytków i miejsc wpisanych na Listę Światowego Dziedzictwa

WYMAGANIA EDUKACYJNE KLASA VIII

				UNESCO.
<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, czym jest obywatelstwo, • tłumaczy, do czego służy paszport, • wymienia podstawowe prawa i obowiązki obywatela RP, • podaje przykłady wartości obywatelskich. 	<ul style="list-style-type: none"> • określa, czym jest tożsamość europejska, • podaje definicję narodowości, • podaje przykłady Polek i Polaków, których postępowanie było realizacją wartości obywatelskich, • bierze udział w dyskusji na temat różnych tożsamości społeczno-kulturowych. 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje więzi łączące obywatela i państwo, • omawia konstytucyjne prawa i obowiązki obywatela RP, • wyjaśnia zagadnienie tożsamości zbiorowej, • wskazuje różnice między obywatelstwem a narodowością, • charakteryzuje wartości obywatelskie i wyjaśnia ich wartość dla społeczeństwa, • aktywnie uczestniczy w dyskusji na temat różnych tożsamości społeczno-kulturowych. 	<ul style="list-style-type: none"> • tłumaczy zależności między różnymi tożsamościami, • aktywnie uczestniczy w dyskusji na temat różnych tożsamości społeczno-kulturowych i przytacza trafne argumenty, • uzasadnia konieczność popularyzowania wartości obywatelskich we współczesnym państwie demokratycznym. 	<ul style="list-style-type: none"> • prezentuje sylwetki wybranych wybitnych Polaków i ocenia znaczenie ich dorobku dla pożytku publicznego.
<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, czym są patriotyzm i patriotyzm lokalny, • wymienia przejawy patriotyzmu, • określa, jakie zachowania składają się na postawę patriotyczną, • wylicza sposoby wyrażania patriotyzmu na co dzień przez uczniów. 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje przykłady działań patriotycznych w gospodarce. 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia różnice w rozumieniu patriotyzmu dawniej i współcześnie, • określa, w jaki sposób zachowanie młodych ludzi wpływa na los ich ojczyzny. 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje wyniki badań dotyczących rozumienia patriotyzmu, • wyjaśnia znaczenie poszczególnych działań dla polskiej gospodarki. 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia rolę patriotyzmu we współczesnym świecie.
<ul style="list-style-type: none"> • określa różnicę między obywatelami RP a cudzoziemcami, • odczytuje z mapy, gdzie znajdują się największe skupiska mniejszości narodowych i etnicznych w Polsce, • wyjaśnia, czym jest Polonia, • znajduje na mapie państwa, w których występuje najliczniejsza Polonia. 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, czym są mniejszość narodowa i etniczna, • podaje nazwę języka regionalnego uznanego w polskim prawie, • rozróżnia imigrantów, emigrantów i uchodźców, • tłumaczy, czym jest azyl, • wymienia mniejszości narodowe i etniczne we współczesnej Polsce, • gromadzi informacje na temat inicjatyw kulturalnych 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, na czym polega różnica między mniejszością narodową a etniczną, • tłumaczy, dlaczego uchodźcom przysługują szczególne prawa, • wymienia podstawowe prawa mniejszości w Polsce, • podaje korzyści, jakie niesie dla Polaków poznawanie kultury mniejszości zamieszkujących Polskę. 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia strukturę ludności zamieszkującej terytorium Polski, • tłumaczy, jakie cechy języka kaszubskiego zadecydowały o uznaniu go za język regionalny, • omawia czynniki przyciągające i wypychające wpływające na migrację, • na podstawie tekstu 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, co wpłynęło na rozlokowanie skupisk poszczególnych mniejszości narodowych w Polsce, • określa czynniki, które miały wpływ na rozmieszczenie Polonii na świecie, • przygotowuje wystąpienie dotyczące

WYMAGANIA EDUKACYJNE KLASA VIII

	<p>podejmowanych przez środowiska mniejszości narodowych i etnicznych w Polsce,</p> <ul style="list-style-type: none"> uczestniczy w przygotowaniu projektu dotyczącego koncepcji kampanii informacyjnej popularyzującej dorobek wybranych mniejszości narodowych lub etnicznych mieszkających w Polsce. 		<p>ustawy podaje kryteria, które decydują w Polsce o uznaniu danej społeczności za mniejszość narodową lub etniczną,</p> <ul style="list-style-type: none"> uzasadnia konieczność ochrony prawnej mniejszości narodowych i etnicznych. 	<p>kryzysów uchodźczych na świecie,</p> <ul style="list-style-type: none"> opracowuje w ciekawej i wyczerpującej formie prezentację na temat kultury mniejszości narodowych i etnicznych w Polsce, przyjmuje rolę lidera w prowadzeniu projektu dotyczącego koncepcji kampanii informacyjnej popularyzującej dorobek wybranych mniejszości narodowych lub etnicznych mieszkających w Polsce.
<ul style="list-style-type: none"> tłumaczy, czym jest tolerancja, rozpoznaje przejawy ksenofobii, w tym rasizmu, szowinizmu i antysemityzmu, wyjaśnia, czym są hejt i mowa nienawiści. 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, czym są stereotypy, podaje definicję nietolerancji, -określa, czym jest ksenofobia, -objaśnia, czym są szowinizm, rasizm i antysemityzm, wskazuje skutki szowinizmu, rasizmu i antysemityzmu, tłumaczy, czym jest kosmopolityzm, podaje definicję Holokaustu, opracowuje sposoby przeciwdziałania nietolerancji, bierze udział w dyskusji o granicach tolerancji, opowiada o swoich wrażeniach po przeczytaniu tekstu źródłowego. 	<ul style="list-style-type: none"> omawia cechy stereotypu, przytacza argumenty obalające wybrane stereotypy, przedstawia konsekwencje braku tolerancji w społeczeństwie, charakteryzuje przyczyny i skutki ksenofobii, określa różnice między ksenofobią a kosmopolityzmem, analizuje tekst źródłowy. 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje ograniczenia postawy tolerancyjnej i tłumaczy ich przyczyny, omawia różnice między szowinizmem a nacjonalizmem, prezentuje konsekwencje upowszechniania się ksenofobii, w tym rasizmu, szowinizmu i antysemityzmu, formułuje argumenty na poparcie tezy, że walka z brakiem tolerancji jest ważna dla funkcjonowania społeczeństwa, formułuje argumenty na 	<ul style="list-style-type: none"> omawia wpływ skrajnych postaw na historię XX w.

WYMAGANIA EDUKACYJNE KLASA VIII

			<p>poparcie tezy, że pogodzenie różnych tożsamości społeczno-kulturowych jest możliwe,</p> <ul style="list-style-type: none"> • analizuje tekst źródłowy, omawia problemy w nim poruszone i formułuje swoje stanowisko wobec nich. 	
V. Polska państwem demokratycznym				
<ul style="list-style-type: none"> • określa, czym jest państwo, • podaje cechy państwa, • wymienia nazwy współczesnych ustrojów politycznych (demokracja, autorytaryzm, totalitaryzm). 	<ul style="list-style-type: none"> • wylicza podstawowe funkcje państwa, • rozróżnia funkcje wewnętrzne i zewnętrzne państwa, • wskazuje różnicę między monarchią a republiką, • podaje główne różnice między demokracją, autorytaryzmem a totalitaryzmem, • wymienia zasady, na których opiera się funkcjonowanie demokracji, • wyjaśnia, czym się różni demokracja bezpośrednia od pośredniej, • wymienia podstawowe formy demokracji bezpośredniej, • wskazuje na mapie Europy monarchie i republiki, • określa korzyści, jakie daje obywatelom ustrój demokratyczny, • bierze udział w dyskusji na temat możliwości życia w Polsce bez władzy państwowej. 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje różnice między narodem a państwem, • omawia znaczenie suwerenności i przymusowości państwa, • charakteryzuje poszczególne funkcje wewnętrzne i zewnętrzne państwa, • tłumaczy, czym jest demokracja konstytucyjna, • wyjaśnia i omawia zasady, na których opiera się funkcjonowanie demokracji, • wyjaśnia zasadę suwerenności narodu, • podaje przykłady spraw, które mogą zostać poddane pod referendum lub stać się przedmiotem konsultacji społecznych, • wskazuje wady i zalety demokracji bezpośredniej i pośredniej, • aktywnie uczestniczy w dyskusji na temat możliwości życia w Polsce bez władzy państwowej. 	<ul style="list-style-type: none"> • uzasadnia potrzebę realizowania przez państwo funkcji zewnętrznych, • analizuje różnice między demokracją, autorytaryzmem a totalitaryzmem w obszarach władzy, praw obywateli, wolności słowa i mediów oraz ideologii państwowej, • aktywnie uczestniczy w dyskusji na temat możliwości życia w Polsce bez władzy państwowej, prezentuje stanowisko swojej grupy i przytacza trafne argumenty. 	<ul style="list-style-type: none"> • ocenia stan demokracji w państwie i uzasadnia swoje zdanie, • określa, jak zmieniła się liczba monarchii i republik w Europie w ciągu ostatnich 200 lat, • wyjaśnia, dlaczego większość państw demokratycznych rzadko wykorzystuje model bezpośredni, • ocenia, która historyczna forma demokracji jest najbardziej zbliżona do dzisiejszego ustroju demokratycznego.
<ul style="list-style-type: none"> • określa znaczenie konstytucji w państwie, 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, czym jest państwo prawa, 	<ul style="list-style-type: none"> • tłumaczy zasadę konstytucjonalizmu, 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia hierarchię aktów prawnych w Polsce, 	<ul style="list-style-type: none"> • przygotowuje w ciekawej

WYMAGANIA EDUKACYJNE KLASA VIII

<ul style="list-style-type: none"> wymienia główne rodzaje władzy państwowej, opisuje konstrukcję tekstu <i>Konstytucji RP</i>. 	<ul style="list-style-type: none"> tłumaczy, czym są akty prawne, i podaje ich główne rodzaje, wskazuje główne aspekty określone w konstytucji, podaje, jaką funkcję pełni Trybunał Konstytucyjny, wylicza podstawowe zasady ustroju Polski zawarte w <i>Konstytucji RP</i>, wymienia wartości, do których odwołuje się preambuła <i>Konstytucji RP</i>, odnajduje w <i>Konstytucji RP</i> rozdziały, w których zostały opisane wolności, prawa i obowiązki obywateli, znajduje potrzebne informacje we fragmencie ustawy o referendum ogólnokrajowym, wymienia sprawy, które mogą być poddane pod referendum ogólnokrajowe, uczestniczy w przygotowaniu prezentacji na temat historii polskich konstytucji. 	<ul style="list-style-type: none"> określa znaczenie zasady trójpodziału władzy i równowagi władz dla funkcjonowania demokracji, wyjaśnia, dlaczego w republikach obowiązuje zakaz sprawowania dziedzicznej i dożywotniej władzy, wymienia rozdziały <i>Konstytucji RP</i>, charakteryzuje poszczególne zasady ustroju RP zawarte w <i>Konstytucji RP</i>. 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje procedurę zmiany konstytucji i wyjaśnia, z jakiego powodu jest ona szczególna, interpretuje artykuły <i>Konstytucji RP</i> dotyczące referendum ogólnokrajowego, wskazuje, które opisane w <i>Konstytucji RP</i> wolności, prawa i obowiązki obywateli uważa za najważniejsze, i uzasadnia swoje zdanie. 	<p>i wyczerpującej formie prezentację na temat historii polskich konstytucji.</p>
<ul style="list-style-type: none"> określa, jakie organy pełnią w Polsce władzę ustawodawczą, podaje skład polskiego parlamentu, wymienia podstawowe kompetencje Sejmu i Senatu RP, odczytuje dane z wykresu dotyczącego aktywności ustawodawczej sejmu. 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, jak Sejm i Senat RP podejmują decyzje, kto kieruje pracami obu izb oraz ile trwa kadencja posłów i senatorów, tłumaczy, czym jest immunitet, wylicza główne zasady wyborów do Sejmu i Senatu RP, wymienia główne etapy procesu ustawodawczego, określa, kto w Polsce może wystąpić z inicjatywą ustawodawczą, wyjaśnia, jakie uprawnienia w trakcie prac nad ustawą posiada 	<ul style="list-style-type: none"> tłumaczy, jak w pracy parlamentu przejawia się zasada przedstawicielstwa, wskazuje, czym wyróżnia się Zgromadzenie Narodowe, omawia kompetencje Sejmu i Senatu RP, charakteryzuje poszczególne zasady wyborów do Sejmu i Senatu RP, analizuje wykres dotyczący aktywności ustawodawczej Sejmu RP i dokonuje potrzebnych obliczeń, 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje funkcjonowanie Sejmu i Senatu RP z uwzględnieniem działalności klubów i kół poselskich tworzących koalicję i opozycję, wyjaśnia znaczenie immunitetu dla funkcjonowania władzy ustawodawczej, wskazuje różnice w organizacji wyborów do Sejmu i Senatu RP, 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, czym zajmują się komisje sejmowe, Prezydium Sejmu RP i Konwent Seniorów, aktywnie uczestniczy w dyskusji na temat ograniczania prawa do głosowania i kandydowania w wyborach parlamentarnych i przedstawia trafne argumenty.

WYMAGANIA EDUKACYJNE KLASA VIII

	<ul style="list-style-type: none"> prezydent, wyszukuje informacje o ugrupowaniach politycznych, które mają swoje kluby lub koła w sejmie, przyporządkowuje je do koalicji i opozycji. 	<ul style="list-style-type: none"> na podstawie odpowiednich artykułów <i>Konstytucji RP</i> odpowiada, w jakich sytuacjach obraduje Zgromadzenie Narodowe, wyjaśnia, jakie znaczenie w państwie demokratycznym ma aktywność wyborcza obywateli. 	<ul style="list-style-type: none"> omawia proces ustawodawczy, porównuje role Sejmu i Senatu RP w procesie ustawodawczym, wyjaśnia rolę Trybunału Konstytucyjnego w procesie ustawodawczym, bierze udział w dyskusji na temat ograniczania prawa do głosowania i kandydowania w wyborach parlamentarnych, - wymienia skutki, jakie niesie dla państwa i społeczeństwa niska frekwencja wyborcza. 	<ul style="list-style-type: none"> przygotowuje w ciekawej formie prezentację na temat historii polskiego parlamentu.
<ul style="list-style-type: none"> określa, jakie organy pełnią w Polsce władzę wykonawczą, wymienia podstawowe kompetencje Prezydenta RP, wyjaśnia, kim jest premier i czym jest Rada Ministrów, podaje, czym zajmuje się rząd, odczytuje dane z tabel dotyczących frekwencji w wyborach parlamentarnych i prezydenckich, gromadzi informacje o składzie osobowym urzędującej Rady Ministrów (imię i nazwisko premiera i ministra odpowiedzialnego za sprawy edukacji). 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia główne zasady wyboru Prezydenta RP, omawia kompetencje Prezydenta RP, wyjaśnia, jak są powoływani premier i Rada Ministrów, omawia kompetencje rządu, wylicza Prezydentów RP po 1989r., określa, za kadencji którego prezydenta uchwalono <i>Konstytucję RP</i>, odszukuje w internecie wiadomości na temat decyzji obecnego rządu, które wpłynęły na życie jego rodziny, bierze udział w ćwiczeniu dotyczącym przygotowywania reform przez ministrów, 	<ul style="list-style-type: none"> omawia poszczególne kompetencje Prezydenta RP z podziałem na politykę wewnętrzną i zagraniczną, opisuje procedurę tworzenia rządu, charakteryzuje poszczególne kompetencje rządu, określa, w jaki sposób współdziałają rząd i prezydent, analizuje dane zebrane w tabelach dotyczących frekwencji w wyborach parlamentarnych i prezydenckich, aktywnie uczestniczy w ćwiczeniu dotyczącym przygotowywania reform przez ministrów. 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia związek funkcjonowania urzędu Prezydenta RP z republikańską formą rządów, tłumaczy, na jakich zasadach działają wotum zaufania i wotum nieufności, określa, na czym polega zasada kontrasygnaty, tłumaczy, czym jest Rada Gabinetowa, wyjaśnia, dlaczego jest potrzebne poparcie większości sejmowej dla Rady Ministrów i premiera, omawia trzy kroki w procedurze 	<ul style="list-style-type: none"> omawia okoliczności przywrócenia urzędu prezydenta w Polsce, aktywnie uczestniczy w ćwiczeniu dotyczącym przygotowywania reform przez ministrów, przyjmuje rolę lidera grupy i jako minister wygłasza przemówienie oraz przytacza trafne argumenty.

WYMAGANIA EDUKACYJNE KLASA VIII

	<ul style="list-style-type: none"> znajduje informacje o działaniach obecnego Prezydenta RP związanych z polityką wewnętrzną i zagraniczną kraju. 		<p>powoływania Rady Ministrów (na podstawie artykułów <i>Konstytucji RP</i>),</p> <ul style="list-style-type: none"> aktywnie uczestniczy w ćwiczeniu dotyczącym przygotowywania reform przez ministrów, przyjmuje rolę lidera grupy. 	
<ul style="list-style-type: none"> określa, jakie organy pełnią w Polsce władzę sądowniczą, wyjaśnia, co nazywamy wymiarem sprawiedliwości, przedstawia rolę sędziów, tłumaczy, kim są prokurator, obrońca i obrońca z urzędu. 	<ul style="list-style-type: none"> podaje zasady działania sądów, wymienia zadania trybunałów, na podstawie tekstu źródłowego przytacza przykłady spraw, którymi zajmują się współczesne sądy, wyjaśnia, jakie znaczenie ma dla obywateli dwuinstancyjność postępowania sądowego, odszukuje informacje na temat ostatniego orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego, bierze udział w dyskusji na temat immunitetów sędziowskich. 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia zasady działania sądów, wyjaśnia znaczenie zasad bezstronności i niezawisłości sędziów oraz ich immunitetu i nieusuwalności, tłumaczy, kim jest ławnik, analizuje tekst źródłowy, na jego podstawie wyjaśnia określenie <i>rządy sędziów</i>, wskazuje różnice między wymiarem sprawiedliwości a władzą sądowniczą, aktywnie uczestniczy w dyskusji na temat immunitetów sędziowskich i przytacza trafne argumenty. 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje salę rozpraw w procesie karnym, charakteryzuje działania Trybunału Konstytucyjnego i Trybunału Stanu, wyjaśnia rolę Trybunału Konstytucyjnego w państwie demokratycznym, odszukuje informacje na temat sporu o reformę sądownictwa i ustala, jakich kwestii on dotyczył, analizuje tekst źródłowy, na jego podstawie omawia wpływ sędziów na sferę polityki i życia społecznego. 	<ul style="list-style-type: none"> objaśnia, czego dotyczyło ostatnie orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego.
<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, czym są partie polityczne, wymienia rodzaje partii politycznych, podaje elementy kampanii wyborczej partii, wylicza systemy partyjne. 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia zawartość programu politycznego partii, określa, w jaki sposób partie dążą do osiągnięcia swoich celów, przedstawia systemy partyjne, tłumaczy, czym są koalicja i opozycja w parlamencie, wymienia nazwy największych polskich partii politycznych, 	<ul style="list-style-type: none"> omawia funkcje partii politycznych, opisuje partie prawicowe, centrowe i lewicowe, tłumaczy znaczenie kampanii wyborczej dla funkcjonowania partii, charakteryzuje systemy partyjne, wskazuje wady i zalety każdego z nich, 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje działalność partii w państwie demokratycznym, podaje przykłady działań podejmowanych przez wybraną partię polityczną reprezentowaną w Sejmie RP. 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje polską scenę polityczną.

WYMAGANIA EDUKACYJNE KLASA VIII

	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, czym jest statut partii, • wyszukuje potrzebne informacje w tekście ustawy o partiach politycznych. 	<ul style="list-style-type: none"> • tłumaczy, jak utworzyć partię polityczną, • analizuje tekst ustawy o partiach politycznych, • podaje nazwy partii politycznych, których przedstawiciele zasiadają w izbie niższej obecnej kadencji, • przygotowuje notatkę na temat jednej z partii politycznych reprezentowanych w Sejmie RP. 		
<ul style="list-style-type: none"> • tłumaczy, czym są organizacje pozarządowe, i podaje ich główne rodzaje, • określa, czym jest wolontariat, i przytacza przykłady działań wolontariuszy, • wymienia korzyści wynikające z pracy w wolontariacie, • podaje przykłady ogólnopolskich organizacji młodzieżowych, • odczytuje dane statystyczne z wykresu. 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, co oznacza prawo do swobodnego zrzeszania się, • przytacza przykłady działań organizacji pozarządowych, • wymienia cele działalności ogólnopolskich organizacji młodzieżowych, • wylicza przykładowe działania podejmowane przez związki zawodowe, • odszukuje informacje o organizacjach pozarządowych, które funkcjonują w najbliższej okolicy, • uczestniczy w przygotowaniu projektu dotyczącego założenia stowarzyszenia, • uczestniczy w przygotowaniu projektu dotyczącego akcji wolontariackiej. 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, jaką rolę w państwie demokratycznym odgrywa zasada swobodnego zrzeszania się, • tłumaczy, czym jest społeczeństwo obywatelskie, • charakteryzuje działalność organizacji pozarządowych, • wskazuje różnice między stowarzyszeniem a fundacją, • charakteryzuje rodzaje wolontariatu, • określa, jakie działania trzeba podjąć, aby zostać wolontariuszem. 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia poszczególne obszary działalności organizacji pozarządowych, • wyjaśnia, czym jest organizacja pożytku publicznego i w jaki sposób można wspomóc jej działalność, • uzasadnia konieczność angażowania się w działania organizacji pozarządowych, • na podstawie analizy danych statystycznych z wykresu wskazuje obszar, w którym organizacje pozarządowe powinny być bardziej aktywne, i uzasadnia swoje zdanie, • wyjaśnia, jak rozumie słowa Tadeusza Kotarbińskiego. 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia rolę NSZZ „Solidarność” w najnowszej historii, • odpowiada, czy międzynarodowe organizacje pozarządowe powinny wpływać na władze danego kraju, i przytacza trafne argumenty, • opowiada o swoich doświadczeniach z pracy wolontariackiej, • przygotowuje w ciekawej i wyczerpującej formie prezentację o organizacjach pozarządowych, które funkcjonują w najbliższej okolicy, • przyjmuje rolę lidera w prowadzeniu projektu dotyczącego

WYMAGANIA EDUKACYJNE KLASA VIII

				założenia stowarzyszenia, <ul style="list-style-type: none"> przyjmuje rolę lidera w prowadzeniu projektu dotyczącego akcji wolontariackiej.
<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, czym jest opinia publiczna, wymienia rodzaje mass mediów, wskazuje różnice między mediami komercyjnymi a publicznymi, objaśnia, czym są fake newsy i bańki informacyjne, odróżnia fakty od opinii i komentarzy. 	<ul style="list-style-type: none"> określa, do czego służą sondaże, tłumaczy, czym jest wolność słowa, wylicza funkcje mediów, podaje zalety i wady mediów społecznościowych, wymienia główne zasady etyki dziennikarskiej, określa, czym jest kampania społeczna, podaje definicję spotu wyborczego, wskazuje pozytywne i negatywne skutki rozwoju środków masowego przekazu dla społeczeństwa, porównuje sposób przedstawienia jednego wydarzenia w artykułach z kilku źródeł i oddziela fakty od opinii, gromadzi materiały dotyczące wybranej kampanii społecznej, wskazuje funkcje mediów przejawiające się w stronach internetowych, które odwiedza, znajduje informacje na temat wyników wybranego badania opinii publicznej. 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie środków masowego przekazu dla wolności słowa, omawia funkcje sondaży, opisuje specyfikę mediów jednokierunkowych i interaktywnych, opowiada o poszczególnych funkcjach mediów, przedstawia rolę mediów społecznościowych w demokracji, podaje przykłady fake newsów i uzasadnia swój wybór, omawia zasady pracy i postępowania dziennikarzy, opisuje obszary tematyczne kampanii społecznych, sporządza notatkę z wybranego badania opinii publicznej. 	<ul style="list-style-type: none"> przytacza argumenty na poparcie tezy, że wolność słowa i wolne media są fundamentem demokracji, charakteryzuje misję mediów publicznych, omawia przykłady pozytywnego i negatywnego wpływu mediów społecznościowych na demokrację, uzasadnia konieczność przestrzegania zasad etyki dziennikarskiej, wyjaśnia rolę opinii i komentarzy w demokratycznych mediach, bada sposób ukazania jednego wydarzenia w artykułach z kilku źródeł, oddziela fakty od opinii i przedstawia wnioski, uzasadnia konieczność oddzielania faktów od opinii. 	<ul style="list-style-type: none"> ocenia, jak często na jego poglądy, decyzje i wybory mają wpływ media społecznościowe, przygotowuje w ciekawej i wyczerpującej formie prezentację na temat wybranej kampanii społecznej, dokonuje analizy zastosowanych w niej środków.
VI. Sprawy międzynarodowe				
<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, czym są polityka zagraniczna i współpraca międzynarodowa, 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje przejawy realizacji przez państwo polityki zagranicznej, 	<ul style="list-style-type: none"> omawia znaczenie współpracy międzynarodowej dla pokoju na świecie, 	<ul style="list-style-type: none"> określa rolę organizacji międzynarodowych na arenie światowej, 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje wyniki badań opinii publicznej, formułuje wnioski, określa

WYMAGANIA EDUKACYJNE KLASA VIII

<ul style="list-style-type: none"> • rozwija skrót ONZ, • przytacza przykłady inicjatyw ONZ, • podaje pełną nazwę NATO, • wymienia przykłady działań NATO, • odczytuje z mapy nazwy państw członkowskich NATO, • odczytuje dane z wykresu prezentującego wyniki badań opinii publicznej. 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia podstawowe zadania ambasadora i konsula, • wylicza główne cele i działania ONZ, • tłumaczy, czemu służą misje pokojowe ONZ, • określa najważniejsze cele NATO, • przytacza przykłady aktywności Polski w ONZ i NATO, • odszukuje informacje o przypadku zastosowania weta w czasie obrad Rady Bezpieczeństwa ONZ, • ocenia, czy ONZ odgrywa ważną rolę we współczesnym świecie, i uzasadnia swoje zdanie, • znajduje wiadomości o trzech operacjach NATO przeprowadzonych po 2000 r. 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje rolę ambasadora i konsula w polityce zagranicznej, • podaje czas i okoliczności powstania ONZ, • określa, ilu członków liczy ONZ, • wymienia główne organy ONZ, • opisuje genezę NATO, • podaje nazwę głównego organu NATO, • wskazuje na mapie państwa członkowskie NATO z uwzględnieniem kolejnych etapów powiększania się organizacji • wylicza wybrane ugrupowania międzynarodowe, do których należy Polska. 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, jaką rolę odgrywa NATO w polityce obronnej państwa polskiego, • omawia wybrane ugrupowania międzynarodowe, do których należy Polska, • -pracowuje notatkę o trzech operacjach NATO przeprowadzonych po 2000 r. z uwzględnieniem ich celów i uczestników. 	<p>przyczyny zaobserwowanych zjawisk, wyraża własną opinię na wskazany temat i uzasadnia odpowiedź,</p> <ul style="list-style-type: none"> • znajduje informacje o protestach przed ambasadami różnych krajów, omawia to zjawisko i przedstawia swoje zdanie na ten temat, • ocenia, jaki wpływ ma prawo weta w Radzie Bezpieczeństwa ONZ na skuteczność działań tego organu, • przygotowuje w ciekawej i wyczerpującej formie prezentację na temat najważniejszych działań Polski w strukturach ONZ i NATO.
<ul style="list-style-type: none"> • podaje datę i miejsce utworzenia Unii Europejskiej, • wylicza najważniejsze zadania UE, • odpowiada, czym jest euro, • odczytuje z mapy nazwy państw członkowskich UE. 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia główne przyczyny integracji europejskiej, • na podstawie mapy podaje nazwę państwa, które przystąpiło do UE później niż Polska, • wylicza nazwy głównych organów Unii Europejskiej, • odszukuje w Deklaracji Schumana potrzebne informacje, • bierze udział w pracy zespołu rozważającego dwie koncepcje rozwoju Unii Europejskiej, 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia główne etapy integracji europejskiej, • opisuje okoliczności powstania Unii Europejskiej, • wskazuje na mapie państwa członkowskie UE, uwzględniając kolejne etapy rozszerzania organizacji, • wymienia podstawowe uprawnienia głównych organów Unii Europejskiej, • analizuje tekst Deklaracji 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje wady i zalety procesu integracji europejskiej, • podaje nazwy trzech wspólnot europejskich, • omawia uprawnienia głównych organów Unii Europejskiej, • analizuje tekst Deklaracji Schumana i określa, jak zmieniła się sytuacja w Europie od czasów autora, 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia główne zagadnienia i problemy funkcjonowania UE, • aktywnie uczestniczy w pracy zespołu rozważającego dwie koncepcje rozwoju Unii Europejskiej, organizuje głosowanie i podsumowuje jego wyniki,

WYMAGANIA EDUKACYJNE KLASA VIII

	<ul style="list-style-type: none"> • uczestniczy w przygotowaniu projektu dotyczącego obchodów Dnia Europejskiego, • gromadzi materiały dotyczące brexitu, • bierze udział w dyskusji na temat skutków brexitu. 	<p>Schumana,</p> <ul style="list-style-type: none"> • podaje praktyczne przykłady realizacji celów UE, • analizuje materiały dotyczące brexitu. 	<ul style="list-style-type: none"> • aktywnie uczestniczy w pracy zespołu rozważającego dwie koncepcje rozwoju Unii Europejskiej, przedstawia trafne argumenty, uzasadnia swoje stanowisko, • aktywnie uczestniczy w dyskusji na temat brexitu i przytacza trafne argumenty. 	<ul style="list-style-type: none"> • przyjmuje rolę lidera w prowadzeniu projektu dotyczącego obchodów Dnia Europejskiego.
<ul style="list-style-type: none"> • podaje datę wejścia Polski do UE i określa sposób, w jaki Polacy podjęli decyzję, • wskazuje główne korzyści, które wynikły dla Polski, jej obywateli i polskich firm z przystąpienia do UE, • -zuka informacji do broszury o sposobach wykorzystywania funduszy unijnych w swojej gminie lub swoim mieście. 	<ul style="list-style-type: none"> • wylicza podstawowe prawa obywatela UE, • wymienia cztery najważniejsze zasady europejskiego rynku wewnętrznego, • przedstawia podstawowe korzyści związane z obecnością Polski w Unii Europejskiej dla pracowników i osób podróżujących, • określa źródła funduszy unijnych i główne kierunki ich dysponowania, • gromadzi informacje na temat inicjatyw polskiego rządu zgłoszonych na forum Unii Europejskiej. 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia przygotowania Polski do przystąpienia do UE, • charakteryzuje poszczególne prawa obywatela UE, • przedstawia znaczenie zasad europejskiego rynku wewnętrznego, • tłumaczy, czym jest i jak działa strefa Schengen, • wylicza cele, na które są w Polsce przeznaczane dotacje unijne, • podaje przykłady wykorzystania przez Polskę funduszy unijnych, • redaguje broszurę o sposobach wykorzystywania funduszy unijnych w swojej gminie lub swoim mieście, • sporządza notatkę na temat jednej z inicjatyw polskiego rządu zgłoszonych na forum Unii Europejskiej. 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje koszty przynależności Polski do UE, • przedstawia negatywne skutki swobodnego przepływu osób, • omawia przeznaczenie poszczególnych rodzajów funduszy unijnych. 	<ul style="list-style-type: none"> • ocenia proces integracji Polski z Unią Europejską, • rozważa, jakie mogą być konsekwencje wychodzenia kolejnych krajów z UE, • przygotowuje w ciekawej i wyczerpującej formie prezentację na temat inicjatyw unijnych skierowanych do młodych ludzi.

WYMAGANIA EDUKACYJNE KLASA VIII

<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, czym jest globalizacja, • przytacza przykłady globalizacji z codziennego życia, • podaje przykłady pomocy dla krajów rozwijających się, • tłumaczy, czym jest zjawisko ocieplania klimatu, • podaje główne różnice między sytuacją w krajach Północy i Południa. 	<ul style="list-style-type: none"> • wylicza główne skutki globalizacji, • określa, z czego wynika podział na kraje rozwinięte i rozwijające się, • wskazuje główny kierunek migracji, • wylicza główne zagrożenia i wyzwania XXI w., • bierze udział w dyskusji o wyzwaniach związanych z migracją, • opracowuje notatkę o wybranej polskiej organizacji pozarządowej, która pomaga mieszkańcom państw rozwijających się, • przygotowuje plakat przestrzegający przed skutkami zmian klimatu, • uczestniczy w pracach nad prezentacją na temat najbiedniejszych państw świata, • bierze udział w dyskusji dotyczącej wpływu światowych problemów na niego i jego rówieśników. 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje zjawiska globalizacji i amerykanizacji kultury, • tłumaczy, czym jest konsumpcjonizm, • tłumaczy, na czym polegają pomoc rozwojowa i pomoc humanitarna, • charakteryzuje zmiany klimatu i określa ich skutki. 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia pozytywne i negatywne skutki globalizacji w różnych dziedzinach, • przedstawia sytuację krajów rozwiniętych i rozwijających się, • uzasadnia konieczność udzielania pomocy humanitarnej, • wyjaśnia, czym jest grupa G7, • omawia problemy związane z migracją, • omawia główne zagrożenia i wyzwania XXI w. 	<ul style="list-style-type: none"> • proponuje, w jaki sposób młodzi ludzie mogą dbać o środowisko, • wyjaśnia, czym jest Młodzieżowy Strajk Klimatyczny, • przedstawia sylwetkę Greta Thunberg, • aktywnie uczestniczy w dyskusji o wyzwaniach związanych z migracją, przytacza trafne argumenty, proponuje sposoby rozwiązania problemu, • znajduje informacje o inicjatywach na rzecz osób potrzebujących z krajów Południa, w które mogą się zaangażować młodzi ludzie, • opracowuje reportaż dotyczący zmian klimatu, • przygotowuje w ciekawej i wyczerpującej formie prezentację na temat najbiedniejszych państw świata, • aktywnie uczestniczy w dyskusji na temat wpływu światowych problemów na niego
--	---	---	--	--

WYMAGANIA EDUKACYJNE KLASA VIII

				i jego rówieśników oraz przytacza trafne argumenty.
<ul style="list-style-type: none"> • podaje główne przyczyny konfliktów zbrojnych, • wyjaśnia, czym jest ludobójstwo, • przytacza przykłady działań terrorystycznych, • odczytuje z mapy informacje o wybranych współczesnych konfliktach na świecie, • odczytuje wyniki badań opinii publicznej dotyczących zagrożenia terroryzmem w Polsce. 	<ul style="list-style-type: none"> • tłumaczy, na czym polega terroryzm, • wymienia skutki terroryzmu, • określa skutki konfliktów, • odszukuje informacje na temat cyberterroryzmu, • znajduje w internecie wiadomości o zbrodniach ludobójstwa popełnionych w XX w., • bierze udział w pracy zespołu mającej na celu zaproponowanie sposobu zakończenia jednego ze współczesnych konfliktów zbrojnych. 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia przyczyny i rodzaje konfliktów, • przedstawia źródła i rodzaje terroryzmu, • na podstawie mapy charakteryzuje wybrane współczesne konflikty na świecie, • analizuje wyniki badań opinii publicznej dotyczących zagrożenia terroryzmem w Polsce i ocenia, jak poglądy Polaków na ten problem kształtują się obecnie, • omawia zagrożenia wynikające z cyberterroryzmu dla współczesnych państw i społeczeństw, • aktywnie uczestniczy w pracy zespołu mającej na celu zaproponowanie sposobu zakończenia jednego ze współczesnych konfliktów zbrojnych. 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, dlaczego walka ze współczesnym terroryzmem jest trudna, • redaguje notatkę na temat zamachów terrorystycznych przeprowadzonych w Europie w XXI w. • aktywnie uczestniczy w pracy zespołu mającej na celu zaproponowanie sposobu zakończenia jednego ze współczesnych konfliktów zbrojnych, przedstawia trafne argumenty. 	<ul style="list-style-type: none"> • opowiada o zamachu na World Trade Center, • przygotowuje prezentację dotyczącą konfliktu na Ukrainie, • aktywnie uczestniczy w pracy zespołu mającej na celu zaproponowanie sposobu zakończenia jednego ze współczesnych konfliktów zbrojnych, podaje konkretne propozycje i przedstawia trafne argumenty.

GEOGRAFIA

Wymagania na poszczególne oceny

konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzające (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
I. AZJA				
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wskazuje na mapie położenie geograficzne Azji wymienia formy ukształtowania powierzchni Azji wymienia strefy klimatyczne Azji na podstawie mapy klimatycznej wymienia największe rzeki Azji wymienia strefy aktywności sejsmicznej w Azji na podstawie mapy geologicznej wyjaśnia znaczenie terminu <i>wulkanizm</i> odczytuje z mapy nazwy największych wulkanów w Azji wskazuje na mapie zasięg Ognistego Pierścienia Pacyfiku wymienia czynniki przyrodnicze wpływające na rozwój rolnictwa w Azji wymienia główne uprawy w Azji na podstawie mapy gospodarczej określa cechy położenia Japonii na podstawie mapy 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> opisuje linię brzegową Azji na podstawie mapy świata charakteryzuje zróżnicowanie środowiska geograficznego Azji przedstawia kontrasty w ukształtowaniu powierzchni terenu Azji omawia czynniki klimatyczne kształtujące klimat Azji omawia strefy roślinne Azji omawia budowę wulkanu na podstawie ilustracji wymienia typy wulkanów i podaje ich główne cechy wskazuje na mapie obszary Azji o korzystnych i niekorzystnych warunkach do rozwoju rolnictwa wymienia czołówkę państw azjatyckich w światowych zbiorach roślin uprawnych na podstawie infografiki charakteryzuje ukształtowanie powierzchni Japonii omawia strukturę zatrudnienia w Japonii na podstawie analizy danych 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> omawia budowę geologiczną Azji na podstawie mapy tematycznej omawia cyrkulację monsunową i jej wpływ na klimat Azji charakteryzuje kontrasty klimatyczne i roślinne w Azji na podstawie mapy tematycznej omawia czynniki wpływające na układ sieci rzecznej w Azji omawia płytową budowę litosfery na podstawie map tematycznych wyjaśnia przyczyny występowania trzęsień ziemi i tsunami w Azji opisuje przebieg trzęsienia ziemi omawia warunki przyrodnicze i pozaprzyrodnicze rozwoju rolnictwa w Azji opisuje ekstremalne zjawiska klimatyczne i ich skutki w Japonii opisuje skutki występowania tajfunów na obszarze Japonii omawia bariery utrudniające rozwój gospodarki Japonii omawia znaczenie i rolę transportu 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> analizuje azjatyckie rekordy dotyczące rzeźby terenu, linii brzegowej i hydrosfery na podstawie infografiki omawia powstawanie Himalajów i rowów oceanicznych przedstawia sposoby zabezpieczania ludzi przed skutkami trzęsień ziemi omawia warunki klimatyczne w Azji wpływające na rytm uprawy ryżu omawia znaczenie uprawy ryżu dla krajów Azji Południowo-Wschodniej wykazuje związek między budową geologiczną a występowaniem wulkanów, trzęsień ziemi i tsunami w Japonii analizuje źródła gospodarczego rozwoju Japonii charakteryzuje cechy nowoczesnej gospodarki Japonii oraz rodzaje produkcji przemysłowej uzasadnia, że gospodarka Japonii należy do najnowocześniejszych na świecie 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, dlaczego na wschodnich wybrzeżach Azji występuje wiele wulkanów udowadnia słusność stwierdzenia, że Azja to kontynent kontrastów geograficznych omawia wpływ budowy geologicznej na występowanie rowów tektonicznych, wulkanów, trzęsień ziemi i tsunami ocenia skutki trzęsień ziemi dla obszarów gęsto zaludnionych wyjaśnia na podstawie mapy ogólnogeograficznej i analizy danych statystycznych, dlaczego grunty orne mają niewielki udział w strukturze użytkowania ziemi w Azji wykazuje związki między cechami klimatu monsunowego a rytmem upraw i „kulturą ryżu” w Azji Południowo-Wschodniej przedstawia znaczenie warunków przyrodniczych i czynników społeczno-kulturowych w tworzeniu nowoczesnej gospodarki

WYMAGANIA EDUKACYJNE KLASA VIII

<p>ogólnogeograficznej</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia cechy środowiska przyrodniczego Japonii wymienia główne uprawy w Japonii określa cechy położenia Chin na podstawie mapy ogólnogeograficznej lokalizuje na mapie ośrodki przemysłu zaawansowanych technologii w Chinach wymienia główne uprawy w Chinach i opisuje ich rozmieszczenie na podstawie mapy gospodarczej określa położenie geograficzne Indii porównuje liczbę ludności Chin i Indii oraz odczytuje z wykresu ich prognozę wymienia największe aglomeracje Indii i wskazuje je na mapie wyjaśnia znaczenie terminu <i>slamsy</i> wymienia główne rośliny uprawne w Indiach i wskazuje na mapie tematycznej regiony ich występowania wymienia surowce mineralne w Indiach i wskazuje na mapie regiony ich występowania określa położenie geograficzne Bliskiego Wschodu wymienia państwa leżące na Bliskim Wschodzie na podstawie mapy politycznej 	<p>statystycznych</p> <ul style="list-style-type: none"> omawia warunki przyrodnicze rozwoju rolnictwa w Japonii przedstawia cechy rolnictwa Japonii na podstawie analizy danych statystycznych określa różnorodność cech środowiska geograficznego Chin na podstawie mapy tematycznej omawia czynniki przyrodnicze sprzyjające osadnictwu w Chinach przedstawia nierównomierne rozmieszczenie ludności Chin na podstawie mapy gęstości zaludnienia omawia główne kierunki produkcji rolnej w Chinach omawia cechy środowiska geograficznego Półwyspu Indyjskiego podaje przyczyny powstawania <i>slamsów</i> w Indiach omawia warunki uprawy roślin w Indiach na podstawie mapy tematycznej charakteryzuje indyjską Dolinę Krzemową omawia cechy środowiska przyrodniczego Bliskiego Wschodu omawia wielkość zasobów ropy naftowej na świecie i na Bliskim Wschodzie na podstawie wykresu i mapy tematycznej przedstawia cele organizacji 	<p>w gospodarce Japonii</p> <ul style="list-style-type: none"> omawia cechy gospodarki Chin analizuje wielkości PKB w Chinach na tle innych krajów świata na podstawie danych statystycznych charakteryzuje tradycyjne rolnictwo i warunki rozwoju rolnictwa Chin przedstawia problemy demograficzne Indii omawia system kastowy w Indiach przedstawia zróżnicowanie indyjskiej edukacji analizuje strukturę zatrudnienia i strukturę PKB Indii na podstawie wykresu charakteryzuje przetwórstwo przemysłowe Indii omawia zróżnicowanie religijne na Bliskim Wschodzie omawia wpływ religii na życie muzułmanów przedstawia znaczenie produkcji wyrobów z ropy naftowej w krajach Bliskiego Wschodu 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia problemy demograficzne i społeczne Chin z uwzględnieniem przyrostu naturalnego na podstawie analizy danych statystycznych omawia znaczenie nowoczesnych kolei w rozwoju gospodarczym Chin omawia kontrasty etniczne, językowe i religijne w Indiach charakteryzuje cechy gospodarki Indii i możliwości ich rozwoju omawia znaczenie ropy naftowej w rozwoju ekonomicznym państw Bliskiego Wschodu omawia źródła konfliktów zbrojnych i terroryzmu na Bliskim Wschodzie 	<p>Japonii</p> <ul style="list-style-type: none"> omawia wpływ gospodarki Chin na gospodarkę światową opisuje główne problemy indyjskiego społeczeństwa oraz przedstawia ich przyczyny analizuje skutki występowania konfliktów zbrojnych na Bliskim Wschodzie
--	---	--	---	---

WYMAGANIA EDUKACYJNE KLASA VIII

<ul style="list-style-type: none"> wskazuje na mapie miejsca konfliktów zbrojnych na Bliskim Wschodzie 	OPEC			
II. AFRYKA				
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> określa położenie matematyczno-geograficzne Afryki na podstawie mapy ogólnogeograficznej wymienia strefy klimatyczne Afryki wymienia największe rzeki i jeziora Afryki wymienia czynniki przyrodnicze wpływające na rozwój rolnictwa w Afryce wymienia główne uprawy w Afryce wymienia surowce mineralne Afryki na podstawie mapy gospodarczej wskazuje obszary występowania surowców mineralnych na terenie Afryki wymienia atrakcyjne turystycznie państwa Afryki określa położenie geograficzne Etiopii wyjaśnia różnicę między głodem a niedożywieniem wymienia państwa w Afryce dotknięte głodem i niedożywieniem określa położenie geograficzne Kenii 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> omawia cechy ukształtowania powierzchni Afryki wymienia cechy różnych typów klimatu w Afryce na podstawie klimatogramów charakteryzuje sieć rzeczną i jeziora Afryki omawia czynniki przyrodnicze i pozaprzyrodnicze rozwoju rolnictwa w Afryce charakteryzuje znaczenie chowu zwierząt w krajach Afryki przedstawia zróżnicowanie PKB w różnych państwach Afryki na podstawie analizy danych statystycznych omawia przemysł wydobywczy w Afryce wskazuje państwa w Afryce dotknięte problemem głodu i niedożywienia na podstawie mapy tematycznej analizuje niedożywienie ludności w Afryce na podstawie wykresu przedstawia ruch turystyczny Kenii na podstawie analizy danych statystycznych 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> omawia wpływ czynników klimatotwórczych na klimat Afryki omawia rozmieszczenie opadów atmosferycznych w Afryce na podstawie mapy klimatycznej omawia udział rolnictwa w strukturze zatrudnienia w wybranych państwach Afryki na podstawie wykresu omawia gospodarkę w strefie Sahelu omawia cechy gospodarki krajów Afryki na podstawie analizy danych statystycznych przedstawia nowoczesne działy gospodarki Afryki omawia rozwój i znaczenie usług w Afryce opisuje zmiany w poziomie niedożywienia ludności Etiopii wymienia obiekty w Kenii wpisane na listę dziedzictwa UNESCO opisuje walory kulturowe Kenii na podstawie wybranych źródeł informacji 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> omawia związki budowy geologicznej Afryki z powstawaniem rowów tektonicznych omawia przyczyny procesu pustynnienia w strefie Sahelu omawia typy rolnictwa w Afryce przedstawia czynniki ograniczające rozwój gospodarki w Afryce omawia skutki niedożywienia ludności w Afryce omawia bariery ograniczające rozwój turystyki w Afryce omawia walory przyrodnicze Kenii wpływające na rozwój turystyki 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia istnienie strefowości klimatyczno-roślinno-glebowej w Afryce wyjaśnia związki między warunkami przyrodniczymi a możliwościami gospodarowania w strefie Sahelu przedstawia rolę chińskich inwestycji na kontynencie afrykańskim przedstawia sposoby walki z głodem ludności Afryki na przykładzie Etiopii określa związki między warunkami przyrodniczymi i kulturowymi a rozwojem turystyki na przykładzie Kenii przedstawia argumenty pomagające przełamywać stereotypy na temat Afryki

WYMAGANIA EDUKACYJNE KLASA VIII

<ul style="list-style-type: none"> wymienia obiekty turystyczne na terenie Kenii 				
III. AMERYKA PÓŁNOCNA I AMERYKA POŁUDNIOWA				
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> określa położenie geograficzne Ameryki wymienia nazwy mórz i oceanów oblewających Amerykę Północną i Amerykę Południową wymienia największe rzeki Ameryki i wskazuje je na mapie wyjaśnia znaczenie terminów: <i>tornado</i>, <i>cyklon tropikalny</i> wskazuje na mapie Aleję Tornad wymienia nazwy wybranych cyklonów tropikalnych w XXI wieku określa położenie geograficzne Amazonii omawia florę i faunę lasów równikowych podaje liczbę ludności Ameryki Północnej i Ameryki Południowej na podstawie wykresu wymienia główne odmiany człowieka zamieszkujące Amerykę wyjaśnia znaczenie terminów: <i>urbanizacja</i>, <i>wskaźnik urbanizacji</i>, <i>aglomeracja</i>, <i>megalopolis</i> wymienia obszary słabo i gęsto zaludnione w Ameryce Północnej i Ameryce Południowej i wskazuje je na 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia nazwy państw leżących w Ameryce Północnej i Ameryce Południowej podaje główne cechy ukształtowania powierzchni Ameryki wymienia strefy klimatyczne Ameryki omawia przyczyny powstawania tornad i cyklonów tropikalnych podaje główne rejony występowania cyklonów tropikalnych i kierunki ich przemieszczania się podaje cechy środowiska geograficznego Amazonii omawia cechy klimatu Amazonii podaje przyczyny zróżnicowania etnicznego i kulturowego Ameryki przedstawia czynniki wpływające na rozmieszczenie ludności w Ameryce Północnej i Ameryce Południowej analizuje liczbę ludności miejskiej w ogólnej liczbie ludności państw Ameryki na podstawie mapy tematycznej przedstawia cechy położenia geograficznego Kanady na podstawie mapy ogólnogeograficznej omawia ukształtowanie 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje budowę geologiczną Ameryki omawia czynniki klimatyczne wpływające na klimat Ameryki porównuje strefy klimatyczne ze strefami roślinnymi w Ameryce charakteryzuje wody powierzchniowe Ameryki na podstawie mapy ogólnogeograficznej omawia mechanizm powstawania tornad i cyklonów tropikalnych podaje przyczyny wysokich rocznych sum opadów atmosferycznych w Amazonii opisuje piętrowość wilgotnych lasów równikowych w Amazonii omawia wielkie migracje w historii zasiedlania Ameryki omawia zmiany liczby ludności w Ameryce na przestrzeni lat na podstawie wykresu omawia rozwój miast Ameryki na podstawie wybranych źródeł podaje przykłady megalopolis w Ameryce i wskazuje je na mapie 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wykazuje związek ukształtowania powierzchni z budową geologiczną w Ameryce omawia związek stref klimatycznych ze strefami roślinnymi w Ameryce przedstawia skutki występowania tornad i cyklonów tropikalnych w Ameryce omawia ekologiczne następstwa wylesiania Amazonii podaje kierunki gospodarczego wykorzystania Amazonii przedstawia sytuację rdzennej ludności w Ameryce przedstawia negatywne skutki urbanizacji w Ameryce określa cechy megalopolis w Ameryce Północnej omawia czynniki wpływające na przebieg północnej granicy upraw i lasów w Kanadzie opisuje cechy gospodarstw wielkoobszarowych na terenie Kanady charakteryzuje wybrane wskaźniki rozwoju gospodarczego Stanów 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ustala prawidłowości w ukształtowaniu powierzchni Ameryki Północnej i Ameryki Południowej na podstawie map tematycznych przedstawia sposoby ochrony przed nadchodzącym cyklonem na podstawie wybranych źródeł informacji przedstawia działania człowieka mające na celu ochronę walorów przyrodniczych Amazonii opisuje problemy ludności mieszkających w slamsach na podstawie materiałów źródłowych omawia cechy charakterystyczne gospodarki Kanady z uwzględnieniem surowców mineralnych, rozwoju przemysłu i handlu ocenia wpływ przemysłu zaawansowanych technologii na rozwój gospodarki Stanów Zjednoczonych ocenia rolę Stanów Zjednoczonych w gospodarce światowej na podstawie analizy danych statystycznych

WYMAGANIA EDUKACYJNE KLASA VIII

<p>mapie</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia największe miasta i aglomeracje Ameryki Północnej i Ameryki Południowej i wskazuje na mapie przedstawia położenie geograficzne Kanady na podstawie mapy ogólnogeograficznej wymienia główne uprawy na terenie Kanady wskazuje zasięg występowania głównych upraw w Kanadzie na mapie gospodarczej określa położenie geograficzne Stanów Zjednoczonych wyjaśnia znaczenie terminów: <i>produkt światowy brutto</i>, <i>technopolia</i> wymienia główne działy przemysłu w Stanach Zjednoczonych wymienia rodzaje usług wyspecjalizowanych w Stanach Zjednoczonych 	<p>powierzchni Kanady</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia czynniki wpływające na klimat Kanady omawia strukturę użytkowania ziemi w Kanadzie na podstawie wykresu opisuje cechy położenia geograficznego Stanów Zjednoczonych wymienia czynniki wpływające na rozwój Doliny Krzemowej omawia strukturę użytkowania ziemi w Stanach Zjednoczonych na podstawie wykresu 	<ul style="list-style-type: none"> podaje przyczyny powstawania slamsów w wielkich miastach na przykładzie Ameryki Południowej przedstawia zasięg występowania lasów w Kanadzie na podstawie mapy tematycznej przedstawia miejsce Kanady w światowym eksporcie wybranych płodów rolnych na podstawie wykresu omawia znaczenie przemysłu i jego kluczowe działy w Stanach Zjednoczonych omawia cechy rolnictwa Stanów Zjednoczonych 	<p>Zjednoczonych</p> <ul style="list-style-type: none"> omawia znaczenie usług wyspecjalizowanych w gospodarce Stanów Zjednoczonych 	
IV. AUSTRALIA I OCEANIA				
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> określa położenie geograficzne Australii i Oceanii wymienia największe pustynie Australii na podstawie mapy wyjaśnia znaczenie terminu <i>basen arcyjski</i> wymienia endemity w Australii oraz na wyspach Oceanii przedstawia liczbę ludności i 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje środowisko przyrodnicze Australii i Oceanii charakteryzuje ukształtowanie powierzchni Australii wymienia strefy klimatyczne w Australii charakteryzuje wody powierzchniowe Australii omawia czynniki przyrodnicze wpływające na 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia cechy charakterystyczne poszczególnych typów klimatu w Australii na podstawie klimatogramów omawia strefowość roślinną w Australii na podstawie mapy tematycznej omawia bariery utrudniające zamieszkanie Australii charakteryzuje rdzennych 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia wpływ położenia Australii na klimat omawia zasoby wód artezyjskich i ich rolę w gospodarce Australii wyjaśnia, dlaczego Australia jest atrakcyjna dla imigrantów omawia znaczenie przetwórstwa przemysłowego i przemysłu zaawansowanych technologii w rozwoju 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wykazuje zależność między klimatem a zasobami wód powierzchniowych w Australii wykazuje zależność pomiędzy rozmieszczeniem ludności a warunkami naturalnymi występującymi w Australii określa główne cechy gospodarki Australii na tle warunków przyrodniczych

WYMAGANIA EDUKACYJNE KLASA VIII

<p>gęstość zaludnienia w Australii na podstawie mapy tematycznej i analizy danych statystycznych</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia największe miasta Australii oraz wskazuje je na mapie 	<p>rozmieszczenie ludności w Australii</p> <ul style="list-style-type: none"> omawia występowanie surowców mineralnych w Australii na podstawie mapy tematycznej 	<p>mieszkańców Australii</p> <ul style="list-style-type: none"> omawia cechy rolnictwa Australii na tle warunków przyrodniczych przedstawia znaczenie turystyki w rozwoju gospodarki Australii i Oceanii 	Australii	
V. OBSZARY OKOŁOBIEGUNOWE				
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> określa położenie geograficzne obszarów okołobiegunowych wyjaśnia znaczenie terminów: <i>góra lodowa, pak lodowy, lądolód, lodowce szelfowe, nunataki</i> wymienia gatunki roślin i zwierząt na obszarach Arktyki i Antarktyki wymienia surowce mineralne na obszarach Arktyki i Antarktyki wskazuje na mapie Antarktydy położenie polskiej stacji badawczej Henryka Arctowskiego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia cechy środowiska przyrodniczego obszarów okołobiegunowych charakteryzuje klimat Arktyki i Antarktyki wymienia zagrożenia środowiska przyrodniczego obszarów polarnych 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> opisuje zjawisko dnia polarnego i nocy polarnej na obszarach okołobiegunowych charakteryzuje ludy zamieszkujące Arktykę oraz warunki ich życia 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> porównuje środowisko przyrodnicze Arktyki i Antarktyki wyjaśnia, dlaczego Antarktyda jest największą pustynią lodową prezentuje osiągnięcia polskich badaczy obszarów okołobiegunowych wyjaśnia status prawny Antarktydy 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> omawia zmiany w środowisku przyrodniczym obszarów polarnych omawia wkład Polaków w badania obszarów polarnych na podstawie dostępnych źródeł

Ocena niedostateczna- uczeń nie wykazał się wiedzą i umiejętnościami przewidzianymi na ocenę dopuszczającą

BIOLOGIA

ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> określa zakres badań genetyki wyjaśnia, że podobieństwo dziecka do rodziców jest wynikiem dziedziczenia cech 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> rozróżnia cechy dziedziczne i niedziedziczne definiuje pojęcia: <i>genetyka</i> i <i>zmiennosć organizmów</i> 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wskazuje cechy indywidualne i gatunkowe podanych organizmów omawia zastosowanie genetyki w różnych dziedzinach: medycynie, kryminalistyce, rolnictwie i archeologii 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> uzasadnia występowanie zmienności genetycznej wśród ludzi wskazuje różnice między cechami gatunkowymi a indywidualnymi wyjaśnia, z czego wynika podobieństwo organizmów potomnych w rozmnażaniu bezpłciowym 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> dowodzi, że cechy organizmu kształtują się dzięki materiałowi genetycznemu oraz są wynikiem wpływu środowiska wyjaśnia znaczenie rekombinacji genetycznej w kształtowaniu się zmienności organizmów
<ul style="list-style-type: none"> wskazuje miejsca występowania DNA wymienia elementy budujące DNA przedstawia rolę DNA jako nośnika informacji genetycznej 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia budowę nukleotydu wymienia nazwy zasad azotowych omawia budowę chromosomu definiuje pojęcia: <i>kariotyp</i>, <i>helisa</i>, <i>gen</i> i <i>nukleotyd</i> wykazuje rolę jądra 	<ul style="list-style-type: none"> wykazuje konieczność związania DNA przez białka i powstania chromatyny w jądrze komórkowym wyjaśnia, z czego wynika komplementarność zasad azotowych przedstawia graficznie regułę komplementarności 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia proces replikacji rozpoznaje DNA i RNA* na modelu lub ilustracji porównuje budowę DNA z budową RNA* omawia budowę i funkcję RNA* 	<ul style="list-style-type: none"> uzasadnia konieczność zachodzenia procesu replikacji DNA przed podziałem komórki wykonuje dowolną techniką model DNA wykazuje rolę replikacji w zachowaniu niezmienionej informacji genetycznej

WYMAGANIA EDUKACYJNE KLASA VIII

<ul style="list-style-type: none"> wymienia nazwy podziałów komórkowych podaje liczbę chromosomów w komórkach somatycznych i płciowych człowieka 	<ul style="list-style-type: none"> definiuje pojęcia: <i>chromosomy homologiczne</i>, <i>komórki haploidalne</i> i <i>komórki diploidalne</i> wskazuje miejsce zachodzenia mitozy i mejozy w organizmie człowieka 	<ul style="list-style-type: none"> omawia znaczenie mitozy i mejozy oblicza liczbę chromosomów w komórce haploidalnej, znając liczbę chromosomów w komórce diploidalnej danego organizmu 	<ul style="list-style-type: none"> wykazuje konieczność redukcji ilości materiału genetycznego w komórkach macierzystych gamet wykazuje różnice między mitozą a mejozą 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie rekombinacji genetycznej podczas mejozy wykonuje dowolną techniką model mitozy lub mejozy
<ul style="list-style-type: none"> definiuje pojęcia <i>fenotyp</i> i <i>genotyp</i> wyjaśnia symbole używane przy zapisywaniu krzyżówek genetycznych 	<ul style="list-style-type: none"> omawia badania Gregora Mendla zapisuje genotypy homozygoty dominującej i homozygoty recesywnej oraz heterozygoty wykonuje krzyżówki genetyczne przedstawiające dziedziczenie jednego genu 	<ul style="list-style-type: none"> identyfikuje allele dominujące i recesywne omawia prawo czystości gamet rozpoznaje na schemacie krzyżówki genetycznej genotyp oraz określa fenotyp rodziców i pokolenia potomnego 	<ul style="list-style-type: none"> przewiduje cechy osobników potomnych na podstawie prawa czystości gamet interpretuje krzyżówki genetyczne, używając określeń: <i>homozygota</i>, <i>heterozygota</i>, <i>cecha dominująca</i> i <i>cecha recesywna</i> 	<ul style="list-style-type: none"> zapisuje krzyżówki genetyczne przedstawiające dziedziczenie określonej cechy i przewiduje genotypy oraz fenotypy potomstwa ocenia znaczenie prac Gregora Mendla dla rozwoju genetyki
<ul style="list-style-type: none"> wskazuje u ludzi przykładowe cechy dominującą i recesywną z pomocą nauczyciela rozwiązuje proste krzyżówki genetyczne 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia cechy dominujące i recesywne u człowieka z niewielką pomocą nauczyciela rozwiązuje proste krzyżówki genetyczne 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, że cechę recesywną determinują allele homozygoty recesywnej przewiduje na podstawie krzyżówki genetycznej wystąpienie cechy potomstwa 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje cechy człowieka, które są zarówno wynikiem działania genów, jak i czynników środowiska ustala prawdopodobieństwo występowania cechy u potomstwa, jeśli nie są znane genotypy obojga rodziców 	<ul style="list-style-type: none"> ocenia wpływ środowiska na kształtowanie się cech na podstawie znajomości cech dominujących i recesywnych projektuje krzyżówki genetyczne, poprawnie posługując się terminami <i>homozygota</i> i <i>heterozygota</i>

WYMAGANIA EDUKACYJNE KLASA VIII

<ul style="list-style-type: none"> • podaje liczbę chromosomów występujących w komórce diploidalnej człowieka • wymienia przykłady chorób dziedzicznych sprzężonych z płcią 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje kariotyp człowieka • określa cechy chromosomów X i Y 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia rolę chromosomów płci i autosomów • omawia zasadę dziedziczenia płci 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia mechanizm ujawniania się cech recesywnych 	<ul style="list-style-type: none"> • ocenia znaczenie poznania budowy ludzkiego DNA
<ul style="list-style-type: none"> • wymienia cztery główne grupy krwi występujące u człowieka • przedstawia przykłady cech zależnych od wielu genów oraz od środowiska 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia sposób dziedziczenia grup krwi • wyjaśnia sposób dziedziczenia czynnika Rh 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje grupy krwi na podstawie zapisu genotypów • wykonuje krzyżówkę genetyczną przedstawiającą dziedziczenie grup krwi 	<ul style="list-style-type: none"> • ustala grupy krwi dzieci na podstawie znajomości grup krwi ich rodziców • ustala czynnik Rh dzieci na podstawie znajomości czynnika Rh ich rodziców 	<ul style="list-style-type: none"> • wykazuje, że dziedziczenie czynnika Rh jest jednogenowe • wyjaśnia wpływ środowiska na rozwój cech osobniczych
<ul style="list-style-type: none"> • definiuje pojęcie <i>mutacja</i> • wymienia czynniki mutagenne • podaje przykłady chorób uwarunkowanych mutacjami genowymi i chromosomowymi 	<ul style="list-style-type: none"> • rozróżnia mutacje genowe i chromosomowe • omawia przyczyny wybranych chorób genetycznych • wskazuje mechanizm dziedziczenia mukowiscydozy 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, na czym polegają mutacje genowe i chromosomowe • omawia znaczenie poradnictwa genetycznego • charakteryzuje wybrane choroby i zaburzenia genetyczne • wyjaśnia podłoże zespołu Downa 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia mechanizm powstawania mutacji genowych i chromosomowych • omawia zachowania zapobiegające powstawaniu mutacji • wyjaśnia znaczenie badań prenatalnych 	<ul style="list-style-type: none"> • uzasadnia, że mutacje są podstawowym czynnikiem zmienności organizmów • analizuje przyczyny mutacji i wskazuje ich skutki
<ul style="list-style-type: none"> • definiuje pojęcie <i>ewolucja</i> • wymienia dowody ewolucji • wskazuje przykłady narządów szczątkowych w organizmie człowieka 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia dowody ewolucji • wymienia przykłady różnych rodzajów skamieniałości • definiuje pojęcie <i>żywa skamieniałość</i> • wymienia przykłady reliktyw 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia istotę procesu ewolucji • rozpoznaje żywe skamieniałości • omawia przykłady potwierdzające jedność budowy i funkcjonowania organizmów • wymienia przykłady struktur homologicznych i analogicznych 	<ul style="list-style-type: none"> • określa warunki powstawania skamieniałości • analizuje formy pośrednie • wskazuje istnienie związku między rozmieszczeniem gatunków a ich pokrewieństwem 	<ul style="list-style-type: none"> • wykazuje jedność budowy i funkcjonowania organizmów • ocenia rolę struktur homologicznych i analogicznych jako dowodów ewolucji

WYMAGANIA EDUKACYJNE KLASA VIII

<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie pojęcia <i>endemit</i> • podaje przykłady doboru sztucznego 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia przykłady endemitów • wyjaśnia, na czym polega dobór naturalny i dobór sztuczny • omawia ideę walki o byt 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia główne założenia teorii ewolucji Karola Darwina • wskazuje różnicę pomiędzy doborem naturalnym a doborem sztucznym • wymienia główne założenia syntetycznej teorii ewolucji* 	<ul style="list-style-type: none"> • wykazuje izolację geograficzną jako drogę do powstawania nowych gatunków • wykazuje rolę endemitów z Galapagos w badaniach Darwina* • uzasadnia, że walka o byt jest formą doboru naturalnego • ocenia korzyści doboru naturalnego w przekazywaniu cech potomstwu • omawia współczesne spojrzenie na ewolucję – syntetyczną teorię ewolucji 	<ul style="list-style-type: none"> • ilustruje przykładami działanie doboru naturalnego i doboru sztucznego • ocenia korzyści dla człowieka płynące z zastosowania doboru sztucznego
<ul style="list-style-type: none"> • wymienia przykłady organizmów należących do nadrodziny człękoksztalnych • omawia cechy człowieka rozumnego 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje na mapie miejsce, gdzie rozpoczęła się ewolucja człowieka • wymienia czynniki, które miały wpływ na ewolucję człowieka 	<ul style="list-style-type: none"> • określa stanowisko systematyczne człowieka • wskazuje na przykładzie szympansa różnice pomiędzy człowiekiem a innymi człękoksztalnymi 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje przebieg ewolucji człowieka • wykazuje cechy wspólne człowieka z innymi człękoksztalnymi • wymienia cechy człowieka pozwalające zaklasyfikować go do poszczególnych jednostek systematycznych 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje różne gatunki człowieka w przebiegu jego ewolucji • wykazuje, że człękoksztalne to ewolucyjni krewni człowieka
<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, czym zajmuje się ekologia • wymienia czynniki ograniczające występowanie gatunków w różnych środowiskach 	<ul style="list-style-type: none"> • identyfikuje siedlisko wybranego gatunku • omawia, czym jest nisza ekologiczna organizmu 	<ul style="list-style-type: none"> • rozróżnia siedlisko i niszę ekologiczną • określa wpływ wybranych czynników środowiska na funkcjonowanie organizmów 	<ul style="list-style-type: none"> • wykazuje zależność między czynnikami środowiska a występującymi w nim organizmami 	<ul style="list-style-type: none"> • interpretuje wykres przedstawiający zakres tolerancji ekologicznej danego gatunku
<ul style="list-style-type: none"> • definiuje pojęcia populacja i gatunek • wylicza cechy populacji • wymienia typy rozmieszczenia osobników w populacji • określa wady i zalety życia organizmów w grupie 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia zależność między definicją populacji i gatunku • wymienia przykłady zwierząt żyjących w stadzie • określa przyczyny migracji • przedstawia, jakie dane 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje populacje różnych gatunków • określa wpływ migracji na liczebność populacji • wyjaśnia wpływ cech populacji na jej liczebność 	<ul style="list-style-type: none"> • wykazuje zależność między liczebnością populacji a jej zagęszczeniem • graficznie przedstawia różne typy rozmieszczenia osobników w populacji i podaje ich 	<ul style="list-style-type: none"> • przewiduje losy populacji na podstawie jej piramidy wiekowej • wykazuje zależność między strukturą płciową a liczebnością populacji

WYMAGANIA EDUKACYJNE KLASA VIII

	można odczytać z piramidy wiekowej populacji	• odczytuje dane z piramidy wiekowej	przykłady • charakteryzuje grupy wiekowe w piramidach	
<ul style="list-style-type: none"> • nazywa zależności międzygatunkowe • wymienia zasoby, o które konkurują organizmy 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, na czym polega konkurencja • wskazuje rodzaje konkurencji 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia graficznie zależności między organizmami, zaznacza, który gatunek odnosi korzyści, a który – straty • porównuje konkurencję wewnątrzgatunkową z konkurencją międzygatunkową 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje przyczyny i skutki konkurencji międzygatunkowej i wewnątrzgatunkowej • wykazuje zależność między zasobami środowiska a intensywnością konkurencji 	<ul style="list-style-type: none"> • uzasadnia, wykorzystując wiedzę z ewolucjonizmu, że konkurencja jest czynnikiem doboru naturalnego
<ul style="list-style-type: none"> • wymienia przykłady roślinożerców • wskazuje przykłady drapieżników i ich ofiar • omawia przystosowania organizmów do drapieżnictwa • podaje przykłady roślin drapieżnych • wymienia przykłady pasożytów zewnętrznych i wewnętrznych • wylicza przykłady pasożytnictwa u roślin 	<ul style="list-style-type: none"> • określa znaczenie roślinożerców w przyrodzie • omawia adaptacje roślinożerców do zjadania pokarmu roślinnego • wyjaśnia na wybranych przykładach, na czym polega drapieżnictwo • wymienia charakterystyczne cechy drapieżników i ich ofiar • wyjaśnia, na czym polega pasożytnictwo • klasyfikuje pasożyty na zewnętrzne i wewnętrzne 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, w jaki sposób rośliny i roślinożercy wzajemnie regulują swoją liczebność • omawia różne strategie polowań stosowanych przez drapieżniki • opisuje sposoby obrony organizmów przed drapieżnikami • wykazuje przystosowania rośliny drapieżnej do zdobywania pokarmu • charakteryzuje przystosowania organizmów do pasożytniczego trybu życia • omawia pasożytnictwo u roślin 	<ul style="list-style-type: none"> • ocenia znaczenie drapieżników i roślinożerców w środowisku • wskazuje adaptacje drapieżników i roślinożerców do zdobywania pokarmu • określa rolę drapieżników w przyrodzie jako regulatorów liczebności ofiar • charakteryzuje sposoby obrony roślin przed zjadaniem • ocenia znaczenie pasożytnictwa w przyrodzie • wskazuje przystosowania roślin do pasożytniczego trybu życia 	<ul style="list-style-type: none"> • wykazuje zależności między liczebnością populacji drapieżników a liczebnością populacji ich ofiar • wyjaśnia przyczyny drapieżnictwa i wskazuje metody zdobywania pokarmu przez rośliny drapieżne • wykazuje korzyści dla roślin płynące z roślinożerności • przedstawia pozytywne i negatywne skutki roślinożerności • wyjaśnia znaczenie pasożytnictwa w regulacji zagęszczenia populacji ofiar
<ul style="list-style-type: none"> • wymienia nieantagonistyczne zależności międzygatunkowe • podaje przykłady organizmów, które łączy zależność nieantagonistyczna 	<ul style="list-style-type: none"> • określa warunki współpracy między gatunkami • rozróżnia pojęcia <i>komensalizm</i> i <i>mutualizm</i> • omawia budowę korzeni roślin motylkowych 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia różnice między komensalizmem a mutualizmem • charakteryzuje role grzyba i glonu w plesze porostu 	<ul style="list-style-type: none"> • określa warunki występowania nieantagonistycznych relacji między organizmami różnych gatunków • charakteryzuje relacje między 	<ul style="list-style-type: none"> • ocenia znaczenie bakterii azotowych występujących w glebie • wyjaśnia, jakie praktyczne znaczenie ma wiedza

WYMAGANIA EDUKACYJNE KLASA VIII

			rośliną motylkową a bakteriami azotowymi	o mikoryzie
<ul style="list-style-type: none"> wymienia przykładowe ekosystemy 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje elementy biotopu i biocenozy wybranego ekosystemu przedstawia składniki biotopu i biocenozy 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia przemiany w ekosystemach omawia, do czego człowiek wykorzystuje ekosystemy 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje różnicę między sukcesją pierwotną a wtórną* 	<ul style="list-style-type: none"> wykazuje zależności między biotopem a biocenozą wyszukuje w terenie miejsce zachodzenia sukcesji wtórnej*
<ul style="list-style-type: none"> wymienia nazwy ogniw łańcucha pokarmowego przyporządkowuje znane organizmy poszczególnym ogniom łańcucha pokarmowego rysuje schematy prostych łańcuchów pokarmowych w wybranych ekosystemach 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia przyczyny istnienia łańcuchów pokarmowych wskazuje różnice między producentami a konsumentami rysuje schemat prostej sieci pokarmowej 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje wybrane powiązania pokarmowe we wskazanym ekosystemie charakteryzuje role poszczególnych ogniw łańcucha pokarmowego 	<ul style="list-style-type: none"> omawia czynniki, które zakłócają równowagę ekosystemu 	<ul style="list-style-type: none"> przewiduje skutki, jakie dla ekosystemu miałyby wyginiecie określonego ogniwa we wskazanym łańcuchu pokarmowym interpretuje, na czym polega równowaga dynamiczna ekosystemu
<ul style="list-style-type: none"> mawia na podstawie ilustracji piramidę ekologiczną 	<ul style="list-style-type: none"> wykazuje, że materia krąży w ekosystemie omawia na podstawie ilustracji obieg węgla w ekosystemie* 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, że energia przepływa przez ekosystem wykazuje rolę producentów, konsumentów i destruentów w krążeniu materii 	<ul style="list-style-type: none"> interpretuje zależności między poziomem pokarmowym a biomasą i liczebnością populacji analizuje informacje przedstawione w formie piramidy ekologicznej 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje przyczyny zaburzeń w krążeniu materii w ekosystemach uzasadnia spadek energii w ekosystemie na kolejnych poziomach troficznych
<ul style="list-style-type: none"> przedstawia poziomy różnorodności biologicznej wymienia czynniki wpływające na stan ekosystemów 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, na czym polega różnorodność biologiczna wyjaśnia różnice pomiędzy dwoma poziomami różnorodności biologicznej wyszukuje w różnych źródłach informacji na temat skutków spadku różnorodności 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje poziomy różnorodności biologicznej omawia wpływ klimatu na kształtowanie się różnorodności biologicznej 	<ul style="list-style-type: none"> wykazuje zmiany różnorodności biologicznej podczas sukcesji* porównuje poziomy różnorodności biologicznej 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje przyczyny prowadzące do nagłego wymarcia gatunku
<ul style="list-style-type: none"> wymienia przykłady działalności człowieka 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje działalność człowieka jako przyczynę spadku 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje, w jaki sposób niszczenie siedlisk wpływa na 	<ul style="list-style-type: none"> wykazuje, w jaki sposób działalność człowieka wpływa 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje zależności między działalnością człowieka

WYMAGANIA EDUKACYJNE KLASA VIII

przyczyniającej się do spadku różnorodności biologicznej • podaje przykłady obcych gatunków	różnorodności biologicznej • wskazuje gatunki wymarłe jako przykład działalności człowieka	stan gatunkowy ekosystemów • wyjaśnia, skąd się biorą nowe gatunki roślin i zwierząt w ekosystemach naturalnych	na eliminowanie gatunków • ocenia wpływ wprowadzania obcych gatunków na bioróżnorodność w Polsce	a zmianą czynników środowiskowych wpływających na spadek różnorodności biologicznej
• wymienia przykłady zasobów przyrody • wyjaśnia znaczenie recyklingu dla racjonalnego gospodarowania zasobami	• wymienia przykłady odnawialnych i nieodnawialnych zasobów przyrody • ilustruje przykładami, jak należy dbać o ochronę zasobów	• klasyfikuje zasoby przyrody na niewyczerpywalne i wyczerpywalne, podaje ich przykłady • omawia racjonalne gospodarowanie zasobami przyrody	• wykazuje skutki niewłaściwej eksploatacji zasobów • wyjaśnia, na czy polega zrównoważony rozwój	• objaśnia, w jaki sposób odtwarzają się odnawialne zasoby przyrody • wyjaśnia, jak młodzież może się przyczynić do ochrony zasobów przyrody
• określa cele ochrony przyrody • wymienia sposoby ochrony gatunkowej	• wymienia formy ochrony przyrody • omawia formy ochrony indywidualnej	• wyjaśnia, na czym polega ochrona obszarowa • wykazuje różnicę między ochroną gatunkową ścisłą a częściową	• charakteryzuje poszczególne formy ochrony przyrody • wyjaśnia, czego dotyczy program Natura 2000 • prezentuje wybrane przykłady czynnej ochrony przyrody w Polsce	• wskazuje formy ochrony przyrody występujące w najbliższej okolicy • uzasadnia konieczność stosowania form ochrony przyrody dla zachowania gatunków i ekosystemów

Zagadnienia spoza podstawy programowej oznaczono gwiazdką

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który:

- nie opanował wiadomości i umiejętności określonych w podstawie programowej z przedmiotu nauczania w danej klasie, a braki w wiadomościach i umiejętnościach uniemożliwiają dalsze zdobywanie wiedzy z tego przedmiotu,
- nie jest w stanie rozwiązać /wykonać/ zadań o niewielkim /elementarnym/ stopniu trudności,
- nie przygotowuje się do lekcji, często nie nosi zeszytu

CHEMIA

KWASY

Ocena niedostateczna	Ocena dopuszczająca [1]	Ocena dostateczna [1 + 2]	Ocena dobra [1 + 2 + 3]	Ocena bardzo dobra [1 + 2 + 3 + 4]	Ocena celująca
<p>Uczeń otrzymuje ocenę niedostateczną, jeżeli nie opanował wymagań na ocenę dopuszczającą. Nie zna wzorów podstawowych kwasów, nie potrafi wskazać reszty kwasowej, nie umie nazwać soli na podstawie wzoru, nie zna podstawowych pojęć chemicznych.</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wymienia zasady bhp dotyczące obchodzenia się z kwasami - zalicza kwasy do elektrolitów - definiuje pojęcie kwasy - opisuje budowę kwasów - opisuje różnice w budowie kwasów beztlenowych i kwasów tlenowych - zapisuje wzory sumaryczne kwasów: HCl, H₂S, H₂SO₄, H₂SO₃, HNO₃, H₂CO₃, H₃PO₄ - podaje nazwy poznanych kwasów - wskazuje wodór i resztę kwasową we wzorze kwasu - wyznacza wartościowość reszty kwasowej - wyjaśnia, jak można otrzymać kwas chlorowodorowy, fosforowy(V) - wyjaśnia, co to jest tlenek kwasowy - stosuje zasadę rozcieńczania kwasów 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - udowadnia dlaczego w nazwie danego kwasu pojawia się wartościowość - wymienia metody otrzymywania kwasów tlenowych i kwasów beztlenowych - zapisuje równania reakcji otrzymywania poznanych kwasów - wyjaśnia pojęcie <i>tlenek kwasowy</i> - wskazuje przykłady tlenków kwasowych - wyjaśnia pojęcie dysocjacji elektrolitycznej - zapisuje wybrane równania reakcji dysocjacji elektrolitycznej kwasów - nazywa kation H⁺ i aniony reszt kwasowych - określa odczyn roztworu (kwasowy) - zapisuje obserwacje z przeprowadzanych doświadczeń - posługuje się skalą pH - bada odczyn i pH roztworu 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zapisuje równania reakcji otrzymywania wskazanego kwasu - wyjaśnia, dlaczego podczas pracy ze stężonymi roztworami kwasów należy zachować szczególną ostrożność - projektuje doświadczenia, w wyniku których można otrzymać kwasy - wymienia poznane tlenki kwasowe - wyjaśnia zasadę bezpiecznego rozcieńczania stężonego roztworu kwasu siarkowego(VI) - zapisuje i odczytuje równania reakcji dysocjacji elektrolitycznej kwasów - zapisuje i odczytuje równania reakcji dysocjacji elektrolitycznej w formie stopniowej dla H₂S, H₂CO₃ 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - nazywa dowolny kwas tlenowy (określenie wartościowości pierwiastków chemicznych, uwzględnienie ich w nazwie) - projektuje i przeprowadza doświadczenia, w których wyniku można otrzymać kwasy - identyfikuje kwasy na podstawie podanych informacji - odczytuje równania reakcji chemicznych - planuje doświadczenie wykrycie białka w próbce żywności (np.: w serze, mleku, jajku) - opisuje reakcję ksantoproteinową 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyszukuje, porządkuje, porównuje i prezentuje informacje o powstawaniu i skutkach kwaśnych opadów oraz o sposobach ograniczających ich powstawanie - wyszukuje, porządkuje, porównuje i prezentuje informacje o właściwościach i wynikających z nich zastosowań niektórych kwasów, np. HCl, H₂SO₄

WYMAGANIA EDUKACYJNE KLASA VIII

	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia, na czym polega dysocjacja elektrolityczna (jonowa) kwasów - definiuje pojęcia: <i>jon</i>, <i>kation</i> i <i>anion</i> - zapisuje równania reakcji dysocjacji elektrolitycznej kwasów (proste przykłady) - wymienia rodzaje odczynu roztworu - wymienia poznane wskaźniki - określa zakres pH i barwy wskaźników dla poszczególnych odczynów - rozróżnia doświadczalnie odczyny roztworów za pomocą wskaźników 		<ul style="list-style-type: none"> - opisuje doświadczenia przeprowadzane na lekcjach (schemat, obserwacje, wnioski) - interpretuje wartość pH w ujęciu jakościowym (odczyny: kwasowy, zasadowy, obojętny) - opisuje zastosowania wskaźników - planuje doświadczenie, które pozwala zbadać pH produktów występujących w życiu codziennym 		
SOLE					
Ocena niedostateczna	Ocena dopuszczająca [1]	Ocena dostateczna [1 + 2]	Ocena dobra [1 + 2 + 3]	Ocena bardzo dobra [1 + 2 + 3 + 4]	Ocena celująca
Uczeń otrzymuje ocenę niedostateczną, jeżeli nie opanował wymagań na ocenę dopuszczającą. Nie zna wzorów podstawowych kwasów, nie potrafi napisać wzoru prostych soli, nie umie nazwać soli na podstawie wzoru, nie zna metod otrzymywania soli, nie zna podstawowych pojęć	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> - opisuje budowę soli - tworzy i zapisuje wzory sumaryczne soli (np. chlorków, siarczków) - wskazuje metal i resztę kwasową we wzorze soli - tworzy nazwy soli na podstawie wzorów sumarycznych (proste przykłady) - tworzy i zapisuje 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> - wymienia cztery najważniejsze sposoby otrzymywania soli - podaje nazwy i wzory soli (typowe przykłady) - zapisuje równania reakcji zobojętniania w formach: cząsteczkowej, jonowej oraz jonowej skróconej - podaje nazwy jonów powstałych w wyniku 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> - wymienia cztery najważniejsze sposoby otrzymywania soli - podaje nazwy i wzory soli (typowe przykłady) - zapisuje równania reakcji zobojętniania w formach: cząsteczkowej, jonowej oraz jonowej skróconej - podaje nazwy jonów powstałych w wyniku 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> - wymienia metody otrzymywania soli - przewiduje, czy zajdzie dana reakcja chemiczna (poznane metody, tabela rozpuszczalności soli i wodorotlenków w wodzie, szereg aktywności metali) - zapisuje i odczytuje równania reakcji otrzymywania dowolnej 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> - wyszukuje, porządkuje, porównuje i prezentuje informacje o zastosowaniach najważniejszych soli: chlorków, węglanów, azotanów(V), siarczanów(VI) i fosforanów(V) i fosforanów(V)).

WYMAGANIA EDUKACYJNE KLASA VIII

chemicznych.	<p>wzory sumaryczne soli na podstawie ich nazw (np. wzory soli kwasów: chlorowodorowego, siarkowodorowego i metali, np. sodu, potasu i wapnia)</p> <p>- wskazuje wzory soli wśród wzorów różnych związków chemicznych</p> <p>- definiuje pojęcie <i>dysocjacja elektrolityczna (jonowa) soli</i></p> <p>- dzieli sole ze względu na ich rozpuszczalność w wodzie</p> <p>- ustala rozpuszczalność soli w wodzie na podstawie tabeli rozpuszczalności soli i wodorotlenków w wodzie</p> <p>- zapisuje równania reakcji dysocjacji elektrolitycznej (jonowej) soli rozpuszczalnych w wodzie (proste przykłady)</p> <p>- podaje nazwy jonów powstałych w wyniku dysocjacji elektrolitycznej soli (proste przykłady)</p> <p>- opisuje sposób otrzymywania soli trzema podstawowymi metodami (kwas + wodorotlenek, metal + kwas, tlenek metalu + kwas)</p>	<p>dysocjacji elektrolitycznej soli</p> <p>- odczytuje równania reakcji otrzymywania soli (proste przykłady)</p> <p>- korzysta z tabeli rozpuszczalności soli i wodorotlenków w wodzie</p> <p>- zapisuje równania reakcji otrzymywania soli (reakcja strąceniowa) w formach cząsteczkowej i jonowej (proste przykłady)</p> <p>- zapisuje i odczytuje wybrane równania reakcji dysocjacji elektrolitycznej soli</p> <p>- dzieli metale ze względu na ich aktywność chemiczną (szereg aktywności chemicznej metali)</p> <p>- opisuje sposoby zachowania się metali w reakcji z kwasami (np. miedź i magnez w reakcji z kwasem chlorowodorowym)</p> <p>- zapisuje obserwacje z doświadczeń przeprowadzanych na lekcji</p>	<p>dysocjacji elektrolitycznej soli</p> <p>- odczytuje równania reakcji otrzymywania soli (proste przykłady)</p> <p>- korzysta z tabeli rozpuszczalności soli i wodorotlenków w wodzie</p> <p>- zapisuje równania reakcji otrzymywania soli (reakcja strąceniowa) w formach cząsteczkowej i jonowej (proste przykłady)</p> <p>- zapisuje i odczytuje wybrane równania reakcji dysocjacji elektrolitycznej soli</p> <p>- dzieli metale ze względu na ich aktywność chemiczną (szereg aktywności chemicznej metali)</p> <p>- opisuje sposoby zachowania się metali w reakcji z kwasami (np. miedź i magnez w reakcji z kwasem chlorowodorowym)</p> <p>- zapisuje obserwacje z doświadczeń przeprowadzanych na lekcji</p>	<p>soli</p> <p>- wyjaśnia, jakie zmiany zaszły w odczynie roztworów poddanych reakcji zobojętniania</p> <p>- proponuje reakcję tworzenia soli średnio i trudno rozpuszczalnej</p> <p>- przewiduje wynik reakcji strąceniowej</p> <p>- identyfikuje sole na podstawie podanych informacji</p> <p>- podaje zastosowania reakcji strąceniowych</p> <p>- projektuje i przeprowadza doświadczenia dotyczące otrzymywania soli</p> <p>- przewiduje efekty zaprojektowanych doświadczeń dotyczących otrzymywania soli (różne metody)</p> <p>- opisuje zaprojektowane doświadczenia</p>	
--------------	--	---	---	---	--

WYMAGANIA EDUKACYJNE KLASA VIII

	<ul style="list-style-type: none"> - zapisuje cząsteczkowo równania reakcji otrzymywania soli (proste przykłady) - definiuje pojęcia <i>reakcja zobojętniania</i> i <i>reakcja strąceniowa</i> - odróżnia zapis cząsteczkowy od zapisu jonowego równania reakcji chemicznej - określa związek ładunku jonu z wartościowością metalu i reszty kwasowej 				
ZWIĄZKI WĘGLA Z WODOREM					
Ocena niedostateczna	Ocena dopuszczająca [1]	Ocena dostateczna [1 + 2]	Ocena dobra [1 + 2 + 3]	Ocena bardzo dobra [1 + 2 + 3 + 4]	Ocena celująca
<p>Uczeń otrzymuje ocenę niedostateczną, jeżeli nie opanował wymagań na ocenę dopuszczającą. Nie zna nazw i wzorów alkanów, nie potrafi napisać prostych wzorów alkenów i alkinów, nie wymienia rodzajów spalania, nie umie zaszeregować związku do odpowiedniej grupy na podstawie jego wzoru..</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia pojęcie <i>związeki organiczne</i> - podaje przykłady związków chemicznych zawierających węgiel - stosuje zasady BHP - pracy z tlenkiem węgla(II) - definiuje pojęcie <i>węglowodory</i> - definiuje pojęcie <i>szereg homologiczny</i> - definiuje pojęcia: <i>węglowodory nasycone, węglowodory nienasycone, alkany, alkeny, alkiny</i> - zalicza alkany do węglowodorów nasyconych, a alkeny i alkiny – do nienasyconych 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia pojęcie <i>szereg homologiczny</i> - tworzy nazwy alkenów i alkinów na podstawie nazw odpowiednich alkanów - zapisuje wzory: sumaryczne, strukturalne i półstrukturalne (grupowe); podaje nazwy: alkanów, alkenów i alkinów - buduje model cząsteczki: metanu, etenu, etynu - wyjaśnia różnicę między spalaniem całkowitym a spalaniem niecałkowitym - opisuje właściwości 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - tworzy wzory ogólne alkanów, alkenów, alkinów (na podstawie wzorów kolejnych związków chemicznych w danym szeregu homologicznym) - proponuje sposób doświadczenia wykrycia produktów spalania węglowodorów - zapisuje równania reakcji spalania alkanów przy ograniczonym i nieograniczonym dostępie tlenu - zapisuje równania reakcji spalania etenu i etynu - zapisuje równania 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - analizuje właściwości węglowodorów - porównuje właściwości węglowodorów nasyconych i węglowodorów nienasyconych - opisuje wpływ wiązania wielokrotnego w cząsteczce węglowodoru na jego reaktywność - zapisuje równania reakcji przyłączania (np. bromowodoru, wodoru, chloru) do węglowodorów zawierających wiązanie wielokrotne - projektuje 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyszukuje, porządkuje i prezentuje informacje o naturalnych źródłach węglowodorów oraz o produktach destylacji ropy naftowej i ich zastosowaniach - wyszukuje informacje na temat zastosowań alkanów, etenu i etynu - wyszukuje, porządkuje i prezentuje informacje o właściwościach i zastosowaniu polietylenu

WYMAGANIA EDUKACYJNE KLASA VIII

	<p>- zapisuje wzory sumaryczne: alkanów, alkenów i alkinów o podanej liczbie atomów węgla rysuje wzory strukturalne i półstrukturalne (grupowe): alkanów, alkenów i alkinów o łańcuchach prostych (do czterech atomów węgla w cząsteczce)</p> <p>- podaje nazwy systematyczne alkanów (do czterech atomów węgla w cząsteczce)</p> <p>- podaje wzory ogólne: alkanów, alkenów i alkinów</p> <p>- podaje zasady tworzenia nazw alkenów i alkinów</p> <p>- przyporządkowuje dany węglowodór do odpowiedniego szeregu homologicznego</p> <p>- opisuje budowę i występowanie metanu</p> <p>- opisuje właściwości fizyczne i chemiczne metanu, etanu</p> <p>- wyjaśnia, na czym polegają spalanie całkowite i spalanie niecałkowite</p> <p>- zapisuje równania reakcji spalania całkowitego i spalania niecałkowitego metanu, etanu</p>	<p>fizyczne i chemiczne (spalanie) alkanów (metanu, etanu) oraz etenu i etynu</p> <p>– zapisuje i odczytuje równania reakcji spalania metanu, etanu, przy ograniczonym i nieograniczonym dostępie tlenu</p> <p>– pisze równania reakcji spalania etenu i etynu</p> <p>– porównuje budowę etenu i etynu</p> <p>– wyjaśnia, na czym polegają reakcje przyłączania i polimeryzacji</p> <p>– wyjaśnia, jak można doświadczalnie odróżnić węglowodory nasycone od węglowodorów nienasyconych, np. metan od etenu czy etynu</p> <p>– wyjaśnia, od czego zależą właściwości węglowodorów</p> <p>– podaje obserwacje do wykonywanych na lekcji doświadczeń</p> <p>–</p>	<p>reakcji otrzymywania etynu</p> <p>- odczytuje podane równania reakcji chemicznej</p> <p>-zapisuje równania reakcji etenu i etynu z bromem, polimeryzacji etenu</p> <p>- opisuje rolę katalizatora w reakcji chemicznej</p> <p>- wyjaśnia zależność między długością łańcucha węglowego a właściwościami fizycznymi alkanów (np. stanem skupienia, lotnością, palnością, gęstością, temperaturą topnienia i wrzenia)</p> <p>- wyjaśnia, co jest przyczyną większej reaktywności węglowodorów nienasyconych w porównaniu z węglowodorami nasyconymi</p> <p>- projektuje doświadczenie chemiczne umożliwiające odróżnienie węglowodorów nasyconych od węglowodorów nienasyconych</p> <p>- opisuje przeprowadzane doświadczenia chemiczne</p>	<p>doświadczenia chemiczne dotyczące węglowodorów</p> <p>- analizuje znaczenie węglowodorów w życiu codziennym</p>	
--	---	--	---	--	--

WYMAGANIA EDUKACYJNE KLASA VIII

	<ul style="list-style-type: none"> - podaje wzory sumaryczne i strukturalne etenu i etynu - opisuje najważniejsze właściwości etenu i etynu - definiuje pojęcia: <i>polimeryzacja, monomer i polimer</i> - opisuje wpływ węglowodorów nasyconych i węglowodorów nienasyconych na wodę bromową (lub roztwór manganianu(VII) potasu) 				
POCHODNE WĘGLOWODORÓW					
Ocena niedostateczna	Ocena dopuszczająca [1]	Ocena dostateczna [1 + 2]	Ocena dobra [1 + 2 + 3]	Ocena bardzo dobra [1 + 2 + 3 + 4]	Ocena celująca
<p>Uczeń otrzymuje ocenę niedostateczną, jeżeli nie opanował wymagań na ocenę dopuszczającą.</p> <p>.Nie zna wzorów podstawowych związków organicznych, nie potrafi wymienić grup funkcyjnych, nie nazywa związku na podstawie jego wzoru, nie zna podstawowych pojęć chemicznych.</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - dowodzi, że alkohole, kwasy karboksylowe, estry i aminokwasy są pochodnymi węglowodorów - opisuje budowę pochodnych węglowodorów (grupa węglowodorowa + grupa funkcyjna) - wymienia pierwiastki chemiczne wchodzące w skład pochodnych węglowodorów - zalicza daną substancję organiczną do odpowiedniej grupy związków chemicznych - wyjaśnia, co to jest 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zapisuje nazwy i wzory omawianych grup funkcyjnych - wyjaśnia, co to są alkohole - zapisuje wzory i podaje nazwy alkoholi monohydroksylowych (zawierających do czterech atomów węgla w cząsteczce) - zapisuje wzory sumaryczne i półstrukturalny (grupowy) propano-1,2,3-triolu (glicerolu) - uzasadnia stwierdzenie, 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia, dlaczego etanol ma odczyn obojętny - wyjaśnia, w jaki sposób tworzy się nazwę systematyczną glicerolu - zapisuje równania reakcji spalania alkoholi - podaje nazwy zwyczajowe i systematyczne alkoholi i kwasów karboksylowych - wyjaśnia, dlaczego niektóre wyższe kwasy karboksylowe nazywa się kwasami tłuszczowymi - porównuje właściwości kwasów organicznych 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - proponuje doświadczenie chemiczne do podanego tematu z działu <i>Pochodne węglowodorów</i> - opisuje doświadczenia chemiczne (schemat, obserwacje, wnioski) - przeprowadza doświadczenia chemiczne do działu <i>Pochodne węglowodorów</i> - zapisuje wzory podanych alkoholi i kwasów karboksylowych - zapisuje równania reakcji chemicznych alkoholi, kwasów 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyszukuje, porządkuje i prezentuje informacje na temat zastosowań glicerolu - wyszukuje informacje na temat zastosowań kwasów organicznych występujących w przyrodzie - wyszukuje informacje o właściwościach estrów w aspekcie ich zastosowań

WYMAGANIA EDUKACYJNE KLASA VIII

<p>grupa funkcyjna</p> <ul style="list-style-type: none"> - zaznacza grupy funkcyjne w alkoholach, kwasach karboksylowych, estrach, aminokwasach; - podaje ich nazwy - zapisuje wzory ogólne alkoholi, kwasów karboksylowych i estrów - dzieli alkohole na monohydroksylowe i polihydroksylowe - zapisuje wzory sumaryczne i rysuje wzory półstrukturalne (grupowe), strukturalne alkoholi monohydroksylowych o łańcuchach prostych zawierających do czterech atomów węgla w cząsteczce - wyjaśnia, co to są nazwy zwyczajowe i nazwy systematyczne - tworzy nazwy systematyczne alkoholi monohydroksylowych o łańcuchach prostych zawierających do czterech atomów węgla w cząsteczce, podaje zwyczajowe (metanolu, etanolu) - rysuje wzory półstrukturalne (grupowe), strukturalne kwasów monokarboksylowych o łańcuchach prostych 	<p>że alkohole i kwasy karboksylowe tworzą szeregi homologiczne</p> <ul style="list-style-type: none"> - podaje odczyn roztworu alkoholu - zapisuje równania reakcji spalania etanolu - podaje przykłady kwasów organicznych występujących w przyrodzie (kwas: mrówkowy, szczawiowy, cytrynowy) - tworzy nazwy prostych kwasów karboksylowych (do czterech atomów węgla w cząsteczce) i zapisuje ich wzory sumaryczne i strukturalne - podaje właściwości kwasów metanowego (mrówkowego) i etanowego (octowego) - bada wybrane właściwości fizyczne kwasu etanowego (octowego) - opisuje dysocjację elektrolityczną kwasów karboksylowych - bada odczyn wodnego roztworu kwasu etanowego (octowego) - zapisuje równania reakcji spalania i reakcji dysocjacji elektrolitycznej kwasów metanowego (mrówkowego) 	<p>i nieorganicznych</p> <ul style="list-style-type: none"> - porównuje właściwości kwasów karboksylowych - dzieli kwasy karboksylowe - zapisuje równania reakcji chemicznych kwasów karboksylowych - podaje nazwy soli kwasów organicznych - podaje nazwy i rysuje wzory półstrukturalne (grupowe) długłańcuchowych kwasów monokarboksylowych (kwasów tłuszczowych) nasyconych (palmitynowego, stearynowego) i nienasyconego (oleinowego) - określa miejsce występowania wiązania podwójnego w cząsteczce kwasu oleinowego - projektuje doświadczenie chemiczne umożliwiające odróżnienie kwasu oleinowego od kwasów palmitynowego lub stearynowego - zapisuje równania reakcji chemicznych prostych kwasów karboksylowych z alkoholami monohydroksylowymi 	<p>karboksylowych o wyższym stopniu trudności (np. więcej niż cztery atomów węgla w cząsteczce)</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia zależność między długością łańcucha węglowego a stanem skupienia i reaktywnością alkoholi oraz kwasów karboksylowych - zapisuje równania reakcji otrzymywania estru o podanej nazwie lub podanym wzorze - planuje i przeprowadza doświadczenie pozwalające otrzymać ester o podanej nazwie - przewiduje produkty reakcji chemicznej - identyfikuje poznane substancje - omawia szczegółowo przebieg reakcji estryfikacji - omawia różnicę między reakcją estryfikacji a reakcją zobojętniania - zapisuje równania reakcji chemicznych w formach: cząsteczkowej, jonowej i skróconej jonowej - analizuje konsekwencje istnienia dwóch grup funkcyjnych w cząsteczce aminokwasu - zapisuje równanie
---	---	--	---

WYMAGANIA EDUKACYJNE KLASA VIII

	<p>zawierających do dwóch atomów węgla w cząsteczce; podaje ich nazwy systematyczne i zwyczajowe (kwasu metanowego i kwasu etanowego)</p> <p>- zaznacza resztę kwasową we wzorze kwasu karboksylowego</p> <p>- opisuje najważniejsze właściwości metanolu, etanolu i glicerolu oraz kwasów octowego i mrówkowego</p> <p>- bada właściwości fizyczne glicerolu</p> <p>- Zapisuje równanie reakcji spalania metanolu</p> <p>- dzieli kwasy karboksylowe na nasycone i nienasycone</p> <p>- wymienia najważniejsze kwasy tłuszczowe</p> <p>- opisuje najważniejsze właściwości długolącuchowych kwasów karboksylowych (stearynowego i oleinowego)</p> <p>- definiuje pojęcie <i>mydła</i></p> <p>- wymienia związki chemiczne, które są substratami reakcji estryfikacji</p> <p>- definiuje pojęcie <i>estry</i></p> <p>- opisuje zagrożenia związane z alkoholami</p>	<p>i etanowego (octowego)</p> <p>- zapisuje równania reakcji kwasów metanowego (mrówkowego) i etanowego (octowego) z metalami, tlenkami metali i wodorotlenkami</p> <p>- podaje nazwy soli pochodzących od kwasów metanowego (mrówkowego) i etanowego (octowego)</p> <p>- podaje nazwy długolącuchowych kwasów monokarboksylowych (przykłady)</p> <p>- zapisuje wzory sumaryczne kwasów: palmitynowego, stearynowego i oleinowego</p> <p>- wyjaśnia, jak można doświadczalnie udowodnić, że dany kwas karboksylowy jest kwasem nienasyconym</p> <p>- podaje przykłady estrów</p> <p>- wyjaśnia, na czym polega reakcja estryfikacji</p> <p>- tworzy nazwy estrów pochodzących od podanych nazw kwasów i alkoholi (proste przykłady)</p> <p>- opisuje sposób otrzymywania wskazanego estru (np.</p>	<p>- zapisuje równania reakcji otrzymywania podanych estrów</p> <p>- tworzy wzory estrów na podstawie nazw kwasów i alkoholi</p> <p>- tworzy nazwy systematyczne i zwyczajowe estrów na podstawie nazw odpowiednich kwasów karboksylowych i alkoholi</p> <p>- zapisuje wzór poznanego aminokwasu</p> <p>- opisuje budowę oraz wybrane właściwości fizyczne i chemiczne aminokwasów na przykładzie kwasu aminooctowego (glicyny)</p> <p>- opisuje właściwości omawianych związków chemicznych</p> <p>- bada niektóre właściwości fizyczne i chemiczne omawianych związków</p> <p>- opisuje przeprowadzone doświadczenia chemiczne</p>	<p>kondensacji dwóch cząsteczek glicyny</p> <p>- opisuje mechanizm powstawania wiązania peptydowego</p>	
--	--	---	--	--	--

WYMAGANIA EDUKACYJNE KLASA VIII

	(metanol, etanol) - opisuje najważniejsze zastosowania metanolu i etanolu - wśród poznanych substancji wskazuje te, które mają szkodliwy wpływ na organizm - omawia budowę i właściwości aminokwasów (na przykładzie glicyny) - podaje przykłady występowania aminokwasów	octanu etylu) - zapisuje równania reakcji otrzymywania estru (proste przykłady, np. octanu metylu) - wymienia właściwości fizyczne octanu etylu - opisuje negatywne skutki działania metanolu i etanolu na organizm - bada właściwości fizyczne omawianych związków - zapisuje obserwacje z wykonywanych doświadczeń chemicznych			
SUBSTANCJE O ZNACZENIU BIOLOGICZNYM					
Ocena niedostateczna	Ocena dopuszczająca [1]	Ocena dostateczna [1 + 2]	Ocena dobra [1 + 2 + 3]	Ocena bardzo dobra [1 + 2 + 3 + 4]	Ocena celująca
Uczeń otrzymuje ocenę niedostateczną, jeżeli nie opanował wymagań na ocenę dopuszczającą.. Nie zna podziału tłuszczów, cukrów, nie zna wzorów glukozy, sacharozy, nie potrafi opisać właściwości poznanych związków.	Uczeń: - wymienia pierwiastki chemiczne, których atomy wchodzą w skład cząsteczek: tłuszczów, cukrów i białek - definiuje białka jako związki chemiczne powstające z aminokwasów - definiuje pojęcia: <i>denaturacja, koagulacja, żel, zół</i> - wymienia czynniki powodujące denaturację białek - podaje reakcje charakterystyczne białek i	Uczeń: - opisuje wpływ oleju roślinnego na wodę bromową - wyjaśnia, jak można doświadczalnie odróżnić tłuszcze nienasycone od tłuszczów nasyconych - wymienia czynniki powodujące koagulację białek - bada właściwości fizyczne wybranych związków chemicznych (glukozy, fruktozy, sacharozy, skrobi i celulozy) - wykrywa obecność	Uczeń: - wyjaśnia, dlaczego olej roślinny odbarwia wodę bromową - definiuje białka jako związki chemiczne powstające w wyniku kondensacji aminokwasów - definiuje pojęcia: <i>peptydy, peptydacja, wysalanie białek</i> - opisuje różnice w przebiegu denaturacji i koagulacji białek - definiuje pojęcie <i>wiązanie peptydowe</i> - projektuje i	Uczeń: - projektuje i przeprowadza doświadczenia chemiczne umożliwiające wykrycie białka - wyjaśnia, na czym polega wysalanie białek - planuje i przeprowadza doświadczenie chemiczne weryfikujące postawioną hipotezę - identyfikuje poznane substancje - wymienia najważniejsze właściwości omawianych związków chemicznych	Uczeń: - wyszukuje, porządkuje, porównuje i prezentuje informacje o budowie tłuszczów (jako estrów glicerolu i kwasów tłuszczowych), ich klasyfikacji pod względem pochodzenia, stanu skupienia i charakteru chemicznego oraz o wybranych właściwościach fizycznych, znaczeniu i zastosowaniu tłuszczów - wyszukuje, porządkuje, porównuje i prezentuje informacje o budowie i właściwościach

WYMAGANIA EDUKACYJNE KLASA VIII

	<p>skrobi</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia, co to są związki wielkocząsteczkowe; wymienia ich przykłady 	<p>skrobi i białka w produktach spożywczych</p>	<p>przeprowadza doświadczenie chemiczne umożliwiające odróżnienie tłuszczu nienasyconego od tłuszczu nasyconego</p> <ul style="list-style-type: none"> - projektuje doświadczenia chemiczne umożliwiające wykrycie białka za pomocą stężonego roztworu kwasu azotowego(V) - planuje doświadczenia chemiczne umożliwiające badanie właściwości omawianych związków chemicznych - opisuje przeprowadzone doświadczenia chemiczne 		<p>fizycznych oraz znaczeniu i zastosowaniu białek</p> <p>wyszukuje, porządkuje, porównuje i prezentuje informacje o budowie cukrów (glukozy, fruktozy, sacharozy, skrobi i celulozy), ich klasyfikacji oraz o wybranych właściwościach fizycznych, znaczeniu i zastosowaniu cukrów</p>
--	---	---	--	--	---

FIZYKA

Uczeń otrzymuje ocenę **celującą**, jeśli opanował zagadnienia na ocenę dopuszczającą, dostateczną, dobrą i bardzo dobrą oraz:

- potrafi posługiwać się zdobytymi umiejętnościami w rozwiązywaniu zadań problemowych
- proponuje nietypowe rozwiązania zadań z omawianego działu i potrafi powiązać te umiejętności z wcześniej przerabianym materiałem.

Uczeń otrzymuje ocenę **niedostateczną**, jeśli nie ma opanowanych zagadnień omawianych podczas lekcji na ocenę pozytywną i ma liczne braki w wiadomościach i umiejętnościach.

I. ELEKTROSTATYKA			
dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • informuje, czym zajmuje się elektrostatyka; wskazuje przykłady elektryzowania ciał w otaczającej rzeczywistości • posługuje się pojęciem ładunku elektrycznego; rozróżnia dwa rodzaje ładunków elektrycznych (dodatnie i ujemne) • wyjaśnia, z czego składa się atom; przedstawia model budowy atomu na schematycznym rysunku • posługuje się pojęciami: przewodnika jako substancji, w której łatwo mogą się przemieszczać ładunki elektryczne, i izolatora jako substancji, w której ładunki elektryczne nie mogą się przemieszczać 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • doświadczalnie demonstruje zjawiska elektryzowania przez potarcie lub dotyk oraz wzajemne oddziaływanie ciał naelektryzowanych • opisuje sposoby elektryzowania ciał przez potarcie i dotyk; informuje, że te zjawiska polegają na przemieszczaniu się elektronów; ilustruje to na przykładach • opisuje jakościowo oddziaływanie ładunków jednoimiennych i różnoimiennych; podaje przykłady oddziaływań elektrostatycznych w otaczającej rzeczywistości i ich zastosowań (poznane na lekcji) • posługuje się pojęciem ładunku elementarnego; podaje symbol ładunku elementarnego oraz wartość: $e \approx 1,6 \cdot 10^{-19} \text{ C}$ • posługuje się pojęciem ładunku elektrycznego jako wielokrotności ładunku elementarnego; stosuje jednostkę ładunku (1 C) • wyjaśnia na przykładach, kiedy ciało jest naładowane dodatnio, a kiedy jest naładowane ujemnie 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje przykłady oddziaływań elektrostatycznych w otaczającej rzeczywistości i ich zastosowań (inne niż poznane na lekcji) • opisuje budowę i zastosowanie maszyny elektrostatycznej • porównuje oddziaływania elektrostatyczne i grawitacyjne • wykazuje, że 1 C jest bardzo dużym ładunkiem elektrycznym (zawiera $6,24 \cdot 10^{18}$ ładunków elementarnych: $1 \text{ C} = 6,24 \cdot 10^{18} e$) • analizuje tzw. szereg tryboelektryczny • rozwiązuje zadania z wykorzystaniem zależności, że każdy ładunek elektryczny jest wielokrotnością ładunku elementarnego; przelicza podwielokrotności, przeprowadza obliczenia i zapisuje wynik zgodnie z zasadami zaokrąglania, z zachowaniem liczby cyfr znaczących wynikającej z danych • posługuje się pojęciem elektronów swobodnych; wykazuje, że w metalach znajdują się elektrony swobodne, a w izolatorach 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • posługuje się pojęciem dipolu elektrycznego do wyjaśnienia skutków indukcji elektrostatycznej • realizuje własny projekt dotyczący treści rozdziału <i>Elektrostatyka</i> • rozwiązuje zadania złożone, nietypowe, dotyczące treści rozdziału <i>Elektrostatyka</i>

WYMAGANIA EDUKACYJNE KLASA VIII

<ul style="list-style-type: none"> • odróżnia przewodniki od izolatorów; wskazuje ich przykłady • posługuje się pojęciem układu izolowanego; podaje zasadę zachowania ładunku elektrycznego • wyodrębnia z tekstów i rysunków informacje kluczowe dla opisywanego zjawiska lub problemu • współpracuje w zespole podczas przeprowadzania obserwacji i doświadczeń, przestrzegając zasad bezpieczeństwa • rozwiązuje proste (bardzo łatwe) zadania dotyczące treści rozdziału <i>Elektrostatyka</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • posługuje się pojęciem jonu; wyjaśnia, kiedy powstaje jon dodatni, a kiedy – jon ujemny • doświadczalnie odróżnia przewodniki od izolatorów; wskazuje ich przykłady • informuje, że dobre przewodniki elektryczności są również dobrymi przewodnikami ciepła; wymienia przykłady zastosowań przewodników i izolatorów w otaczającej rzeczywistości • stosuje zasadę zachowania ładunku elektrycznego • opisuje budowę oraz zasadę działania elektroskopu; posługuje się elektroskopem • opisuje przemieszczanie się ładunków w przewodnikach pod wpływem oddziaływania ładunku zewnętrznego (indukcja elektrostatyczna) • podaje przykłady skutków i wykorzystania indukcji elektrostatycznej • przeprowadza doświadczenia: <ul style="list-style-type: none"> - doświadczenie ilustrujące elektryzowanie ciał przez pocieranie oraz oddziaływanie ciał naelektryzowanych, - doświadczenie wykazujące, że przewodnik można naelektryzować, - elektryzowanie ciał przez zbliżenie ciała naelektryzowanego, korzystając z ich opisów i przestrzegając zasad bezpieczeństwa; opisuje przebieg przeprowadzonego doświadczenia (wyróżnia kluczowe kroki i sposób postępowania, wyjaśnia rolę użytych przyrządów, przedstawia wyniki i formułuje wnioski na podstawie tych wyników) • rozwiązuje proste zadania dotyczące treści rozdziału <i>Elektrostatyka</i> 	<p>elektrony są związane z atomami; na tej podstawie uzasadnia podział substancji na przewodniki i izolatory</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia wyniki obserwacji przeprowadzonych doświadczeń związanych z elektryzowaniem przewodników; uzasadnia na przykładach, że przewodnik można naelektryzować wtedy, gdy odizoluje się go od ziemi • wyjaśnia, na czym polega uziemienie ciała naelektryzowanego i zubożenie zbitego na nim ładunku elektrycznego • opisuje działanie i zastosowanie piorunochronu • projektuje i przeprowadza: <ul style="list-style-type: none"> - doświadczenie ilustrujące właściwości ciał naelektryzowanych, - doświadczenie ilustrujące skutki indukcji elektrostatycznej, krytycznie ocenia ich wyniki; wskazuje czynniki istotne i nieistotne dla wyników doświadczeń; formułuje wnioski na podstawie wyników doświadczeń • rozwiązuje zadania bardziej złożone, ale typowe, dotyczące treści rozdziału <i>Elektrostatyka</i> • posługuje się informacjami pochodzącymi z analizy przeczytanych tekstów (w tym popularnonaukowych) dotyczących treści rozdziału <i>Elektrostatyka</i> (w szczególności tekstu: <i>Gdzie wykorzystuje się elektryzowanie ciał</i>) 	
II. PRĄD ELEKTRYCZNY			

WYMAGANIA EDUKACYJNE KLASA VIII

<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> określa umowny kierunek przepływu prądu elektrycznego przeprowadza doświadczenie modelowe ilustrujące, czym jest natężenie prądu, korzystając z jego opisu posługuje się pojęciem natężenia prądu wraz z jego jednostką (1 A) posługuje się pojęciem obwodu elektrycznego; podaje warunki przepływu prądu elektrycznego w obwodzie elektrycznym wymienia elementy prostego obwodu elektrycznego: źródło energii elektrycznej, odbiornik (np. żarówka, opornik), przewody, wyłącznik, mierniki (amperomierz, woltomierz); rozróżnia symbole graficzne tych elementów wymienia przyrządy służące do pomiaru napięcia elektrycznego i natężenia prądu elektrycznego; wyjaśnia, jak włącza się je do obwodu elektrycznego (amperomierz szeregowo, woltomierz równolegle) wymienia formy energii, na jakie jest zamieniana energia elektryczna; wymienia źródła energii elektrycznej i odbiorniki; podaje ich przykłady wyodrębnia z tekstów, tabel i rysunków informacje kluczowe dla opisywanego zjawiska lub problemu rozpoznaje zależność rosnącą bądź malejącą na podstawie danych z tabeli lub na podstawie wykresu 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> posługuje się pojęciem napięcia elektrycznego jako wielkości określającej ilość energii potrzebnej do przeniesienia jednostkowego ładunku w obwodzie; stosuje jednostkę napięcia (1 V) opisuje przepływ prądu w obwodach jako ruch elektronów swobodnych albo jonów w przewodnikach stosuje w obliczeniach związek między natężeniem prądu a ładunkiem i czasem jego przepływu przez poprzeczny przekrój przewodnika rozróżnia sposoby łączenia elementów obwodu elektrycznego: szeregowy i równoległy rysuje schematy obwodów elektrycznych składających się z jednego źródła energii, jednego odbiornika, mierników i wyłączników; posługuje się symbolami graficznymi tych elementów posługuje się pojęciem oporu elektrycznego jako własnością przewodnika; posługuje się jednostką oporu (1 Ω). stosuje w obliczeniach związek między napięciem a natężeniem prądu i oporem elektrycznym posługuje się pojęciem pracy i mocy prądu elektrycznego wraz z ich jednostkami; stosuje w obliczeniach związek między tymi wielkościami oraz wzory na pracę i moc prądu elektrycznego przelicza energię elektryczną wyrażoną w kilowatogodzinach na dżule i odwrotnie; oblicza zużycie energii elektrycznej dowolnego odbiornika posługuje się pojęciem mocy znamionowej; analizuje i porównuje dane na tabliczkach znamionowych różnych urządzeń elektrycznych wyjaśnia różnicę między prądem stałym i prądem przemiennym; wskazuje baterię, akumulator i zasilacz jako źródła stałego napięcia; odróżnia to napięcie od napięcia w przewodach doprowadzających prąd do mieszkań 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> porównuje oddziaływania elektrostatyczne i grawitacyjne porównuje ruch swobodnych elektronów w przewodniku z ruchem elektronów wtedy, gdy do końców przewodnika podłączymy źródło napięcia rozróżnia węzły i gałęzie; wskazuje je w obwodzie elektrycznym doświadczalnie wyznacza opór przewodnika przez pomiary napięcia na jego końcach oraz natężenia płynącego przezeń prądu; zapisuje wyniki pomiarów wraz z ich jednostkami, z uwzględnieniem informacji o niepewności; przeprowadza obliczenia i zapisuje wynik zgodnie z zasadami zaokrąglania, z zachowaniem liczby cyfr znaczących wynikającej z dokładności pomiarów stosuje w obliczeniach zależność oporu elektrycznego przewodnika od jego długości, pola przekroju poprzecznego i rodzaju materiału, z jakiego jest wykonany; przeprowadza obliczenia i zapisuje wynik zgodnie z zasadami zaokrąglania, z zachowaniem liczby cyfr znaczących wynikającej z dokładności danych posługuje się pojęciem oporu właściwego oraz tabelami wielkości fizycznych w celu odszukania jego wartości dla danej substancji; analizuje i porównuje wartości oporu właściwego różnych substancji opisuje zależność napięcia od czasu w przewodach doprowadzających prąd do mieszkań; posługuje się pojęciem napięcia skutecznego; wyjaśnia rolę zasilaczy stwierdza, że elektrownie wytwarzają prąd przemienny, który do mieszkań jest dostarczany pod napięciem 230 V rozwiązuje zadania (lub problemy) bardziej złożone, dotyczące treści rozdziału <i>Prąd elektryczny</i> posługuje się informacjami pochodzącymi 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> projektuje i przeprowadza doświadczenie (inne niż opisane w podręczniku) wykazujące zależność $R = \rho \frac{l}{S}$; krytycznie ocenia jego wynik; wskazuje czynniki istotne i nieistotne dla jego wyniku; formułuje wnioski sporządza wykres zależności natężenia prądu od przyłożonego napięcia $I(U)$ ilustruje na wykresie zależność napięcia od czasu w przewodach doprowadzających prąd do mieszkań rozwiązuje zadania złożone, nietypowe (lub problemy) dotyczące treści rozdziału <i>Prąd elektryczny</i> (w tym związane z obliczaniem kosztów zużycia energii elektrycznej) realizuje własny projekt związany z treścią rozdziału <i>Prąd elektryczny</i> (inny niż opisany w podręczniku)
--	---	--	---

WYMAGANIA EDUKACYJNE KLASA VIII

<ul style="list-style-type: none"> współpracuje w zespole podczas przeprowadzania obserwacji i doświadczeń, przestrzegając zasad bezpieczeństwa rozwiązuje proste (bardzo łatwe) zadania dotyczące treści rozdziału <i>Prąd elektryczny</i> 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje skutki przerywania dostaw energii elektrycznej do urządzeń o kluczowym znaczeniu oraz rolę zasilania awaryjnego przeprowadza doświadczenia: <ul style="list-style-type: none"> doświadczenie wykazujące przepływ ładunków przez przewodniki, łączy według podanego schematu obwód elektryczny składający się ze źródła (baterii), odbiornika (żarówki), amperomierza i woltomierza, bada zależność natężenia prądu od rodzaju odbiornika (żarówki) przy tym samym napięciu oraz zależność oporu elektrycznego przewodnika od jego długości, pola przekroju poprzecznego i rodzaju materiału, z jakiego jest wykonany, wyznacza moc żarówki zasilanej z baterii za pomocą woltomierza i amperomierza, korzystając z ich opisów i przestrzegając zasad bezpieczeństwa; odczytuje wskazania mierników; opisuje przebieg przeprowadzonego doświadczenia (wyróżnia kluczowe kroki i sposób postępowania, wskazuje rolę użytych przyrządów, przedstawia wyniki doświadczenia lub przeprowadza obliczenia i zapisuje wynik zgodnie z zasadami zaokrąglania, z zachowaniem liczby cyfr znaczących wynikającej z dokładności pomiarów, formułuje wnioski na podstawie tych wyników) rozwiązuje proste zadania (lub problemy) dotyczące treści rozdziału <i>Prąd elektryczny</i> (rozpoznaje proporcjonalność prostą na podstawie wykresu, przelicza wielokrotności i podwielokrotności oraz jednostki czasu, przeprowadza obliczenia i zapisuje wynik zgodnie z zasadami zaokrąglania, z zachowaniem liczby cyfr znaczących wynikającej z danych) 	<p>z analizy przeczytanych tekstów (w tym popularnonaukowych) dotyczących treści rozdziału <i>Prąd elektryczny</i></p> <ul style="list-style-type: none"> realizuje projekt: <i>Żarówka czy świetlówka</i> (opisany w podręczniku) 	
---	---	---	--

WYMAGANIA EDUKACYJNE KLASA VIII

III. MAGNETYZM			
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> nazywa bieguny magnesów stałych, opisuje oddziaływanie między nimi doświadczalnie demonstruje zachowanie się igły magnetycznej w obecności magnesu opisuje zachowanie się igły magnetycznej w otoczeniu prostoliniowego przewodnika z prądem posługuje się pojęciem zwojnicy; stwierdza, że zwojnica, przez którą płynie prąd elektryczny, zachowuje się jak magnes wskazuje oddziaływanie magnetyczne jako podstawę działania silników elektrycznych; podaje przykłady wykorzystania silników elektrycznych wyodrębnia z tekstów i ilustracji informacje kluczowe dla opisywanego zjawiska lub problemu współpracuje w zespole podczas przeprowadzania obserwacji i doświadczeń, przestrzegając zasad bezpieczeństwa rozwiązuje proste (bardzo łatwe) zadania dotyczące treści rozdziału <i>Magnetyzm</i> 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> opisuje zachowanie się igły magnetycznej w obecności magnesu oraz zasadę działania kompasu (podaje czynniki zakłócające jego prawidłowe działanie); posługuje się pojęciem biegunów magnetycznych Ziemi opisuje na przykładzie żelaza oddziaływanie magnesów na materiały magnetyczne; stwierdza, że w pobliżu magnesu każdy kawałek żelaza staje się magnesem (namagnesowuje się), a przedmioty wyko-nane z ferromagnetyku wzmacniają oddziaływanie magnetyczne magnesu podaje przykłady wykorzystania oddziaływania magnesów na materiały magnetyczne opisuje właściwości ferromagnetyków; podaje przykłady ferromagnetyków opisuje doświadczenie Oersteda; podaje wnioski wynikające z tego doświadczenia doświadczalnie demonstruje zjawisko oddziaływania przewodnika z prądem na igłę magnetyczną opisuje wzajemne oddziaływanie przewodników, przez które płynie prąd elektryczny, i magnesu trwałego opisuje jakościowo wzajemne oddziały-wanie dwóch przewodników, przez które płynie prąd elektryczny (wyjaśnia, kiedy przewodniki się przyciągają, a kiedy odpychają) opisuje budowę i działanie elektromagnesu opisuje wzajemne oddziaływanie elektro-magnesów i magnesów; podaje przykłady zastosowania elektromagnesów posługuje się pojęciem siły magnetycznej (elektrodynamicznej); opisuje jakościowo, od czego ona zależy przeprowadza doświadczenia: <ul style="list-style-type: none"> bada wzajemne oddziaływanie magnesów oraz 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> porównuje oddziaływania elektrostatyczne i magnetyczne wyjaśnia, na czym polega namagnesowanie ferromagnetyku; posługuje się pojęciem domen magnetycznych stwierdza, że linie, wzdłuż których igła kompasu lub opiłki układają się wokół prostoliniowego przewodnika z prądem, mają kształt współśrodkowych okręgów opisuje sposoby wyznaczania biegunowości magnetycznej przewodnika kołowego i zwojnicy (reguła śruby prawoskrętnej, reguła prawej dłoni, na podstawie ułożenia strzałek oznaczających kierunek prądu – metoda liter S i N); stosuje wybrany sposób wyznaczania biegunowości przewodnika kołowego lub zwojnicy opisuje działanie dzwonka elektro-magnetycznego lub zamka elektrycznego, korzystając ze schematu przedstawiającego jego budowę Rwyjaśnia, co to są paramagnetyki i diamagnetyki; podaje ich przykłady; przeprowadza doświadczenie wykazujące oddziaływanie magnesu na diamagnetyk, korzystając z jego opisu; formułuje wniosek ustala kierunek i zwrot działania siły magnetycznej na podstawie reguły lewej dłoni Ropisuje budowę silnika elektrycznego prądu stałego przeprowadza doświadczenia: <ul style="list-style-type: none"> demonstruje działanie siły magnetycznej, bada, od czego zależą jej wartość i zwrot, demonstruje zasadę działania silnika elektrycznego prądu stałego, korzystając z ich opisu i przestrzegając zasad 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> projektuje i buduje elektromagnes (inny niż opisany w podręczniku); demonstruje jego działanie, przestrzegając zasad bezpieczeństwa rozwiązuje zadania złożone, nietypowe (lub problemy) dotyczące treści rozdziału <i>Magnetyzm</i> (w tym związane z analizą schematów urządzeń zawierających elektromagnesy) realizuje własny projekt związany z treścią rozdziału <i>Magnetyzm</i>

WYMAGANIA EDUKACYJNE KLASA VIII

	<p>oddziaływanie magnesów na żelazo i inne materiały magnetyczne,</p> <ul style="list-style-type: none"> – bada zachowanie igły magnetycznej w otoczeniu prostoliniowego przewodnika z prądem, – bada oddziaływania magnesów trwałych i przewodników z prądem oraz wzajemne oddziaływanie przewodników z prądem, – bada zależność magnetycznych właściwości zwojownicy od obecności w niej rdzenia z ferromagnetyku oraz liczby zwojów i natężenia prądu płynącego przez zwoje, korzystając z ich opisów i przestrzegając zasad bezpieczeństwa; wskazuje rolę użytych przyrządów oraz czynniki istotne i nieistotne dla wyników doświadczeń; formułuje wnioski na podstawie tych wyników • rozwiązuje proste zadania (lub problemy) dotyczące treści rozdziału <i>Magnetyzm</i> 	<p>bezpieczeństwa; formułuje wnioski na podstawie wyników przeprowadzonych doświadczeń</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozwiązuje zadania (lub problemy) bardziej złożone dotyczące treści rozdziału <i>Magnetyzm</i> • posługuje się informacjami pochodzącymi z analizy przeczytanych tekstów (w tym popularnonaukowych) dotyczących treści rozdziału <i>Magnetyzm</i> (w tym tekstu: <i>Właściwości magnesów i ich zastosowania</i> zamieszczonego w podręczniku) 	
IV. DRGANIA i FALE			
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisuje ruch okresowy wahadła; wskazuje położenie równowagi i amplitudę tego ruchu; podaje przykłady ruchu okresowego w otaczającej rzeczywistości • posługuje się pojęciami okresu i częstotliwości wraz z ich jednostkami do opisu ruchu okresowego • wyznacza amplitudę i okres drgań na podstawie wykresu zależności położenia od czasu • wskazuje drgające ciało jako źródło fali mechanicznej; posługuje się pojęciami: amplitudy, okresu, 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisuje ruch drgający (drgania) ciała pod wpływem siły sprężystości; wskazuje położenie równowagi i amplitudę drgań • posługuje się pojęciem częstotliwości jako liczbą pełnych drgań (wahnięć) wykonanych w jednostce czasu ($f = \frac{n}{t}$) i na tej podstawie określa jej jednostkę ($1 \text{ Hz} = \frac{1}{s}$); stosuje w obliczeniach związki między częstotliwością a okresem drgań ($f = \frac{1}{T}$) • doświadczalnie wyznacza okres i częstotliwość w ruchu okresowym (wahadła i ciężarka zawieszonego na sprężynie); bada jakościowo zależność okresu wahadła od jego długości i zależność okresu drgań ciężarka od jego masy (korzystając z opisu doświadczeń); wskazuje czynniki istotne i nieistotne dla wyników 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • posługuje się pojęciami: wahadła matematycznego, wahadła sprężynowego, częstotliwości drgań własnych; odróżnia wahadło matematyczne od wahadła sprężynowego • analizuje wykresy zależności położenia od czasu w ruchu drgającym; na podstawie tych wykresów porównuje drgania ciał • analizuje wykres fali; wskazuje oraz wyznacza jej długość i amplitudę; porównuje fale na podstawie ich ilustracji • omawia mechanizm wytwarzania dźwięków w wybranym instrumencie muzycznym • R_p podaje wzór na natężenie fali oraz jednostkę natężenia fali • analizuje oscylogramy różnych dźwięków • R_p posługuje się pojęciem poziomu natężenia 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • projektuje i przeprowadza doświadczenie (inne niż opisane w podręczniku) w celu zbadania, od czego (i jak) zależą, a od czego nie zależą okres i częstotliwość w ruchu okresowym; opracowuje i krytycznie ocenia wyniki doświadczenia; formułuje wnioski i prezentuje efekty przeprowadzonego badania • rozwiązuje zadania złożone, nietypowe (lub problemy), dotyczące treści rozdziału <i>Drgania i fale</i> • realizuje własny projekt związany z treścią rozdziału

WYMAGANIA EDUKACYJNE KLASA VIII

<p>częstotliwości i długości fali do opisu fal; podaje przykłady fal mechanicznych w otaczającej rzeczywistości</p> <ul style="list-style-type: none"> • stwierdza, że źródłem dźwięku jest drgające ciało, a do jego rozchodzenia się potrzebny jest ośrodek (dźwięk nie rozchodzi się w próżni); podaje przykłady źródeł dźwięków w otaczającej rzeczywistości • stwierdza, że fale dźwiękowe można opisać za pomocą tych samych związków między długością, prędkością, częstotliwością i okresem fali, jak w przypadku fal mechanicznych; porównuje wartości prędkości fal dźwiękowych w różnych ośrodkach, korzystając z tabeli tych wartości • przeprowadza doświadczenia: <ul style="list-style-type: none"> – demonstruje ruch drgający ciężar-ka zawieszonego na sprężynie lub nici; wskazuje położenie równo-wagi i amplitudę drgań, – demonstruje powstawanie fali na sznurze i wodzie, – wytwarza dźwięki i wykazuje, że do rozchodzenia się dźwięku potrzebny jest ośrodek, – wytwarza dźwięki; bada jakościowo zależność ich wysokości od częstotliwości drgań i zależność ich głośności od amplitudy drgań, korzystając z ich opisów; opisuje przebieg 	<p>doświadczeń; zapisuje wyniki pomiarów wraz z ich jednostką, z uwzględnieniem informacji o niepewności; przeprowadza obliczenia i zapisuje wyniki zgodnie z zasadami zaokrąglania, z zachowaniem liczby cyfr znaczących wynikającej z dokładności pomiarów; formułuje wnioski</p> <ul style="list-style-type: none"> • analizuje jakościowo przemiany energii kinetycznej i energii potencjalnej sprężystości w ruchu drgającym; podaje przykłady przemian energii podczas drgań zachodzących w otaczającej rzeczywistości • przedstawia na schematycznym rysunku wykres zależności położenia od czasu w ruchu drgającym; zaznacza na nim amplitudę i okres drgań • opisuje rozchodzenie się fali mechanicznej jako proces przekazywania energii bez przenoszenia materii • posługuje się pojęciem prędkości rozchodzenia się fali; opisuje związek między prędkością, długością i częstotliwością (lub okresem) fali: $v = \lambda \cdot f$ (lub $v = \frac{\lambda}{T}$) • stosuje w obliczeniach związki między okresem, częstotliwością i długością fali wraz z ich jednostkami • doświadczalnie demonstruje dźwięki o różnych częstotliwościach z wykorzystaniem drgającego przedmiotu lub instrumentu muzycznego • opisuje mechanizm powstawania i rozchodzenia się fal dźwiękowych w powietrzu • posługuje się pojęciami energii i natężenia fali; opisuje jakościowo związek między energią fali a amplitudą fali • opisuje jakościowo związki między wysokością dźwięku a częstotliwością fali i między natężeniem dźwięku (głośnością) a energią fali i amplitudą fali 	<p>dźwięku wraz z jego jednostką (1 dB); określa progi słyszalności i bólu oraz poziom natężenia hałasu szkodliwego dla zdrowia</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rwyjaśnia ogólną zasadę działania radia, telewizji i telefonów komórkowych, korzystając ze schematu przesyłania fal elektromagnetycznych • rozwiązuje zadania (lub problemy) bardziej złożone dotyczące treści rozdziału <i>Drgania i fale</i> • posługuje się informacjami pochodzącymi z analizy przeczytanych tekstów (w tym popularnonaukowych) dotyczących treści rozdziału <i>Drgania i fale</i> • realizuje projekt: <i>Prędkość i częstotliwość dźwięku</i> (opisany w podręczniku) 	<p><i>Drgania i fale</i> (inny niż opisany w podręczniku)</p>
--	---	--	---

WYMAGANIA EDUKACYJNE KLASA VIII

<p>przeprowadzonego doświadczenia, przedstawia wyniki i formułuje wnioski</p> <ul style="list-style-type: none"> wyodrębnia z tekstów, tabel i ilustracji informacje kluczowe dla opisywanego zjawiska lub problemu; rozpoznaje zależność rosnącą i zależność malejącą na podstawie danych z tabeli współpracuje w zespole podczas przeprowadzania obserwacji i doświadczeń, przestrzegając zasad bezpieczeństwa rozwiązuje proste (bardzo łatwe) zadania dotyczące treści rozdziału <i>Drgania i fale</i> 	<ul style="list-style-type: none"> doświadczalnie obserwuje oscylogramy dźwięków z wykorzystaniem różnych technik stwierdza, że źródłem fal elektromagnetycznych są drgające ładunki elektryczne oraz prąd, którego natężenie zmienia się w czasie wymienia cechy wspólne i różnice w rozchodzeniu się fal mechanicznych i elektromagnetycznych; podaje wartość prędkości fal elektromagnetycznych w próżni; porównuje wybrane fale (np. dźwiękowe i świetlne) rozwiązuje proste zadania (lub problemy) dotyczące treści rozdziału <i>Drgania i fale</i> (przelicza wielokrotności i podwielokrotności oraz jednostki czasu, przeprowadza obliczenia i zapisuje wynik zgodnie z zasadami zaokrąglania, z zachowaniem liczby cyfr znaczących wynikającej z danych) 		
V. OPTYKA			
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia źródła światła; posługuje się pojęciami: promień świetlny, wiązka światła, ośrodek optyczny, ośrodek optycznie jednorodny; rozróżnia rodzaje źródeł światła (naturalne i sztuczne) oraz rodzaje wiązek światła (zbieżna, równoległa i rozbieżna) ilustruje prostoliniowe rozchodzenie się światła w ośrodku jednorodnym; podaje przykłady prostoliniowego biegu promieni światła w otaczającej rzeczywistości opisuje mechanizm 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> opisuje rozchodzenie się światła w ośrodku jednorodnym opisuje światło jako rodzaj fal elektromagnetycznych; podaje przedział długości fal świetlnych oraz przybliżoną wartość prędkości światła w próżni przedstawia na schematycznym rysunku powstawanie cienia i półcienia opisuje zjawiska zaćmienia Słońca i Księżyca posługuje się pojęciami: kąta padania, kąta odbicia i normalnej do opisu zjawiska odbicia światła od powierzchni płaskiej; opisuje związek między kątem padania a kątem odbicia; podaje i stosuje prawo odbicia opisuje zjawisko odbicia światła od powierzchni chropowatej analizuje bieg promieni wychodzących z punktu w różnych kierunkach, a następnie odbitych od 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wskazuje prędkość światła jako maksymalną prędkość przepływu informacji; porównuje wartości prędkości światła w różnych ośrodkach przezroczystych wyjaśnia mechanizm zjawisk zaćmienia Słońca i Księżyca, korzystając ze schematycznych rysunków przedstawiających te zjawiska projektuje i przeprowadza doświadczenie potwierdzające równość kątów padania i odbicia; wskazuje czynniki istotne i nieistotne dla wyników doświadczenia; prezentuje i krytycznie ocenia wyniki doświadczenia analizuje bieg promieni odbitych od zwierciadła wypukłego; posługuje się pojęciem ogniska pozornego zwierciadła wypukłego podaje i stosuje związek ogniskowej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> opisuje zagadkowe zjawiska optyczne występujące w przyrodzie (np. miraże, błękit nieba, widmo Brockenu, halo) rozwiązuje zadania złożone, nietypowe (lub problemy), dotyczące treści rozdziału <i>Optyka</i> realizuje własny projekt związany z treścią rozdziału <i>Optyka</i>

WYMAGANIA EDUKACYJNE KLASA VIII

<p>powstawania cienia i półcienia jako konsekwencje prostoliniowego rozchodzenia się światła w ośrodku jednorodnym; podaje przykłady powstawania cienia i półcienia w otaczającej rzeczywistości</p> <ul style="list-style-type: none"> • porównuje zjawiska odbicia i rozproszenia światła; podaje przykłady odbicia i rozproszenia światła w otaczającej rzeczywistości • rozróżnia zwierciadła płaskie i sferyczne (wklęsłe i wypukłe); podaje przykłady zwierciadeł w otaczającej rzeczywistości • posługuje się pojęciami osi optycznej i promienia krzywizny zwierciadła; wymienia cechy obrazów wytworzonych przez zwierciadła (pozorne lub rzeczywiste, proste lub odwrócone, powiększone, pomniejszone lub tej samej wielkości co przedmiot) • rozróżnia obrazy: rzeczywisty, pozorny, prosty, odwrócony, powiększony, pomniejszony, tej samej wielkości co przedmiot • opisuje światło lasera jako jedno-barwne i ilustruje to brakiem rozszczepienia w pryzmacie; porównuje przejście światła jednobarwnego i światła białego przez pryzmat • rozróżnia rodzaje soczewek (skupiające i rozpraszające); posługuje się pojęciem osi optycznej soczewki; rozróżnia 	<p>zwierciadła płaskiego i zwierciadeł sferycznych; opisuje i ilustruje zjawisko odbicia od powierzchni sferycznej</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisuje i konstruuje graficznie bieg promieni ilustrujący powstawanie obrazów pozornych wytwarzanych przez zwierciadło płaskie; wymienia trzy cechy obrazu (pozorny, prosty i tej samej wielkości co przedmiot); wyjaśnia, kiedy obraz jest rzeczywisty, a kiedy – pozorny • opisuje skupianie się promieni w zwierciadle wklęsłym; posługuje się pojęciami ogniska i ogniskowej zwierciadła • podaje przykłady wykorzystania zwierciadeł w otaczającej rzeczywistości • opisuje i konstruuje graficznie bieg promieni ilustrujący powstawanie obrazów rzeczywistych i pozornych wytwarzanych przez zwierciadła sferyczne, znając położenie ogniska • opisuje obrazy wytwarzane przez zwierciadła sferyczne (podaje trzy cechy obrazu) • posługuje się pojęciem powiększenia obrazu jako ilorazu wysokości obrazu i wysokości przedmiotu • opisuje jakościowo zjawisko załamania światła na granicy dwóch ośrodków różniących się prędkością rozchodzenia się światła; wskazuje kierunek załamania; posługuje się pojęciem kąta załamania • podaje i stosuje prawo załamania światła (jakościowo) • opisuje światło białe jako mieszaninę barw; ilustruje to rozszczepieniem światła w pryzmacie; podaje inne przykłady rozszczepienia światła • opisuje i ilustruje bieg promieni równoległych do osi optycznej przechodzących przez soczewki skupiającą i rozpraszającą, posługując się pojęciami ogniska i ogniskowej; rozróżnia ogniska rzeczywiste i pozorne • wyjaśnia i stosuje odwracalność biegu promieni świetlnych (stwierdza np., że promienie wychodzące z ogniska po załamaniu w soczewce skupiającej tworzą wiązkę promieni równoległych do osi optycznej) 	<p>z promieniem krzywizny (w przybliżeniu $f = \frac{1}{2} \cdot r$); wyjaśnia i stosuje odwracalność biegu promieni świetlnych (stwierdza np., że promienie wychodzące z ogniska po odbiciu od zwierciadła tworzą wiązkę promieni równoległych do osi optycznej)</p> <ul style="list-style-type: none"> • przewiduje rodzaj i położenie obrazu wytwarzanego przez zwierciadła sferyczne w zależności od odległości przedmiotu od zwierciadła • posługuje się pojęciem powiększenia obrazu jako ilorazu odległości obrazu od zwierciadła i odległości przedmiotu od zwierciadła; podaje i stosuje wzory na powiększenie obrazu (np.: $p = \frac{h_2}{h_1}$ i $p = \frac{y}{x}$); wyjaśnia, kiedy: $p < 1$, $p = 1$, $p > 1$ • wyjaśnia mechanizm rozszczepienia światła w pryzmacie, posługując się związkiem między prędkością światła a długością fali świetlnej w różnych ośrodkach i odwołując się do widma światła białego • opisuje zjawisko powstawania tęczy • posługuje się pojęciem zdolności skupiającej soczewki wraz z jej jednostką (1 D) • posługuje się pojęciem powiększenia obrazu jako ilorazu odległości obrazu od soczewki i odległości przedmiotu od soczewki; podaje i stosuje wzory na powiększenie obrazu (np.: $p = \frac{h_2}{h_1}$ i $p = \frac{y}{x}$); stwierdza, kiedy: $p < 1$, $p = 1$, $p > 1$; porównuje obrazy w zależności od odległości przedmiotu od soczewki skupiającej i rodzaju soczewki • przewiduje rodzaj i położenie obrazu wytworzonego przez soczewki w zależności od odległości przedmiotu od soczewki, znając położenie ogniska (i odwrotnie) • rozwiązuje zadania (lub problemy) bardziej złożone dotyczące treści rozdziału <i>Optyka</i> • posługuje się informacjami pochodzącymi 	
--	--	--	--

WYMAGANIA EDUKACYJNE KLASA VIII

<p>symbole soczewki skupiającej i rozpraszającej; podaje przykłady soczewek w otaczającej rzeczywistości oraz przykłady ich wykorzystania</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisuje bieg promieni ilustrujący powstawanie obrazów rzeczywistych i pozornych wytwarzanych przez soczewki, znając położenie ogniska • posługuje się pojęciem powiększenia obrazu jako ilorazu wysokości obrazu i wysokości przedmiotu • przeprowadza doświadczenia: <ul style="list-style-type: none"> – obserwuje bieg promieni światła i wykazuje przekazywanie energii przez światło, – obserwuje powstawanie obszarów cienia i półcienia, – bada zjawiska odbicia i rozproszenia światła, – obserwuje obrazy wytwarzane przez zwierciadło płaskie, obserwuje obrazy wytwarzane przez zwierciadła sferyczne, – obserwuje bieg promienia światła po przejściu do innego ośrodka w zależności od kąta padania oraz przejście światła jedno-barwnego i światła białego przez pryzmat, – obserwuje bieg promieni równoległych do osi optycznej przechodzących przez soczewki skupiającą i rozpraszającą, 	<ul style="list-style-type: none"> • rysuje konstrukcyjnie obrazy wytworzone przez soczewki; rozróżnia obrazy: rzeczywiste, pozorne, proste, odwrócone; porównuje wielkość przedmiotu z wielkością obrazu • opisuje obrazy wytworzone przez soczewki (wymienia trzy cechy obrazu); określa rodzaj obrazu w zależności od odległości przedmiotu od soczewki • opisuje budowę oka oraz powstawanie obrazu na siatkówce, korzystając ze schematycznego rysunku przedstawiającego budowę oka; posługuje się pojęciem akomodacji oka • przeprowadza doświadczenia: <ul style="list-style-type: none"> – demonstruje zjawisko prostoliniowego rozchodzenia się światła, – skupia równoległą wiązką światła za pomocą zwierciadła wklęsłego i wyznacza jej ognisko, – demonstruje powstawanie obrazów za pomocą zwierciadeł sferycznych, – demonstruje zjawisko załamania światła na granicy ośrodków, – demonstruje rozszczepienie światła w pryzmacie, – demonstruje powstawanie obrazów za pomocą soczewek, – otrzymuje za pomocą soczewki skupiającej ostre obrazy przedmiotu na ekranie, przestrzegając zasad bezpieczeństwa; wskazuje rolę użytych przyrządów oraz czynniki istotne i nieistotne dla wyników doświadczeń; formułuje wnioski na podstawie tych wyników • rozwiązuje proste zadania (lub problemy) dotyczące treści rozdziału <i>Optyka</i> 	<p>z analizy przeczytanych tekstów (w tym popularnonaukowych) dotyczących treści rozdziału <i>Optyka</i> (w tym tekstu: <i>Zastosowanie prawa odbicia i prawa załamania światła</i> zamieszczonego w podręczniku)</p>	
--	---	---	--

WYMAGANIA EDUKACYJNE KLASA VIII

<p>– obserwuje obrazy wytwarzane przez soczewki skupiające, korzystając z ich opisu i przestrzegając zasad bezpieczeństwa; opisuje przebieg doświadczenia (wskazuje rolę użytych przyrządów oraz czynniki istotne i nieistotne dla wyników doświadczeń); formułuje wnioski na podstawie wyników doświadczenia</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyodrębnia z tekstów, tabel i ilustracji informacje kluczowe dla opisywanego zjawiska lub problemu • współpracuje w zespole podczas przeprowadzania obserwacji i doświadczeń, przestrzegając zasad bezpieczeństwa • rozwiązuje proste (bardzo łatwe) zadania dotyczące treści rozdziału <i>Optyka</i> 			
---	--	--	--

MATEMATYKA

ROZDZIAŁ I. STATYSTYKA I PRAWDOPODOBIENSTWO

Uczeń otrzymuje ocenę **niedostateczną**, jeśli nie ma opanowanych zagadnień omawianych podczas lekcji na ocenę pozytywną i ma liczne braki w wiadomościach i umiejętnościach.

Uczeń otrzymuje ocenę **dopuszczającą**, jeśli:

- odczytuje dane przedstawione w tekstach, tabelach i na diagramach

WYMAGANIA EDUKACYJNE KLASA VIII

- odczytuje wartości z wykresu, w szczególności wartość największą i najmniejszą
- oblicza średnią arytmetyczną zestawu liczb
- zapisuje i porządkuje dane (np. wyniki ankiety)
- przeprowadza proste doświadczenia losowe
- oblicza prawdopodobieństwa zdarzeń w prostych doświadczeniach

Uczeń otrzymuje ocenę **dostateczną**, jeśli opanował zagadnienia na ocenę dopuszczającą oraz:

- interpretuje dane przedstawione w tekstach, tabelach, na diagramach i prostych wykresach
- oblicza średnią arytmetyczną w prostej sytuacji zadaniowej
- planuje sposób zbierania danych
- opracowuje dane, np. wyniki ankiety
- porównuje wartości przedstawione na wykresie liniowym lub diagramie słupkowym, zwłaszcza w sytuacji, gdy oś pionowa nie zaczyna się od zera
- ocenia poprawność wnioskowania w przykładach typu: „ponieważ każdy, kto spowodował wypadek, mył ręce, to znaczy, że mycie rąk jest przyczyną wypadków”
- oblicza, ile jest obiektów mających daną własność, w przypadkach niewymagających stosowania reguł mnożenia i dodawania

Uczeń otrzymuje ocenę **dobrą**, jeśli opanował zagadnienia na ocenę dopuszczającą i dostateczną oraz:

- interpretuje dane przedstawione na nietypowych wykresach
- dobiera sposoby prezentacji wyników (np. ankiety)
- tworzy tabele, diagramy, wykresy
- opisuje zjawiska przedstawione w tekstach, tabelach, na diagramach i wykresach, określając przebieg zmiany wartości danych
- oblicza średnią arytmetyczną w nietypowych sytuacjach
- porządkuje dane i oblicza medianę
- oblicza średnią arytmetyczną i medianę, korzystając z danych przedstawionych w tabeli lub na diagramie
- ocenia, czy wybrana postać diagramu i wykresu jest dostatecznie czytelna i nie będzie wprowadzać w błąd
- tworząc diagramy słupkowe, grupuje dane w przedziały o jednakowej szerokości
- stosuje w obliczeniach prawdopodobieństwa wiadomości z innych działów matematyki (np. liczba oczek będąca liczbą pierwszą)

Uczeń otrzymuje ocenę **bardzo dobrą**, jeśli opanował zagadnienia na ocenę dopuszczającą, dostateczną i dobrą oraz:

- rozwiązuje trudniejsze zadania dotyczące średniej arytmetycznej
- interpretuje wyniki zadania pod względem wpływu zmiany danych na wynik
- oblicza prawdopodobieństwa zdarzeń określonych przez kilka warunków
- rozwiązuje bardziej złożone zadania dotyczące prostych doświadczeń losowych

Uczeń otrzymuje ocenę **celującą**, jeśli opanował zagadnienia na ocenę dopuszczającą, dostateczną, dobrą i bardzo dobrą oraz:

- rozwiązuje nietypowe zadania dotyczące średniej arytmetycznej oraz średniej ważonej
- analizuje i interpretuje wyniki badań pod względem wpływu zmian w prezentowaniu danych, ich klasyfikacji oraz odrzucaniu wyników skrajnych
- rozwiązuje zadania o znacznym stopniu trudności dotyczące prostych doświadczeń losowych, a także układa takie zadania
- potrafi posługiwać się zdobytymi umiejętnościami w rozwiązywaniu zadań problemowych

WYMAGANIA EDUKACYJNE KLASA VIII

- proponuje nietypowe rozwiązania zadań z omawianego działu i potrafi powiązać te umiejętności z wcześniej przerabianym materiałem.

ROZDZIAŁ II. WYRAŻENIA ALGEBRAICZNE I RÓWNANIA

Uczeń otrzymuje ocenę **niedostateczną**, jeśli nie ma opanowanych zagadnień omawianych podczas lekcji na ocenę pozytywną i ma liczne braki w wiadomościach i umiejętnościach.

Uczeń otrzymuje ocenę **dopuszczającą**, jeśli:

- zaznacza na osi liczbowej liczby naturalne i całkowite, ułamki zwykłe i dziesiętne
- odczytuje liczby naturalne i całkowite, ułamki zwykłe i dziesiętne zaznaczone na osi liczbowej
- zaznacza na osi liczbowej zbiory liczb spełniających warunek taki jak $x < 5$ lub $x \geq -2,5$
- zapisuje wyniki działań w postaci wyrażeń algebraicznych jednej lub kilku zmiennych (w najprostszych przypadkach)
- oblicza wartości liczbowe wyrażeń algebraicznych
- rozpoznaje porządkuje wyrazy podobne
- wyodrębnia wyrazy w sumie algebraicznej
- redukuje wyrazy podobne
- mnoży sumę algebraiczną przez wyrażenie
- rozwiązuje proste równania liniowe
- sprawdza, czy podana liczba jest rozwiązaniem równania

Uczeń otrzymuje ocenę **dostateczną**, jeśli opanował zagadnienia na ocenę dopuszczającą oraz:

- zapisuje zależności przedstawione w zadaniach w postaci wyrażeń algebraicznych jednej lub kilku zmiennych
- mnoży dwumian przez dwumian
- przedstawia iloczyn w najprostszej postaci
- wyprowadza proste wzory na pole i obwód figury na podstawie rysunku
- zapisuje rozwiązania prostych zadań w postaci wyrażeń algebraicznych
- rozwiązuje proste równania liniowe wymagające mnożenia sum algebraicznych i redukcji wyrazów podobnych
- rozwiązuje proste zadania tekstowe (także dotyczące procentów) za pomocą równań liniowych
- przekształca proste wzory geometryczne i fizyczne

Uczeń otrzymuje ocenę **dobrą**, jeśli opanował zagadnienia na ocenę dopuszczającą i dostateczną oraz:

- zapisuje warunek, który spełniają liczby zaznaczone na osi w postaci przedziału jednostronnie nieskończonego
- podaje najmniejszą lub największą liczbę całkowitą należącą lub nienależącą do danego zbioru
- zapisuje trudniejszych przypadkach wyniki podanych działań w postaci wyrażeń algebraicznych jednej lub kilku zmiennych
- zapisuje trudniejszych przypadkach zależności przedstawione w zadaniach w postaci wyrażeń algebraicznych jednej lub kilku zmiennych
- stosuje zasady mnożenia dwumianu przez dwumian w wyrażeniach arytmetycznych zawierających pierwiastki
- przekształca skomplikowane wzory geometryczne i fizyczne
- zapisuje rozwiązania trudniejszych zadań w postaci wyrażeń algebraicznych

WYMAGANIA EDUKACYJNE KLASA VIII

- rozwiązuje skomplikowane równania liniowe
- rozwiązuje równania, które po przekształceniach sprowadzają się do równań liniowych
- rozwiązuje trudniejsze zadania tekstowe (także dotyczące procentów) za pomocą równań liniowych

Uczeń otrzymuje ocenę **bardzo dobrą**, jeśli opanował zagadnienia na ocenę dopuszczającą, dostateczną i dobrą oraz:

- zaznacza w prostych przypadkach liczby niewymierne na osi liczbowej
- zapisuje wyniki podanych działań w postaci wyrażeń algebraicznych jednej lub kilku zmiennych (w bardziej skomplikowanych przypadkach)
- zapisuje zależności przedstawione w zadaniach w postaci wyrażeń algebraicznych jednej lub kilku zmiennych (w bardziej skomplikowanych przypadkach)
- rozwiązuje skomplikowane równania liniowe wymagające mnożenia sum algebraicznych i redukcji wyrazów podobnych oraz zawierających ułamki
- mnoży trzy czynniki będące dwumianami lub trójmianami
- wyprowadza trudniejsze wzory na pole, obwód figury i objętość bryły na podstawie rysunku

Uczeń otrzymuje ocenę **celującą**, jeśli opanował zagadnienia na ocenę dopuszczającą, dostateczną, dobrą i bardzo dobrą oraz:

- zaznacza liczby niewymierne na osi liczbowej, korzystając z twierdzenia Pitagorasa
- wyprowadza wzory skróconego mnożenia
- stosuje wzory skróconego mnożenia w działaniach na liczbach niewymiernych oraz do uporządkowania wyrażeń algebraicznych i rozwiązania skomplikowanych równań liniowych
- uzasadnia, że wyrażenie algebraiczne dla zmiennej $n \in \mathbb{C}$ jest podzielne przez daną liczbę
- potrafi posługiwać się zdobytymi umiejętnościami w rozwiązywaniu zadań problemowych
- proponuje nietypowe rozwiązania zadań z omawianego działu i potrafi powiązać te umiejętności z wcześniej przerabianym materiałem.

ROZDZIAŁ III. FIGURY NA PŁASZCZYŹNIE

Uczeń otrzymuje ocenę **niedostateczną**, jeśli nie ma opanowanych zagadnień omawianych podczas lekcji na ocenę pozytywną i ma liczne braki w wiadomościach i umiejętnościach.

Uczeń otrzymuje ocenę **dopuszczającą**, jeśli:

- stosuje pojęcia kątów: prostych, ostrych i rozwartych (w prostych zadaniach)
- stosuje pojęcia kątów przyległych i wierzchołkowych, a także korzysta z ich własności (w prostych zadaniach)
- stosuje twierdzenie o sumie kątów wewnętrznych trójkąta (w prostych zadaniach)
- w trójkącie równoramiennym przy danym kącie wyznacza miary pozostałych kątów
- rozwiązuje proste zadania dotyczące miar kątów z wykorzystaniem równań liniowych
- wskazuje założenie i tezę w twierdzeniu sformułowanym w formie „jeżeli..., to...”
- sprawdza, czy istnieje trójkąt o danych bokach

Uczeń otrzymuje ocenę **dostateczną**, jeśli opanował zagadnienia na ocenę dopuszczającą oraz:

- korzysta z własności prostych równoległych, zwłaszcza stosuje równość kątów odpowiadających i naprzemianległych (w prostych zadaniach)
- rozwiązuje proste zadania z wykorzystaniem własności kątów: przyległych, odpowiadających, wierzchołkowych i naprzemianległych

WYMAGANIA EDUKACYJNE KLASA VIII

- rozwiązuje proste zadania dotyczące miar kątów w trójkątach
- rozwiązuje proste zadania dotyczące miar kątów w czworokątach
- rozwiązuje zadania dotyczące miar kątów z wykorzystaniem równań liniowych
- odróżnia przykład od dowodu
- rozwiązuje proste zadania dotyczące nierówności trójkąt

Uczeń otrzymuje ocenę **dobrą**, jeśli opanował zagadnienia na ocenę dopuszczającą i dostateczną oraz:

- rozwiązuje zadania o wyższym stopniu trudności z wykorzystaniem własności kątów: przyległych, odpowiadających, wierzchołkowych i naprzemianległych
- oblicza miary kątów trójkąta w nietypowych sytuacjach
- oblicza miary kątów czworokąta w nietypowych sytuacjach
- rozwiązuje zadania dotyczące miar kątów, w których wynik ma postać wyrażenia algebraicznego
- rozróżnia założenie i tezę w twierdzeniu sformułowanym w dowolny sposób
- przy danych długościach dwóch boków trójkąta określa zakres możliwych długości trzeciego boku

Uczeń otrzymuje ocenę **bardzo dobrą**, jeśli opanował zagadnienia na ocenę dopuszczającą, dostateczną i dobrą oraz:

- przeprowadza proste dowody geometryczne z wykorzystaniem miar kątów
- uzasadnia nieprawdziwość hipotezy, podając kontrprzykład
- stosuje w prostych przykładach nierówność trójkąta do określenia warunków, jaki muszą spełniać boki czworokąta

Uczeń otrzymuje ocenę **celującą**, jeśli opanował zagadnienia na ocenę dopuszczającą, dostateczną, dobrą i bardzo dobrą oraz:

- rozwiązuje znacznie trudniejsze zadania dotyczące kątów trójkąta
- przeprowadza trudniejsze dowody geometryczne z wykorzystaniem miar kątów
- przeprowadza dowody geometryczne z wykorzystaniem nierówności trójkąta
- potrafi posługiwać się zdobytymi umiejętnościami w rozwiązywaniu zadań problemowych
- proponuje nietypowe rozwiązania zadań z omawianego działu i potrafi powiązać te umiejętności z wcześniej przerabianym materiałem.

ROZDZIAŁ IV. WIELOKĄTY

Uczeń otrzymuje ocenę **niedostateczną**, jeśli nie ma opanowanych zagadnień omawianych podczas lekcji na ocenę pozytywną i ma liczne braki w wiadomościach i umiejętnościach.

Uczeń otrzymuje ocenę **dopuszczającą**, jeśli:

- rozróżnia figury przystające
- rozwiązuje proste zadania związane z przystawianiem wielokątów
- stosuje w prostych przypadkach cechy przystawiania trójkątów do sprawdzania, czy dane trójkąty są przystające
- odróżnia definicję od twierdzenia
- rozpoznaje wielokąty foremne

WYMAGANIA EDUKACYJNE KLASA VIII

Uczeń otrzymuje ocenę **dostateczną**, jeśli opanował zagadnienia na ocenę dopuszczającą oraz:

- rozwiązuje zadania związane z cechami przystawiania trójkątów
- analizuje dowody prostych twierdzeń
- wybiera uzasadnienie zdania spośród kilku podanych możliwości
- oblicza miary kątów wewnętrznych wielokąta foremnego
- rozwiązuje proste zadania, wykorzystując podział sześciokąta foremnego na trójkąty równoboczne

Uczeń otrzymuje ocenę **dobrą**, jeśli opanował zagadnienia na ocenę dopuszczającą i dostateczną oraz:

- uzasadnia przystawanie lub brak przystawiania figur (w trudniejszych przypadkach)
- ocenia przystawanie trójkątów (w bardziej skomplikowanych zadaniach)
- rysuje wielokąty foremne za pomocą cyrkla i kątomierza
- rozwiązuje trudniejsze zadania, wykorzystując własności wielokątów foremnych

Uczeń otrzymuje ocenę **bardzo dobrą**, jeśli opanował zagadnienia na ocenę dopuszczającą, dostateczną i dobrą oraz:

- przeprowadza dowody, w których z uzasadnionego przez siebie przystawiania trójkątów wyprowadza dalsze wnioski

Uczeń otrzymuje ocenę **celującą**, jeśli opanował zagadnienia na ocenę dopuszczającą, dostateczną, dobrą i bardzo dobrą oraz:

- rozwiązuje trudniejsze zadania związane z przystawianiem wielokątów
- przeprowadza dowody geometryczne na podstawie przystawiania trójkątów dotyczące pól figur
- przeprowadza dowody geometryczne dotyczące wielokątów foremnych
- potrafi posługiwać się zdobytymi umiejętnościami w rozwiązywaniu zadań problemowych
- proponuje nietypowe rozwiązania zadań z omawianego działu i potrafi powiązać te umiejętności z wcześniej przerabianym materiałem.

ROZDZIAŁ V. GEOMETRIA PRZESTRZENNA

Uczeń otrzymuje ocenę **niedostateczną**, jeśli nie ma opanowanych zagadnień omawianych podczas lekcji na ocenę pozytywną i ma liczne braki w wiadomościach i umiejętnościach.

Uczeń otrzymuje ocenę **dopuszczającą**, jeśli:

- rozpoznaje graniastosłupy i ostrosłupy
- podaje liczbę wierzchołków, krawędzi i ścian w graniastosłupach oraz ostrosłupach
- wskazuje krawędzie i ściany równoległe w graniastosłupach
- rozróżnia graniastosłupy proste i pochyłe
- rozpoznaje graniastosłupy prawidłowe
- odróżnia przekątną graniastosłupa od przekątnej podstawy i przekątnej ściany bocznej
- oblicza długość przekątnej ściany graniastosłupa
- rozwiązuje proste zadania dotyczące graniastosłupów
- oblicza objętość graniastosłupa o danym polu podstawy i danej wysokości

WYMAGANIA EDUKACYJNE KLASA VIII

- rysuje co najmniej jedną siatkę danego graniastosłupa
- oblicza pole powierzchni graniastosłupa na podstawie danych opisanych na siatce
- rozpoznaje ostrosłupy proste i prawidłowe, czworościan oraz czworościan foremny
- odczytuje dane z rysunku rzutu ostrosłupa
- rozwiązuje proste zadania dotyczące ostrosłupów
- oblicza objętość ostrosłupa o danym polu podstawy i danej wysokości
- rysuje co najmniej jedną siatkę danego ostrosłupa
- oblicza pole powierzchni ostrosłupa na podstawie danych opisanych na siatce

Uczeń otrzymuje ocenę **dostateczną**, jeśli opanował zagadnienia na ocenę dopuszczającą oraz:

- oblicza objętość graniastosłupa prawidłowego
- zamienia jednostki objętości, wykorzystując zamianę jednostek długości
- rozwiązuje proste zadania dotyczące obliczania objętości graniastosłupa
- rozwiązuje proste zadania dotyczące obliczania pola powierzchni graniastosłupa
- rozwiązuje proste zadania na obliczanie odcinków w ostrosłupach
- oblicza objętość ostrosłupa prawidłowego
- rozwiązuje proste zadania dotyczące obliczania objętości ostrosłupa
- rozwiązuje proste zadania dotyczące obliczania pola powierzchni ostrosłupa
- oblicza objętość oraz pole powierzchni brył powstałych z połączenia graniastosłupów i ostrosłupów (w prostych przypadkach)

Uczeń otrzymuje ocenę **dobrą**, jeśli opanował zagadnienia na ocenę dopuszczającą i dostateczną oraz:

- rozwiązuje trudniejsze zadania dotyczące graniastosłupów
- rozwiązuje zadania o wyższym stopniu trudności związane z przekątnymi graniastosłupa
- przedstawia objętość graniastosłupa w postaci wyrażenia algebraicznego
- rozwiązuje trudniejsze zadania dotyczące objętości graniastosłupów
- wyznacza objętość graniastosłupa w nietypowych przypadkach
- posługuje się różnymi siatkami graniastosłupów, porównuje różne siatki tej samej bryły
- przedstawia pole powierzchni graniastosłupa w postaci wyrażenia algebraicznego
- rozwiązuje trudniejsze zadania dotyczące pola powierzchni graniastosłupa
- rozwiązuje trudniejsze zadania dotyczące ostrosłupów
- rozwiązuje trudniejsze zadania dotyczące objętości ostrosłupów
- wyznacza objętość ostrosłupa w nietypowych przypadkach
- posługuje się różnymi siatkami ostrosłupów, porównuje różne siatki tej samej bryły
- rozwiązuje trudniejsze zadania dotyczące pola powierzchni ostrosłupa
- oblicza objętości nietypowych brył
- oblicza pola powierzchni nietypowych brył

WYMAGANIA EDUKACYJNE KLASA VIII

Uczeń otrzymuje ocenę **bardzo dobrą**, jeśli opanował zagadnienia na ocenę dopuszczającą, dostateczną i dobrą oraz:

- rozwiązuje wieloetapowe zadania na obliczanie długości odcinków w graniastosłupach
- rozwiązuje wieloetapowe zadania dotyczące obliczania objętości graniastosłupa, także w sytuacjach praktycznych
- rozwiązuje wieloetapowe zadania dotyczące obliczania pola powierzchni graniastosłupa, także w sytuacjach praktycznych
- rozwiązuje wieloetapowe zadania na obliczanie długości odcinków w ostrosłupach
- rozwiązuje wieloetapowe zadania dotyczące obliczania objętości ostrosłupów, także w sytuacjach praktycznych
- rozwiązuje wieloetapowe zadania dotyczące obliczania pola powierzchni ostrosłupa, także w sytuacjach praktycznych
- projektuje nietypowe siatki ostrosłupa
- rozwiązuje wieloetapowe zadania na obliczanie objętości oraz pola powierzchni brył powstałych połączenia ostrosłupów i graniastosłupów, także w sytuacjach praktycznych

Uczeń otrzymuje ocenę **celującą**, jeśli opanował zagadnienia na ocenę dopuszczającą, dostateczną, dobrą i bardzo dobrą oraz:

- rozpoznaje i zaznacza przekroje sześcianu oraz oblicza ich pole powierzchni
- rozwiązuje trudniejsze zadania na obliczanie odcinków w ostrosłupach
- oblicza w trudniejszych przypadkach objętości i pola powierzchni nietypowych brył
- potrafi posługiwać się zdobytymi umiejętnościami w rozwiązywaniu zadań problemowych
- proponuje nietypowe rozwiązania zadań z omawianego działu i potrafi powiązać te umiejętności z wcześniej przerabianym materiałem.

ROZDZIAŁ VI. POWTÓRZENIE WIADOMOŚCI ZE SZKOŁY PODSTAWOWEJ

Uczeń otrzymuje ocenę **niedostateczną**, jeśli nie ma opanowanych zagadnień omawianych podczas lekcji na ocenę pozytywną i ma liczne braki w wiadomościach i umiejętnościach.

Uczeń otrzymuje ocenę **dopuszczającą**, jeśli:

- rozróżnia liczby przeciwne i liczby odwrotne
- oblicza odległość między dwiema liczbami całkowitymi na osi liczbowej
- zamienia ułamek dziesiętny skończony na ułamek zwykły
- stosuje cechy podzielności przez 2, 3, 4, 5, 9, 10 i 100
- rozpoznaje liczby pierwsze i liczby złożone
- wykonuje działania na ułamkach zwykłych i dziesiętnych
- oblicza wartość bezwzględna
- oblicza wartości prostych wyrażeń arytmetycznych wymagających stosowania kilku działań arytmetycznych na liczbach wymiernych
- zaznacza na osi liczbowej liczby wymierne oraz zbiory liczb spełniające warunki
- rozwiązuje proste zadania na obliczenia zegarowe
- rozwiązuje proste zadania na obliczenia kalendarzowe
- odróżnia lata przestępne od lat zwykłych
- rozwiązuje proste zadania z wykorzystaniem skali
- rozwiązuje proste zadania na obliczanie drogi, prędkości i czasu

WYMAGANIA EDUKACYJNE KLASA VIII

- rozwiązuje proste zadania na obliczenia pieniężne
- w prostej sytuacji zadaniowej: oblicza procent danej liczby; ustala, jakim procentem jednej liczby jest druga liczba; ustala liczbę na podstawie danego jej procentu
- w prostej sytuacji zadaniowej: oblicza procent danej liczby
- odczytuje dane przedstawione za pomocą tabel, diagramów słupkowych i kołowych
- oblicza potęgi liczb wymiernych
- upraszcza proste wyrażenia, korzystając z praw działań na potęgach
- oblicza pierwiastki kwadratowe i sześciennie
- upraszcza proste wyrażenia, korzystając z praw działań na pierwiastkach
- redukuje wyrazy podobne
- dodaje i odejmuje sumy algebraiczne, dokonując redukcji wyrazów podobnych
- mnoży sumy algebraiczne przez jednomian, dokonując redukcji wyrazów podobnych
- przekształca proste wyrażenia algebraiczne, doprowadzając je do najprostszej postaci
- oblicza wartość prostych wyrażeń algebraicznych
- sprawdza, czy dana liczba jest rozwiązaniem równania
- rozwiązuje proste równania
- rozwiązuje proste zadania tekstowe
- ocenia, czy wielkości są wprost proporcjonalne
- oblicza obwód wielokąta o danych długościach boków
- rozwiązuje proste zadania na obliczanie pola: trójkąta, kwadratu, prostokąta, rombu, równoległoboku, trapezu
- rozwiązuje proste zadania z wykorzystaniem twierdzenia Pitagorasa
- oblicza miary kątów wierzchołkowych i przyległych
- oblicza miary kątów wewnętrznych czworokąta
- oblicza w układzie współrzędnych pola figur w przypadkach, gdy długości odcinków można odczytać bezpośrednio z kratki
- rozpoznaje siatki graniastosłupów i ostrosłupów
- rozwiązuje zadania związane z liczebnością wierzchołków, krawędzi i ścian graniastosłupów i ostrosłupów
- oblicza objętość graniastosłupów i ostrosłupów
- rozwiązuje zadania na obliczanie pola powierzchni prostopadłościanów
- oblicza średnią arytmetyczną dwóch liczb
- odczytuje dane z tabeli, wykresu, diagramu słupkowego i kołowego

Uczeń otrzymuje ocenę **dostateczną**, jeśli opanował zagadnienia na ocenę dopuszczającą oraz:

- zapisuje i odczytuje liczby naturalne dodatnie w systemie rzymskim (w zakresie do 3000)
- oblicza odległość między dwiema liczbami na osi liczbowej
- zamienia ułamek zwykły na ułamek dziesiętny okresowy
- zaokrągla ułamki dziesiętne
- rozwiązuje zadania tekstowe z wykorzystaniem cech podzielności
- rozkłada liczby naturalne na czynniki pierwsze
- oblicza wartości wyrażeń arytmetycznych wymagających stosowania kilku działań arytmetycznych na liczbach wymiernych

WYMAGANIA EDUKACYJNE KLASA VIII

- rozwiązuje zadania z wykorzystaniem skali
- rozwiązuje zadania na obliczanie drogi, prędkości i czasu
- w prostej sytuacji zadaniowej: ustala, jakim procentem jednej liczby jest druga liczba; ustala liczbę na podstawie danego jej procentu
- stosuje obliczenia procentowe do rozwiązywania problemów w kontekście praktycznym (podwyżki i obniżki danej wielkości)
- upraszcza wyrażenia, korzystając z praw działań na potęgach
- rozwiązuje proste zadania tekstowe z wykorzystaniem notacji wykładniczej
- szacuje wielkość danego pierwiastka kwadratowego lub sześciennego
- upraszcza wyrażenia, korzystając z praw działań na pierwiastkach
- włącza liczby pod znak pierwiastka
- wyłącza liczby spod znaku pierwiastka
- porównuje wartość wyrażenia arytmetycznego zawierającego pierwiastki z daną liczbą wymierną (proste przykłady)
- mnoży dwumian przez dwumian, dokonując redukcji wyrazów podobnych
- zapisuje treść prostych zadań w postaci wyrażeń algebraicznych
- rozwiązuje zadania tekstowe
- rozwiązuje proste zadania tekstowe za pomocą równań, w tym zadania z obliczeniami procentowymi
- wyznacza wartość przyjmowaną przez wielkość wprost proporcjonalną w przypadku konkretnej zależności proporcjonalnej
- stosuje podział proporcjonalny (w prostych przypadkach)
- przekształca proste wzory, aby wyznaczyć daną wielkość
- rozwiązuje zadania na obliczanie pola: trójkąta, kwadratu, prostokąta, rombu, równoległoboku, trapezu, także w sytuacjach praktycznych
- rozwiązuje proste zadania z wykorzystaniem cech przystawania trójkątów
- oblicza miary kątów odpowiadających i naprzemianległych
- oblicza miary kątów wewnętrznych wielokąta
- rozwiązuje zadania z wykorzystaniem własności wielokątów foremnych
- znajduje środek odcinka w układzie współrzędnych
- oblicza długość odcinka w układzie współrzędnych
- stosuje jednostki objętości
- rozwiązuje zadania na obliczanie pola powierzchni graniastosłupów i ostrosłupów
- oblicza średnią arytmetyczną
- oblicza prawdopodobieństwo zdarzenia w prostych przypadkach
- określa zdarzenia: pewne, możliwe i niemożliwe
- opisuje sposoby rozpoczęcia rozwiązania zadania (np. sporządzenie rysunku, tabeli, wypisanie danych, wprowadzenie niewiadomej) i stosuje je nawet wtedy, gdy nie jest pewien, czy potrafi rozwiązać zadanie do końca

Uczeń otrzymuje ocenę **dobrą**, jeśli opanował zagadnienia na ocenę dopuszczającą i dostateczną oraz:

- rozwiązuje zadania o wyższym stopniu trudności dotyczące liczb zapisanych w systemie rzymskim
- zaznacza na osi liczbowej liczby spełniające podane warunki
- porównuje liczby wymierne zapisane w różnych postaciach
- wyznacza cyfrę znajdującą się na podanym miejscu po przecinku w rozwinięciu dziesiętnym liczby

WYMAGANIA EDUKACYJNE KLASA VIII

- rozwiązuje zadania tekstowe o wyższym stopniu trudności z wykorzystaniem cech podzielności
- rozwiązuje trudniejsze zadania z wykorzystaniem skali
- rozwiązuje trudniejsze zadania na obliczenia pieniężne
- rozwiązuje trudniejsze zadania na obliczanie drogi, prędkości i czasu
- rozwiązuje zadania tekstowe z wykorzystaniem obliczeń procentowych, również dotyczące podwyżek i obniżek
- stosuje obliczenia procentowe do rozwiązywania problemów w kontekście praktycznym
- interpretuje dane przedstawione za pomocą tabel, diagramów słupkowych i kołowych
- wykonuje wieloetapowe działania na potęgach
- rozwiązuje zadania tekstowe z wykorzystaniem notacji wykładniczej
- oblicza przybliżone wartości pierwiastka
- stosuje własności pierwiastków
- upraszcza wyrażenia zawierające pierwiastki stosując włączanie liczby pod znak pierwiastka lub wyłączanie liczby spod znaku pierwiastka
- przekształca wyrażenia algebraiczne, doprowadzając je do postaci najprostszej
- zapisuje treść trudniejszych zadań w postaci wyrażeń algebraicznych
- rozwiązuje równania, które po prostych przekształceniach wyrażeń algebraicznych sprowadzają się do równań pierwszego stopnia z jedną niewiadomą
- rozwiązuje trudniejsze zadania tekstowe za pomocą równań pierwszego stopnia z jedną niewiadomą, w tym zadania z obliczeniami procentowymi
- przekształca wzory, aby wyznaczyć daną wielkość
- rozwiązuje zadania tekstowe o wyższym stopniu trudności z wykorzystaniem podziału proporcjonalnego
- rozwiązuje zadania o wyższym stopniu trudności na obliczanie pól trójkątów i czworokątów, także w sytuacjach praktycznych
- rozwiązuje trudniejsze zadania z wykorzystaniem twierdzenia Pitagorasa
- oblicza współrzędne końca odcinka w układzie współrzędnych na podstawie współrzędnych środka i drugiego końca
- oblicza pola figur w układzie współrzędnych, dzieląc figury na części lub uzupełniając je
- uzasadnia przystawanie trójkątów
- uzasadnia równość pól trójkątów
- rozwiązuje zadania o wyższym stopniu trudności dotyczące obliczania objętości oraz pól powierzchni graniastosłupów i ostrosłupów, w tym w sytuacjach praktycznych
- rozwiązuje trudniejsze zadania dotyczące średniej arytmetycznej
- oblicza średnią arytmetyczną na podstawie diagramu
- oblicza prawdopodobieństwo zdarzenia
- przedstawia dane na diagramie słupkowym
- interpretuje dane przedstawione na wykresie
- stwierdza, że zadania można rozwiązać wieloma różnymi sposobami

Uczeń otrzymuje ocenę **bardzo dobrą**, jeśli opanował zagadnienia na ocenę dopuszczającą, dostateczną i dobrą oraz:

- rozwiązuje wieloetapowe zadania z wykorzystaniem lat przestępnych i zwykłych
- rozwiązuje skomplikowane zadania z wykorzystaniem skali
- rozwiązuje wieloetapowe zadania na obliczenia pieniężne
- rozwiązuje wieloetapowe zadania na obliczanie drogi, prędkości i czasu

WYMAGANIA EDUKACYJNE KLASA VIII

- rozwiązuje zadania tekstowe o wyższym stopniu trudności, również w przypadkach wielokrotnych podwyżek lub obniżek danej wielkości, także z wykorzystaniem wyrażeń algebraicznych
- rozwiązuje zadania tekstowe o wyższym stopniu trudności z wykorzystaniem notacji wykładniczej
- stosuje w trudniejszych zadaniach własności pierwiastków
- włącza liczby pod znak pierwiastka (w trudniejszych zadaniach)
- wyłącza liczby spod znaku pierwiastka (w trudniejszych zadaniach)
- porównuje wartość wyrażenia arytmetycznego zawierającego pierwiastki z daną liczbą wymierną (w trudniejszych zadaniach)
- przekształca skomplikowane wyrażenia algebraiczne, doprowadzając je do postaci najprostszej
- zapisuje treść wieloetapowych zadań w postaci wyrażeń algebraicznych
- rozwiązuje wieloetapowe zadania tekstowe za pomocą równań pierwszego stopnia z jedną niewiadomą, w tym zadania z obliczeniami procentowymi
- rozwiązuje wieloetapowe zadania na obliczanie pól trójkątów i czworokątów, także w sytuacjach praktycznych
- rozwiązuje wieloetapowe zadania z wykorzystaniem twierdzenia Pitagorasa
- przeprowadza proste dowody z wykorzystaniem miar kątów i przystawania trójkątów
- rozwiązuje złożone zadania dotyczące średniej arytmetycznej
- oblicza w trudniejszych zadaniach prawdopodobieństwo zdarzenia
- w trudnej sytuacji odpowiada na pytania na podstawie wykresu
- znajduje różne rozwiązania tego samego zadania

Uczeń otrzymuje ocenę **celującą**, jeśli opanował zagadnienia na ocenę dopuszczającą, dostateczną, dobrą i bardzo dobrą oraz:

- potrafi posługiwać się zdobytymi umiejętnościami w rozwiązywaniu zadań problemowych
- proponuje nietypowe rozwiązania zadań z omawianego działu i potrafi powiązać te umiejętności z wcześniej przerabianym materiałem.

ROZDZIAŁ VII. KOŁA I OKRĘGI. SYMETRIE

Uczeń otrzymuje ocenę **niedostateczną**, jeśli nie ma opanowanych zagadnień omawianych podczas lekcji na ocenę pozytywną i ma liczne braki w wiadomościach i umiejętnościach.

Uczeń otrzymuje ocenę **dopuszczającą**, jeśli:

- rozwiązuje proste zadania na obliczanie długości okręgu
- rozwiązuje proste zadania na obliczanie promienia i średnicy okręgu
- oblicza pole koła (w prostych przypadkach)
- oblicza promień koła przy danym polu (w prostych przypadkach)
- rozwiązuje proste zadania z wykorzystaniem długości okręgu i pola koła
- wskazuje osie symetrii figury
- rozpoznaje wielokąty osiowosymetryczne
- rozpoznaje wielokąty środkowosymetryczne
- rozpoznaje symetralną odcinka
- rozpoznaje dwusieczną kąta

WYMAGANIA EDUKACYJNE KLASA VIII

Uczeń otrzymuje ocenę **dostateczną**, jeśli opanował zagadnienia na ocenę dopuszczającą oraz:

- oblicza wartość wyrażeń zawierających liczbę π
- oblicza obwód koła przy danym polu (w prostych przypadkach)
- podaje przybliżoną wartość odpowiedzi w zadaniach z kontekstem praktycznym
- rozwiązuje proste zadania na obliczanie pola pierścienia kołowego
- wskazuje środek symetrii w wielokątach foremnych
- uzupełnia rysunek tak, aby nowa figura miała oś symetrii
- rozwiązuje proste zadania, wykorzystując własności symetralnej

Uczeń otrzymuje ocenę **dobrą**, jeśli opanował zagadnienia na ocenę dopuszczającą i dostateczną oraz:

- rozwiązuje trudniejsze zadania na obliczanie długości okręgu
- rozwiązuje trudniejsze zadania na obliczanie długości okręgu w sytuacji praktycznej
- oblicza pole figury z uwzględnieniem pola koła
- rozwiązuje trudniejsze zadania na obliczanie obwodu i pola koła w sytuacjach praktycznych
- oblicza pole i obwód figury powstałej z kół o różnych promieniach
- oblicza pole pierścienia kołowego o danych średnicach
- znajduje punkt symetryczny do danego względem danej osi
- podaje liczbę osi symetrii figury
- uzupełnia rysunek tak, aby nowa figura miała środek symetrii
- rozwiązuje zadania z wykorzystaniem własności symetralnej
- rozwiązuje zadania z wykorzystaniem własności dwusiecznej kąta

Uczeń otrzymuje ocenę **bardzo dobrą**, jeśli opanował zagadnienia na ocenę dopuszczającą, dostateczną i dobrą oraz:

- rozwiązuje wieloetapowe zadania na obliczanie długości okręgu
- rozwiązuje wieloetapowe zadania na obliczanie długości okręgu w sytuacji praktycznej
- rozwiązuje wieloetapowe zadania na obliczanie obwodu i pola koła w sytuacjach praktycznych
- rozwiązuje trudniejsze zadania tekstowe związane z porównywaniem długości okręgów oraz obwodów kół
- rozwiązuje trudniejsze zadania tekstowe związane z porównywaniem pól kół oraz pól pierścieni kołowych
- rozwiązuje skomplikowane zadania z wykorzystaniem własności symetralnej
- rozwiązuje skomplikowane zadania z wykorzystaniem własności dwusiecznej kąta

Uczeń otrzymuje ocenę **celującą**, jeśli opanował zagadnienia na ocenę dopuszczającą, dostateczną, dobrą i bardzo dobrą oraz:

- rozwiązuje nietypowe zadania tekstowe związane z długościami okręgów oraz obwodami i polami kół
- przeprowadza proste dowody dotyczące długości okręgów i obwodów kół
- przeprowadza proste dowody dotyczące pól kół i pól pierścieni kołowych
- przeprowadza proste dowody dotyczące porównywania pól figur w tym pól kół i pierścieni kołowych
- przeprowadza dowody geometryczne z wykorzystaniem własności symetralnej odcinka i dwusiecznej kąta

- potrafi posługiwać się zdobytymi umiejętnościami w rozwiązywaniu zadań problemowych
- proponuje nietypowe rozwiązania zadań z omawianego działu i potrafi powiązać te umiejętności z wcześniej przerabianym materiałem.

INFORMATYKA

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który:

- omawia zastosowanie oraz budowę arkusza kalkulacyjnego,
- określa adres komórki,
- wprowadza dane różnego rodzaju do komórek arkusza kalkulacyjnego,
- formatuje zawartość komórek (wyrównanie tekstu oraz wygląd czcionki),
- rozumie różnice między adresowaniem względnym, bezwzględnym i mieszanym,
- wstawia wykres do arkusza kalkulacyjnego,
- korzysta z arkusza kalkulacyjnego w celu stworzenia kalkulacji wydatków,
- definiuje pojęcia: algorytm, program, programowanie,
- podaje kilka sposobów przedstawienia algorytmu,
- tłumaczy, do czego używa się zmiennych w programach,
- pisze proste programy w trybie skryptowym języka Python z wykorzystaniem zmiennych,
- wyjaśnia działanie operatora modulo,
- wyjaśnia algorytm badania podzielności liczb,
- wyjaśnia potrzebę wyszukiwania informacji w zbiorze,
- sprawdza działanie programów wyszukujących element w zbiorze,
- wyjaśnia potrzebę porządkowania danych,
- sprawdza działanie programu sortującego dla różnych danych,
- bierze udział w przygotowaniu dokumentacji szkolnej imprezy sportowej, wykonując powierzone mu zadania o niewielkim stopniu trudności,
- aktywnie uczestniczy w pracach zespołu, realizuje powierzone zadania o niewielkim stopniu trudności,
- testuje grę na różnych etapach,
- współpracuje w grupie podczas pracy nad projektem.

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który posiada umiejętności na ocenę dopuszczającą i ponadto:

- określa zasady wprowadzania danych do komórek arkusza kalkulacyjnego,
- dodaje i usuwa wiersze oraz kolumny w tabeli,
- stosuje w arkuszu podstawowe funkcje: (SUMA, ŚREDNIA), wpisuje je ręcznie oraz korzysta z kreatora,
- omawia i modyfikuje poszczególne elementy wykresu,
- zapisuje w tabeli arkusza kalkulacyjnego dane otrzymane z prostych doświadczeń i przedstawia je na wykresie,
- wymienia różne sposoby przedstawienia algorytmu: opis słowny, lista kroków,
- poprawnie formułuje problem do rozwiązania,
- wyjaśnia różnice między interaktywnym a skryptowym trybem pracy,

WYMAGANIA EDUKACYJNE KLASA VIII

- stosuje odpowiednie polecenie języka Python, aby wyświetlić tekst na ekranie,
- omawia różnice pomiędzy kodem źródłowym a kodem wynikowym,
- tłumaczy, czym jest środowisko programistyczne,
- wykonuje obliczenia w języku Python,
- omawia działanie operatorów arytmetycznych,
- stosuje listy w języku Python oraz operatory logiczne,
- zapisuje w postaci listy kroków algorytm badania podzielności liczb naturalnych,
- wykorzystuje w programach instrukcję iteracyjną Chile,
- zapisuje algorytm wyszukiwania elementu w zbiorze nieuporządkowanym, w tym elementu największego i najmniejszego,
- zapisuje w wybranej formie algorytm porządkowania metodą przez wybieranie,
- omawia implementację algorytmu sortowania przez wybieranie,
- stosuje pętle zagnieżdżone i wyjaśnia, jak działają,
- bierze udział w przygotowaniu dokumentacji szkolnej imprezy sportowej,
- wprowadza dane do zaprojektowanych tabel,
- bierze udział w pracach nad wypracowaniem koncepcji gry,
- współpracuje w grupie podczas pracy nad projektem.

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który posiada powyższe umiejętności ponadto:

- tworzy proste formuły obliczeniowe,
- wyjaśnia, czym jest adres względny,
- wykorzystuje funkcję JEŻELI do tworzenia algorytmów z warunkami w arkuszu kalkulacyjnym,
- ustawia format danych komórki odpowiadający jej zawartości,
- w formułach stosuje adresowanie względne, bezwzględne i mieszane,
- dobiera odpowiedni wykres do rodzaju danych,
- sortuje oraz filtruje dane w arkuszu kalkulacyjnym,
- wymienia przykładowe środowiska programistyczne,
- wyjaśnia, czym jest specyfikacja problemu,
- opisuje etapy rozwiązywania problemów,
- opisuje etapy powstawania programu komputerowego,
- zapisuje proste polecenia języka Python,
- wykorzystuje instrukcję warunkową if oraz if else w programach,
- wykorzystuje iterację w konstruowanych algorytmach,
- wykorzystuje w programach instrukcję iteracyjną for,
- definiuje funkcje w języku Python i omawia różnice między funkcjami zwracającymi wartość a funkcjami niezwracającymi wartości,
- omawia algorytm Euklidesa i zapisuje go w wybranej postaci,
- wyjaśnia algorytm wyodrębniania cyfr danej liczby i zapisuje go w wybranej postaci,
- implementuje algorytm wyszukiwania elementu w zbiorze nieuporządkowanym,
- omawia funkcje zastosowane w kodzie źródłowym algorytmu sortowania przez wybieranie,

WYMAGANIA EDUKACYJNE KLASA VIII

- przygotowuje dokumentację imprezy, wykonuje obliczenia, projektuje tabele oraz wykresy,
- współpracuje w grupie podczas pracy nad projektem,
- programuje wybrane funkcje i elementy gry,
- opracowuje opis gry.

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który posiada powyższe umiejętności i ponadto:

- kopiuje utworzone formuły obliczeniowe, wykorzystując adresowanie względne,
- korzysta z biblioteki funkcji, aby wyszukiwać potrzebne funkcje,
- stosuje adresowanie względne, bezwzględne lub mieszane w zaawansowanych formułach obliczeniowych,
- tworzy wykres dla więcej niż jednej serii danych,
- tworzy prosty model (na przykładzie rzutu sześcienną kostką do gry) w arkuszu kalkulacyjnym,
- stosuje filtry niestandardowe,
- pisze proste programy w trybie skryptowym języka Python,
- konstruuje złożone sytuacje warunkowe (wiele warunków) w algorytmach,
- pisze programy zawierające instrukcje warunkowe, pętle oraz funkcje,
- wyjaśnia, jakie błędy zwraca interpreter,
- czyta kod źródłowy i opisuje jego działanie,
- wyjaśnia różnice między instrukcją iteracyjną while a pętlą for,
- pisze programy obliczające NWD, stosując algorytm Euklidesa, oraz wypisujące cyfry danej liczby,
- samodzielnie zapisuje w wybranej postaci algorytm wyszukiwania elementu w zbiorze,
- implementuje algorytm porządkowania metodą przez wybieranie,
- wprowadza modyfikacje w implementacji algorytmu porządkowania przez wybieranie,
- bierze udział w przygotowaniu dokumentacji szkolnej imprezy sportowej, przygotowuje zestawienia, drukuje wyniki,
- współpracuje w grupie podczas pracy nad projektem,
- implementuje i optymalizuje kod źródłowy gry, korzystając z wypracowanych założeń.

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który posiada powyższe umiejętności i ponadto:

- wykazuje się oryginalnością w podejściu do realizowanego tematu,
- rozwiązuje sprawnie dodatkowe zadania,
- z sukcesem uczestniczy w konkursach informatycznych reprezentujących szkołę.

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który, nie posiada umiejętności na ocenę dopuszczającą, nie korzysta z możliwości poprawy częściowych ocen niedostatecznych, nie uzupełnia zaległości.

WYCHOWANIE FIZYCZNE

Pilka nożnaUderzenie piłki głową

Próba polega na wykonaniu uderzenia piłki głową na bramkę z podrzuconej piłki przez partnera. Próbę wykonujemy 3 razy.

Skala ocen*

Dopuszczający	-uderzenie głową nieczyste i nie celne, złą częścią głowy -bardzo często wykonane w miejscu bez wyskoku
Dostateczny	-uderzenie głową czyste, nie zawsze celne -próba wykonania uderzenia w ruchu i wyskoku
Dobry	-uderzenie głową prawidłowe, strzał celny lub bliski bramki -uderzenie wykonywane w ruchu i wyskoku
Bardzo dobry	-uderzenie głową prawidłowe, dokładne w „światło” bramki -z zaakcentowanym zamachem i dynamicznym ruchem tułowia wraz z głową w przód -uderzenia wykonywane w ruchu i wyskoku
Celujący	-uderzenie głową precyzyjne w „światło” bramki -bardzo dobrze zaakcentowany zamach i dynamiczny ruch tułowia wraz z głową w przód -uderzenie wykonane w ruchu i wyskoku -wzrokowa kontrola nad piłką podczas uderzenia

KoszykówkaRzut z wyskoku

Próba rozpoczyna się od podania piłki uczniowi, który będzie wykonywał rzut z wyskoku z poldystansu. Każdy uczeń wykonuje 3 rzuty do kosza z wyskoku po podaniu.

Skala ocen*

Dopuszczający	-podanie i chwyt piłki niepewne -rzut oburącz -brak pracy rąk i nóg przy rzucie -rzut daleki od celu
Dostateczny	-bez zmiany tempa -podanie i chwyt piłki poprawne -rzut oddany sprzed klatki piersiowej -brak pracy nóg przy rzucie -brak wyskoku
Dobry	-podanie i chwyt poprawny -praca rąk i nóg przy rzucie poprawna -rzut bliski celu

WYMAGANIA EDUKACYJNE KLASA VIII

Bardzo dobry	-ze zmianą tempa i kierunku biegu -podanie i chwyt piłki prawidłowy -praca rąk i nóg przy rzucie prawidłowa -rzuty celne lub bliskie celu
Celujący	-podanie i chwyt prawidłowy -praca rąk i nóg przy rzucie wykonana prawidłowo -pełna kontrola nad piłką w czasie wykonania próby -rzuty celne

Piłka ręczna

Rzut ze skrzydła

Zaliczenie rozpoczyna się od podania piłki od zawodnika z pola do ucznia stojącego w narożniku boiska. Uczeń po chwyceniu piłki wykonuje ominięcie pachołka i rzut ze skrzydła,

lądując w polu bramkarza. Próbę wykonujemy po dwóch stronach boiska. Każdy uczeń wykonuje po 2 próby na każdej stronie.

Skala ocen*

Dopuszczający	-częste nadeptnięcie lub przekroczenie linii bramkowej -pominięcie pachołka -rzut słaby, bez wyskoku -ćwiczenie wykonane wolno
Dostateczny	-ruch nie zawsze wykonany w tempie -rzut wykonany poprawnie -rzut z wyskoku w granicach normy
Dobry	-ruch do podania wykonany w tempie -rzut wykonany poprawnie -rzut z wyskoku wykonany prawidłowo -prawidłowa praca rąk i nóg podczas rzutu w wyskoku
Bardzo dobry	-ruch do podania w tempie -rzut wykonany poprawnie -rzut z wyskoku wykonany prawidłowo -prawidłowa praca rąk i nóg podczas rzutu w wyskoku -ćwiczenie wykonane płynnie, a rzut pewny i celny
Celujący	-ruch wykonany w tempie -prawidłowa praca rąk i nóg podczas rzutu -celny, pewny i precyzyjny rzut piłki z wyskoku -ćwiczenie wykonane płynnie, pewne i dynamicznie

WYMAGANIA EDUKACYJNE KLASA VIII

Tenis stołowy

Uderzenie piłki z rotacją

Próba wykonywana jest w parach. Zadanie polega na uderzeniu piłeczki z dowolnie wybraną przez ucznia rotacją piłki na pole przeciwnika, uderzenie może być wykonane forhendem lub bekhendem. Nauczyciel określa, która osoba z pary jest oceniana, druga osoba odbija tylko piłeczkę po serwie na drugą stronę. Próba wykonywana jest do momentu przerwania przez nauczyciela.

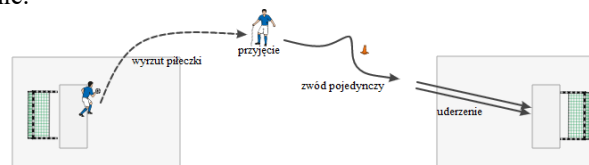
Skala ocen*

Dopuszczający	<ul style="list-style-type: none"> -chwyt rakietki w granicach normy -uderzenie wysokie nad siatką -bez rotacji -przeważnie celne -praca rąk i nóg niepoprawna lub na granicy błędu
Dostateczny	<ul style="list-style-type: none"> -chwyt rakietki poprawny -odbicia bez rotacji -w miarę precyzyjne i celne -praca rąk i nóg poprawna
Dobry	<ul style="list-style-type: none"> -chwyt rakietki prawidłowy -próba odbicia z rotacją tylko forhendem lub bekhendem -w miarę celna -praca rąk i nóg zwykle prawidłowa
Bardzo dobry	<ul style="list-style-type: none"> -chwyt rakietki prawidłowy -odbicia z rotacją prawidłowe -przeważnie tylko forhendem lub bekhendem -często celne -praca rąk i nóg prawidłowa
Celujący	<ul style="list-style-type: none"> -chwyt rakietki prawidłowy -odbicia z rotacją wykonane dokładnie -mocne i celne -naprzemianstronne forhend-bekhend -praca rąk i nóg prawidłowa

Unihokej

Uderzenie i przyjęcie piłki lecącej w powietrzu, zwód pojedynczy

Zaliczenie polega na przyjęciu(opanowaniu) piłeczki po wyrzucie od bramkarza, wykonaniu zwodu pojedynczego i wykonaniu uderzenia na bramkę z podniesieniem piłeczki z odległości ok. 4 metrów. Uczeń wykonuje próbę dwukrotnie.



WYMAGANIA EDUKACYJNE KLASA VIII

Skala ocen*

Dopuszczający	<ul style="list-style-type: none"> -niezbyt dokładne wykonanie zwodu -przyjęcie piłeczki z problemami -strzał słaby lub po ziemi -ćwiczenie wykonane wolno
Dostateczny	<ul style="list-style-type: none"> -przyjęcie piłeczki w granicach normy -poprawnie wykonany zwód -strzał wykonany poprawnie w powietrzu, lecz przeważnie nie celny
Dobry	<ul style="list-style-type: none"> -zwód wykonany prawidłowo -przyjęcie piłki prawidłowe -strzał celny lub bliski bramki w powietrzu -wykonanie zamachu przed strzałem
Bardzo dobry	<ul style="list-style-type: none"> -poprawne ustawienie nóg do strzału -przyjęcie piłki bardzo dobre -bardzo dobre wykonanie zwodu -strzał celny w powietrzu -wykonanie zamachu do linii kolan przed strzałem -ćwiczenie wykonane płynnie
Celujący	<ul style="list-style-type: none"> -poprawne ustawienie nóg do strzału -przyjęcie piłki bardzo dobre -celne, pewne i precyzyjne uderzenie piłki w powietrzu -wykonanie zamachu i wymachu kija do linii kolan -wykonanie zwodu płynne, pewne z dynamiczną zmianą kierunku

Lekkoatletyka i atletyka terenowa

Pchnięcie kulą

Zadaniem ucznia jest wykonanie pchnięcia kulą (3 kg dla dziewcząt lub 5 kg dla chłopców) z koła. Forma wykonania pchnięcia kulą jest dowolna (z dynamicznego doskoku lub obrotu). Próbę wykonujemy 3 krotnie.

Skala ocen*

Dopuszczający	<ul style="list-style-type: none"> -wykonanie pchnięcia kulą
Dostateczny	<ul style="list-style-type: none"> -poprawne ułożenie ręki i kuli -pchnięcie wykonane poprawnie -częste nadeptanie belki lub wypadnięcie z koła
Dobry	<ul style="list-style-type: none"> -prawidłowe ułożenie ręki i kuli -pchnięcie wykonane prawidłowo -pchnięcie wykonane w kole na pograniczu błędu -pchnięcie zazwyczaj w strefie

WYMAGANIA EDUKACYJNE KLASA VIII

Bardzo dobry	<ul style="list-style-type: none"> -prawidłowe ułożenie ręki i kuli -pchnięcie wykonane prawidłowo -pchnięcie wykonane w kole bez błędu -płynne wykonanie pchnięcia -pchnięcie wykonane w strefie
Celujący	<ul style="list-style-type: none"> -prawidłowe ułożenie ręki i kuli -pchnięcie wykonane prawidłowo -pchnięcie wykonane w kole bez błędu -płynne, pewne i dynamiczne wykonanie pchnięcia z prawidłową pracą ręki -pchnięcie wykonane w strefie

Siatkówka

Zbicie dynamiczne

Próba polega na zbitiu piłki zagranej od wystawiającego przez siatkę. Próbę wykonujemy 3-krotnie.

Skala ocen*

Dopuszczający	<ul style="list-style-type: none"> -próba zbitia nieczysta -bez rozbiegu -zbitie niecelne lub w siatkę
Dostateczny	<ul style="list-style-type: none"> -zbitie bez rozbiegu -poprawne -zwykle niecelne
Dobry	<ul style="list-style-type: none"> -zbitie z kilku kroków rozbiegu -uderzenie lekkie -wysokie nad siatką -zwykle celne
Bardzo dobry	<ul style="list-style-type: none"> -zbitie po rozbiegu -z mocnym wyjściem w górę -uderzenie umiarkowanie mocne, z rotacją -zwykle celne
Celujący	<ul style="list-style-type: none"> -zbitie wykonane dynamicznie po szybkim rozbiegu -wyjście wysoko w górę -uderzenie mocne, z rotacją -celne

WYMAGANIA EDUKACYJNE KLASA VIII

Wystawienie piłki do ataku

Próba polega na wystawieniu piłki do jednego z trzech partnerów do zbitcia, wystawiający sam decyduje, komu wystawi piłkę, według skali trudności. Próbę wykonujemy 3-krotnie.

Skala ocen*

Dopuszczający	-wystawienie piłki z własnego podrzutu -tylko do jednego atakującego -mało precyzyjne
Dostateczny	-wystawienie piłki z własnego podrzutu -próba wystawienia do każdego z atakujących w miarę precyzyjna
Dobry	-wystawienie piłki po podaniu -tylko do jednego atakującego -w miarę precyzyjne
Bardzo dobry	-wystawienie piłki po podaniu -próba wystawienia do wszystkich atakujących -w miarę precyzyjna
Celujący	-wystawienie piłki po podaniu -próba wystawienia do wszystkich atakujących -precyzyjna w tempo

Badminton

Zbicie lotki – smecz

Uczniowie dobierają się w pary. Zadaniem jest wykonanie wysokiego odbicia lotki przez jedną osobę i wykonaniu zbitcia lotki przez drugiego ucznia z pary. Nauczyciel określa, która osoba wykonuje zbitcie lotki(smecz).

Skala ocen*

Dopuszczający	-chwyt rakietki poprawny -odbicia lekkie wysokie -brak zbitcia -praca rąk i nóg niepoprawna lub na granicy błędu
Dostateczny	-chwyt rakietki poprawny -odbicia poprawne -w miarę płaskie -brak zbitcia -praca rąk i nóg poprawna
Dobry	-chwyt rakietki prawidłowy -próba zbitcia często zakończona niepowodzeniem -praca rąk i nóg prawidłowa

WYMAGANIA EDUKACYJNE KLASA VIII

Bardzo dobry	-chwyt rakiety prawidłowy -zbicie mocne -jednokierunkowe -często trafione w pole -praca rąk i nóg prawidłowa
Celujący	-chwyt rakiety prawidłowy -zbicie mocne celne w różnych kierunkach -często trafione w pole -praca rąk i nóg prawidłowa

Lekkoatletyka i atletyka terenowa

Bieg terenowy z elementami biegu na orientację

Uczniowie dobierają się w grupy do 5 osób. Przed rozpoczęciem zadania grupy dostają mapę okolicy (np. parku), w której zaznaczone są punkty kontrolne (6 punktów). Potwierdzenie odnalezienia punktów jest określone przed biegiem przez nauczyciela (może to być zdjęcie wykonane telefonem, odbicie pieczętki znajdującej się przy punkcie kontrolnym itp.). Każda grupa musi pokonać wyznaczoną trasę z uwzględnieniem naturalnych przeszkód oraz odnalezieniem punktów kontrolnych. Oceniane będzie zaangażowanie uczniów, aktywność oraz czas ukończenia biegu.

Skala ocen*

Dopuszczający	-pokonanie trasy w wolnym tempie, krótka trasa (mniej niż 600 metrów) z małą ilością zdobytych punktów kontrolnych (1-2) oraz brakiem zaangażowania wśród uczniów w wykonanie zadania
Dostateczny	-pokonanie trasy w żywszym tempie, trasa z ilością zdobytych punktów (3-4), niezbyt duże zaangażowanie uczniów
Dobry	-trasa pokonana w sposób aktywny i szybki, liczba zdobytych punktów (3-4) uczniowie zaangażowani
Bardzo dobry	-trasa przebiegnięta w szybkim tempie (ok. 600-1000m), ilość zdobytych punktów 5-6, bardzo duże zaangażowanie uczniów
Celujący	-długa trasa (ponad 1000m) przebiegnięta w szybkim tempie, wszystkie punkty zdobyte, bardzo duże zaangażowanie uczniów

WYMAGANIA EDUKACYJNE KLASA VIII

Gimnastyka i taniec

Piramida dwójkowa lub trójkowa

Uczniowie dobierają się w grupy 2- lub 3-osobowe i wykonują na materacu wybraną przez siebie piramidę. Uczniowie wykonują próbę dwukrotnie.

Skala ocen*

Dopuszczający	-piramida wykonana niedokładnie i niestabilnie -bez wytrzymania w pozycji -poziom trudności piramidy – łatwy
Dostateczny	-piramida wykonana niestabilnie -z krótkim wytrzymaniem pozycji -poziom trudności – średni
Dobry	-piramida wykonana w miarę stabilnie -z wytrzymaniem pozycji -poziom trudności – średni
Bardzo dobry	-piramida wykonana dokładnie -z krótkim wytrzymaniem pozycji -poziom trudności – wysoki
Celujący	-piramida wykonana precyzyjnie -z wytrzymaniem pozycji -poziom trudności – wysoki

Dowolny układ gimnastyczny

Dowolny układ tańca z wykorzystaniem nowoczesnych form aktywności fizycznej

Zaliczenie polega na wykonaniu w małych grupach układu gimnastycznego składającego od 6 do 10 ćwiczeń (statycznych i dynamicznych) z przyborem lub bez przyboru, bądź przygotowaniu układu tanecznego z wykorzystaniem nowoczesnych form tańca. Piosenkę uczniowie wcześniej ustalają z nauczycielem. Nauczyciel pod uwagę będzie: aktywność, płynność, ilość i jakość wykonanych elementów.

Skala ocen*

Dopuszczający	-wykonanie dowolnego układu -bardzo mała ilość ćwiczeń -ćwiczenia wykonane bez rytmu i niestarannie
Dostateczny	-układ ze średnią ilością ćwiczeń, głównie prostych technicznie -wykonanie układu z problemami technicznymi -wykonanie w sposób wolny -częste ćwiczenie nie w rytm piosenki
Dobry	-układ ze średnią ilością ćwiczeń trudniejszych technicznie -wykonanie układu z niewielkimi problemami -próbą wytrzymania 3 sekund w ćwiczeniach statycznych -rzadkie gubienie rytmu w układzie do muzyki
Bardzo dobry	-układ z dużą ilością ćwiczeń trudnych technicznie

WYMAGANIA EDUKACYJNE KLASA VIII

	-wykonanie układu w sposób dokładny -wytrzymanie 5 sekund w końcowej pozycji w figurach statycznych
Celujący	-układ z dużą ilością ćwiczeń trudnych technicznie -wykonanie układu w sposób płynny, dokładny -rytmiczne i energiczne wykonanie ćwiczeń dynamicznych oraz kroków tanecznych w przypadku układu do muzyki -wytrzymanie w pozycji końcowej 5 sekund (ćwiczenia statyczne)

EDUKACJA DLA BEZPIECZEŃSTWA

Ocena	Dział	Wymagania na odpowiednią ocenę
Celująca	Postępowanie w sytuacjach zagrożeń	<p>Uczeń potrafi:</p> <p>poinformować, z jakich systemowych źródeł otrzyma informacje o zagrożeniach, definiuje i rozpoznaje rodzaje alarmów i sygnałów alarmowych, wymienia podstawowe środki alarmowe, potrafi zainstalować w telefonie komórkowym dostępny w miejscu zamieszkania system ostrzegania o lokalnych zagrożeniach (RSO), opisuje kluczowe elementy szkolnej instrukcji ewakuacji: sygnały i środki alarmowe, drogi ewakuacji, wyjścia ewakuacyjne, znaki ewakuacyjne, miejsce zbiórki ewakuowanej ludności, zasady zachowania się podczas ewakuacji ze szkoły, omawia ogólne zasady ewakuacji, różnicuje stopnie ewakuacji, rozpoznaje zagrożenia i ich źródła, rozróżnia zagrożenia czasu pokoju i zagrożenia czasu wojny, wymienia nazwy formacji służb działających na rzecz zwalczania skutków zagrożeń, wymienia społeczne podmioty działające na rzecz zwalczania skutków zagrożeń, wyjaśnia rolę i zasady funkcjonowania Państwowej Straży Pożarnej oraz Państwowego Ratownictwa Medycznego, charakteryzuje działalność społecznych podmiotów ratowniczych, w tym: OSP, GOPR, TOPR, wyjaśnia zadania tych podmiotów, wymienia główne przyczyny pożarów, opisuje zasady postępowania podczas pożaru, wymienia typowe zagrożenia zdrowia i życia podczas pożaru, charakteryzuje zagrożenia pożarowe w domu, szkole i najbliższej okolicy, wymienia rodzaje i zasady użycia podręcznego sprzętu gaśniczego, potrafi dobrać odpowiedni rodzaj środka gaśniczego w zależności od rodzaju pożaru (np. płonąca patelnia, płonący komputer), rozpoznaje i opisuje sposób użycia podręcznego sprzętu gaśniczego, rozpoznaje znaki ochrony przeciwpożarowej, rozpoznaje znaki ewakuacji, omawia zasady profilaktyki pożarowej, omawia zasady troski o własne bezpieczeństwo podczas pożaru, opisuje sposoby postępowania osób odciętych przez pożar od dróg ewakuacji, przedstawia typowe zagrożenia zdrowia i życia podczas powodzi, pożaru i innych klęsk żywiołowych, wymienia główne przyczyny powodzi, opisuje zakres i sposób przygotowania się do planowanej ewakuacji, opisuje zasady postępowania podczas powodzi, omawia zasady ewakuacji ludności i zwierząt z terenów zagrożonych, wyjaśnia zasady zaopatrzenia ludności ewakuowanej w wodę i żywność, uzasadnia potrzebę przeciwdziałania panice, opisuje zasady postępowania podczas powodzi śnieżycy i zejścia lawiny, proponuje</p>

WYMAGANIA EDUKACYJNE KLASA VIII

		odpowiednie działania zapobiegawcze i ratownicze wobec narastającej fali upałów, opisuje sposób przygotowania domu (obejścia) na nadciągające burze i/lub wichury, proponuje sposoby postępowania w czasie silnych mrozów, zwłaszcza w odniesieniu do zabezpieczenia domów mieszkalnych i osób podróżnych, wyjaśnia zasady postępowania na miejscu wypadku drogowego, wyjaśnia zasady postępowania w przypadku awarii instalacji chemicznej, środka transportu lub rozszczelnienia zbiorników z substancjami toksycznymi, opisuje obowiązki pieszego i kierowcy podczas przejazdu pojazdu uprzywilejowanego, zna możliwości wykorzystania środków podręcznych i masek przeciwgazowych do ochrony ludzi przed szkodliwym wykorzystaniem toksycznych środków przemysłowych oraz bojowych środków trujących, wyjaśnia pojęcie terroryzmu, wymienia przykłady skutków użycia środków: biologicznych, chemicznych i wybuchowych w ataku terrorystycznym, omawia zasady zachowania się w przypadku zdarzeń terrorystycznych (np. w razie wtargnięcia uzbrojonej osoby do szkoły, centrum handlowego), wyjaśnia znaczenie pojęcia cyberprzemocy, opisuje procedury postępowania w przypadku jej wystąpienia, wskazuje niewłaściwe zachowania dotyczące cyberprzemocy; proponuje właściwą na nie reakcję, wymienia sposoby zapewnienia sobie bezpieczeństwa w sieci teleinformatycznej
	Bezpieczeństwo państwa	Uczeń potrafi: scharakteryzować geopolityczne aspekty bezpieczeństwa państwa, opisuje istotę oraz wymienia elementy składowe systemu bezpieczeństwa, jego poszczególne instytucje, charakter związków między nimi, omawia miejsce Polski w organizacjach międzynarodowych, identyfikuje i charakteryzuje dziedziny bezpieczeństwa państwa, wymienia zadania parlamentu, prezydenta, rady ministrów w dziedzinie obronności oraz elementy systemu obronnego państwa, zna i wymienia nazwy formacji mundurowych oraz ich zadania, zna podstawowe uzbrojenie i wyposażenie Sił Zbrojnych RP, wymienia zagrożenia cyberbezpieczeństwa w wymiarze cywilnym i wojskowym, omawia zasady bezpieczeństwa w sieci, zna istotę cyberbezpieczeństwa, omawia sposoby reagowania na cyberprzemoc
	Podstawy pierwszej pomocy	Uczeń potrafi: podać definicję i wymienić cele oraz zadania pierwszej pomocy, opisuje prawny i moralny, obowiązek udzielania pierwszej pomocy, wymienia działania z zakresu pierwszej pomocy, opisuje rolę układów: oddychania, krążenia i nerwowego w prawidłowym funkcjonowaniu organizmu, potrafi rozpoznać osobę w stanie zagrożenia życia, wyjaśnia pojęcie „stan zagrożenia życia”, opisuje wyposażenie apteczki pierwszej pomocy; wymienia przedmioty, jakie powinny się znaleźć w apteczce, np. domowej, samochodowej, turystycznej, omawia znaczenie podejmowania działań z zakresu udzielania pierwszej pomocy przez świadka zdarzenia; przedstawia jego rolę, opisuje następstwa zaburzeń czynności układów: oddychania, krążenia i nerwowego, wyjaśnia rolę układu nerwowego, układu krążenia i układu oddechowego w utrzymywaniu podstawowych funkcji życiowych, omawia znaczenie „złotej godziny” dla losu poszkodowanych, opisuje zasady bezpiecznego postępowania w miejscu zdarzenia, w tym, unikania narażania własnego zdrowia i życia, oceniania własnych możliwości, rozpoznawania potencjalnych źródeł zagrożenia w kontakcie z poszkodowanym, wskazywania sposobu zabezpieczenia się przed zakażeniem w kontakcie z krwią i płynami ustrojowymi – stosowania uniwersalnych środków ochrony osobistej,

WYMAGANIA EDUKACYJNE KLASA VIII

		<p> prawidłowo wzywa pomoc: wymienia nazwy służb ratunkowych I podaje ich numery alarmowe, wyjaśnia, kiedy należy wzywać pomoc i w jaki sposób przekazać informacje o zdarzeniu, opisuje podstawowe sposoby transportu poszkodowanych z miejsc niebezpiecznych, opisuje zasady postępowania z osobą nieprzytomną, wymienia objawy utraty przytomności, wymienia przedomdleniowe objawy zwiastujące, ocenia przytomność poszkodowanego, ocenia czynność oddychania u osoby nieprzytomnej (trzema zmysłami, przez okres do 10 sekund), wyjaśnia mechanizm niedrożności dróg oddechowych u osoby nieprzytomnej, udrażnia drogi oddechowe rękoczynem czoło-żuchwa, układa osobę nieprzytomną na plecach i w pozycji bezpiecznej, zapewnia osobie nieprzytomnej komfort termiczny, systematycznie ponawia ocenę oddychania u osoby nieprzytomnej, wymienia najczęstsze przyczyny utraty przytomności i omdleń, wymienia typowe objawy zwiastujące/poprzedzające omdlenie, wskazuje najprostsze sposoby samopomocy w przypadku wystąpienia objawów zwiastujących omdlenie, wykonuje podstawowe czynności resuscytacji krążeniowo-oddechowej, wyjaśnia pojęcie „nagłe zatrzymanie krążenia”; wymienia jego oznaki, podaje przykłady zdarzeń, w których dochodzi do nagłego zatrzymania krążenia, opisuje algorytm podstawowych czynności resuscytacyjnych u osoby dorosłej z dbałością o własne bezpieczeństwo, wymienia warunki i czynniki zapewniające resuscytację wysokiej jakości, omawia uniwersalny algorytm postępowania w nagłym zatrzymaniu krążenia, wykonuje na manekinie uciski klatki piersiowej i sztuczne oddychanie samodzielnie i we współpracy z drugą osobą, opisuje zastosowanie automatycznego defibrylatora zewnętrznego (AED) ; wyjaśnia jego znaczenie dla zwiększenia skuteczności akcji resuscytacyjnej, opisuje algorytm podstawowych czynności resuscytacyjnych u niemowląt i dzieci, różnicuje rany i krwotoki, przedstawia metody zapewnienia bezpieczeństwa własnego, osoby poszkodowanej i otoczenia w sytuacjach symulowanych podczas zajęć, wykonuje opatrunek osłaniający i uciskowy na ranę w obrębie kończyny, opisuje zagrożenia dla życia związane z utratą dużej ilości krwi w krótkim czasie (wstrząs krwotoczny), omawia skuteczne sposoby tamowania krwawienia z nosa, przewodu pokarmowego, omawia zasady opatrywania ran przy urazach głowy, ranach brzucha i klatki piersiowej, wykonuje podstawowe opatrunki osłaniające w obrębie głowy i tułowia, zakłada opatrunek uciskowy na rany w obrębie głowy i tułowia, omawia okoliczności i sposób zakładania opaski uciskowej, proponuje zastosowanie zastępczych środków opatrunkowych, potrafi zatamować krwotok przy użyciu opatrunku uciskowego, wymienia objawy najczęstszych obrażeń narządu ruchu, opisuje metody udzielania pierwszej pomocy w urazach kończyn, w sytuacjach symulowanych prawidłowo unieruchamia kończynę po urazie w zastanej pozycji; wykorzystuje dostępny sprzęt do unieruchomienia złamanej kończyny, wymienia sytuacje, w jakich może dojść do urazów kręgosłupa, omawia zasady postępowania z poszkodowanymi, u których podejrzewa się urazy kręgosłupa, przedstawia metody przenoszenia poszkodowanych z urazem kręgosłupa, wymienia przykłady zapobiegania urazom w sporcie, w domu, pracy, wyjaśnia cel doraźnego unieruchamiania kończyny (ograniczenie ruchu, złagodzenie bólu, ograniczenie ryzyka pogłębiania urazu, umożliwienie </p>
--	--	---

WYMAGANIA EDUKACYJNE KLASA VIII

		<p>bezpiecznego transportu), opisuje przykłady powikłań wynikających z urazu kręgosłupa, opisuje typowe okoliczności i objawy wystąpienia udarów termicznego i słonecznego, omawia sposoby udzielania pierwszej pomocy w przypadku udaru słonecznego i termicznego, wyjaśnia, na czym polega udzielanie pierwszej pomocy w oparzeniach, wyjaśnia pojęcie „oparzenie”, wymienia przyczyny i rodzaje oparzeń, omawia zasady postępowania w przypadku oparzenia termicznego i chemicznego, wyjaśnia na czym polega udzielanie pierwszej pomocy w przypadku odmrożeń i znacznego wychłodzenia organizmu, podaje przykłady sposobów zapobiegania oparzeniom, ze szczególnym uwzględnieniem środowiska domowego i małych dzieci, proponuje działania zapobiegające odmrożeniom i nadmiernemu wychłodzeniu organizmu, szacuje powierzchnię oparzeń u dorosłych i dzieci, opisuje sposób udzielania pierwszej pomocy w przypadku: zadławienia, zawału serca, udaru mózgu, napadu padaczkowego, hipo lub hiper glikemii, wymienia ich objawy, opisuje sposób udzielania pierwszej pomocy w przypadku: napadu duszności/ napadu astmy oskrzelowej, porażenia prądem, ukąszenia lub użądlenia, pogryzienia przez zwierzęta, wyjaśnia, na czym polega udzielanie pierwszej pomocy we wstrząsie, wymienia najważniejsze przyczyny wstrząsu, opisuje wynikające z niego zagrożenia, stosuje zasady postępowania przeciwwstrząsowego, opisuje sytuacje, w jakich dochodzi do tonięcia; omawia zagrożenia związane z wodą, rozumie, na czym polega udzielanie pierwszej pomocy w zatruciach, omawia zatrucie tlenkiem węgla (czadem), lekami i środkami odurzającymi; opisuje zasady bezpieczeństwa w pomieszczeniach skażonych tlenkiem węgla, gazami toksycznymi, w sytuacji symulowanej podejmuje prawidłowe działania wobec osoby, u której podejrzewa się zatrucie, odtwarza etapy pomocy w podtopieniach; w sytuacji symulowanej podejmuje czynności pierwszej pomocy po wydobyciu poszkodowanego z wody (pozycja bezpieczna, zapobieganie zachłyśnięciu i wychłodzeniu), wyjaśnia, jak zapobiegać tonięciu i wypadkom w zbiornikach wodnych, wymienia główne choroby cywilizacyjne oraz ich przyczyny, wymienia najskuteczniejsze sposoby zapobiegania chorobom cywilizacyjnym, proponuje skuteczne sposoby ograniczające skutki stresu, wymienia typowe objawy depresji, proponuje sposoby uniknięcia najczęstszych uzależnień behawioralnych</p>
	Kształtowanie postaw obronnych	<p>Uczeń potrafi:</p> <p>zachować zasady bezpieczeństwa podczas posługiwania się bronią (BLOS), przestrzegać regulaminu strzelnicy, wykonać polecenia prowadzącego strzelanie, przyjmuje postawy do strzelania z broni krótkiej i długiej (stojąc, klęcząc, leżąc), opisać indywidualne ochronniki wzroku i / lub słuchu, ładuje i odbezpiecza oraz zabezpiecza broń, wyjaśnić wpływ rodzaju przyrządów celowniczych i rodzaju amunicji na efekty strzelania, Wymienić konsekwencje przyjmowania nieprawidłowych postaw strzeleckich, zna podstawy orientowania się w terenie, wskazywać kierunki stron świata za pomocą kompasu i GPS, orientować się w terenie za pomocą charakterystycznych przedmiotów terenowych; używać różnych rodzajów map do orientacji w terenie, umie zaplanować trasę przemarszu w terenie</p>

WYMAGANIA EDUKACYJNE KLASA VIII

Bardzo dobra	Postępowanie w sytuacjach zagrożeń	<p>Uczeń potrafi:</p> <p>poinformować, z jakich systemowych źródeł otrzyma informacje o zagrożeniach, definiuje i rozpoznaje rodzaje alarmów i sygnałów alarmowych, wymienia podstawowe środki alarmowe, potrafi zainstalować w telefonie komórkowym dostępny w miejscu zamieszkania system ostrzegania o lokalnych zagrożeniach (RSO), opisuje kluczowe elementy szkolnej instrukcji ewakuacji: sygnały i środki alarmowe, drogi ewakuacji, wyjścia ewakuacyjne, znaki ewakuacyjne, miejsce zbiórki ewakuowanej ludności, zasady zachowania się podczas ewakuacji ze szkoły, omawia ogólne zasady ewakuacji, różnicuje stopnie ewakuacji, rozpoznaje zagrożenia i ich źródła, wymienia społeczne podmioty działające na rzecz zwalczania skutków zagrożeń, wyjaśnia rolę i zasady funkcjonowania Państwowej Straży Pożarnej oraz Państwowego Ratownictwa Medycznego, charakteryzuje działalność społecznych podmiotów ratowniczych, w tym: OSP, GOPR, TOPR, wyjaśnia zadania tych podmiotów, wymienia główne przyczyny pożarów, opisuje zasady postępowania podczas pożaru, wymienia typowe zagrożenia zdrowia i życia podczas pożaru, charakteryzuje zagrożenia pożarowe w domu, szkole i najbliższej okolicy, wymienia rodzaje i zasady użycia podręcznego sprzętu gaśniczego, potrafi dobrać odpowiedni rodzaj środka gaśniczego w zależności od rodzaju pożaru (np. płonąca patelnia, płonący komputer), rozpoznaje znaki ochrony przeciwpożarowej, rozpoznaje znaki ewakuacji, omawia zasady profilaktyki pożarowej, omawia zasady troski o własne bezpieczeństwo podczas pożaru, opisuje sposoby postępowania osób odciętych przez pożar od dróg ewakuacji, przedstawia typowe zagrożenia zdrowia i życia podczas powodzi, pożaru i innych klęsk żywiołowych, wymienia główne przyczyny powodzi, opisuje zakres i sposób przygotowania się do planowanej ewakuacji, opisuje zasady postępowania podczas powodzi, omawia zasady ewakuacji ludności i zwierząt z terenów zagrożonych, uzasadnia potrzebę przeciwdziałania panice, opisuje zasady postępowania podczas powodzi śnieżycy i zejścia lawiny, proponuje odpowiednie działania zapobiegawcze i ratownicze wobec narastającej fali upałów, opisuje sposób przygotowania domu (obejścia) na nadciągające burze i/lub wichury, proponuje sposoby postępowania w czasie silnych mrozów, zwłaszcza w odniesieniu do zabezpieczenia domów mieszkalnych i osób podróżnych, wyjaśnia zasady postępowania na miejscu wypadku drogowego, wyjaśnia zasady postępowania w przypadku awarii instalacji chemicznej, środka transportu lub rozszczelnienia zbiorników z substancjami toksycznymi, opisuje obowiązki pieszego i kierowcy podczas przejazdu pojazdu uprzywilejowanego, wyjaśnia pojęcie terroryzmu, wymienia przykłady skutków użycia środków: biologicznych, chemicznych i wybuchowych w ataku terrorystycznym, omawia zasady zachowania się w przypadku zdarzeń terrorystycznych (np. w razie wtargnięcia uzbrojonej osoby do szkoły, centrum handlowego), wyjaśnia znaczenie pojęcia cyberprzemocy, opisuje procedury postępowania w przypadku jej wystąpienia, wskazuje niewłaściwe zachowania dotyczące cyberprzemocy; proponuje właściwą na nie reakcję, wymienia sposoby zapewnienia sobie bezpieczeństwa w sieci teleinformatycznej</p>
	Bezpieczeństwo państwa	<p>Uczeń potrafi:</p> <p>scharakteryzować geopolityczne aspekty bezpieczeństwa państwa, opisuje istotę oraz wymienia elementy składowe systemu bezpieczeństwa, omawia miejsce Polski w organizacjach międzynarodowych, identyfikuje i charakteryzuje dziedziny bezpieczeństwa państwa, wymienia zadania parlamentu, prezydenta, rady ministrów w dziedzinie obronności oraz elementy systemu obronnego państwa, zna i wymienia nazwy formacji</p>

WYMAGANIA EDUKACYJNE KLASA VIII

		mundurowych oraz ich zadania, zna podstawowe uzbrojenie i wyposażenie Sił Zbrojnych RP, wymienia zagrożenia cyberbezpieczeństwa w wymiarze cywilnym i wojskowym, omawia zasady bezpieczeństwa w sieci, zna istotę cyberbezpieczeństwa, omawia sposoby reagowania na cyberprzemoc
	Podstawy pierwszej pomocy	<p>Uczeń potrafi:</p> <p>podać definicję i wymienić cele oraz zadania pierwszej pomocy, opisuje prawny i moralny, obowiązek udzielania pierwszej pomocy, wymienia działania z zakresu pierwszej pomocy, opisuje rolę układów: oddychania, krążenia i nerwowego w prawidłowym funkcjonowaniu organizmu, wyjaśnia pojęcie „stan zagrożenia życia”, opisuje wyposażenie apteczki pierwszej pomocy; wymienia przedmioty, jakie powinny się znaleźć w apteczce, np. domowej, samochodowej, turystycznej, opisuje następstwa zaburzeń czynności układów: oddychania, krążenia i nerwowego, wyjaśnia rolę układu nerwowego, układu krążenia i układu oddechowego w utrzymywaniu podstawowych funkcji życiowych, omawia znaczenie „złotej godziny” dla losu poszkodowanych, opisuje zasady bezpiecznego postępowania w miejscu zdarzenia, w tym, unikania narażania własnego zdrowia i życia, oceniania własnych możliwości, rozpoznawania potencjalnych źródeł zagrożenia w kontakcie z poszkodowanym, wskazywania sposobu zabezpieczenia się przed zakażeniem w kontakcie z krwią i płynami ustrojowymi – stosowania uniwersalnych środków ochrony osobistej, prawidłowo wzywa pomoc: wymienia nazwy służb ratunkowych I podaje ich numery alarmowe, wyjaśnia, kiedy należy wezwać pomoc i w jaki sposób przekazać informacje o zdarzeniu, opisuje podstawowe sposoby transportu poszkodowanych z miejsc niebezpiecznych, opisuje zasady postępowania z osobą nieprzytomną, wymienia objawy utraty przytomności, wymienia przedomdleniowe objawy zwiastujące, ocenia przytomność poszkodowanego, ocenia czynność oddychania u osoby nieprzytomnej (trzema zmysłami, przez okres do 10 sekund), wyjaśnia mechanizm niedrożności dróg oddechowych u osoby nieprzytomnej, udrażnia drogi oddechowe rękoczynem czoło-żuchwa, układa osobę nieprzytomną na plecach i w pozycji bezpiecznej, zapewnia osobie nieprzytomnej komfort termiczny, systematycznie ponawia ocenę oddychania u osoby nieprzytomnej, wymienia najczęstsze przyczyny utraty przytomności i omdleń, wskazuje najprostsze sposoby samopomocy w przypadku wystąpienia objawów zwiastujących omdlenie, wykonuje podstawowe czynności resuscytacji krążeniowo-oddechowej, wyjaśnia pojęcie „nagłe zatrzymanie krążenia”; wymienia jego oznaki, podaje przykłady zdarzeń, w których dochodzi do nagłego zatrzymania krążenia, opisuje algorytm podstawowych czynności resuscytacyjnych u osoby dorosłej z dbałością o własne bezpieczeństwo, wymienia warunki i czynniki zapewniające resuscytację wysokiej jakości, omawia uniwersalny algorytm postępowania w nagłym zatrzymaniu krążenia, wykonuje na manekinie uciski klatki piersiowej i sztuczne oddychanie samodzielnie i we współpracy z drugą osobą, opisuje zastosowanie automatycznego defibrylatora zewnętrznego (AED) ; wyjaśnia jego znaczenie dla zwiększenia skuteczności akcji resuscytacyjnej, opisuje algorytm podstawowych czynności resuscytacyjnych u niemowląt i dzieci, różnicuje rany</p>

WYMAGANIA EDUKACYJNE KLASA VIII

		<p>i krwotoki, przedstawia metody zapewnienia bezpieczeństwa własnego, osoby poszkodowanej i otoczenia w sytuacjach symulowanych podczas zajęć, opisuje zagrożenia dla życia związane z utratą dużej ilości krwi w krótkim czasie (wstrząs krwotoczny), omawia skuteczne sposoby tamowania krwawienia z nosa, przewodu pokarmowego, omawia zasady opatrywania ran przy urazach głowy, ranach brzucha i klatki piersiowej, wykonuje podstawowe opatrunki osłaniające w obrębie głowy i tułowia, zakłada opatrunek uciskowy na rany w obrębie głowy i tułowia, omawia okoliczności i sposób zakładania opaski uciskowej, proponuje zastosowanie zastępczych środków opatrunkowych, potrafi zatamować krwotok przy użyciu opatrunku uciskowego, wymienia objawy najczęstszych obrażeń narządu ruchu, opisuje metody udzielania pierwszej pomocy w urazach kończyn, w sytuacjach symulowanych prawidłowo unieruchamia kończynę po urazie w zastanej pozycji; wykorzystuje dostępny sprzęt do unieruchomienia złamanej kończyny, wymienia sytuacje, w jakich może dojść do urazów kręgosłupa, omawia zasady postępowania z poszkodowanymi, u których podejrzewa się urazy kręgosłupa, przedstawia metody przenoszenia poszkodowanych z urazem kręgosłupa, wymienia przykłady zapobiegania urazom w sporcie, w domu, pracy, wyjaśnia cel doraźnego unieruchamiania kończyny (ograniczenie ruchu, złagodzenie bólu, ograniczenie ryzyka pogłębiania urazu, umożliwienie bezpiecznego transportu), opisuje przykłady powikłań wynikających z urazu kręgosłupa, opisuje typowe okoliczności i objawy wystąpienia udarów termicznego i słonecznego, omawia sposoby udzielania pierwszej pomocy w przypadku udaru słonecznego i termicznego, wyjaśnia, na czym polega udzielanie pierwszej pomocy w oparzeniach, wyjaśnia pojęcie „oparzenie”, wymienia przyczyny i rodzaje oparzeń, omawia zasady postępowania w przypadku oparzenia termicznego i chemicznego, wyjaśnia na czym polega udzielanie pierwszej pomocy w przypadku odmrożeń i znacznego wychłodzenia organizmu, podaje przykłady sposobów zapobiegania oparzeniom, ze szczególnym uwzględnieniem środowiska domowego i małych dzieci, szacuje powierzchnię oparzeń u dorosłych i dzieci, opisuje sposób udzielania pierwszej pomocy w przypadku: zadławienia, zawału serca, udaru mózgu, napadu padaczkowego, hipo lub hiper glikemii, wymienia ich objawy, opisuje sposób udzielania pierwszej pomocy w przypadku: napadu duszności/ napadu astmy oskrzelowej, porażenia prądem, ukąszenia lub użądlenia, pogryzienia przez zwierzęta, wyjaśnia, na czym polega udzielanie pierwszej pomocy we wstrząsie, stosuje zasady postępowania przeciwwstrząsowego, opisuje sytuacje, w jakich dochodzi do tonięcia; omawia zagrożenia związane z wodą, rozumie, na czym polega udzielanie pierwszej pomocy w zatruciach, omawia zatrucie tlenkiem węgla (czadem), lekami i środkami odurzającymi; opisuje zasady bezpieczeństwa w pomieszczeniach skażonych tlenkiem węgla, gazami toksycznymi, w sytuacji symulowanej podejmuje prawidłowe działania wobec osoby, u której podejrzewa się zatrucie, odtwarza etapy pomocy w podtopieniach; w sytuacji symulowanej podejmuje czynności pierwszej pomocy po wydobyciu poszkodowanego z wody (pozycja bezpieczna, zapobieganie zachłyśnięciu i wychłodzeniu), wyjaśnia, jak zapobiegać tonięciu i wypadkom w zbiornikach wodnych, wymienia</p>
--	--	--

WYMAGANIA EDUKACYJNE KLASA VIII

		główne choroby cywilizacyjne oraz ich przyczyny, wymienia najskuteczniejsze sposoby zapobiegania chorobom cywilizacyjnym, proponuje skuteczne sposoby ograniczające skutki stresu, wymienia typowe objawy depresji, proponuje sposoby uniknięcia najczęstszych uzależnień behawioralnych
	Kształtowanie postaw obronnych	<p>Uczeń potrafi:</p> <p>zachować zasady bezpieczeństwa podczas posługiwania się bronią (BLOS), przestrzegać regulaminu strzelnicy, wykonać polecenia prowadzącego strzelanie, przyjmuje postawy do strzelania z broni krótkiej i długiej (stojąc, klęcząc, leżąc), wyjaśnić wpływ rodzaju przyrządów celowniczych i rodzaju amunicji na efekty strzelania, Wymienić konsekwencje przyjmowania nieprawidłowych postaw strzeleckich, zna podstawy orientowania się w terenie, wskazywać kierunki stron świata za pomocą kompasu i GPS, używać różnych rodzajów map do orientacji w terenie, umie zaplanować trasę przemarszu w terenie</p>
Dobra	Postępowanie w sytuacjach zagrożeń	<p>Uczeń z problemami potrafi:</p> <p>poinformować, z jakich systemowych źródeł otrzyma informacje o zagrożeniach, definiuje i rozpoznaje rodzaje alarmów i sygnałów alarmowych, wymienia podstawowe środki alarmowe, potrafi zainstalować w telefonie komórkowym dostępny w miejscu zamieszkania system ostrzegania o lokalnych zagrożeniach (RSO), opisuje kluczowe elementy szkolnej instrukcji ewakuacji: sygnały i środki alarmowe, drogi ewakuacji, wyjścia ewakuacyjne, znaki ewakuacyjne, miejsce zbiórki ewakuowanej ludności, zasady zachowania się podczas ewakuacji ze szkoły, omawia ogólne zasady ewakuacji, różnicuje stopnie ewakuacji, rozpoznaje zagrożenia i ich źródła, wyjaśnia rolę i zasady funkcjonowania Państwowej Straży Pożarnej oraz Państwowego Ratownictwa Medycznego, charakteryzuje działalność społecznych podmiotów ratowniczych, w tym: OSP, GOPR, TOPR, wymienia główne przyczyny pożarów, opisuje zasady postępowania podczas pożaru, wymienia typowe zagrożenia zdrowia i życia podczas pożaru, charakteryzuje zagrożenia pożarowe w domu, szkole i najbliższej okolicy, wymienia rodzaje i zasady użycia podręcznego sprzętu gaśniczego, potrafi dobrać odpowiedni rodzaj środka gaśniczego w zależności od rodzaju pożaru (np. płonąca patelnia, płonący komputer), rozpoznaje znaki ochrony przeciwpożarowej, rozpoznaje znaki ewakuacji, omawia zasady profilaktyki pożarowej, omawia zasady troski o własne bezpieczeństwo podczas pożaru, opisuje sposoby postępowania osób odciętych przez pożar od dróg ewakuacji, przedstawia typowe zagrożenia zdrowia i życia podczas powodzi, pożaru i innych klęsk żywiołowych, wymienia główne przyczyny powodzi, opisuje zakres i sposób przygotowania się do planowanej ewakuacji, opisuje zasady postępowania podczas powodzi, omawia zasady ewakuacji ludności i zwierząt z terenów zagrożonych, opisuje zasady postępowania podczas powodzi śnieżycy i zejścia lawiny, proponuje odpowiednie działania zapobiegawcze i ratownicze wobec narastającej fali upałów, proponuje sposoby postępowania w czasie silnych mrozów, zwłaszcza w odniesieniu do zabezpieczenia domów mieszkalnych i osób podróżnych, wyjaśnia zasady postępowania na miejscu wypadku drogowego, opisuje obowiązki pieszego i kierowcy podczas przejazdu pojazdu uprzywilejowanego, wyjaśnia pojęcie terroryzmu, wymienia przykłady skutków użycia środków: biologicznych, chemicznych i wybuchowych w ataku terrorystycznym, omawia zasady zachowania się w przypadku zdarzeń terrorystycznych (np. w razie wtargnięcia uzbrojonej osoby do szkoły, centrum handlowego),</p>

WYMAGANIA EDUKACYJNE KLASA VIII

		wyjaśnia znaczenie pojęcia cyberprzemocy, opisuje procedury postępowania w przypadku jej wystąpienia, wskazuje niewłaściwe zachowania dotyczące cyberprzemocy; proponuje właściwą na nie reakcję,
	Bezpieczeństwo państwa	Uczeń z problemami potrafi: scharakteryzować geopolityczne aspekty bezpieczeństwa państwa, opisuje istotę oraz wymienia elementy składowe systemu bezpieczeństwa, omawia miejsce Polski w organizacjach międzynarodowych, wymienia zadania parlamentu, prezydenta, rady ministrów w dziedzinie obronności oraz elementy systemu obronnego państwa, zna podstawowe uzbrojenie i wyposażenie Sił Zbrojnych RP, wymienia zagrożenia cyberbezpieczeństwa w wymiarze cywilnym i wojskowym, omawia zasady bezpieczeństwa w sieci, zna istotę cyberbezpieczeństwa, omawia sposoby reagowania na cyberprzemoc
	Podstawy pierwszej pomocy	Uczeń z problemami potrafi: podać definicję i wymienić cele oraz zadania pierwszej pomocy, opisuje prawny i moralny, obowiązek udzielania pierwszej pomocy, wymienia działania z zakresu pierwszej pomocy, opisuje rolę układów: oddychania, krążenia i nerwowego w prawidłowym funkcjonowaniu organizmu, wyjaśnia pojęcie „stan zagrożenia życia”, opisuje wyposażenie apteczki pierwszej pomocy; wymienia przedmioty, jakie powinny się znaleźć w apteczce, np. domowej, samochodowej, turystycznej, opisuje następstwa zaburzeń czynności układów: oddychania, krążenia i nerwowego, omawia znaczenie „złotej godziny” dla losu poszkodowanych, opisuje zasady bezpiecznego postępowania w miejscu zdarzenia, w tym, unikania narażania własnego zdrowia i życia, oceniania własnych możliwości, wskazywania sposobu zabezpieczenia się przed zakażeniem w kontakcie z krwią i płynami ustrojowymi – stosowania uniwersalnych środków ochrony osobistej, prawidłowo wzywa pomoc: wymienia nazwy służb ratunkowych I podaje ich numery alarmowe, wyjaśnia, kiedy należy wezwać pomoc i w jaki sposób przekazać informacje o zdarzeniu, opisuje podstawowe sposoby transportu poszkodowanych z miejsc niebezpiecznych, opisuje zasady postępowania z osobą nieprzytomną, wymienia objawy utraty przytomności, wymienia przedomdleniowe objawy zwiastujące, ocenia przytomność poszkodowanego, ocenia czynność oddychania u osoby nieprzytomnej (trzema zmysłami, przez okres do 10 sekund), wyjaśnia mechanizm niedrożności dróg oddechowych u osoby nieprzytomnej, udrażnia drogi oddechowe rękoczynem czoło-żuchwa, układa osobę nieprzytomną na plecach i w pozycji bezpiecznej, zapewnia osobie nieprzytomnej komfort termiczny, wymienia najczęstsze przyczyny utraty przytomności i omdleń, wskazuje najprostsze sposoby samopomocy w przypadku wystąpienia objawów zwiastujących omdlenie, wykonuje podstawowe czynności resuscytacji krążeniowo-oddechowej, wyjaśnia pojęcie „nagłe zatrzymanie krążenia”; wymienia jego oznaki, podaje przykłady zdarzeń, w których dochodzi do nagłego zatrzymania krążenia, opisuje algorytm podstawowych czynności resuscytacyjnych u osoby dorosłej z dbałością o własne bezpieczeństwo, wymienia warunki i czynniki zapewniające resuscytację wysokiej jakości, omawia uniwersalny algorytm postępowania w nagłym zatrzymaniu krążenia, wykonuje na manekinie uciski klatki piersiowej i sztuczne oddychanie samodzielnie opisuje

WYMAGANIA EDUKACYJNE KLASA VIII

		<p>zastosowanie automatycznego defibrylatora zewnętrznego (AED) ; wyjaśnia jego znaczenie dla zwiększenia skuteczności akcji resuscytacyjnej, opisuje algorytm podstawowych czynności resuscytacyjnych u niemowląt i dzieci, przedstawia metody zapewnienia bezpieczeństwa własnego, osoby poszkodowanej i otoczenia w sytuacjach symulowanych podczas zajęć, opisuje zagrożenia dla życia związane z utratą dużej ilości krwi w krótkim czasie (wstrząs krwotoczny), omawia skuteczne sposoby tamowania krwawienia z nosa, przewodu pokarmowego, omawia zasady opatrywania ran przy urazach głowy, ranach brzucha i klatki piersiowej, wykonuje podstawowe opatrunki osłaniające w obrębie głowy i tułowia, zakłada opatrunek uciskowy na rany w obrębie głowy i tułowia, omawia okoliczności i sposób zakładania opaski uciskowej, potrafi zatamować krwotok przy użyciu opatrunku uciskowego, wymienia objawy najczęstszych obrażeń narządu ruchu, opisuje metody udzielania pierwszej pomocy w urazach kończyn, w sytuacjach symulowanych prawidłowo unieruchamia kończynę po urazie w zastanej pozycji; wykorzystuje dostępny sprzęt do unieruchomienia złamanej kończyny, wymienia sytuacje, w jakich może dojść do urazów kręgosłupa, przedstawia metody przenoszenia poszkodowanych z urazem kręgosłupa, wymienia przykłady zapobiegania urazom w sporcie, w domu, pracy, wyjaśnia cel doraźnego unieruchamiania kończyny (ograniczenie ruchu, złagodzenie bólu, ograniczenie ryzyka pogłębiania urazu, umożliwienie bezpiecznego transportu), opisuje typowe okoliczności i objawy wystąpienia udarów termicznego i słonecznego, omawia sposoby udzielania pierwszej pomocy w przypadku udaru słonecznego i termicznego, wyjaśnia, na czym polega udzielanie pierwszej pomocy w oparzeniach, wyjaśnia pojęcie „oparzenie”, wymienia przyczyny i rodzaje oparzeń, omawia zasady postępowania w przypadku oparzenia termicznego i chemicznego, wyjaśnia na czym polega udzielanie pierwszej pomocy w przypadku odmrożeń i znacznego wychłodzenia organizmu, podaje przykłady sposobów zapobiegania oparzeniom, ze szczególnym uwzględnieniem środowiska domowego i małych dzieci, szacuje powierzchnię oparzeń u dorosłych i dzieci, opisuje sposób udzielania pierwszej pomocy w przypadku: zadławienia, zawału serca, udaru mózgu, napadu padaczkowego, hipo lub hiper glikemii, wymienia ich objawy, opisuje sposób udzielania pierwszej pomocy w przypadku: napadu duszności/napadu astmy oskrzelowej, porażenia prądem, ukąszenia lub użądlenia, pogryzienia przez zwierzęta, wyjaśnia, na czym polega udzielanie pierwszej pomocy we wstrząsie, stosuje zasady postępowania przeciwwstrząsowego, opisuje sytuacje, w jakich dochodzi do tonięcia; omawia zagrożenia związane z wodą, rozumie, na czym polega udzielanie pierwszej pomocy w zatruciach, omawia zatrucie tlenkiem węgla (czadem), lekami i środkami odurzającymi; opisuje zasady bezpieczeństwa w pomieszczeniach skażonych tlenkiem węgla, gazami toksycznymi, w sytuacji symulowanej podejmuje prawidłowe działania wobec osoby, u której podejrzewa się zatrucie, wyjaśnia, jak zapobiegać tonięciu i wypadkom w zbiornikach wodnych, wymienia główne choroby cywilizacyjne oraz ich przyczyny, wymienia najskuteczniejsze sposoby zapobiegania chorobom cywilizacyjnym, proponuje skuteczne sposoby ograniczające skutki stresu, wymienia typowe objawy depresji,</p>
--	--	--

WYMAGANIA EDUKACYJNE KLASA VIII

	Kształtowanie postaw obronnych	<p>Uczeń z problemami potrafi:</p> <p>zachować zasady bezpieczeństwa podczas posługiwania się bronią (BLOS), przestrzegać regulaminu strzelnicy, wykonać polecenia prowadzącego strzelanie, przyjąć postawy do strzelania z broni krótkiej i długiej (stojąc, klęcząc, leżąc), wyjaśnić wpływ rodzaju przyrządów celowniczych i rodzaju amunicji na efekty strzelania, Wymienić konsekwencje przyjmowania nieprawidłowych postaw strzeleckich, zna podstawy orientowania się w terenie, wskazywać kierunki stron świata za pomocą kompasu i GPS, używać różnych rodzajów map do orientacji w terenie, umie zaplanować trasę przemarszu w terenie</p>
Dostateczna	Postępowanie w sytuacjach zagrożeń	<p>Uczeń z problemami potrafi:</p> <p>poinformować, z jakich systemowych źródeł otrzyma informacje o zagrożeniach, definiuje i rozpoznaje rodzaje alarmów i sygnałów alarmowych, wymienia podstawowe środki alarmowe, opisuje kluczowe elementy szkolnej instrukcji ewakuacji: sygnały i środki alarmowe, drogi ewakuacji, wyjścia ewakuacyjne, znaki ewakuacyjne, miejsce zbiórki ewakuowanej ludności, zasady zachowania się podczas ewakuacji ze szkoły, omawia ogólne zasady ewakuacji, różnicuje stopnie ewakuacji, rozpoznaje zagrożenia i ich źródła, wyjaśnia rolę i zasady funkcjonowania Państwowej Straży Pożarnej oraz Państwowego Ratownictwa Medycznego, wymienia główne przyczyny pożarów, opisuje zasady postępowania podczas pożaru, wymienia typowe zagrożenia zdrowia i życia podczas pożaru, charakteryzuje zagrożenia pożarowe w domu, szkole i najbliższej okolicy, wymienia rodzaje i zasady użycia podręcznego sprzętu gaśniczego, dobiera odpowiedni rodzaj środka gaśniczego w zależności od rodzaju pożaru (np. płonąca patelnia, płonący komputer), rozpoznaje znaki ochrony przeciwpożarowej, rozpoznaje znaki ewakuacji, omawia zasady profilaktyki pożarowej, omawia zasady troski o własne bezpieczeństwo podczas pożaru, opisuje sposoby postępowania osób odciętych przez pożar od dróg ewakuacji, przedstawia typowe zagrożenia zdrowia i życia podczas powodzi, pożaru i innych klęsk żywiołowych, wymienia główne przyczyny powodzi, opisuje zasady postępowania podczas powodzi, omawia zasady ewakuacji ludności i zwierząt z terenów zagrożonych, proponuje odpowiednie działania zapobiegawcze i ratownicze wobec narastającej fali upałów, proponuje sposoby postępowania w czasie silnych mrozów, zwłaszcza w odniesieniu do zabezpieczenia domów mieszkalnych i osób podróżnych, wyjaśnia zasady postępowania na miejscu wypadku drogowego, opisuje obowiązki pieszego i kierowcy podczas przejazdu pojazdu uprzywilejowanego, wyjaśnia pojęcie terroryzmu, wymienia przykłady skutków użycia środków: biologicznych, chemicznych i wybuchowych w ataku terrorystycznym, omawia zasady zachowania się w przypadku zdarzeń terrorystycznych (np. w razie wtargnięcia uzbrojonej osoby do szkoły, centrum handlowego), wyjaśnia znaczenie pojęcia cyberprzemocy, opisuje procedury postępowania w przypadku jej wystąpienia, wskazuje niewłaściwe zachowania dotyczące cyberprzemocy; proponuje właściwą na nie reakcję,</p>
	Bezpieczeństwo państwa	<p>Uczeń z problemami potrafi:</p> <p>scharakteryzować geopolityczne aspekty bezpieczeństwa państwa, opisuje istotę oraz wymienia elementy składowe systemu bezpieczeństwa, omawia miejsce Polski w organizacjach międzynarodowych, wymienia zadania parlamentu, prezydenta, wymienia zagrożenia cyberbezpieczeństwa w wymiarze cywilnym i wojskowym, omawia</p>

WYMAGANIA EDUKACYJNE KLASA VIII

		zasady bezpieczeństwa w sieci, zna istotę cyberbezpieczeństwa,
	Podstawy pierwszej pomocy	<p>Uczeń z problemami potrafi:</p> <p>podać definicję i wymienić cele oraz zadania pierwszej pomocy, opisuje prawny i moralny, obowiązek udzielania pierwszej pomocy, wymienia działania z zakresu pierwszej pomocy, opisuje rolę układów: oddychania, krążenia i nerwowego w prawidłowym funkcjonowaniu organizmu, wyjaśnia pojęcie „stan zagrożenia życia”, opisuje wyposażenie apteczki pierwszej pomocy; wymienia przedmioty, jakie powinny się znaleźć w apteczce, np. domowej, samochodowej, turystycznej, opisuje następstwa zaburzeń czynności układów: oddychania, krążenia i nerwowego, omawia znaczenie „złotej godziny” dla losu poszkodowanych, opisuje zasady bezpiecznego postępowania w miejscu zdarzenia, w tym, unikania narażania własnego zdrowia i życia, oceniania własnych możliwości, wskazywania sposobu zabezpieczenia się przed zakażeniem w kontakcie z krwią i płynami ustrojowymi – stosowania uniwersalnych środków ochrony osobistej, prawidłowo wzywa pomoc: wymienia nazwy służb ratunkowych I podaje ich numery alarmowe, opisuje podstawowe sposoby transportu poszkodowanych z miejsc niebezpiecznych, opisuje zasady postępowania z osobą nieprzytomną, wymienia objawy utraty przytomności, wymienia przedomdleniowe objawy zwiastujące, ocenia przytomność poszkodowanego, ocenia czynność oddychania u osoby nieprzytomnej (trzema zmysłami, przez okres do 10 sekund), wyjaśnia mechanizm niedrożności dróg oddechowych u osoby nieprzytomnej, udrażnia drogi oddechowe rękoczynem czoło-żuchwa, układa osobę nieprzytomną na plecach i w pozycji bezpiecznej, zapewnia osobie nieprzytomnej komfort termiczny, wymienia najczęstsze przyczyny utraty przytomności i omdleń, wskazuje najprostsze sposoby samopomocy w przypadku wystąpienia objawów zwiastujących omdlenie, wykonuje podstawowe czynności resuscytacji krążeniowo-oddechowej, wymienia jego oznaki, podaje przykłady zdarzeń, w których dochodzi do nagłego zatrzymania krążenia, opisuje algorytm podstawowych czynności resuscytacyjnych u osoby dorosłej z dbałością o własne bezpieczeństwo, omawia uniwersalny algorytm postępowania w nagłym zatrzymaniu krążenia, wykonuje na manekinie uciski klatki piersiowej i sztuczne oddychanie samodzielnie opisuje zastosowanie automatycznego defibrylatora zewnętrznego (AED), przedstawia metody zapewnienia bezpieczeństwa własnego, osoby poszkodowanej i otoczenia w sytuacjach symulowanych podczas zajęć, opisuje zagrożenia dla życia związane z utratą dużej ilości krwi w krótkim czasie (wstrząs krwotoczny), omawia skuteczne sposoby tamowania krwawienia z nosa, przewodu pokarmowego, omawia zasady opatrywania ran przy urazach głowy, ranach brzucha i klatki piersiowej, wykonuje podstawowe opatrunki osłaniające w obrębie głowy i tułowia, zakłada opatrunek uciskowy na rany w obrębie głowy i tułowia, omawia okoliczności i sposób zakładania opaski uciskowej, wymienia objawy najczęstszych obrażeń narządu ruchu, opisuje metody udzielania pierwszej pomocy w urazach kończyn, w sytuacjach symulowanych prawidłowo unieruchamia kończynę po urazie w zastanej pozycji; wykorzystuje dostępny sprzęt do unieruchomienia złamanej kończyny, wymienia sytuacje,</p>

WYMAGANIA EDUKACYJNE KLASA VIII

		<p>w jakich może dojść do urazów kręgosłupa, wymienia przykłady zapobiegania urazom w sporcie, w domu, pracy, wyjaśnia cel doraźnego unieruchamiania kończyny (ograniczenie ruchu, złagodzenie bólu, ograniczenie ryzyka pogłębiania urazu, umożliwienie bezpiecznego transportu), opisuje typowe okoliczności i objawy wystąpienia udarów termicznego i słonecznego, omawia sposoby udzielania pierwszej pomocy w przypadku udaru słonecznego i termicznego, wyjaśnia, na czym polega udzielanie pierwszej pomocy w oparzeniach, wyjaśnia pojęcie „oparzenie”, wymienia przyczyny i rodzaje oparzeń, omawia zasady postępowania w przypadku oparzenia termicznego i chemicznego, wyjaśnia na czym polega udzielanie pierwszej pomocy w przypadku odmrożeń i znacznego wychłodzenia organizmu, podaje przykłady sposobów zapobiegania oparzeniom, ze szczególnym uwzględnieniem środowiska domowego i małych dzieci, szacuje powierzchnię oparzeń u dorosłych i dzieci, opisuje sposób udzielania pierwszej pomocy w przypadku: zadławienia, zawału serca, udaru mózgu, napadu padaczkowego, hipo lub hiper glikemii, wymienia ich objawy, opisuje sposób udzielania pierwszej pomocy w przypadku: napadu duszności/ napadu astmy oskrzelowej, porażenia prądem, ukąszenia lub użądlenia, pogryzienia przez zwierzęta, wyjaśnia, na czym polega udzielanie pierwszej pomocy we wstrząsie, opisuje sytuacje, w jakich dochodzi do tonięcia; omawia zagrożenia związane z wodą, rozumie, na czym polega udzielanie pierwszej pomocy w zatruciach, omawia zatrucie tlenkiem węgla (czadem), lekami i środkami odurzającymi; opisuje zasady bezpieczeństwa w pomieszczeniach skażonych tlenkiem węgla, gazami toksycznymi, w sytuacji symulowanej podejmuje prawidłowe działania wobec osoby, u której podejrzewa się zatrucie, wyjaśnia, jak zapobiegać tonięciu i wypadkom w zbiornikach wodnych, wymienia główne choroby cywilizacyjne oraz ich przyczyny, wymienia najskuteczniejsze sposoby zapobiegania chorobom cywilizacyjnym, proponuje skuteczne sposoby ograniczające skutki stresu,</p>
	Kształtowanie postaw obronnych	<p>Uczeń z problemami portafi: zachować zasady bezpieczeństwa podczas posługiwania się bronią (BLOS), przestrzegać regulaminu strzelnicy, wykonać polecenia prowadzącego strzelanie, Wymienić konsekwencje przyjmowania nieprawidłowych postaw strzeleckich, zna podstawy orientowania się w terenie, wskazywać kierunki stron świata za pomocą kompasu i GPS, używać różnych rodzajów map do orientacji w terenie,</p>
Dopuszczająca	Postępowanie w sytuacjach zagrożeń	<p>Uczeń ma problemy z: poinformowaniem, z jakich systemowych źródeł otrzyma informacje o zagrożeniach, definicją i rodzajem alarmów i sygnałów alarmowych, wymieniem podstawowych środków alarmowych, znaków ewakuacyjnych, wskazaniem miejsca zbiórki ewakuowanej ludności, zasadami zachowania się podczas ewakuacji ze szkoły, omawianiem ogólnych zasady ewakuacji, rozpoznaje zagrożenia i ich źródła, wymienieniem głównych przyczyn pożarów, opisaniem zasad postępowania podczas pożaru, charakteryzowaniem zagrożenia pożarowego w domu, szkole i najbliższej okolicy, doboru odpowiedniego rodzaju środka gaśniczego w zależności od rodzaju pożaru (np. płonąca patelnia, płonący komputer), rozpoznaniem znaków ochrony przeciwpożarowej, omawianiem zasad</p>

WYMAGANIA EDUKACYJNE KLASA VIII

		profilaktyki pożarowej, omawianiem zasad troski o własne bezpieczeństwo podczas pożaru, opisaniem sposobu postępowania osób odciętych przez pożar od dróg ewakuacji, przedstawieniem typowych zagrożeń zdrowia i życia podczas powodzi, pożaru i innych klęsk żywiołowych, wymienieniem głównych przyczyny powodzi, opisaniem zasad postępowania podczas powodzi, wyjaśnieniem zasad postępowania na miejscu wypadku drogowego, opisaniem obowiązków pieszego i kierowcy podczas przejazdu pojazdu uprzywilejowanego, wyjaśnieniem pojęcia terroryzmu, wymienieniem przykładów skutków użycia środków: biologicznych, chemicznych i wybuchowych w ataku terrorystycznym, wyjaśnieniem znaczenia pojęcia cyberprzemocy, opisaniem procedur postępowania w przypadku jej wystąpienia, wskazaniem niewłaściwego zachowania dotyczące cyberprzemocy,
	Bezpieczeństwo państwa	Uczeń ma problemy z: scharakteryzowaniem geopolitycznych aspektów bezpieczeństwa państwa, opisaniem wymienieniem elementów składowych systemu bezpieczeństwa, omówieniem miejsca Polski w organizacjach międzynarodowych, wymienieniem zadania parlamentu, prezydenta, wymienieniem zagrożenia cyberbezpieczeństwa w wymiarze cywilnym i wojskowym, omówieniem zasad bezpieczeństwa w sieci,
	Podstawy pierwszej pomocy	Uczeń ma problemy z: podaniem definicji i wymienieniem celów oraz zadań pierwszej pomocy, wymienieniem działań z zakresu pierwszej pomocy, opisuje wyposażenie apteczki pierwszej pomocy; wymienieniem przedmiotów, jakie powinny się znaleźć w apteczce, np. domowej, samochodowej, turystycznej, opisaniem następstw zaburzeń czynności układów: oddychania, krążenia i nerwowego, opisaniem zasad bezpiecznego postępowania w miejscu zdarzenia, w tym, unikania narażania własnego zdrowia i życia, wskazywania sposobu zabezpieczenia się przed zakażeniem w kontakcie z krwią i płynami ustrojowymi – stosowania uniwersalnych środków ochrony osobistej, wymienia nazwy służb ratunkowych I podaje ich numery alarmowe, opisuje zasady postępowania z osobą nieprzytomną, wymienieniem objawów utraty przytomności, ocenieniem przytomności poszkodowanego, ocenieniem czynności oddychania u osoby nieprzytomnej (trzema zmysłami, przez okres do 10 sekund), wyjaśnieniem mechanizmu niedrożności dróg oddechowych u osoby nieprzytomnej, wykonuje podstawowe czynności resuscytacji krążeniowo-oddechowej, opisuje algorytm podstawowych czynności resuscytacyjnych u osoby dorosłej z dbałością o własne bezpieczeństwo, omawia uniwersalny algorytm postępowania w nagłym zatrzymaniu krążenia, wykonuje na manekinie uciski klatki piersiowej, przedstawia metody zapewnienia bezpieczeństwa własnego, osoby poszkodowanej i otoczenia w sytuacjach symulowanych podczas zajęć, opisuje zagrożenia dla życia związane z utratą dużej ilości krwi w krótkim czasie (wstrząs krwotoczny), omawia skuteczne sposoby tamowania krwawienia z nosa, przewodu pokarmowego, wymienia objawy najczęstszych obrażeń narządu ruchu, opisuje metody udzielania pierwszej pomocy w urazach kończyn, w sytuacjach symulowanych prawidłowo unieruchamia kończynę po urazie w zastanej pozycji; wykorzystuje dostępny sprzęt do unieruchomienia złamanej kończyny, wymienia sytuacje, w jakich może dojść do urazów kręgosłupa, wymienia przykłady zapobiegania

WYMAGANIA EDUKACYJNE KLASA VIII

		urazom w sporcie, w domu, pracy, opisaniem typowe okoliczności i objawy wystąpienia udarów termicznego i słonecznego, omawia sposoby udzielania pierwszej pomocy w przypadku udaru słonecznego i termicznego, ma problem z wymienieniem przyczyn i rodzajów oparzeń, omawia zasady postępowania w przypadku oparzenia termicznego i chemicznego, podaje przykłady sposobów zapobiegania oparzeniom, opisuje sytuacje, w jakich dochodzi do tonięcia; omawia zagrożenia związane z wodą, wyjaśnia, jak zapobiegać tonięciu i wypadkom w zbiornikach wodnych, wymienieniem głównych chorób cywilizacyjnych oraz ich przyczyny,
	Kształtowanie postaw obronnych	Uczeń ma problemy z: zachowaniem zasad bezpieczeństwa podczas posługiwania się bronią (BLOS), przestrzeganiem regulaminu strzelnicy, wykonaniem poleceń prowadzącego strzelanie, Wymienieniem konsekwencji przyjmowania nieprawidłowych postaw strzeleckich, znajomością podstaw orientowania się w terenie, wskazaniem kierunków stron świata za pomocą kompasu i GPS, używaniem różnych rodzajów map do orientacji w terenie,
Niedostateczna	Postępowanie w sytuacjach zagrożeń	Uczeń nie potrafi: poinformować, z jakich systemowych źródeł otrzyma informacje o zagrożeniach, nie zna definicji i rodzajów alarmów i sygnałów alarmowych, wymienić podstawowych środków alarmowych, znaków ewakuacyjnych, wskazać miejsca zbiórki ewakuowanej ludności, nie zna zasady zachowania się podczas ewakuacji ze szkoły, omówić ogólnych zasady ewakuacji, rozpoznać zagrożenia i ich źródła, wymienieniem głównych przyczyn pożarów, opisać zasad postępowania podczas pożaru, rozpoznać znaków ochrony przeciwpożarowej, omówić zasad profilaktyki pożarowej, omówić zasad troski o własne bezpieczeństwo podczas pożaru, opisać sposobu postępowania osób odciętych przez pożar od dróg ewakuacji, pożaru i innych klęsk żywiołowych, wymienić głównych przyczyny powodzi, opisać zasad postępowania podczas powodzi, wyjaśnić zasad postępowania na miejscu wypadku drogowego, opisać obowiązków pieszego i kierowcy podczas przejazdu pojazdu uprzywilejowanego, wyjaśnić pojęcia terroryzmu, wyjaśnić znaczenia pojęcia cyberprzemocy, opisać procedur postępowania w przypadku jej wystąpienia,
	Bezpieczeństwo państwa	Uczeń nie potrafi: scharakteryzować geopolitycznych aspektów bezpieczeństwa państwa, wymienić elementów składowych systemu bezpieczeństwa, omówić miejsca Polski w organizacjach międzynarodowych, wymienić zadań parlamentu, prezydenta, wymienić zagrożeń cyberbezpieczeństwa w wymiarze cywilnym i wojskowym, omówić zasady bezpieczeństwa w sieci,
	Podstawy pierwszej pomocy	Uczeń nie potrafi: podać definicji i wymienić celów oraz zadań pierwszej pomocy, wymienić działań z zakresu pierwszej pomocy, opisać wyposażenia apteczki pierwszej pomocy; wymienić przedmiotów, jakie powinny się znaleźć w apteczce, np. domowej, samochodowej, turystycznej, opisać następstw zaburzeń czynności układów: oddychania, krążenia i nerwowego, opisać zasad bezpiecznego postępowania w miejscu zdarzenia, w tym, unikania narażania własnego zdrowia i życia, wskazać sposobu zabezpieczenia się przed zakażeniem w kontakcie z krwią i płynami

WYMAGANIA EDUKACYJNE KLASA VIII

		ustrojowymi – stosowania uniwersalnych środków ochrony osobistej, ocenić przytomności poszkodowanego, ocenić czynności oddychania u osoby nieprzytomnej (trzema zmysłami, przez okres do 10 sekund), nie wykonuje podstawowych czynności resuscytacji krążeniowo-oddechowej, nie opisuje algorytmu podstawowych czynności resuscytacyjnych u osoby dorosłej z dbałością o własne bezpieczeństwo, omówić uniwersalny algorytm postępowania w nagłym zatrzymaniu krążenia, nie wykonuje na manekinie uciski klatki piersiowej, przedstawić metody zapewnienia bezpieczeństwa własnego, osoby poszkodowanej i otoczenia w sytuacjach symulowanych podczas zajęć, wymienić objawów najczęstszych obrażeń narządu ruchu, opisać metod udzielania pierwszej pomocy w urazach kończyn, w sytuacjach symulowanych prawidłowo unieruchamia kończynę po urazie w zastanej pozycji; omówić sposobów udzielania pierwszej pomocy w przypadku udaru słonecznego i termicznego, ma problem z wymienieniem przyczyn i rodzajów oparzeń, omówić zasady postępowania w przypadku oparzenia termicznego i chemicznego, nie potrafi podać przykładów sposobów zapobiegania oparzeniom, opisać sytuacje, w jakich dochodzi do tonięcia; wyjaśnić, jak zapobiegać tonięciu i wypadkom w zbiornikach wodnych, wymienić głównych chorób cywilizacyjnych oraz ich przyczyny,
	Kształtowanie postaw obronnych	Uczeń nie potrafi: zachować zasad bezpieczeństwa podczas posługiwania się bronią (BLOS), przestrzegać regulaminu strzelnicy, wykonać poleceń prowadzącego strzelanie, Wymienić konsekwencji przyjmowania nieprawidłowych postaw strzeleckich, nie zna podstaw orientowania się w terenie, wskazać kierunków stron świata za pomocą kompasu i GPS, używać różnych rodzajów map do orientacji w terenie,

Warunki i sposób oceniania ze sprawdzianów praktycznych

Edukacja dla bezpieczeństwa

Oceniając praktyczne umiejętności uczniów podczas lekcji (przeprowadzenie RKO na fantomie, ustawienie osoby w pozycji bocznej bezpiecznej, udzielenie pierwszej pomocy w zależności od przypadku, m.in. tamowanie, złamania itp.) , nauczyciel bierze pod uwagę:

1. przygotowanie i wykorzystanie posiadanych materiałów
2. rzetelność i dokładność wykonania
3. stopień samodzielności zaangażowanie, ilość włożonej pracy
4. sprawność w posługiwaniu się narzędziami i poprawne ich zastosowanie

5. staranność i estetykę pracy
6. organizacja pracy, postępowanie zgodnie z zasadami (krok po kroku)
7. indywidualne możliwości ucznia

RELIGIA

OGÓLNE KRYTERIA OCENIANIA

W procesie oceniania **obowiązuje stosowanie zasady kumulowania wymagań** (ocenę wyższą otrzymać może uczeń, który spełnia wszystkie wymagania przypisane ocenom niższym). Oceniamy wiedzę i umiejętności ucznia oraz przejawy ich zastosowania w życiu codziennym, przede wszystkim w szkole. Gdy uczeń ubiega się o ocenę celującą, bierzemy pod uwagę również jego zaangażowanie religijno-społeczne poza szkołą.

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który:

- a) nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą, (i)
- b) odmawia wszelkiej współpracy, (i)
- c) ma lekceważący stosunek do przedmiotu i wiary.

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania konieczne:

- a) zakresie wiadomości i umiejętności opanował treści najłatwiejsze, najczęściej stosowane, stanowiące podstawę do dalszej edukacji,
- b) wykazuje choćby minimalne zainteresowanie przedmiotem i gotowość współpracy z nauczycielem i w grupie.

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania podstawowe:

- a) opanował treści najbardziej przystępne, najprostsze, najbardziej uniwersalne, niezbędne na danym etapie kształcenia i na wyższych etapach,
- b) uczestniczy w rozwiązywaniu problemów oraz umiejętnie słucha innych.

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania rozszerzające:

- a) opanował treści umiarkowanie przystępne oraz bardziej złożone,
- b) ukierunkowany jest na poszukiwanie prawdy i dobra oraz szanuje poglądy innych,
- c) aktywnie realizuje zadania wykonywane w grupie.

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania dopelniające:

- a) opanował treści obejmujące elementy trudne do opanowania, złożone i nietypowe,
- b) wykazuje własną inicjatywę w rozwiązywaniu problemów swojej społeczności
- c) wszechstronnie dba o rozwój swojej osobowości i podejmuje zadania apostolskie.

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który:

- a) posiadał wiedzę i umiejętności z przedmiotu w danej klasie, samodzielnie i twórczo rozwija własne uzdolnienia,

WYMAGANIA EDUKACYJNE KLASA VIII

- b) biegle posługuje się zdobytymi wiadomościami w rozwiązywaniu problemów teoretycznych lub praktycznych i proponuje rozwiązania nietypowe,
 c) osiąga sukcesy w konkursach i olimpiadach kwalifikując się do finałów na szczeblu diecezjalnym, powiatowym, regionalnym, wojewódzkim albo krajowym lub posiada inne porównywalne osiągnięcia.

PRZEDMIOT OCENY	OCENA					
	celująca	bardzo dobra	dobra	dostateczna	dopuszczająca	niedostateczna
1. Modlitwy, pieśni	<ul style="list-style-type: none"> dokładna znajomość tekstu, melodii, samodzielność i piękno wykonania 	<ul style="list-style-type: none"> dokładna znajomość tekstu, melodii 	<ul style="list-style-type: none"> dobra znajomość tekstu, melodii 	<ul style="list-style-type: none"> niezbyt dokładna znajomość tekstu 	<ul style="list-style-type: none"> fragmentaryczna znajomość tekstu 	<ul style="list-style-type: none"> brak jakiegokolwiek znajomości tekstu
2. Ćwiczenia w podręczniku	<ul style="list-style-type: none"> wykonane wszystkie zadania staranne pismo własne materiały ilustracje itp. 	<ul style="list-style-type: none"> starannie prowadzony wszystkie zadania 	<ul style="list-style-type: none"> zapis staranny luki w zapisach (sporadyczne do 5 tematów) 	<ul style="list-style-type: none"> ćwiczenia czytelne braki w zadaniach (do 40% tematów) 	<ul style="list-style-type: none"> pismo niestaranne liczne luki w zapisach (do 70% tematów) 	<ul style="list-style-type: none"> brak podręcznika
4. Odpowiedzi ustne	<ul style="list-style-type: none"> wiadomości zawarte w podręczniku wypowiedź pełnymi zdaniami, bogaty język używanie prawidłowych pojęć 	<ul style="list-style-type: none"> wiadomości z podręcznika prezentowane w sposób wskazujący na ich rozumienie, informacje przekazywane zrozumiałym językiem odpowiedź pełna nie wymagająca pytań dodatkowych 	<ul style="list-style-type: none"> wyuczone na pamięć wiadomości uczeń ma trudności w sformułowaniu myśli własnymi słowami potrzebna pomoc nauczyciela 	<ul style="list-style-type: none"> wybiórcza znajomość poznanych treści i pojęć odpowiedź niestaranna częste pytania naprowadzające 	<ul style="list-style-type: none"> słabe wiązanie faktów i wiadomości chaos myślowy i słowny odpowiedź bełkotliwa, niewyraźna, pojedyncze wyrazy dużo pytań pomocniczych 	<ul style="list-style-type: none"> brak odpowiedzi lub odpowiedzi świadczące o braku wiadomości rzeczowych
5. Aktywność	<ul style="list-style-type: none"> uczeń wyróżnia się aktywnością na lekcji korzysta z materiałów zgromadzonych samodzielnie 	<ul style="list-style-type: none"> uczeń zawsze przygotowany do lekcji często zgłasza się do odpowiedzi wypowiada się poprawnie 	<ul style="list-style-type: none"> stara się być przygotowany do lekcji chętnie w niej uczestniczy 	<ul style="list-style-type: none"> mało aktywny na lekcjach 	<ul style="list-style-type: none"> niechętny udział w lekcji 	<ul style="list-style-type: none"> lekceważący stosunek do przedmiotu.

WYMAGANIA EDUKACYJNE KLASA VIII

Dział	OCENA				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
I. Zdobywam świętość	<ul style="list-style-type: none"> wymienia najważniejsze przymioty Boga (A.5.2): miłość i miłosierdzie, wymienia sposoby przeżywania miłości (C.10.3), definiuje pojęcie „łaska Boża”, wyjaśnia, że wiara jest łaską – darem otrzymanym od Boga (A.3.1), wymienia warunki i sposoby przyjęcia przez człowieka łaski Bożej, wyjaśnia pojęcie: błogosławieństwa (A.10.1), wymienia osoby, które dawały świadectwo życia duchem ośmiu błogosławieństw. charakteryzuje rolę Maryi w dziele zbawczym (A.13.11) podczas wesela w Kanie Galilejskiej, wymienia miejsca objawień Matki Bożej, podaje powody, dla których przesłanie fatimskie jest nadal aktualne, uzasadnia związek modlitwy różańcowej z życiem chrześcijanina (D.5.3). 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje na sposoby odkrywania powołania w świetle wezwania Bożego (C.10.5), opisuje przejawy miłości Boga do człowieka (A.5.3), wskazuje na ciągłość działania Boga w dziejach świata i każdego człowieka (E.3.1), uzasadnia, dlaczego nie można się zatrzymać w dążeniu do świętości. przedstawia nauczanie Jezusa zawarte w <i>Kazaniu na górze</i> (A.13.8), interpretuje przykazanie miłości Boga i bliźniego w świetle <i>Nowego przykazania</i> (C.10.1), uzasadnia znaczenie błogosławieństw w drodze do zbawienia (C.9.4), uzasadnia wartość błogosławieństw w życiu osobistym i społecznym (C.9.3). 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia etapy życia Jezusa w dążeniu do zbawienia człowieka, podaje przyczyny, dla których bogaty młodzieniec nie potrafił zrealizować planu przemiany swojego życia, wyjaśnia prawdę wiary o konieczności łaski Bożej do zbawienia, charakteryzuje, na czym polega współpraca człowieka z łaską Bożą, wyjaśnia, na czym polega świętość życia według ośmiu błogosławieństw, przypisuje najważniejsze przesłania objawień fatimskich, uzasadnia, dlaczego chrześcijanin powinien modlić się o dobro dla świata, uzasadnia, dlaczego pokój na świecie jest uzależniony od więzi człowieka z Bogiem. 	<ul style="list-style-type: none"> interpretuje tekst biblijny o miłości Boga do człowieka jeszcze przed jego narodzeniem, interpretuje perykopę o bogatym młodzieńcu, uzasadnia, że życie według ośmiu błogosławieństw jest realizacją nowego przykazania miłości, wyjaśnia teksty objawień fatimskich w kontekście troski Maryi o świat. 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje działanie Jezusa jako konsekwentne realizowanie planu zbawienia świata, wyjaśnia, dlaczego chrześcijanin jest odpowiedzialny za wiarę innych.

WYMAGANIA EDUKACYJNE KLASA VIII

Dział	OCENA				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
II. Pismo Święte w życiu chrześcijanina	<ul style="list-style-type: none"> wymienia sposoby Bożego objawienia: w słowie Bożym (A.5.1), wyjaśnia, dlaczego należy przyjąć miłość Jezusa i odpowiedzieć na nią, podaje prawdę, że w Biblii Bóg kieruje swoje słowa do wszystkich ludzi i do każdego człowieka indywidualnie, wskazuje osoby żyjące modlitwą (D.2.1), które spotkały Boga przez czytanie Biblii, charakteryzuje najważniejsze wspólnoty w życiu człowieka (E.1.1): Kościół jako wspólnotę wspólnot, wyjaśnia, że przykazania są drogowskazami w życiu (C.1.3), identyfikuje autorów poznanych modlitw starotestamentalnych (D.2.2) – Mojżesz, wymienia z pamięci przykazania Boże (C.1.1). 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje skutki pójścia za Jezusem, ukazuje związek wydarzeń biblijnych z życiem chrześcijanina (A.10.5), podaje zasady indywidualnej lektury Pisma Świętego i uzasadnia jej wartość (A.10.7), uzasadnia, że Biblia jest księgą ponadczasową. przedstawia, na czym polega uczestnictwo w życiu Kościoła (E.1.2), na przykładzie biblijnego spotkania w ramach wybranej wspólnoty, wyjaśnia związek życia chrześcijanina z rozważaniem we wspólnocie lub indywidualnie słowem Bożym, przypomina wątki, tematy i postaci z Nowego Testamentu obecne w literaturze pięknej (A.13.19), uzasadnia, że postać Jezusa Chrystusa najczęściej inspirowała twórców literatury. 	<ul style="list-style-type: none"> uzasadnia potrzebę modlitwy do Ducha Świętego przy czytaniu Biblii, czyta tekst biblijny ze zrozumieniem i stawia pytania do przeczytanego tekstu, podaje przykłady wspólnotowej lektury Pisma Świętego, wyjaśnia, na czym polega modlitewna i medytacyjna lektura Pisma Świętego, wymienia tytuły przynajmniej kilku utworów literackich nawiązujących do Biblii, opowiada historię przekazania Mojżeszowi tablic Dekalogu, wyjaśnia treść wprowadzenia do Dekalogu „Ja jestem Pan, Bóg twój...”. 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia, na czym polegała przemiana życia wybranych postaci biblijnych (św. Piotr, św. Maria Magdalena, św. Tomasz, uczniowie z Emaus), analizuje tekst przypowieści o miłosiernym ojcu według metody pięciu palców. 	<ul style="list-style-type: none"> prezentuje przesłanie wybranego utworu inspirowanego Pismem Świętym.

WYMAGANIA EDUKACYJNE KLASA VIII

Dział	OCENA				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
III. Historia zbawienia: apostołowie i ich następcy	<ul style="list-style-type: none"> • podaje znaczenie słowa „apostoł”, • podaje, że papież i biskupi są następcami apostołów, • przedstawia biblijne przykłady osób powoływanych przez Boga oraz ich zadania (A.11.4) – św. Piotr, • wymienia stopnie hierarchii w Kościele, • podaje imiona i nazwiska biskupów swojej diecezji oraz kapłanów z parafii, • wyjaśnia znaczenie imienia Piotr. • definiuje pojęcie „dogmat” (E.2.8), • wymienia poszczególne prawdy wiary zawarte w <i>Credo</i>, • wyjaśnia, co to znaczy, że Kościół jest wspólnotą (E.2.3), • wymienia podstawowe prawdy o Kościele, • wymienia przymioty Kościoła katolickiego (E.2.4): jeden, święty, powszechny i apostołski, • wyjaśnia nazwę „hierarchiczna struktura Kościoła”, • wymienia posługi kapłana oraz funkcje, jakie mogą pełnić w Kościele ludzie świeccy, • wymienia zadania w zgromadzeniu liturgicznym (B.1.3), • przedstawia, na czym polega uczestnictwo w życiu różnych wspólnot Kościoła, grupy koleżeńskie (E.1.2), • planuje pozytywne aktywności życiowe, np. harcerstwo, działalność społeczna (C.8.3), • podaje możliwości włączenia się w życie wspólnoty diecezjalnej i parafialnej (E.2.12). 	<ul style="list-style-type: none"> • na podstawie tekstów biblijnych omawia etapy powstawania Kościoła (E.2.1), • wyjaśnia pojęcia: papież, prymat papieża, Namiestnik Chrystusa (E.2.8), • podaje przykłady wpływu chrześcijaństwa na dzieje ludzkości (A.13.18), • w oparciu o teksty biblijne opisuje misyjną działalność Kościoła (F.1.2), • omawia przykłady działalności misyjnej (F.1.3), • uzasadnia potrzebę wspierania misji, • wyjaśnia poszczególne artykuły <i>Credo</i> (A.4.1), • charakteryzuje najważniejsze obrazy biblijne Kościoła (E.2.2), • zestawia teksty biblijne z podstawowymi prawdami wiary Kościoła (A.13.17), • wyjaśnia przymioty Kościoła katolickiego (E.2.4), • interpretuje tekst biblijny: Ef 2,19-22, • wyjaśnia pojęcia: Stolica Apostolska, kuria rzymska, nuncjusz, konferencja episkopatu, synod biskupów, metropolia, diecezja, biskup, parafia, proboszcz (E.2.8), Watykan (E.3.8), • opisuje hierarchiczny ustrój Kościoła (E.2.7), 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia dostępne mu sposoby apostołowania, • wyjaśnia, że w Kościół współczesny kontynuuje posłanie apostołów na cały świat, • opowiada o powierzeniu Piotrowi władzy w Kościele, • omawia powołanie i nawrócenie Szawła, • podaje prawdę, że Kościół jest wspólnotą zbawienia o hierarchicznej strukturze władzy, • określa zadania wierzących we wspólnocie Kościoła, • podaje przykłady intencji w potrzebach osób należących do Kościoła, • wymienia zadania, jakie Bóg powierzył hierarchom Kościoła, • wskazuje, że celem posługi kapłana i apostołstwa świeckich jest zbawienie własne i pomoc w zbawieniu innych ludzi, • wymienia grupy, ruchy i wspólnoty działające na terenie parafii. 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje rolę Jezusa w powstaniu Kościoła, • wyjaśnia znaczenie symboli związanych z władzą w Kościele. • charakteryzuje działalność apostołską św. Pawła, • wskazuje sposoby naśladowania apostoła, • uzasadnia, dlaczego każdy katolik jest odpowiedzialny za Kościół, • wyjaśnia, czego dotyczy nieomylność papieża i kolegium biskupów, • charakteryzuje wzajemne relacje członków Kościoła, • charakteryzuje działalność wybranych grup. 	<ul style="list-style-type: none"> • uzasadnia, że władza w Kościele oznacza służbę wspólnocie wierzących, • wyjaśnia, co to znaczy dobrze realizować swoje powołanie, • graficznie lub opisowo charakteryzuje wskazane teksty z KKK, • uzasadnia potrzebę i wartość przynależności do rówieśniczych grup o charakterze religijnym.

WYMAGANIA EDUKACYJNE KLASA VIII

Dział	OCENA				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
IV. Spotkanie z Jezusem w sakramentach: bierzmowanie	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, czym jest sakrament bierzmowania (B.5.1), • omawia znaczenie sakramentu bierzmowania dla życia chrześcijanina (B.5.4), • rozpoznaje znaki, symbole i gesty liturgiczne sakramentu bierzmowania oraz właściwie je interpretuje (B.1.4), • opisuje i wyjaśnia obrzędy bierzmowania (B.5.2). • wymienia dary Ducha Świętego (A.14.2; B.5.5), • omawia owoce działania Ducha Świętego (A.14.3), • wymienia grzechy przeciwko Duchowi Świętemu (A.15.1), • wyjaśnia, dlaczego grzechy przeciw Duchowi Świętemu zamykają drogę do nieba. • podaje prawdę, że przebaczenie i pojednanie prowadzi do doświadczenia miłości, • podaje prawdę o miłości Boga, który szuka człowieka. 	<ul style="list-style-type: none"> • w oparciu o odpowiednie teksty biblijne (J 14,26; J 16,13-15; Dz 1,8) omawia rolę Ducha Świętego w swoim życiu, • podaje właściwe motywy przyjęcia sakramentu bierzmowania jako dopełnienia chrztu (B.5.6), • przytacza i interpretuje wybrane teksty biblijne, liturgiczne oraz nauczania Kościoła na temat sakramentu bierzmowania (B.3.2), • omawia dary Ducha Świętego i wyjaśnia ich znaczenie (A.14.2; B.5.5), • uzasadnia konieczność formacji chrześcijańskiej (B.5.7) przez współpracę z Duchem Świętym w rozwijaniu Jego darów, • opisuje naturę, sposób obecności i działania Ducha Świętego w Kościele oraz w życiu chrześcijanina w oparciu o teksty biblijne i nauczanie Kościoła (A.14.1), • przedstawia istotę, skutki i konsekwencje egzystencjalne bierzmowania (B.5.3), • wyjaśnia pojęcie grzechu przeciwko Duchowi Świętemu (A.15.1), • wskazuje przyczyny zła (A.7.2) i przedstawia skutki grzechu (A.7.4), • przedstawia konsekwencje wynikające z sakramentów (B.3.3) pokuty i pojednania oraz Eucharystii, • omawia rolę sakramentu pokuty i pojednania oraz Eucharystii w życiu moralnym chrześcijanina (B.7.5; B.6.4). 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje sfery życia, w których należy podjąć pracę nad sobą, by dobrze się przygotować do sakramentu bierzmowania, • podaje, kto i w jaki sposób udziela sakramentu bierzmowania, • wyjaśnia nazwę „bierzmowanie”, • wymienia warunki otrzymania Ducha Świętego, • podaje przykłady trudności dotyczących wiary, • wyjaśnia, że owocem dojrzałego chrześcijaństwa jest systematyczne przyjmowanie sakramentów i udział w niedzielnej Mszy Świętej, • wyjaśnia, jaki zachodzi związek między sakramentem pokuty i pojednania a Eucharystią. 	<ul style="list-style-type: none"> • interpretuje wybrane teksty liturgiczne odnoszące się do bierzmowania, • wyjaśnia, że pod widzialnym znakiem dokonuje się niewidzialna rzeczywistość, • wyjaśnia wartość sakramentu bierzmowania, • wyjaśnia słowa Jezusa z Ewangelii Mk 3,28-29. 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia zależność owocu od przyjęcia darów Ducha Świętego, • interpretuje tekst Dz 8,14-24, • wyjaśnia, dlaczego Eucharystia oraz sakrament pokuty i pojednania stanowią czytelny znak miłości Jezusa do człowieka.

WYMAGANIA EDUKACYJNE KLASA VIII

Dział	OCENA				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
V. Mój rozwój	<ul style="list-style-type: none"> wymienia wartości nadające sens ludzkiemu życiu (A.1.3), podaje przykłady osób, które pracą na sobą zmieniły swoje życie, wymienia, jakie wymagania (wartości) chciałby postawić wobec samego siebie, definiuje pojęcia: pokora, pycha, podaje biblijne przykłady pokory i pychy, wymienia prośby zawarte w Modlitwie Pańskiej, podaje przykłady pozytywnego i negatywnego wpływu rówieśników na życie, wyjaśnia, na czym polega kultura bycia w szkole, parafii, grupie rówieśniczej (E.1.5), omawia, jak pracować nad rozwojem emocjonalnym (E.1.4), uzasadnia potrzebę konfrontacji własnego obrazu siebie z opiniami innych, wyjaśnia różnice między dobrem a złem w konkretnych sytuacjach moralnych (C.1.3), uzasadnia, że życie chrześcijanina jest odpowiedzią na wezwanie Boże (C.2.4), wymienia grupy ludzi wykluczonych społecznie, wskazuje sposoby pomocy rodzinom w trudnej sytuacji życiowej (C.5.6). 	<ul style="list-style-type: none"> podaje zasady i uzasadnia motywację przy dokonywaniu wyborów (C.2.3), uzasadnia, że warto przyjąć cierpienie, by osiągnąć cel wyższy, omawia, jak pracować nad własnym rozwojem emocjonalnym (E.1.4), omawia rolę pokory i złe skutki pychy w odniesieniu do relacji Bóg – człowiek (C.3.4) oraz relacji z samym sobą i innymi ludźmi, odczytuje przesłanie wpływające z wezwań Modlitwy Pańskiej (D.3.1), omawia Modlitwę Pańską jako program życia chrześcijańskiego (D.3.2), definiuje pojęcia: wychowanie, samowychowanie, charakteryzuje przemiany w okresie dojrzewania (C.5.8), podaje hierarchię wartości wynikających z wiary (C.2.2), uzasadnia, że nastolatek powinien budować nową wizję obrazu Boga i relacji z Nim, omawia, jak pracować nad własnym rozwojem społecznym (E.1.4), uzasadnia konieczność uznawania określonych autorytetów, charakteryzuje powody krytyki i odrzucania autorytetów, podaje przykłady bezinteresownej troski o ludzi w potrzebie: samotnych, uzależnionych, bezradnych, wykluczonych społecznie (F.2.3). 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, na czym polega samowychowanie, wskazuje i charakteryzuje sposoby kształtowania postawy pokory i wyzwalania się z pychy, uzasadnia potrzebę systematycznej modlitwy, formułuje własną modlitwę, wzorując się na Modlitwie Pańskiej, uzasadnia, co w procesie samowychowania prowadzi do Chrystusa, a co od Niego oddala. określa różne sposoby postrzegania relacji z Bogiem i innymi w zależności od wieku (1 Kor 13,11), podaje przykłady sytuacji, w których należy wypowiedzieć słowa krytyki, określa, czym różni się krytyka od krytykanctwa, podaje przykłady autorytetów związanych z pełnieniem jakiejś funkcji czy roli społecznej, formułuje kryteria uznania kogoś za autorytet, podaje najczęstsze przyczyny wykluczeń, charakteryzuje potrzeby człowieka, który przestał sobie radzić w życiu. 	<ul style="list-style-type: none"> określa, że rozwój osobowy człowieka uzależniony jest od chęci pracy nad sobą, interpretuje teksty biblijne o pokorze i pysze (Łk 18,10-14; J 13,5.16; Rz 12,16), wyjaśnia, czemu służy wychowanie, do czego zmierza, kto uczestniczy w tym procesie, kto nim kieruje i od czego zależy efekt wychowawczy, uzasadnia, że wraz z dorastaniem powinna dokonywać się zmiana relacji z ludźmi, charakteryzuje zasady wypowiadania opinii o ludziach i przyjmowania wypowiedzi na swój temat. charakteryzuje sposób wyrażania krytycznych uwag, uzasadnia, że pracą w wybranym przez siebie zawodzie może służyć innym, uzasadnia chrześcijańską powinność zajęcia się ludźmi wykluczonymi. 	<ul style="list-style-type: none"> podaje owoce wytrwałości w stawianiu sobie wymagań (osiągnięcie celu), uzasadnia, że bliskość Boga i wartości chrześcijańskie najpełniej rozwijają człowieka, uzasadnia potrzebę krytycznych wypowiedzi, opracowuje program pomocy konkretnej grupie ludzi lub konkretnemu człowiekowi.

WYMAGANIA EDUKACYJNE KLASA VIII

Dział	OCENA				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
VI. Kościół w świecie	<ul style="list-style-type: none"> • podaje, co pomaga stawać się prawdziwym chrześcijaninem, • wyjaśnia i uzasadnia konieczność łaski Bożej do zbawienia, • wymienia największe Kościoły chrześcijańskie (E.2.5), • definiuje pojęcia: katolik, prawosławny, protestant, • omawia podstawowe zasady życia społecznego, • wykazuje, że Bóg jest dawcą zarówno wiary, jak i rozumu, • podaje przykłady wykorzystania osiągnięć nauki skierowanych przeciw dobru. • wymienia różne formy życia poświęconego Bogu, • omawia przykłady działalności misyjnej, zaangażowanie osób duchownych i świeckich (F.1.3), • wyjaśnia pojęcia: religia monoteistyczna i politeistyczna, • wymienia główne religie monoteistyczne i politeistyczne w świecie: chrześcijaństwo, judaizm, islam, buddyzm, hinduizm (F.3.3), 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, co znaczy powszechność zbawienia (F.3.4), • wymienia kręgi przynależności do Kościoła Chrystusowego i przyporządkowania do Ludu Bożego (F.3.5), • wyjaśnia, na czym polega rola Kościoła w zbawianiu człowieka (E.2.10), • wyjaśnia pojęcie: ekumenizm w kontekście rozumienia katolickiego wyznania wiary (E.2.6), • wymienia przyczyny podziału i podstawy jedności chrześcijan, • wskazuje działania na rzecz jedności Kościoła (E.5.10), • omawia historię ruchu ekumenicznego i wskazuje jego perspektywy. • definiuje pojęcia: „katolicka nauka społeczna” oraz „grzech społeczny”, • omawia indywidualne i społeczne aspekty niesprawiedliwości w rozdziale dóbr (C.7.6), • omawia w kontekście rewolucji przemysłowej, czym zajmuje się katolicka nauka społeczna (E.3.9). • wskazuje na źródła wiedzy na temat istnienia Boga (A.2.4), • wskazuje relacje między wiarą i wiedzą (A.2.1) na podst. nauczania Soboru Watykańskiego I, • podaje argumenty za niesprzecznością wiary i wiedzy (A.2.2), • omawia działalność Kościoła w XVI i XVII w. na przykładzie św. Franciszka Ksawerego (E.3.5), • przedstawia rolę zakonów w dziejach starożytnej i średniowiecznej Europy: benedyktyni, franciszkanie i dominikanie (E.3.3), 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje miejsce Pisma Świętego w życiu chrześcijanina, • wymienia najbardziej znanych przedstawicieli ruchu ekumenicznego, • podaje datę tygodnia modlitw o jedność, • wymienia encykliki społeczne, podaje ich autorów i określa tematykę, • wyjaśnia, że „dobro wspólne zostaje urzeczywistnione tam, gdzie zachowywane są prawa człowieka”. • podaje argumenty, że człowiek może poznać Boga za pomocą rozumu, • uzasadnia, że badania naukowe zajmują się pochodzeniem ciała ludzkiego, a wiara pochodzeniem człowieka (Darwin), • wskazuje terytorialny zasięg katolickich misji, • opisuje charakter pracy misyjnej, • wyjaśnia różnicę między wyznaniem chrześcijańskimi a religiami niechrześcijańskimi (F.3.2), • wskazuje na różnice i podobieństwa między judaizmem a chrześcijaństwem (A.12.2), 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje kręgi przynależności do Kościoła, • charakteryzuje podobieństwa i różnice między poszczególnymi wyznaniem (katolicyzm, prawosławie, protestantyzm, anglikanizm, starokatolicyzm), • uzasadnia pozytywny wpływ katolickiej nauki społecznej na rozwój społeczny, polityczny i gospodarczy państwa, • interpretuje słowa Chrystusa i Kościoła wzywające do życia konsekrowanego, • charakteryzuje rozwój misji katolickich na różnych kontynentach, • podaje czas ich powstania, podstawowe założenia i terytorium występowania, 	<ul style="list-style-type: none"> • uzasadnia potrzebę identyfikacji z własnym wyznaniem, • wyjaśnia i uzasadnia pojęcia interkomunii, sukcesji apostoelskiej. • określa związek katolickiej nauki społecznej z Ewangelią, • wyjaśnia, że myśl o wzajemnym przenikaniu się wiary i rozumu jest obecna w nauczaniu Soboru Watykańskiego I, a także w encyklice „Fides et ratio”, • omawia rozwój życia zakonnego w dziejach chrześcijaństwa (Benedyktyni, zakony: kanonickie, rycerskie, żebrackie, kleryckie – Jezuici), • ukazuje specyfikę i wartość chrześcijaństwa wobec innych religii (F.3.7),

WYMAGANIA EDUKACYJNE KLASA VIII

Dział	OCENA				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
VI. Kościół w świecie	<ul style="list-style-type: none"> określa pojęcie terroryzmu oraz organizacji i ataków terrorystycznych, uzasadnia różnicę między Chrystusem a innymi osobami mającymi wpływ na dzieje ludzkości (A.13.4), przedstawia konsekwencje dobra i zła (C.1.4), wskazuje przyczyny nieszczęść i zła: zbrodnie, wojny, przemoc itp. (C.1.5), definiuje, co to jest sekta, wymienia niebezpieczeństwa, jakie niosą ze sobą sekty, wymienia wartości, którymi powinien kierować się chrześcijanin, wyjaśnia, w jaki sposób młody człowiek powinien świadczyć o Chrystusie. 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, na czym polega misyjna natura Kościoła (F.1.1), opowiada o roli założonych wspólnot przez: Benedykta, Franciszka z Asyżu, Dominika, Ignacego Loyoli (E.4.2), w oparciu o teksty biblijne i nauczanie Kościoła opisuje jego misyjną działalność (F.1.2), omawia ogólnie zjawisko religii (F.3.1), wskazuje działania na rzecz tolerancji religijnej (E.5.10), podaje, kiedy w Kościele obchodzimy Dzień Judaizmu (A.12.4), rozpoznaje i wskazuje mechanizmy manipulacji w relacjach osobowych i w mediach (C.7.4), uzasadnia konieczność poznania pełnych okoliczności zaistniałych faktów, by móc je prawidłowo ocenić, wymienia sposoby przeciwdziałania złu (C.1.8), podając przykłady skuteczności walki metodami pokojowymi, podaje objawy uzależnienia się od sekty, uzasadnia właściwą postawę chrześcijanina wobec sekt (F.3.8), definiuje pojęcie totalitaryzmu i podaje przykłady systemów totalitarnych, uzasadnia, że zło jest konsekwencją odrzucenia Boga (C.1.2), opowiada o roli Kościoła w czasach totalitaryzmów: hitlerowskiego i bolszewickiego (E.3.10), wymienia prawa i wolności, których naruszenie może prowadzić do totalitarnego zniewolenia. 	<ul style="list-style-type: none"> podaje przykłady powtarzanych często opinii na temat wydarzeń i ludzi związanych z Kościołem, wymienia zasady moralne, jakie są łamane w przygotowaniu i przeprowadzaniu ataków terrorystycznych, uzasadnia, że nawet dla słusznych dążeń nie wolno posługiwać się zbrodnictwami metodami, wymierzonymi w niewinnych ludzi, określa szkodliwość działania sekt, podaje sposoby obrony przed werbowaniem do sekty, potrafi rozpoznać, że ktoś przystał do sekty, wyjaśnia pojęcia: fanatyzm religijny, obojętność religijna, uzasadnia, że zarówno fanatyzm, jak i obojętność religijna są sprzeczne z postawą autentycznej religijności. 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia okoliczności tworzenia i cel rozpowszechniania krzywdzących opinii i stereotypów, wymienia wybrane postacie historyczne i określa ich wpływ na historię, wyjaśnia, dlaczego każdy z systemów totalitarnych sprzeciwia się swobodnemu wyznawaniu wiary, uzasadnia konieczność respektowania prawa do kontrolowania poczynąń władzy państwowej i do nieskrępowanego wypowiadania krytyki pod jej adresem. 	<ul style="list-style-type: none"> poszukuje obiektywnych źródeł wiedzy na temat nagłaśnianych zdarzeń.

WYMAGANIA EDUKACYJNE KLASA VIII

Dział	OCENA				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
VII. Przewodnicy w drodze do szczęścia	<ul style="list-style-type: none"> definiuje pojęcie „ekologia”, wyjaśnia, że przyroda jest darem Boga, wskazuje najważniejsze fakty z życia świętych (E.4.1) – św. Franciszek z Asyżu, prezentuje nauczanie Kościoła dotyczące ekologii (C.7.7), wykazuje aktualność myśli św. Franciszka (E.4.2), określa, czym jest modlitwa (D.1.1), podaje przykłady modlitwy znanych ludzi (D.2.3), wymienia najważniejsze trudności w modlitwie (D.4.1), wymienia najważniejsze wydarzenia z życia św. Teresy z Kalkuty, podaje przykłady bezinteresownej troski o ludzi w potrzebie (F.2.3), wskazuje najważniejsze fakty z życia świętych papieży XX w. (E.4.1), wymienia i opisuje uroczystości i maryjne (B.2.2) – Wniebowzięcia NMP, wyjaśnia ludową nazwę uroczystości Matki Bożej Zielnej. 	<ul style="list-style-type: none"> podaje przykłady świadków wiary w konkretnych sytuacjach życiowych (E.1.8), przedstawia sposoby przezwyciężania trudności w modlitwie (D.4.2), wyjaśnia pojęcie miłosierdzia Bożego i wiąże je ze sprawiedliwością, powołując się na przypowieść o miłosiernym Samarytaninie (A.13.13), wyjaśnia, dlaczego św. Jan XXIII został nazwany papieżem pokoju, a św. Paweł VI papieżem dialogu, charakteryzuje apostolską papieża Jana Pawła II jako Pielgrzyma i patrona rodzin, wyjaśnia dogmat o wniebowzięciu NMP (A.13.12) i podaje datę ogłoszenia, charakteryzuje istotę kultu Maryi (B.2.4). 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, na czym polega odpowiedzialność za środowisko, charakteryzuje stosunek współczesnych ludzi do przyrody i porównuje go z nauką przekazaną przez św. Franciszka, podaje przykłady ludzi, którzy swoje życie opierali na modlitwie, uzasadnia, dlaczego warto dobrze się modlić. opisuje formy działalności matki Teresy i jej zgromadzenia, podaje, że św. Jan Paweł II powierzył Maryi siebie i swoją posługę papieską, wyjaśnia znaczenie zawołania papieskiego Jana Pawła II „Totus Tuus”, określa cel błogosławienia kwiatów i ziół, wyjaśnia, dlaczego pielgrzymki zmierzają na Jasną Górę na uroczystość Wniebowzięcia. 	<ul style="list-style-type: none"> wykazuje związek między mądrym korzystaniem z darów przyrody, a zdrowiem i szczęściem człowieka, charakteryzuje znaczenie modlitwy w życiu wybranych postaci (św. o. Pio, bł. Carlo Acutis, Marta Robin), omawia najważniejsze wydarzenia z pontyfikatów Jana XXIII, Pawła VI i Jana Pawła II. 	<ul style="list-style-type: none"> określa wartość osobistej modlitwy w kształtowaniu wrażliwości na potrzeby innych ludzi, wyjaśnia motywację ludzi pielgrzymujących do grobów świętych papieży.

WYMAGANIA EDUKACYJNE KLASA VIII

Dział	OCENA				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
VIII. Wydarzenia zbawcze	<ul style="list-style-type: none"> wymienia i opisuje uroczystości (B.2.2) – Wszystkich Świętych, pamięta najważniejsze wydarzenia z życia swojego patrona, wyjaśnia, na czym polega naśladowania swojego patrona, wymienia trzy rzeczywistości Kościoła (pielgrzymujący, cierpiący i chwalebny), wskazuje miejsce Adwentu na schemacie roku liturgicznego i omawia jego znaczenie, wymienia tradycje i symbole adwentowe, podaje przykłady pieśni adwentowych, zestawia wydarzenia biblijne ze zwyczajami religijnymi (A.10.6), wskazuje na skutki wynikające z Wcielenia dla życia chrześcijanina (A.13.10), wymienia, co może być darem współczesnego człowieka dla Jezusa, przedstawia okres Wielkiego Postu jako czas pokuty i nawrócenia, wskazuje, że konsekwencją nawrócenia są dobre czyny, 	<ul style="list-style-type: none"> podaje przykłady wstawiennictwa świętych i wyjaśnia, na czym ono polega, wyказuje związek między wiarą w czyściec i miłosierdziem Bożym (A.8.5), wyjaśnia katolickie spojrzenie na śmierć człowieka i sens wiary w czyściec (A.8.3), wyjaśnia nauczanie Kościoła o odpustach (A.8.4), wyjaśnia, że Słowo Boże – Jezus stał się człowiekiem, by wypełnić Boży plan zbawienia, wyjaśnia, że narodzenie Jezusa rozpoczyna wypełnienie protoewangelii, uzasadnia, dlaczego Bóg pełen mocy stał się słabym dzieckiem, definiuje pojęcie „Objawienie Pańskie”, podaje, że 6 stycznia Kościół w Polsce obchodzi Dzień Pomocy Misjom, ukazuje związek wydarzeń biblijnych z rokiem liturgicznym, prawdami wiary i moralności chrześcijańskiej oraz życiem chrześcijanina (A.10.5), przypomina biblijne relacje o chrystofaniach (A.6.1) – spotkanie z Marią Magdaleną, wyodrębnia i wyjaśnia słowa <i>Credo</i> odnoszące się do zmartwychwstania Chrystusa (A.4.1) i życia wiecznego ludzi, 	<ul style="list-style-type: none"> podaje naukę Kościoła na temat komunii ze świętymi, wyjaśnia znaczenie słów św. Teresy od Dzieciątka Jezus: „Przejdę do mojego nieba, by czynić dobro na ziemi”. wyjaśnia sens i znaczenie tradycji i symboli adwentowych, podaje prawdę, że biblijne określenie „Słowo” odnosi się do Syna Bożego, ukazuje mędrców jako przedstawicieli wszystkich ludzi, wyjaśnia symboliczne znaczenie darów ofiarowanych Jezusowi przez mędrców, uzasadnia, że najlepszym darem dla Jezusa są dobre uczynki, wyjaśnia właściwe znaczenie dobrych uczynków (post, modlitwa, jałmużna), definiuje pojęcie „nowe życie w Chrystusie”, 	<ul style="list-style-type: none"> określa trzy rzeczywistości Kościoła (pielgrzymujący, cierpiący i chwalebny), interpretuje teksty biblijne zapowiadające przyjście Zbawiciela. określa przesłanie tekstu biblijnego J 1,1-14, na podstawie tekstu biblijnego (Łk 15,11-33) określa, na czym polega istota nawrócenia, interpretuje perykopę o zmartwychwstaniu Chrystusa (J 20,11-18), 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie Eucharystii dla budowania jedności Kościoła w wymiarze doczesnym i wiecznym, interpretuje fragmenty prefacji o Bożym Narodzeniu.

WYMAGANIA EDUKACYJNE KLASA VIII

Dział	OCENA				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
VIII. Wydarzenia zbawcze	<ul style="list-style-type: none"> omawia znaczenie przykazań kościelnych (E.2.11): drugiego, trzeciego, i czwartego i wyjaśnia obowiązki wynikające z nich, podaje, że chrzest rozpoczyna nowe życie w Chrystusie, podaje prawdę, że misją Kościoła jest zbawienie wszystkich ludzi, wskazuje, że każdy chrześcijanin jest odpowiedzialny za głoszenie innym wiary. 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia konsekwencje wiary w zmartwychwstanie Jezusa Chrystusa jako uzasadnienie nadziei chrześcijańskiej (A.6.3), uzasadnia wartość świadectwa wiary w różnych sytuacjach życiowych (E.1.7), opisuje możliwości i podaje przykłady apostołstwa w różnych środowiskach rówieśniczych i na portalach społecznościowych (F.2.1), podaje przykłady ludzi zaangażowanych w apostołstwo (F.2.4), charakteryzując wybrane inicjatywy ewangelizacyjne. 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia prawdę, że zmartwychwstanie Jezusa otwiera nam drogę do nowego życia i jest zapowiedzią naszego zmartwychwstania. uzasadnia, dlaczego do ewangelizacji warto wykorzystywać nowoczesne środki komunikacji. 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, że od dnia Pięćdziesiątnicy Duch Święty pobudza serca ludzi, aby z wiarą głosili Ewangelię tym, którzy jej nie słyszeli. 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, że wielu ochrzczonych osłabło w wierze i potrzebuje ponownej ewangelizacji.

WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY – KLASA VIII